

tim4pinmagazin

SPECIJALIZIRANI ČASOPIS CENTRA ZA RAZVOJ JAVNOG I NEPROFITNOG SEKTORA

2023

05

Pomoći
u sustavu
proračuna

Ispravak
JOPPD
obrasca

Dječji
doplatak

Transparentnost
rada JLS

EDUKACIJE U SVIBNJU!

16. 05. 2023.

DOBROVOLJNO FUNKCIONALNO ODNOSNO
STVARNO SPAJANJE JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

19. 05. 2023.

NAKNADE PLAĆA, NEOPOREZIVI PRIMICI
I TROŠKOVI SLUŽBENIH PUTOVANJA

Prijave u tijeku!

Pregledajte našu ponudu
edukacija iz područja
financija, računovodstva,
revizije, prava i menadžmenta
u javnom i neprofitnom sektoru
na internet stranici

www.tim4pin.hr

Riječ glavnog urednika

Poštovani čitatelji!

Evo nas u mjesecu svibnju. Svake godine u ovoj uvodnoj riječi petoga broja časopisa spomenemo kako ga krasi epitet najljepšega mjeseca u godini. Ove godine započinje proladno, ali to ne sprječava bujanje prirode i sve brojnije kratke ru-kave na ulicama.

Mjesec svibanj, uz to, kao niti jedan drugi mjesec, započinje i završava praznikom, a time i neradnim danom. Kada oni „padnu“ ponedjeljkom i utorkom, kao što je to ove godine, raspoloženje najvećeg dijela zaposlenih dodatno poraste. Prilike su to za vrlo popularne „produžene vikende“ kojima mnogi uspostavljaju, nerijetko narušenu, ravnotežu privatnog i poslovnog života.

Startamo s praznikom rada. Prigodno i već uobičajeno, međunarodni praznik rada simbolizira buđenje aktivnosti u vidu javnih proslavnih manifestacija. Ovih dana na mrežnim stranicama gotovo svih gradova i općina moguće je vidjeti način obilježavanja ovoga praznika. U nekim sredinama proslava se proteže čak i na tri dana. Kulturno-zabavni i sportski programi, štrukli, masnice, roštiljade, glazbene budnice, pivo, kolači... A tu su i maštovito osmišljeni „prvomajski“ popusti te ponegdje i besplatni autobusni mjesni prijevoz... Sve će to, ipak začinjeno i političkim porukama, dočekati okupljene na prigodno organiziranim događanjima. Ipak i ove godine pobjednik je „prvomajski“ grah. Deseci tisuća podijeljenih porcija, od kojih 30ak tisuća samo u Zagrebu, simbolično svjedoče da se tradicija nastavlja.

Prvomajska okupljanja u prethodnim godinama imala su ponekad, veći ili manji, prosvjedni karakter. Ove godine prosvjedi, barem ne neki značajni, nisu u fokusu prigodom obilježavanja praznika rada. Nezadovoljni i „zlovoljni“ suci dobivaju po-višice plaća, a također i dio zdravstvenih radnika.

Vjerojatno je da će se taj trend nastaviti i u drugim javnim i državnim službama, ako ni zbog čega onda radi „hvatanja koraka“ s inflacijom.

Na globalne teme se ovaj puta nećemo osvrtni jer nisu ugodne, na njih ne možemo utjecati i nadalje osjećamo njihove posljedice. Osim toga, o njima smo ionako obasuti iz svih javnih medija.

„Hvatanje koraka“ s aktualnostima u našem stručnom spektru nastojali smo i mi učiniti izborom tema koje objavljujemo u ovom broju časopisa. U daljnjem iščekivanju niza provedbenih propisa za potpunu primjenu Zakon o proračunu, sadržaj ovoga broja uglavnom čine neke specifične financijsko-računovodstvene i pravne teme.

Nadamo se da će vam one biti zanimljive i praktično korisne te vas srdačno pozdravljamo sa željama za puno svibanjskog sunca i svjetlosti u poslovnom i privatnom okruženju!

S poštovanjem!

Glavni urednik

Prof. dr. sc. Davor Vašiček

Impressum

TIM4PIN MAGAZIN

Časopis Centra za razvoj
javnog i neprofitnog sektora

Nakladnik:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Zagreb, Gajeva ulica 51/1

tel: 01/5531 755

E-pošta: centar@tim4pin.hr

OIB 83718300522; MBS 2929236;

www.tim4pin.hr

Adresa uredništva:

Kršnjavoga 1 (The Westin hotel), Zagreb

Glavni urednik:

prof.dr.sc. Davor Vašiček

Urednik:

Jan Vašiček, mag.psych, mag.oec.

Uredništvo:

Prof.dr.sc. Nives Botica – Redmayne;

doc.dr.sc. Ivan Čevizović; doc.dr.sc. Josip Čičak;

prof.dr.sc. Saša Drezgic; dr.sc. Damir Juričić;

Mladenka Karačić, dipl.oec.; mr.sc. Mirjana

Mahović-Komljenović; Ivana Pajković, mag.oec.;

Ante Loboja, mag.iur.; doc.dr.sc. Brankica

Remenarić; mr.sc. Nediljka Rogošić; mr.sc.

Gorana Roje; dr.sc. Desanka Sarvan; doc.dr.sc.

Ana Marija Sikirić; Danijela Stepić, mag.oec.;

Ivana Vargašević Čonka, dipl.oec.; prof.dr.sc.

Vesna Vašiček; Hana Zoričić, dipl.oec.

Lektura i korektura:

TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Slike: TIM4PIN d.o.o. za savjetovanje

Grafička priprema:

Sveučilišna tiskara d.o.o.

Tisak: Sveučilišna tiskara d.o.o.,

Trg Republike Hrvatske 14, Zagreb

Sadržaj

RAČUNOVODSTVO

Računovodstvo pomoći u sustavu proračuna

3 Mladenka Karačić

Opskrba škola i skloništa za žene žrtve nasilja menstrualnim higijenskim potrepštinama

Katarina Nesterović
Martina Štefković

16 Hana Zoričić

POREZI I DOPRINOSI

Ispravak i nadopuna Obrascu JOPPD

20 Mirjana Mahović Komljenović

PLAĆE I NAKNADE

Pravo na doplatu za djecu u 2023. godini

28 Sanja Rotim

PRAVO

Prednosni red kod provedbe ovrhe na novčanoj tražbini

34 Gordana Muraja

Provedba postupka prijave ozljede na radu za državne službenike i namještenike

37 Alan Vajda

Odgovornost državnih i lokalnih službenika za povrede službene dužnosti

42 Bernard Iljazović

Rad na određeno vrijeme kazališnih umjetnika

47 Dragan Zlatović

JAVNA NABAVA

Pojašnjenje i upotpunjavanje ponude

51 Sanja Badrov Ranić

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave

57

EU FONDOVI

Prvi poziv Jadransko-jonskog programa transnacionalne suradnje (Interreg IPA Adrion) 2021. - 2027.

59 Davorka Žagar

LOKALNA SAMOUPRAVA

Transparentnost rada lokalnog predstavničkog tijela

63 Željka Tropina

POSLOVANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

Neka aktualna pitanja u radu i financiranju udruga

69

75 Odgovori na vaša pitanja

TIM4PIN INFO

Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

80

82 Naknade korisnika državnog proračuna

84 Plaće

Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

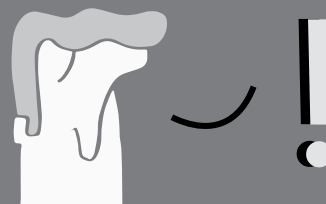
87

88 Drugi dohodak

89 Primici izuzeti od ovrhe

90 Financijske obavijesti

91 Ostale informacije

Narudžbenicu za pretplatu na časopis možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

Računovodstvo pomoći u sustavu proračuna

Mladenka Karačić*

Zakonom o proračunu (NN, br. 144/21) određeno je da se proračunsko računovodstvo vodi prema propisanom rasporedu računa iz računskog plana. Nedosljedna primjena Računskog plana i loša suradnja između davatelja i primatelja pomoći u sustavu proračuna onemogućava provođenje eliminacija u postupcima konsolidacije financijskih izvještaja na što opetovano ukazuju Ministarstvo financija i Državni ured za reviziju. Stoga se u članku sustavno i cjelovito prezentiraju pravilni knjigovodstveni postupci s pomoćima u sustavu proračuna.

1. Pomoći

Davanje i primanje sredstava bez protučinidbe odnosno bez obveze vraćanja od inozemnih vlada, međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU, kao i unutar općeg proračuna sukladno proračunskom Računskom planu klasificira se kao pomoći. Dane pomoći evidentiraju se na računima u okviru skupine 36 *Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna*, a primljene pomoći u okviru skupine 63 *Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna*. Razvrstavanje rashoda i prihoda navedenih skupina po podskupinama i računima omogućuje detaljno sektorsko praćenje te pružanje informacija potrebnih za statističko izvještavanje po europskom sustavu nacionalnih i regionalnih računa. Svaka od podskupina u okviru skupina 36 i 63 dijeli se po odjeljima na tekuće i kapitalne pomoći.

Sredstva primljena kao tekući ili kapitalni prijenosi troše se kroz projekte, a planiraju i izvršavaju kroz izvor financiranja *Pomoći*. Tekuće pomoći koriste se za rashode poslovanja, a kapitalne za nabavu dugotrajne nefinancijske imovine.

Sukladno Zakonu o proračunu, pomoći su namjenski prihodi koji se mogu trošiti do visine naplate bez obzira na plan. Znači, naplaćena sredstva mogu se trošiti ako su planirana u manjem iznosu od naplate ili ako uopće nisu planirana, a ako su naplaćena u manjem iznosu od planiranih, mogu se trošiti samo do visine naplate. Neurošeni iznos pomoći može se trošiti u sljedećoj godini. Pomoći se uplaćuju u proračun, a zakonom o izvršavanju državnog proračuna odnosno odlukom o izvršavanju proračuna može se odrediti izuzeće od obveze uplate prihoda od pomoći u proračun.

2. Pomoći dane u inozemstvo i primljene iz inozemstva

2.1. Podskupine 361 i 631

U okviru podskupine 361 *Pomoći inozemnim vladama* evidentiraju se pomoći dane drugim državama, inozemnim lokalnim i regionalnim jedinicama te institucijama koje su osnovale inozemne vlade, općine, gradovi (primjerice bol-

nice, škole, fakulteti). U okviru ove podskupine otvoreni su posebni osnovni računi za evidentiranje pomoći zemljama članicama Europske unije i ostalim zemljama. Tako će se primjerice sredstva koja se prenose fakultetu u Sloveniji kao tekuća pomoć evidentirati na osnovnom računu 36111 *Tekuće pomoći inozemnim vladama u EU*, dok će se sredstva kapitalne pomoći fakultetu u Bosni i Hercegovini evidentirati na osnovnom računu 36122 *Kapitalne pomoći inozemnim vladama izvan EU*.

I u okviru podskupine 631 *Pomoći od inozemnih vlada* otvoreni su posebni odjelci i osnovni računi za evidentiranje tekućih i kapitalnih pomoći inozemnih vlada u Europskoj Uniji i izvan Europske unije. Sredstva primljena od inozemnih ministarstava, agencija i drugih inozemnih proračunskih korisnika, ako se ne radi o EU projektima, evidentiraju se također u okviru podskupine 631.

Sredstva koja proračuni i proračunski korisnici dobiju od ostalih pravnih i fizičkih osoba iz inozemstva klasificiraju se kao donacije.

2.2. Podskupine 362 i 632

Međunarodne organizacije od kojih proračuni, proračunski i izvanproračunski korisnici mogu primiti sredstva **bez obveze vraćanja** su primjerice: Međunarodni monetarni fond (IMF), Međunarodna banka za obnovu i razvoj (IBRD), Europska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD), Organizacija Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu (UNESCO), Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID). Zajmovi primljeni od Svjetske banke ili Europske banke za obnovu i razvoj evidentiraju se u okviru razreda 8 *Primici od financijske imovine i zaduživanja*.

Pod pojmom institucije i tijela Europske unije¹ podrazumijevaju se institucije i tijela koja su utvrđena važećim pravnim aktima Europske unije. Sukladno Pravilniku to su: Europski parlament, Europska komisija, Vijeće Europske

¹ Poveznice: https://europa.eu/european-union/contact/institutions-bodies_hr#institucije-i-tijela i https://europa.eu/european-union/contact/institutions-bodies_hr#agencije

* Mladenka Karačić, dipl.oec., Zagreb

unije, Europsko vijeće, Europski sud i Revizorski sud, savjetodavna tijela (Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija), financijska tijela (Europska investicijska banka, Europski investicijski fond i Europska središnja banka), međuinstitucionalna tijela (Ured za službene publikacije, Europski ured za odabir osoblja i Europska škola za javnu upravu), agencije Europske unije i ostala specijalizirana tijela (Europski ombudsman i Europski nadzornik zaštite podataka). Vijeće Europe nije institucija odnosno tijelo Europske Unije. To je najstarija europska organizacija sa sjedištem u Strasbourgu. Obuhvaća 46 država članica.

Sredstva pomoći Europske unije ostvaruju se iz proračuna Europske unije neposredno od institucija i tijela Europske unije ili posredno sudjelovanjem u EU projektima drugih zemalja u svojstvu partnera. Namijenjena su za financiranje utvrđenih projekata i rashoda vezanih uz upravljanje i provedbu programa i projekata koji se sufinanciraju iz sredstava pomoći Europske unije.

U okviru podskupine 632 evidentiraju se i prihodi iz proračuna Europske unije naplaćeni iz drugih zemalja nositeljica EU projekata u sklopu prekogranične suradnje. U tom slučaju proračunski korisnici državnog proračuna evidentiraju primljena sredstva u okviru izvora financiranja *51 Pomoći EU* (ako se sredstva primaju unaprijed) odnosno *55 Refundacije iz pomoći EU* (ako se sredstva primaju naknadno, nakon što su troškovi nastali i plaćeni), a ne primjerice u okviru izvora *563 Europski fond za regionalni razvoj*, iako je nositelj projekta iz inozemstva sredstva dobio iz tog Fonda.

Ugovorima za EU projekte često je određeno da primatelj sredstava mora osigurati predfinanciranje projekta, a refundacija dolazi kasnije, često u drugoj godini. U tom slučaju, **nakon što plati obveze**, korisnik treba evidentirati potraživanje za sredstva pomoći koja se refundiraju temeljem plaćenih prihvatljivih rashoda i to zaduženjem odgovarajućeg računa odjeljka *1632 Potraživanja za pomoći od međunarodnih organizacija te institucija i tijela EU* (ako će refundaciju dobiti iz inozemstva) ili *1638 Potraživanja za pomoći temeljem prijena EU sredstava* (ako će refundaciju dobiti od nositelja projekta iz Hrvatske) uz odobrenje odgovarajućega računa podskupine *963 Obračunate pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna*. Obračunati prihod i potraživanje zatvorit će kad se sredstva refundiraju. Ako se u sklopu kontrole projekta ne priznaju kao prihvatljiva sva sredstva za koja se očekuje refundacija, proračunski korisnik će zatvoriti obračunati prihod i potraživanje u cijelosti. Ako je nadležni proračun osigurao sredstva predfinanciranja, može od proračunskog korisnika tražiti da razliku namiri iz svojih vlastitih prihoda ako ih ostvaruje.

Proračunski korisnik za kojega je nadležni proračun osigurao sredstva predfinanciranja, za ta sredstva priznaje prihod u okviru podskupine *671 Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika*. Refundirana sredstva u tom slučaju priznat će nadležni proračun kao prihod na osnovnom računu podskupine 632 odnosno 638.

Ako proračunski korisnik sam osigurava sredstva predfinanciranja (iz vlastitih prihoda), refundirana sredstva priznaje na osnovnom računu podskupine 632, 638 ili 639 (ovisno o tomu otkud prima refundaciju). U tom slučaju refundirana sredstva može koristiti za pokriće rashoda koje bi inače pokrio iz izvora iz kojeg je osigurao predfinanciranje.

U okviru podskupine *362 Pomoći međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU* na osnovnom računu *36212 Tekuće pomoći institucijama i tijelima EU* iskazuje se doprinos Republike Hrvatske Europskoj uniji.

Sredstva pomoći Europske unije mogu se prenositi između proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Tako ostvareni prihod evidentira se u okviru podskupine *638 Pomoći temeljem prijena EU sredstava*, a ne u okviru podskupine 632.

2.3. Prijenosi nefinancijske imovine

Sukladno Pravilniku pomoći dane u obliku prijena nefinancijske imovine priznaju se u visini knjigovodstvene vrijednosti imovine.

Kapitalne pomoći inozemnim vladama, međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU u dugotrajnoj nefinancijskoj imovini evidentiraju se zaduživanjem odgovarajućeg računa rashoda poslovanja u okviru skupine *36 Pomoći* uz odobrenje prihoda od prodaje dugotrajne nefinancijske imovine na odgovarajućem računu razreda 7. Istovremeno odobrava se odgovarajući račun dugotrajne nefinancijske imovine u razredu 0, a zadužuje odgovarajući račun podskupine *911 Vlastiti izvori*.

Tekuće pomoći inozemnim vladama, međunarodnim organizacijama te institucijama i tijelima EU u kratkotrajnoj nefinancijskoj imovini evidentiraju se zaduživanjem odgovarajućega računa rashoda poslovanja u okviru skupine *36 Pomoći* uz odobrenje prihoda od prodaje kratkotrajne nefinancijske imovine na osnovnom računu *64251 Prihodi od prodaje kratkotrajne nefinancijske imovine*. Evidencije u razredu 0 *Nefinancijska imovina* provode se kod donacija sitnog inventara i kratkotrajne imovine koja se drži na zalihama.

3. Pomoći unutar općeg proračuna

Opći proračun obuhvaća:

- državni proračun, koji uključuje financijske planove proračunskih korisnika državnog proračuna,
- financijske planove izvanproračunskih korisnika državnog proračuna,
- proračune jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji uključuju financijske planove proračunskih korisnika iz njihove nadležnosti te
- financijske planove izvanproračunskih korisnika jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Sukladno Zakonu o proračunu *proračunski korisnici* su državna tijela i ustanove čiji je **isključivi osnivač** Republika Hrvatska i/ili JLP(R)S ili su sastavnice tog tijela ili ustanove

koje im je ujedno isključivi osnivač (misli se na fakultete koji su sastavnice sveučilišta, a kojima je osnivač RH), a čiji se rashodi za zaposlene i/ili materijalni rashodi osiguravaju u proračunu i/ili koji ostvaruju prihode iz državnog proračuna i/ili na temelju javnih ovlasti, zakona i drugih propisa, pri čemu ti prihodi iznose 50 posto ili više od ukupnih prihoda odnosno kojima je izvor prihoda proračun JLP(R)S u iznosu od 50 posto ili više.

Izvanproračunski korisnici su ustanove, trgovačka društva i druge pravne osobe koje nisu proračunski korisnici, a koji pojedinačno ili kumulativno ispunjavaju sljedeće uvjete:

- da im je isključivi osnivač ili vlasnik Republika Hrvatska i/ JLP(R)S, da u njima Republika Hrvatska odnosno JLP(R)S ima odlučujući utjecaj na upravljanje i da se u opći proračun uključuju s obzirom na način financiranja,
- da su prema pravilima statističke metodologije Europske unije (ESA 2010, propisana Uredbom (EU) 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća) razvrstani u sektor opće države.

Pravne osobe koje ispunjavaju oba uvjeta svrstavaju se u prvu skupinu izvanproračunskih korisnika (izvanproračunski korisnici iz skupine I.) i upisuju se u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika u kojem su proračunski korisnici hijerarhijski povezani s nadležnim ministarstvom ili drugim tijelom državne uprave na razini razdjela organizacijske klasifikacije odnosno s nadležnom JLP(R)S.²

Kod prijenosa sredstava unutar općeg proračuna (proračunima, proračunskim i izvanproračunskim korisnicima), davatelj sredstava iskazuje rashod u okviru skupine 36, dok primatelj istovremeno iskazuje prihod u okviru podskupine 63 *Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna*. Izuzetak je podskupina 367 *Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti* kod koje primatelj sredstava prihod ne evidentira u okviru skupine 63, nego na podskupini 671 *Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika*.

Prihodi se u proračunskom računovodstvu priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su postali raspoloživi, pod uvjetom da se mogu izmjeriti, dok se rashodi priznaju na temelju nastanka događaja i u izvještajnom razdoblju na koje se odnose neovisno o plaćanju. Rashodi se u pravilu evidentiraju zaduženjem računa rashoda uz odobrenje odgovarajućeg računa obveza. Međutim, uz odjeljke unutar skupine 36 *Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna* nisu otvoreni računi obveza jer se radi o prijenosima sredstava koji se evidentiraju prema novčanom načelu, u trenutku plaćanja.

Pojedini računovodstveni programi zahtijevaju knjiženje obveza uz svaki račun rashoda. Samo u tom slučaju uz zaduženje računa rashoda skupine 36 može se odobriti račun 23954 *Ostale nespomenute obveze*, ali **isključivo pod uvjetom da se i rashod i obveza knjiži u istom mjesecu u kojem se provodi plaćanje**. Jedino tako rashod skupine 36 i prihod skupine 63 iskazat će se u istom razdoblju te će se moći provesti eliminacija tog prijenosa u postupku konsolidacije. Također, na kraju razdoblja kod davatelja neće ostati otvorena obveza.

Primljene i dane pomoći unutar općeg proračuna eliminiraju se u konsolidiranom financijskom izvještaju općeg proračuna kao unutar grupne transakcije. U pojedinim fazama konsolidacije financijskih izvještaja međusobno se eliminiraju sljedeće podskupine:

- 363 Pomoći unutar općeg proračuna (osim odjeljaka 3635 i 3636) sa 633 Pomoći proračunu iz drugih proračuna, 635 Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije i 634 Pomoći od izvanproračunskih korisnika.
- 366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna sa 636 Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan.
- 367 Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti sa 671 Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika.
- 368 Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava sa 638 Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava.
- 369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna sa 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna.

Također se eliminiraju sljedeći odjeljci:

- 3635 Pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima sa 6371 Pomoći primljene unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima
- 3636 Povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima sa 6372 Povrat pomoći danih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima.

Primjerice, ako srednja škola koja je proračunski korisnik županije iskaže prihod na osnovnom računu 67111 *Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda poslovanja*, županija treba u istom razdoblju i iznosu iskazati rashod na osnovnom računu 36711 *Prijenosi za financiranje rashoda poslovanja*. Županija će prilikom izrade konsolidiranog financijskog izvještaja (razina 23) eliminirati svoj rashod i prihod srednje škole.

Ako ministarstvo doznači sredstva dječjem vrtiću koji je u nadležnosti grada, ministarstvo će iskazati rashod na osnovnom računu 36611 *Tekuće pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna*, a dječji vrtić prihod na računu 63612 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S*. Kod izrade konsolidiranog financijskog izvještaja općeg proračuna Ministarstvo financija će eliminirati prihod dječjeg vrtića i rashod ministarstva.

² Popis proračunskih i izvanproračunskih korisnika državnog proračuna i proračunskih i izvanproračunskih korisnika proračuna JLP(R)S može se naći na poveznici <https://rtpfi.drzavna-riznica.hr/PORTAL/Rkp>

Međusobni prijenosi kratkotrajne i dugotrajne nefinancijske imovine proračuna, proračunskih i izvanproračunskih korisnika (subjekata unutar općeg proračuna) evidentiraju se preko promjena u obujmu imovine.

3.1. Podskupine 363 i 633

Sredstva namijenjena **drugim proračunima** (državnom, županijskim, gradskim i općinskim) evidentiraju se kao pomoći u okviru podskupine **363 Pomoći unutar općeg proračuna**.

Proračunski korisnici državnog proračuna ne mogu davati pomoć državnom proračunu. Ako daju sredstva nekom drugom proračunskom korisniku državnog proračuna, to će evidentirati u okviru podskupine **369 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna**.

U okviru podskupine 363 evidentiraju se i sredstva namijenjena **izvanproračunskim korisnicima**.

Za potrebe statistike otvoreni su posebni osnovni računi za praćenje pomoći koje proračuni i proračunski korisnici daju Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje, Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje i Hrvatskom zavodu za zapošljavanje (36317 i 36327), dok se na računima 36318 i 36328 evidentiraju pomoći ostalim izvanproračunskim korisnicima državnog proračuna, a to su od 2021. godine: Hrvatske vode, Hrvatske ceste d.o.o., Hrvatske autoceste d.o.o., Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatska agencija za osiguranje depozita, Centar za restrukturiranje i prodaju, HŽ Infrastruktura d.o.o. i HŽ Putnički prijevoz d.o.o.

Iako se od 1. siječnja 2019. godine ne financira iz doprinosa za zapošljavanje, za potrebe računovodstvenih i drugih proračunskih evidencija i izvještaja Hrvatski zavod za zapošljavanje smatra se i dalje izvanproračunskim korisnikom državnog proračuna.

Prijenos sredstava izvanproračunskim korisnicima JLP(R) S (isključivo županijske uprave za ceste) evidentira se na osnovnom računu **36319 Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna** odnosno **36329 Kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna**.

Primjerice, ako ministarstvo (korisnik državnog proračuna) iskaže rashod na osnovnom računu **36319 Tekuće pomoći izvanproračunskim korisnicima županijskih, gradskih i općinskih proračuna**, jedna od 20 županijskih uprava za ceste u istom iznosu mora iskazati prihod na osnovnom računu **63311 Tekuće pomoći iz državnog proračuna**.

Ako se sredstva daju trgovačkom društvu u vlasništvu JLP(R)S, prijenos se ne evidentira na računima 36319 odnosno 36329 jer ta društva nisu upisana u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Stoga se prijenos sredstava (bez protučinidbe) komunalnim društvima planira i evidentira u okviru podskupine **351 Subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru** odnosno odjeljaka **3861 Kapitalne pomoći kreditnim i ostalim financijskim institucijama te trgovačkim društvima u javnom sektoru**.

U okviru odjeljaka **3635 Pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima** i **3636 Povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima** evidentiraju se plaćanja po protestiranim jamstvima odnosno povrat plaćenih sredstava po protestiranim jamstvima kada su i davatelj i primatelj jamstva subjekti u okviru općeg proračuna.

Prijenos EU sredstava proračunima i izvanproračunskim korisnicima ne evidentira se u okviru podskupine 363, nego na odgovarajućem osnovnom računu podskupine **368 Pomoći temeljem prijena EU sredstava**.

Na računima podskupine **633 Pomoći proračunu iz drugih proračuna i izvanproračunskim korisnicima** prihod ne evidentiraju proračunski korisnici, već državni proračun, JLP(R)S i izvanproračunski korisnici. JLP(R)S i izvanproračunski korisnici tekuću odnosno kapitalnu pomoć mogu dobiti iz:

- državnog proračuna,
- županijskih proračuna,
- gradskih proračuna,
- općinskih proračuna.

Primjer:

Općina je uplatila na račun Grada 10.000,00 eura kao pomoć za izgradnju dječjeg vrtića u koji će ići djeca s područja Općine.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
<i>Knjiženje u Općini</i>			
Dana pomoć	10.000,00	36325	11121
<i>Knjiženje u Gradu</i>			
Primljena pomoć	10.000,00	11121	63324

Pomoć koja se jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave članka 9. stavka 7. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave³ isplaćuje tijekom 2023. godine iz razdjela 025 Ministarstvo financija u visini sredstava fiskalnog izravnjanja utvrđenih Odlukom o udjelu sredstava fiskalnog izravnjanja za pojedinu općinu, grad i županiju u ukupnim sredstvima fiskalnog izravnjanja s iznosom sredstava fiskalnog izravnjanja za 2023. godinu⁴, JLP(R)S evidentiraju na osnovnom računu **63311 Tekuće pomoći iz državnog proračuna**.

U okviru podskupine 633 izvanproračunski korisnici državnog proračuna i izvanproračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave evidentiraju pomoći koje primaju od nadležnog proračuna sukladno posebnim propisima.

³ Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN, br. 127/17, 138/20 i 151/22)

⁴ Odluka o udjelu sredstava fiskalnog izravnjanja za pojedinu općinu, grad i županiju u ukupnim sredstvima fiskalnog izravnjanja s iznosom sredstava fiskalnog izravnjanja za 2023. godinu (NN, br. 154/22)

3.2. Podskupine 366 i 636

Sredstva namijenjena **proračunskim korisnicima drugih proračuna** evidentiraju se u okviru podskupine **366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna**.

Kod određivanja treba li prijenos sredstava evidentirati na podskupini 363 ili 366 nije važno na čiji račun su sredstva doznačena, nego za koga su namijenjena. Mnoge JLP(R)S posluju preko jedinstvenog računa riznice što znači da proračunski korisnici iz njihove nadležnosti nemaju svoje račune. U tom slučaju, sva sredstva namijenjena proračunskim korisnicima uplaćuju se na račun jedinice, ali ih davatelj sredstava treba evidentirati na odgovarajućem osnovnom računu podskupine 366 *Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna*.

Proračunski korisnici prihode koje ostvare iz nenadležnog proračuna evidentiraju kao tekuće i kapitalne pomoći u okviru podskupine računa **636 Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan** u okviru koje su otvoreni sljedeći osnovni računi:

63612 Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S

63613 Tekuće pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna JLP(R)S koji im nije nadležan

63622 Kapitalne pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S

63623 Kapitalne pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna JLP(R)S koji im nije nadležan.

Proračunski korisnici jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na ovim računima evidentiraju prihode koje ostvare od državnog proračuna, općine, grada ili županije koja im nije nadležni proračun, dok proračunski korisnici državnog proračuna na osnovnim računima 63613 i 63623 evidentiraju prihode koje ostvare od općina, gradova i županija. Primjerice, dječji vrtić koji je proračunski korisnik Grada, a ostvaruje sredstva iz Općine za sufinanciranje boravka u dječjem vrtiću djece s područja Općine, taj prihod evidentira na osnovnom računu 63613.

Proračunski korisnik koji posluje preko računa riznice, sredstva koja za njega na račun riznice uplati drugi proračun ili proračunski korisnik evidentirat će zaduženjem računa **16721 Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun uz odobrenje računa podskupine 636 Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan**. Pritom se ne evidentira žiro račun (na teret i u korist) jer se ne radi o žiro računu korisnika.

Sukladno Pravilniku, nadležni proračun u svojoj glavnoj knjizi može sredstva proračunskog korisnika uplaćena na račun riznice iskazati ili na istom računu na kojem proračunski korisnik evidentira prihod ili odobrenjem računa **23956 Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika**. Evidencija na računu prihoda osigurava podatke za izradu izvještaja o izvršenju proračuna, dok evidencija na računu obveza osigurava podatke za izradu financijskog izvještaja. Nadležni proračun u svom nekonsolidiranom financijskom izvještaju na Obrascu PR-RAS (razine 22) ne iskazuje navedene prihode i primitke te ras-

hode i izdatke proračunskih korisnika koji se iz tih prihoda i primitaka financiraju. U Bilanci će iskazati nepotrošeni iznos sredstava na osnovnom računu **23956 Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika**, a u izvještaju Obveze taj iznos će iskazati kao nedospjele međusobne obveze. Kod izrade godišnjeg financijskog izvještaja razine 23, nadležni proračun će u Bilanci eliminirati preostalo potraživanje proračunskog korisnika iskazano na računu 16721 i svoju obvezu za nepotrošeni iznos prihoda proračunskog korisnika iskazanu na računu 23956 (ti iznosi moraju biti jednaki).

Primjer:

Ministarstvo je iz izvora financiranja Opći prihodi i primici doznačilo 10.000 eura dječjem vrtiću koji je u nadležnosti grada, a posluje preko računa riznice. S računa riznice grada plaćen je ulazni račun dječjeg vrtića u iznosu od 5.000 eura.

Knjiženje u Ministarstvu:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Prijenos sredstava za dječji vrtić na račun grada	10.000	36611	67111

Knjiženje u dječjem vrtiću koji posluje preko računa riznice:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljena sredstva na račun grada	10.000	16721	63612
2.	Plaćeni račun	5.000	232	16721

Knjiženje u gradu:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljena sredstva za dječji vrtić na račun grada	10.000	11121	63612 (23956)
2.	Plaćeni račun dječjeg vrtića	5.000	32 (23956)	11121

Ako se iz državnog proračuna s pozicija Ministarstva zdravstva u okviru podskupine **366 Pomoći proračunskim korisnicima drugih proračuna** na račune županija isplate sredstva za pomoć bolničkim zdravstvenim ustanovama u vlasništvu županija, županije ta sredstva ne iskazuju kao prihod u financijskim izvještajima razine 22. Prihod u svojim poslovnim knjigama i financijskim izvještajima iskazuju bolničke zdravstvene ustanove na osnovnom računu **63612 Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima JLP(R)S**.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja doznačuje jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave kao osnivačima osnovnoškolskih i predškolskih ustanova sredstva za djecu u programima predškole (redovna predškola, odgoj i naobrazba djece pripadnika nacionalnih manjina, darovite djece predškolske dobi u dječjim vrtićima, sufinanciranje djece s teškoćama u razvoju). Sredstva su namijenjena

školama i vrtićima koje provode te programe. Stoga škole i vrtići evidentiraju prihod na osnovnom računu 63612 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S*.

Proračunski korisnici u svojim evidencijama i financijskim izvještajima ne smiju imati prihode u okviru podskupine 633 *Pomoći proračunu iz drugih proračuna i izvanproračunskim korisnicima*. Također, proračunski korisnici državnog proračuna ne mogu koristiti račune 63612 i 63622.

3.3. Pomoći od izvanproračunskih korisnika

Sredstva koja bez protučinidbe odnosno bez obveze vraćanja JLP(R)S i proračunski korisnici prime od izvanproračunskih korisnika evidentiraju se u okviru podskupine 634 *Pomoći od izvanproračunskih korisnika*.

U sljedećoj tablici daje se pregled izvanproračunskih korisnika te osnovnih računa na kojima se evidentiraju prihodi od tekućih i kapitalnih pomoći od izvanproračunskih korisnika:

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	63414 Tekuće pomoći od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a
Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	
Hrvatski zavod za zapošljavanje	63424 Kapitalne pomoći od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a
Hrvatske vode	
Hrvatske ceste d.o.o.	63415 Tekuće pomoći od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna
Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	
Hrvatska agencija za osiguranje depozita	
Centar za restrukturiranje i prodaju	63425 Kapitalne pomoći od ostalih izvanproračunskih korisnika državnog proračuna
Hrvatske autoceste d.o.o.	
HŽ Infrastruktura d.o.o.	
HŽ Putnički prijevoz d.o.o.	
Županijske uprave za ceste	63416 Tekuće pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna
	63426 Kapitalne pomoći od izvanproračunskih korisnika županijskih, gradskih i općinskih proračuna

Iako se od 2019. godine ne financira iz doprinosa, Pravilnikom je određeno da se, iznimno od odredbi pravilnika kojim se utvrđuju proračunski i izvanproračunski korisnici državnog proračuna i proračuna JLP(R)S, a sukladno pravilima statističke metodologije Europske unije (ESA 2010, propisana Uredbom (EU) 549/2013 Europskog parlamenta i Vijeća), za potrebe računovodstvenih i drugih proračunskih evidencija i izvještaja Hrvatski zavod za zapošljavanje i dalje smatra izvanproračunskim korisnikom. Stoga proračunski korisnici državnog proračuna sredstva primljena od Hrvatskog zavoda za zapošljavanje evidentiraju u okviru podskupine 634, a ne u okviru podskupine 639 *Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna*.

Sredstva koja se dobiju od Zavoda za zapošljavanje za mjere aktivne politike zapošljavanja i za mjeru javnih ra-

dova evidentiraju se na osnovnom računu 63414 *Tekuće pomoći od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a*.

Refundacija naknade za bolovanje koju doznajuje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ne predstavlja prihod te se ne evidentira na računu 63414 *Tekuće pomoći od HZMO-a, HZZ-a i HZZO-a*, nego odobrenjem osnovnog računa 12911 *Potraživanja za naknade koje se refundiraju*.

3.4. Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije

Financiranje decentraliziranih funkcija osnovnog i srednjeg školstva, socijalne skrbi, zdravstva i vatrogastva, koje se prema posebnom zakonu prenose na jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, propisano je člankom 10. Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Način financiranja decentraliziranih funkcija te način izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave utvrđuju se uredbom o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. koju Vlada Republike Hrvatske donosi za svaku pojedinu godinu⁵.

Sredstva pomoći izravnjanja jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave evidentiraju u okviru podskupine 635 *Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije*. Ovu podskupinu ne koriste decentralizirani proračunski korisnici niti jedinice koje ne obavljaju decentralizirane funkcije.

Kada jedinica iz tog izvora pokriva rashode proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti, to također evidentira na podskupini 367 *Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti*, a proračunski korisnik primljena sredstva evidentira u okviru podskupine 671 *Prihodi iz proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika*.

3.5. Podskupine 367 i 671

U okviru podskupine računa 671 *Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika* proračunski korisnici evidentiraju prihode koje ostvare iz proračuna za kojeg je iz Registra proračunskih i izvanproračunskih korisnika razvidno da je nadležan proračunskom korisniku. Prihode u okviru ove podskupine proračunski korisnici evidentiraju:

- u trenutku plaćanja obveza s računa proračuna kod korisnika koji nemaju račun
- u trenutku spuštanja sredstava na račun proračunskog korisnika za plaćanje rashoda planiranih u izvoru *Opći prihodi i primici*.

⁵ Uredba o načinu financiranja decentraliziranih funkcija te izračuna iznosa pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za 2023. godinu (NN, br. 8/23)

Prihodi koji se klasificiraju u izvor *Opći prihodi i primici* nisu jednaki za proračun i proračunske korisnike. Pravilnikom o proračunskim klasifikacijama određeno je da u izvor financiranja *Opći prihodi i primici proračun* uključuje prihode koji se ostvaruju temeljem posebnih propisa u kojima za prikupljene prihode nije definirana namjena korištenja, a to su: prihodi od poreza, prihodi od financijske imovine, prihodi od nefinancijske imovine, prihodi od administrativnih (upravnih) pristojbi, prihodi državne uprave, prihodi od kazni te primici od financijske imovine i zaduživanja za koje nije definirana namjena korištenja. To su izvorni prihodi proračuna iz kojih se, između ostaloga, financira redovna djelatnost proračunskih korisnika. **Proračunski korisnici** u ovaj izvor uključuju **isključivo** prihode koje dobiju iz proračuna za financiranje redovne djelatnosti i koje evidentiraju u okviru podskupine 671.

Prihodi podskupine 671 nisu recipročni prihodi, za njih nema protučinidbe. Stoga proračunski korisnici ne mogu evidentirati potraživanje za nenaplaćene prihode.

Prihode u okviru podskupine 671 proračunski korisnici planiraju u svom financijskom planu, ali se ne planiraju u proračunu.

Prihodi iskazani na ovoj podskupini u financijskim izvještajima proračunskih korisnika u postupku konsolidacije u cijelosti se eliminiraju s rashodima koje nadležni proračun u svom nekonsolidiranom financijskom izvještaju iskaže u okviru podskupine 367 *Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti*.

Ako na kraju godine na računu proračunskog korisnika ostane neutrošenih sredstava doznačenih iz nadležnog proračuna, a za koja nisu stvorene obveze, proračunski korisnik bi trebao za taj iznos umanjiti iskazani prihod i evidentirati obvezu na računu *23958 Obveze proračunskih korisnika za povrat u proračun*. Isti iznos nadležni proračun treba iskazati na računu *12941 Potraživanja proračuna od proračunskih korisnika za povrat u nadležni proračun*. Iznosi na ta dva računa eliminiraju se u postupku konsolidacije.

Na podskupini **367 Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti** proračuni evidentiraju sredstva kojima iz svojih prihoda financiraju redovnu djelatnost proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti prijenosom na njihov račun ili direktno podmirujući njihove obveze.

Pravilnikom je propisano da proračun u svojoj glavnoj knjizi rashode za redovnu djelatnost proračunskih korisnika koji se financiraju iz proračuna evidentira po nastanku događaja na odgovarajućim računima rashoda za čije se pokrivanje sredstva koriste, a izdatke evidentira po novčanom načelu na odgovarajućim računima izdataka. Navedeno omogućava izradu izvještaja o izvršenju proračuna korištenjem podataka iz glavne knjige proračuna.

Iznimno proračuni mogu rashode za redovnu djelatnost proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti koji se financiraju iz proračuna evidentirati u glavnoj knjizi po novčanom načelu na osnovnim računima u okviru podskupine 367

Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti.

Bez obzira na to jesu li rashodi i izdaci proračunskih korisnika koji se financiraju iz nadležnog proračuna iskazani u glavnoj knjizi proračuna po nastanku događaja po prirodnoj vrsti rashoda ili po novčanom načelu na podskupini 367, u financijskim izvještajima proračuna (razine 13 i 22) iskazuju se po novčanom načelu kao prijenosi u okviru podskupine 367. S druge strane, proračunski korisnici primljena sredstva za financiranje redovne djelatnosti evidentiraju također po novčanom načelu na odgovarajućim računima podskupine 671 *Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika*.

Primjer:

Dječji vrtić je gradu podnio zahtjev za isplatu:

- 300 eura za uredski materijal,
- 500 eura za usluge telefona,
- 100 eura za popravak fotokopirnog stroja.

Općina je:

- a. na račun vrtića isplatila 900 eura,
 - b. sa žiro računa proračuna podmirila obveze dobavljača vrtića.
- a. Knjiženje u knjigovodstvu dječjeg vrtića koji posluje preko svog računa:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljeni račun			
	- za uredski materijal	300	32211	23221
	- za usluge telefona	500	32311	23231
	- za popravak fotokopirnog stroja	100	32322	23232
2.	Doznaka sredstava na račun vrtića	900	11121	67111
3.	Podmirenje obveza			
	- za uredski materijal	300	23221	
	- za usluge telefona	500	23231	
	- za popravak fotokopirnog stroja	100	23232	
	- isplata s računa	900		11121

Knjiženje u knjigovodstvu dječjeg vrtića koji posluje preko računa riznice:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
1.	Primljeni račun			
	- za uredski materijal	300	32211	23221
	- za usluge telefona	500	32311	23231
	- za popravak fotokopirnog stroja	100	32322	23232
2.	Primljena obavijest iz riznice o podmirenju obveza			
	- za uredski materijal	300	23221	
	- za usluge telefona	500	23231	
	- za popravak fotokopirnog stroja	100	23232	
	- priznavanje prihoda	900		67111

Napomena: podnošenje zahtjeva za plaćanje nadležnom proračunu proračunski korisnik ne smije knjižiti zaduženjem računa podskupine 167 *Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun i za prihode od HZZO-a na temelju ugovornih obveza* niti bilo kojeg računa potraživanja, uz istovremeno priznavanje prihoda iz nadležnog proračuna. Prihod će priznati u trenutku uplate sredstava na svoj račun odnosno u trenutku kad nadležni proračun plati dobavljaču obveze proračunskog korisnika.

U glavnoj knjizi općine moguće je evidentiranje ovog poslovnog događaja na dva načina:

po prirodnoj vrsti rashoda ili na računu 36711.

Knjiženje u općini:

Red. br.	Opis	Iznos	Račun	
			Duguje	Potražuje
a	Plaćene obveze dječjeg vrtića			
	- novčani izdatak	900		11121
	- za uredski materijal	300	32211	
	- za usluge telefona	500	32311	
	- za popravak fotokopirnog stroja	100	32322	
b	Plaćene obveze dječjeg vrtića			
	- novčani izdatak	900		11121
	- za uredski materijal	300	36721	
	- za usluge telefona	500	36721	
	- za popravak fotokopirnog stroja	100	36721	

U procesu izrade konsolidiranog financijskog izvještaja proračuna prihodi koje proračunski korisnici ostvare iz nadležnog proračuna i prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti sučeljavaju se i eliminiraju.

Računi podskupina 367 i 671 ne koriste se u procesu planiranja proračuna niti u izvještajima o izvršenju proračuna. Sukladno Zakonu o proračunu Posebni dio proračuna sastoji se od plana rashoda i izdataka proračunskih korisnika iskazanih po vrstama, raspoređenih u programe koji se sastoje od aktivnosti i projekata. To znači da se u proračunu moraju vidjeti svi rashodi i izdaci proračunskih korisnika po ekonomskoj klasifikaciji.

Računi podskupine 367 ne koriste se kada JLP(R)S isplaćuje sredstva korisnicima iz prihoda koji su za korisnika uplaćeni u proračun jedinice (vlastiti i namjenski prihodi proračunskih korisnika). Takvi prihodi ne ulaze u financijski izvještaj razine 22, a samim time niti rashodi proračunskih korisnika koji se financiraju iz tih prihoda.

Proračunski korisnici državnog proračuna koji su izuzeti od uplate prihoda i primitaka u državni proračun (korisnici treće razine) nemaju pristup sustavu državne riznice pa zahtjeve za plaćanje na teret državnog proračuna u sustav državne riznice unose ovlaštene osobe iz nadređenog razdjela (ministarstva). Kako se ne radi o rashodima

iz financijskog plana samog ministarstva (koji su u državnom proračunu planirani isključivo na glavi 05 određenog razdjela), ministarstvo u svom knjigovodstvu neće iskazati ovaj poslovni događaj (niti prihod niti rashod).

Primjerice, Hrvatski povijesni muzej je korisnik državnog proračuna treće razine čiji se rashodi u državnom proračunu planiraju unutar glave 05540 *Muzeji i galerije*, zajedno s rashodima za druge muzeje i galerije. Zato se u posebnom dijelu izvještaja o izvršenju Državnog proračuna Republike Hrvatske ovi rashodi iskazuju na glavi 05540 *Muzeji i galerije*. Međutim, u financijskom izvještaju razine 13 (državni proračun), rashodi Hrvatskog povijesnog muzeja koji se financiraju iz izvora financiranja Opći prihodi i primici bit će iskazani na podskupini 367 *Prijenosi proračunskim korisnicima iz nadležnog proračuna za financiranje redovne djelatnosti*, dok u financijskom izvještaju razine 11 Ministarstva kulture i medija neće biti iskazani.

Ustanove u zdravstvu najveći dio prihoda ostvaruju temeljem ugovornog odnosa s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje. Te prihode evidentiraju na osnovnom računu 67311 *Prihodi od HZZO-a na temelju ugovornih obveza* i to kao namjenski prihod. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje sredstva, koja temeljem ugovornih obveza daje zdravstvenim ustanovama koje su proračunski korisnici, evidentira u okviru odjeljaka 3713 *Naknade građanima i kućanstvima u novcu – putem ustanova u javnom sektoru* i 3714 *Naknade građanima i kućanstvima u naravi – putem ustanova u javnom sektoru*.

Osnovni račun 67311 koriste isključivo ustanove u zdravstvu. Uplata refundacije naknade za bolovanje koja se plaća na teret HZZO-a evidentira se odobrenjem računa 12911 *Potraživanja za naknade koje se refundiraju*, a ne kao prihod na računu 67311.

Neprofitne organizacije čiji su osnivači JLP(R)S, ali ne zadovoljavaju drugi uvjet za upis u Registar: ne financiraju se 50% ili više iz proračuna ili im je, osim jedinice, suosnivač neka druga pravna osoba, ne upisuju se u Registar proračunskih i izvanproračunskih korisnika. Stoga se prijenos sredstava takvim neprofitnim organizacijama ne iskazuje na podskupini 367 nego na podskupinama 381 *Tekuće donacije* odnosno 382 *Kapitalne donacije*.

3.6. Pomoći temeljem prijena EU sredstava

Podskupina 368 *Pomoći temeljem prijena EU sredstava* obuhvaća:

- tekuće i kapitalne pomoći županijskim, gradskim i općinskim proračunima
- tekuće i kapitalne pomoći proračunskim korisnicima
- tekuće i kapitalne pomoći izvanproračunskim korisnicima državnog, županijskih, gradskih i općinskih proračuna.

Ako se JLP(R)S, proračunski ili izvanproračunski korisnik na EU projekt javi kao dobavljač (obično kao pružatelj usluge u sklopu twinning projekta), ostvareni prihod neće evidentirati u okviru podskupina 632 odnosno 638, nego u okviru

podskupine 661 *Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga*. U tom slučaju JLP(R)S, proračunski ili izvanproračunski korisnik koji prenosi EU sredstva ne daje pomoć, nego plaća robu ili usluge pa rashod treba iskazati na odgovarajućem računu skupine 32 *Materijalni rashodi*, odnosno razreda 4 *Rashodi za nabavu nefinancijske imovine*.

Ako se u sklopu EU projekta osim EU sredstava subjektu u okviru općeg proračuna prenose i sredstva nacionalnog sufinanciranja, ta sredstva se ne iskazuju na podskupini 368, nego na podskupini 363 odnosno 366. U tom slučaju o iznosu doznačenih sredstava nacionalnog sufinanciranja davatelj sredstava dužan je izvjestiti primatelja, kako bi mogao primljena sredstva nacionalnog sufinanciranja evidentirati kao prihod na podskupini 633 *Pomoći proračunu iz drugih proračuna* odnosno 636 *Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan*.

Primjer:

Ministarstvo je školi odobrilo projekt koji će se financirati 85% iz EU sredstava, a 15% iz sredstava državnog proračuna. Isplaćen je iznos od 50.000,00 eura. (Ministarstvo posluje preko jedinstvenog računa državnog proračuna.)

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
<i>Evidencija u Ministarstvu</i>			
Prijenos EU komponente	42.500,00	36822	63231
Prijenos nacionalne komponente	7.500,00	36621	67111
<i>Evidencija u Školi</i>			
Primitak EU komponente	42.500,00	11121	63823
Primitak nacionalne komponente	7.500,00	11121	63622

Prihodi od EU sredstava i pomoći temeljem prijenosa EU sredstava iskazuju se na izvoru financiranja Pomoći. Sukladno odredbama Zakona o proračunu rashodi iz ovog izvora mogu se izvršavati do visine naplate, bez obzira na plan.

Ako naplate prihod koji nije planiran, proračunski korisnici državnog proračuna Ministarstvu financija trebaju poslati zahtjev za davanje suglasnosti za otvaranje novog izvora/aktivnosti/stavke u Državnom proračunu. Izvor/aktivnost/stavka otvorit će se s planom 0, a naplaćeni prihod moći će se koristiti do visine naplate.

Za ispravno izvršenje proračuna odnosno financijskog plana te iskazivanje podataka u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima neophodno je na razini svakog korisnika EU sredstava osigurati koordinirani rad ustrojstvenih jedinica za financije i računovodstvo s ustrojstvenim jedinicama koje provode projekte. Ustrojstvene jedinice za financije i računovodstvo moraju biti upoznate s financijskim uvjetima iz ugovora temeljem kojeg se provodi projekt:

- tko dodjeljuje EU sredstva,
- iz kojeg programa,
- ukupan iznos sredstava projekta,
- postotak nacionalnog sufinanciranja,
- iznos sredstava koji se prenosi partnerima u projektu,
- planirane stavke rashoda iz proračuna projekta,

- vremenski plan pojedinih aktivnosti u projektu iz kojih nastaju rashodi,
- iznosi prihvatljivih i neprihvatljivih troškova i drugo.

Ako se sredstva za EU projekte prenose između subjekata unutar općeg proračuna, za ispravno provođenje eliminacija u postupku konsolidacije neophodna je suradnja davatelja i primatelja sredstava. Obveza je svih davatelja sredstava da prije prijenosa sredstava korisnicima u sustavu općeg proračuna, propišu i/ili ugovore način i rokove izvještavanja drugih sudionika u projektu, odnosno drugih korisnika EU sredstava.

Ako se EU sredstva isplaćuju neprofitnoj organizaciji, trgovačkom društvu ili obrtniku kao partnerima u projektu, odnosno krajnjim korisnicima EU sredstava, proračunski korisnik državnog proračuna to ne evidentira u okviru podskupine 368, nego, ovisno o krajnjem korisniku, na osnovnim računima:

- 35311 Subvencije trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima iz EU sredstava
- 37151 Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja iz EU sredstava
- 37231 Naknade građanima i kućanstvima iz EU sredstava
- 38131 Tekuće donacije iz EU sredstava
- 38231 Kapitalne donacije iz EU sredstava
- 38641 Kapitalne pomoći subjektima u javnom sektoru iz EU sredstava
- 38642 Kapitalne pomoći subjektima izvan javnog sektora iz EU sredstava.

Ako se EU sredstva prenose partneru na projektu koji je inozemna ustanova, udruga, zaklada ili druga neprofitna organizacija, prijenos sredstava iskazuje se na osnovnom računu 38131 *Tekuće donacije iz EU sredstava* odnosno 38231 *Kapitalne donacije iz EU sredstava*. Prijenos inozemnom trgovačkom društvu iskazat će se na osnovnom računu 35311 *Subvencije trgovačkim društvima, zadrugama, poljoprivrednicima i obrtnicima iz EU sredstava*, odnosno 38642 *Kapitalne pomoći subjektima izvan javnog sektora iz EU sredstava*.

Ako je inozemni partner grad, općina, tijelo javne uprave, fakultet, muzej, prijenos EU sredstava ne može se iskazati u okviru podskupine 368 *Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava* jer se ta podskupina u postupku konsolidacije mora eliminirati s podskupinom 638 *Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava*. Stoga takav prijenos EU sredstava treba iskazati u okviru podskupine 361 *Pomoći inozemnim vladama*.

Plaćanje subjektima izvan sustava proračuna temeljem ispostavljenih računa za isporučene proizvode, robu i usluge, ne evidentira se na navedenim računima, nego na računima rashoda koji predstavljaju ekonomsku namjenu korištenja sredstava.

Ako se sredstva pomoći Europske unije prenose između proračuna te proračunskih i izvanproračunskih korisnika, tako ostvaren prihod evidentira se u okviru podskupine 638 *Pomoći temeljem prijenosa EU sredstava*, a ne u okvi-

ru podskupine 632. U okviru podskupine 638 otvoreni su osnovni računi za tekuće i kapitalne pomoći temeljem prijenosa EU sredstava:

- iz državnog proračuna
- iz proračuna JLP(R)S
- od proračunskog korisnika drugog proračuna
- od izvanproračunskog korisnika.

Ako se uz EU sredstva prenose i sredstva domaće komponente (iz općih prihoda i primitaka, vlastitih ili namjenskih izvora), taj dio se ne evidentira u okviru podskupine 638, nego, ovisno o davatelju i primatelju sredstava, u okviru jedne od sljedećih podskupina:

- 633 Pomoći proračunu iz drugih proračuna i izvanproračunskim korisnicima
- 634 Pomoći od izvanproračunskih korisnika
- 636 Pomoći proračunskim korisnicima iz proračuna koji im nije nadležan
- 639 Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna.

Primjer:

Grad se javio na natječaj za dodjelu EU sredstava. Osim EU sredstava, Ministarstvo prenosi i dio nacionalnog sufinanciranja (15%), kako je navedeno i u natječajnoj dokumentaciji.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva	100.000	11121	
EU komponenta (85%)	85.000		63811
Nacionalno sufinanciranje (15%)	15.000		63311

Ako je korisnik sredstava proračunski korisnik, a nacionalnu komponentu osigurava nadležni proračun, sredstva nacionalne komponente iskazat će kao prihod iz nadležnog proračuna.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz Ministarstva EU komponenta (85%)	85.000	11121	63811
Primljena sredstva iz nadležnog proračuna Nacionalno sufinanciranje (15%)	15.000	11121	67111

3.7. Prijenosi sredstava između proračunskih korisnika istog proračuna

U okviru podskupine 369 *Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna* evidentira se prijenos sredstava koja bez protučinidbe jedan proračunski korisnik daje drugom iz nadležnosti istog proračuna. Znači, glavne pretpostavke za uporabu računa podskupina 369 i 639 je da su i primatelj i davatelj sredstava proračunski korisnici istog proračuna i da se sredstva daju bez protučinidbe. Primjerice, Ministarstvo kulture i medija temeljem natječaja dodjeljuje sredstva fakultetu koji je u nadležnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja. Bez obzira na to što je fakultet u nadležnosti drugog ministarstva, i davatelj

(Ministarstvo kulture i medija) i primatelj (fakultet) pripadaju istom, državnom proračunu pa će se prijenos sredstava iskazati preko podskupina 369 (kod davatelja) i 639 (kod primatelja).

Sukladno odredbama Pravilnika takvi prijenosi mogu biti **samo iznimka, ne pravilo**, i to **na temelju propisa ili natječaja**, a **uz prethodnu suglasnost** Ministarstva financija, odnosno upravnog tijela za financije jedinica JLP(R)S. Prethodna suglasnost ne odnosi se na prijenose EU sredstava.

Za evidentiranje međusobnih prijenosa otvoreni su sljedeći osnovni računi:

Rashodi	Prihodi
36911 Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	63911 Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna
36921 Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna	63921 Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna
36931 Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	63931 Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava
36941 Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava	63941 Kapitalni prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava.

Temeljem modificiranog računovodstvenog načela nastanka događaja prihodi se u proračunskom računovodstvu priznaju u izvještajnom razdoblju u kojemu su postali raspoloživi i pod uvjetom da se mogu izmjeriti, što znači u trenutku kada su naplaćeni. Kako bi se iznosi iskazani na podskupinama 369 i 639 kod izrade konsolidiranog financijskog izvještaja nadležnog proračuna mogli eliminirati, i rashodi temeljem prijenosa između proračunskih korisnika istog proračuna iskazuju se u trenutku plaćanja, a ne po nastanku događaja, na što ukazuje i naziv podskupina 369 i 639 i pripadajućih odjeljaka i osnovnih računa – prijenosi. Iz tog razloga uz podskupinu 369 nije otvoren odgovarajući odjeljak u razredu 2 *Obveze*, niti su uz podskupinu 639 otvoreni odgovarajući odjeljci podskupina 163 *Potraživanja za pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna* i 963 *Obračunate pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna*. To znači da davatelj sredstava ne smije evidentirati rashod u okviru podskupine 369 prije nego što je doznačio sredstva, a primatelj mora evidentirati prihod u okviru podskupine 639 u trenutku naplate tog prihoda, a ne tek kad mu nastanu rashodi. Prilikom izrade konsolidiranog financijskog izvještaja proračuna ta dva iznosa se eliminiraju. Također u izvještaju o izvršenju proračuna podaci iskazani na ove dvije podskupine moraju biti jednaki.

Primjerice, ako Agencija za mobilnost i programe EU prenosi EU sredstva fakultetu, rashod će evidentirati na osnovnom računu 36931 *Tekući prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna temeljem prijenosa EU sredstava*, dok će fakultet priznati prihod na osnovnom računu 63931 *Tekući prijenosi između proračunskih korisnika*

istog proračuna temeljem prijena EU sredstava. Međutim, ako je Agencija prijenos sredstava planirala i izvršila na podskupini 372 *Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna* (znači, iskazala je konačni rashod jer su sredstva primjerice, namijenjena profesoru koji je zaposlenik fakulteta ili studentu), fakultet, primatelj sredstava, će primljena sredstva evidentirati na računu 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*, bez priznavanja prihoda i evidentiranja rashoda. Prijenos sredstava profesoru odnosno studentu fakultet će evidentirati zaduženjem računa 23955. Stoga je neophodno da Agencija izvršiti fakultet o načinu evidentiranja prenesenih sredstava.

Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna omogućava se fleksibilnost na podskupini 369 *Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna*. Navedeno znači da, ako se tijekom proračunske godine utvrdi da sredstva u okviru podskupine 369 nisu planirana u potrebnom iznosu, mogu se, uz suglasnost Ministarstva financija, preraspodjeljivati i to bez ograničenja unutar aktivnosti s kojih se sredstva dodjeljuju. Zakonom je propisano i da je korisnik, koji na svojim aktivnostima planira sredstva prijena, dužan očekivane primatelje sredstava pisano obavijestiti da sredstva planiraju na prihodnoj strani u okviru skupine 639 te nakon doznake sredstava s primateljima uskladiti evidencije.

Proračunski korisnik koji ostvaruje prihod od drugog proračunskog korisnika iz nadležnosti istog proračuna, a ne radi se o prihodu ostvarenom na tržištu, taj prihod evidentira na podskupini 639 *Prijenosi između proračunskih korisnika istog proračuna*, u okviru izvora financiranja *Pomoći* (u državnom proračunu izvor 52 *Ostale pomoći i darovnice*). Kako se radi o namjenskom izvoru, primljena sredstva će moći koristiti i ako nisu planirana. U tom slučaju proračunski korisnik državnog proračuna treba Sektoru za pripremu i izradu prijedloga proračuna države poslati *Zahtjev za davanje suglasnosti za otvaranje novog izvora/aktivnosti/stavke u Državnom proračunu Republike Hrvatske*. Temeljem suglasnosti izvor/aktivnost/stavka otvorit će se s planom 0, a naplaćeni prihod moći će se koristiti do visine naplate sukladno odredbama Zakona o proračunu.

Prijenos sredstava drugim proračunskim korisnicima iz nadležnosti istog proračuna evidentira se zaduženjem odgovarajućeg osnovnog računa podskupine 369 uz odobrenje računa novčanih sredstava. Proračunski korisnici koji posluju preko jedinstvenog računa proračuna, umjesto odobrenja računa novčanih sredstava, odobravaju osnovni račun 67111 *Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda poslovanja* odnosno 67121 *Prihodi iz nadležnog proračuna za financiranje rashoda za nabavu nefinancijske imovine* ako sredstva doznaju iz izvora financiranja *Opći prihodi i primici*, a ako koriste vlastite ili namjenske prihode, odobravaju osnovni račun 16721 *Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun*.

Sukladno članku 56. stavku 2. Zakona o proračunu nadležni razdjeli državnog proračuna, uz prethodno dobivenu suglasnost Ministarstva financija, donose pravilnik, a

načelnik, gradonačelnik, župan donose akt o mjerilima i načinu korištenja nenamjenskih donacija i vlastitih prihoda proračunskih korisnika iz svoje nadležnosti. Ministar zaštite okoliša i energetike donio je *Pravilnik o mjerilima i načinu korištenja donacija i vlastitih prihoda nacionalnih parkova i parkova prirode*⁶ (dalje u tekstu: Ustanova). Sukladno članku 5. toga Pravilnika 97% prihoda ostvarenih od naplate ulaznica i vinjeta ostaje Ustanovi, dok se 3% ostvarenih prihoda četiri puta godišnje u rokovima propisanim Pravilnikom uplaćuje na račun Državnog proračuna, IBAN HR1210010051863000160 s modelom HR65 i pozivom na broj 7285-132-RKP Ustanove, na izdvojeni izvor sredstava pod nazivom *Zajednička sredstva parkova Hrvatske*. Sredstva koja se uplate u državni proračun koriste se za podmirivanje rashoda za zajedničke funkcije te za financiranje prioritetnih aktivnosti Ustanova. Ustanova cijeli naplaćeni iznos priznaje kao prihod, a uplatu 3% sredstava na račun državnog proračuna evidentira na podskupini 369.

Prihode koje naplaćuju od korisnika ustanove u socijalnoj skrbi uplaćuju na račun državnog proračuna, na izvor financiranja 43 *Ostali prihodi za posebne namjene*. Bez obzira na visinu naplaćenih prihoda, nadležnom ministarstvu šalju zahtjev za sredstva prema nastalim obvezama za rashode. Tako neke ustanove potroše više, a neke manje nego što su naplatile, odnosno Ministarstvo raspoređuje prihode prema potrebama ustanova. Temeljem upute⁷ koju je donijelo Ministarstvo financija, svaka ustanova socijalne skrbi u svom knjigovodstvu naplaćeni prihod u cijelosti evidentira na osnovnom računu 65264 *Sufinanciranje cijene usluge, participacije i slično*, bez obzira na to hoće li potrošiti sva naplaćena sredstva. Ako do kraja godine ne potroši cijeli naplaćeni iznos, razliku evidentira na osnovnom računu 36911, a ako potroši više nego što je naplatila, razliku evidentira na osnovnom računu 63911. Razliku između zbroja iznosa iskazanih na računima 369 i 639 iskazuju nadležno ministarstvo.

Isplata sredstava bolničkim zdravstvenim ustanovama kojima je osnivač Republika Hrvatska za podmirivanje dijela dospjelih obveza prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenoga medicinskog materijala temeljem Odluke Vlade RH s pozicija Ministarstva zdravstva, evidentirana je u okviru podskupine 369. U tom slučaju bolnice prihod iskazuju na osnovnom računu 63911 *Tekući prijenski između proračunskih korisnika istog proračuna*.

Proračunski korisnici iz nadležnosti JLP(R)S ređe od proračunskih korisnika državnog proračuna jedni drugima prenose sredstva. Međutim, u praksi se događa da jedan upravni odjel raspiše natječaj na koji se javi proračunski korisnik iste jedinice, ali iz nadležnosti (razdjela, glave) drugog upravnog odjela.

⁶ NN, br. 111/22

⁷ Računovodstveno praćenje izvora financiranja 43 Ostali prihodi za posebne namjene kod ustanova u socijalnoj skrbi i Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku od 2017. godine, <https://mf.in.gov.hr/istaknute-teme/drzavna-riznica/racunovodstvo/upute-nalozi-i-ostalo/179>

Proračunski korisnik trebao bi se financirati iz nadležnog proračuna bez natječaja, a natječaji bi trebali biti namijenjeni za subjekte izvan tog proračuna (jedinice). Kako se ovakve situacije ipak događaju, Ministarstvo financija je jedinicama dalo dva prijedloga:

1. dio sredstava koji će se putem natječaja osigurati proračunskom korisniku može se preraspodjelom prenijeti na upravni odjel u okviru kojega je plan tog proračunskog korisnika
2. upravni odjel koji raspisuje natječaj, sredstva koja će iz natječaja dodijeliti proračunskom korisniku evidentira u okviru podskupine 369, a proračunski korisnik sredstva koja će ostvariti putem natječaja u okviru podskupine 639, izvor financiranja pomoći, dok se konačan rashod proračunskog korisnika evidentira na glavi koja je nadležna za tog proračunskog korisnika.

Prvi prijedlog je bolji jer se time ne povećava proračun. Međutim, neke jedinice ne žele provoditi preraspodjelu tj. žele da se cjelokupna sredstva koja se dodjeljuju temeljem natječaja vide na upravnom odjelu koji raspisuje natječaj. U tom slučaju primjenjuje se drugi prijedlog. Iako upravni odjeli nisu proračunski korisnici, u ovom slučaju za planiranje i računovodstvene evidencije mogu imati tretman proračunskih korisnika.

Kad su u pitanju EU projekti, preporuka je da se, gdje god je to moguće, izbjegnu prijenosi preko 369 i 639. Znači, nadležni proračun iskazuje svoje rashode i prihode, a proračunski korisnik svoje. Ako ugovor to ne dopušta, iznimno se za prijenose EU sredstava proračunskim korisnicima iz nadležne JLP(R)S mogu koristiti podskupine 369 i 639.

Ako nadležni proračun ima uspostavljenu riznicu pa se sve transakcije jedinice i proračunskih korisnika iz njezine nadležnosti odvijaju preko jedinstvenog računa, sredstva se ne mogu iz nenadležnog upravnog odjela prenijeti na račun proračunskog korisnika. Dodatno, sukladno odredbama Pravilnika nadležni proračun u svojoj glavnoj knjizi može voditi rashode za redovnu djelatnost proračunskih korisnika koji se financiraju iz proračuna, prihode i primitke proračunskih korisnika (namjenske i vlastite) te rashode i izdatke koji se iz njih financiraju. U tom slučaju postavlja se pitanje na koji način za isti poslovni događaj iskazati i prijenos u okviru podskupine 369 i ekonomsku klasifikaciju proračunskog korisnika, s tim da se rashod i obveza proračunskog korisnika iskaže na jednom upravnom odjelu, dok će se plaćanje dobavljaču provesti s drugog.

To je moguće riješiti tako da se nakon provedenog plaćanja dobavljaču, koje se u trenutku plaćanja evidentira u okviru podskupine 369, temeljnicom zatvori obveza i prizna prihod u okviru podskupine 639 na glavi drugog upravnog odjela. Ako se plaćanje dobavljaču provodi tečenjem glave na kojoj su planirani rashodi proračunskog korisnika, prije toga potrebno je temeljnicom zadužiti podskupinu 369 razdjela koji je raspisao natječaj uz odobrenje prihoda podskupine 639 na glavi na kojoj su planirani rashodi proračunskog korisnika. Tako će u proračunu na glavi upravnog odjela koji raspisuje natječaj biti plan i izvršenje u okviru podskupine 369, dok će na glavi upravnog odjela

na kojoj su planirani rashodi proračunskog korisnika biti prihod u okviru podskupine 639 i rashod po ekonomskoj klasifikaciji.

Podatke evidentirane u okviru podskupina 369 i 639 JLP(R)S treba iskazati u izvještaju o izvršenju proračuna kako bi bilo vidljivo koliko je provedeno prijenosa sredstava unutar proračuna, dok u konsolidiranom financijskom izvještaju podatke iskazane na tim podskupinama treba eliminirati.

Ostali prijenosi sredstava između proračunskih korisnika iz nadležnosti istog proračuna ne evidentiraju se na računima podskupina 369 i 639. Također se u okviru podskupina 369 i 639 ne smiju evidentirati:

- plaćanje usluga proračunskim korisnicima iz nadležnosti istog proračuna,
- prijenos sredstava za financiranje redovne djelatnosti proračunskih korisnika iz nadležnosti JLP(R)S,
- prijenosi između JLP(R)S,
- prijenosi između proračunskih i izvanproračunskih korisnika.

Ako proračunski korisnik ostvaruje prihode na tržištu (temeljem čega može biti i obveznik poreza na dodanu vrijednost kao i poreza na dobit), pružanje usluge ili prodaju roba i proizvoda drugom proračunskom korisniku evidentirat će na podskupini *661 Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga*, dok će primatelj usluge odnosno kupac proizvoda i usluga rashod evidentirati na odgovarajućoj podskupini računskog plana (obično se radi o rashodima za usluge).

3.8. Pomoći unutar općeg proračuna temeljem protestiranih jamstava

Podskupina *637 Pomoći unutar općeg proračuna temeljem protestiranih jamstava* primjenjuje se od 1. siječnja 2021. godine. U okviru te podskupine otvoreni su sljedeći odjelci:

- 6371 Pomoći primljene unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima
- 6372 Povrat pomoći danih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima.

Odjeljak 6371 koriste subjekti unutar općeg proračuna čije kreditne obveze su po protestiranom jamstvu platili drugi subjekti unutar općeg proračuna, dok odjeljak 6372 koriste davatelji jamstva za evidentiranje povrata po protestiranom jamstvu.

U okviru odjeljaka *3635 Pomoći unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima* i *3636 Povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima* evidentiraju se plaćanja po protestiranim jamstvima odnosno povrat plaćenih sredstava po protestiranim jamstvima kada su i davatelj i primatelj jamstva subjekti u okviru općeg proračuna.

Primatelj jamstva koji je subjekt unutar općeg proračuna, protestiranje jamstva evidentira zaduženjem računa skupine *54 Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova* (za iznos vraćene glavnice) i računa odjeljka *2342*

Obveze za kamate na primljene kredite i zajmove (za iznos kamate sadržane u plaćenom anuitetu) uz odobrenje računa prihoda unutar općeg proračuna temeljem plaćanja protestiranih jamstava (za iznos plaćenog anuiteta). Istovremeno u iznosu vraćene glavnice zatvara obvezu prema zajmodavcu i ispravak izvora vlasništva za obveze. Umjesto obveze prema zajmodavcu, u iznosu plaćenog anuiteta treba evidentirati obvezu na podskupini 236 *Obveze za povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima*.

Pravilnikom je propisano da se obveze poslovanja u trenutku nastanka priznaju kao rashod na računima razreda 3 *Rashodi poslovanja*. Međutim obveze na podskupini 236 ne mogu se u trenutku nastanka priznati kao rashod jer je druga strana, primatelj povrata, subjekt u okviru općeg proračuna koji će prihod priznati tek u trenutku naplate. Stoga je otvorena podskupina 936 *Obračunati rashodi za povrat pomoći primljenih unutar općeg proračuna po protestiranim jamstvima* s pripadajućim odjeljkom i osnovnim računom.

Primatelj jamstva povrat anuiteta kreditoru od strane davatelja jamstva treba evidentirati zaduženjem računa obračunatog rashoda za povrat unutar općeg proračuna

plaćenih protestiranih jamstava uz odobrenje računa obveza za povrat unutar općeg proračuna plaćenih protestiranih jamstava. Stvarni rashod se evidentira tek na dan povrata jer na taj dan subjekt koji je platio protestirano jamstvo može evidentirati vraćena sredstva kao prihod od povrata, a taj rashod u postupku konsolidacije mora se eliminirati s prihodom.

Knjiženje

Opis	Duguje	Potražuje
Saldo obveza za glavnicu	912	26
Obračun kamata po kreditu	342	2342
Plaćeno protestirano jamstvo	54	6371
	2342	
Zatvaranje obveze za glavnicu	26	912
Obveza prema davatelju jamstva	9363	2366
Povrat plaćenog jamstva	2366	111
	3636	9363
Obveza za zateznu kamatu	34333	23433
Plaćanje zatezne kamate	23433	111

Ovakvi slučajevi, kad su i davatelj i primatelj jamstva subjekti unutar općeg proračuna, rijetki su, ali se događalo da primjerice županija jamči za kredit koji je podigla općina.

tim4pinmagazin

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis tim4pin magazin, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Opskrba škola i skloništa za žene žrtve nasilja menstrualnim higijenskim potrepštinama

Katarina Nesterović

Martina Štefković

Hana Zoričić*

S ciljem smanjenja menstrualnog siromaštva u Republici Hrvatskoj, Vlada Republike Hrvatske već je u proljeće 2022. godine u okviru paketa mjera za ublažavanje rasta cijena, donijela odluku o smanjenju stope PDV-a na higijenske uloške i tampone s 25 na 13 posto. Opskrba školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština još je jedna mjera u borbi protiv menstrualnog siromaštva. U članku se prikazuju knjigovodstvene evidencije sredstava koje je Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike osiguralo u državnom proračunu za opskrbu školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština.

1. UVOD

Podaci provedenih istraživanja vezanih uz menstrualno siromaštvo u našoj zemlji pokazuju da je čak trećina žena u Hrvatskoj prisiljena štedjeti na ulošcima, oko 10% njih nije u mogućnosti kupiti dovoljno uložaka kako bi ih redovito mijenjale, a oko 3% žena uopće si ne mogu priuštiti higijenske proizvode pa umjesto njih koriste druge predmete kojima zamjenjuju kupnju higijenskih uložaka.

Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike 2. veljače 2023. godine donijelo je Odluku o kriterijima i načinu dodjele sredstava radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština (KLASA: 011-02/23-01/03, URBROJ: 524-08-04/1-23-2), kao još jednu od mjera Vlade Republike Hrvatske s ciljem smanjenja menstrualnog siromaštva.

Sredstva za nabavu potrepština su osigurana u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. i projekcijama za 2024. i 2025. godinu (Narodne novine, broj 145/22) na aktivnosti A877011 OPSKRBLJIVANJE ŠKOLSKIH USTANOVA I SKLONIŠTA ZA ŽENE ŽRTVE NASILJA BESPLATNIM ZALIHAMA MENSTRUALNIH HIGIJENSKIH POTREPŠTINA, izvoru 11 *Opći prihodi i primici*, stavka 36 *Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna* i 38 *Ostali rashodi* u iznosu od 1.000.000,00 eura.

Sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština isplaćuju se iz državnog proračuna:

- na račune jedinica područne (regionalne) samouprave za:
 - osnovne i srednje škole kojima su jedinice područne (regionalne) samouprave osnivači

- ustanove za žrtve obiteljskog nasilja kojima su jedinice područne (regionalne) samouprave osnivači
 - ostale osnivače osnovnih i srednjih škola koje im teritorijalno pripadaju (uključujući privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice)
- na račune skloništa za žene žrtve nasilja (skloništa kojima osnivači nisu jedinice lokane i područne (regionalne) samouprave)

2. KNJIŽENJE U JLP/R/S

Jedinice područne (regionalne) samouprave iz državnog proračuna sredstva dobivaju za sve osnovne i srednje škole kojima su jedinice područne (regionalne) samouprave osnivači, za ustanove za žrtve obiteljskog nasilja kojima su jedinice područne (regionalne) samouprave osnivači te za ostale osnivače osnovnih i srednjih škola koje im teritorijalno pripadaju (uključujući privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice). Navedena sredstva prosljeđuju navedenim subjektima.

a) Knjiženja koje provode JLP/R/S kada sredstva prenose proračunskim korisnicima iz svoje nadležnosti

Jedinice područne (regionalne) samouprave (županije i Grad Zagreb) doznačena sredstva iz državnog proračuna evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode* odnosno 23956 *Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika*, ovisno o tome posluju li proračunski korisnici preko vlastitih računa u poslovnim bankama ili posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna.

U poslovnim knjigama jedinice područne (regionalne) samouprave čiji proračunski korisnici imaju vlastite račune u poslovnim bankama sredstva doznačena iz državnog

* Katarina Nesterović, mag. oec.; Martina Štefković, mag. oec.; Hana Zoričić, dipl. oec., Ministarstvo financija RH, Zagreb

proračuna na ime opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz državnog proračuna radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština i prijenos na račune proračunskih korisnika			
1. Primljena sredstva na račun Županije	5.000	11121	23955
2.a Prijenos školi AB	2.000	23955	11121
2.b Prijenos sredstava ustanovi za žrtve obiteljskog nasilja	3.000		

Županije odnosno Grad Zagreb isplatu sredstava školskim ustanovama i ustanovama za žrtve obiteljskog nasilja koje posluju preko vlastitih računa evidentiraju odobrenjem računa novčanih sredstava i zaduženjem računa obveza za naplaćene tuđe prihode.

U poslovnim knjigama jedinice područne (regionalne) samouprave čiji proračunski korisnici nemaju vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, sredstva doznačena iz državnog proračuna na ime opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23956 *Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz državnog proračuna radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1.a Primljena sredstva na račun Županije za osnovnu školu EF	4.000	11121	23956
1.b Primljena sredstva na račun Županije za ustanovu za žrtve obiteljskog nasilja	3.000		

Kod ustanova koje nemaju vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, u trenutku podmirenja obveze za troškove nabave menstrualnih higijenskih potrepština, županije odnosno Grad Zagreb evidentiraju odobrenje računa novčanih sredstava i zaduženje računa obveza za naplaćene prihode proračunskog korisnika.

b) Knjiženja koje provode JLP/R/S kada sredstva prenose osnivačima osnovnih i srednjih škola u sustavu proračuna koje im teritorijalno pripadaju

Dio sredstava koja se županijama iz državnog proračuna isplaćuju za osnivače osnovnih i srednjih škola u sustavu proračuna koje im teritorijalno pripadaju (gradovi), županije knjigovodstveno evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz državnog proračuna radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština i prijenos na račune osnivača osnovnih i srednjih škola u sustavu proračuna koje im teritorijalno pripadaju			
1. Primljena sredstva na račun Županije	18.000	11121	23955
2.a Prijenos Gradu A	10.000	23955	11121
2.b Prijenos Gradu B	8.000		

Isplatu osnivačima osnovnih i srednjih škola u sustavu proračuna koje im teritorijalno pripadaju, a za koje su im sredstva isplaćena iz državnog proračuna, županije evidentiraju zatvaranjem računa novčanih sredstava i zatvaranjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

c) Knjiženja koje provode JLP/R/S kada sredstva prenose osnivačima osnovnih i srednjih škola izvan sustava proračuna koje im teritorijalno pripadaju (privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice)

Dio sredstava koja se županijama i Gradu Zagrebu iz državnog proračuna isplaćuju za osnivače osnovnih i srednjih škola izvan sustava proračuna koje im teritorijalno pripadaju (privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice), županije i Grad Zagreb knjigovodstveno evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem prihoda na osnovnom računu 63311 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna*.

Obvezu za isplatu sredstava privatnim školama i školama kojima su osnivači vjerske zajednice, a za koje su im sredstva isplaćena iz državnog proračuna, županije i Grad Zagreb evidentiraju zaduženjem osnovnog računa 38129 *Ostale tekuće donacije* i odobrenjem osnovnog računa 23954 *Ostale nespomenute obveze*. U trenutku isplate sredstava školama, evidentiraju odobrenje računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i zaduženje osnovnog računa 23954 *Ostale nespomenute obveze*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz državnog proračuna radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština i prijenos na račune osnivača osnovnih i srednjih škola izvan sustava proračuna koje im teritorijalno pripadaju (privatne škole i škole kojima su osnivači vjerske zajednice)			
1. Primljena sredstva na račun Županije	18.000	11121	63311
2.a Prijenos privatnoj školi C	10.000	38129	23954
2.b Prijenos školi D kojoj je osnivač vjerska zajednica	8.000		

3. KNJIŽENJE U JLS

Jedinice lokalne samouprave (gradovi) koje prime sredstva od teritorijalno im nadležne županije, ista evidentiraju ovisno o tome posluju li škole kojima su osnivači preko jedinstvenog računa riznice ili preko vlastitog računa, zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene*

tuđe prihode odnosno 23956 *Obveze proračuna za naplaćene prihode proračunskog korisnika*.

U poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave čiji proračunski korisnici imaju vlastite račune u poslovnim bankama sredstva doznačena iz županijskog proračuna na ime opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz županijskog proračuna ili proračuna Grada Zagreba radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština i prijenos na račune proračunskih korisnika			
1. Primljena sredstva na račun Grada	5.000	11121	23955
2.a Prijenos školi AB	2.000	23955	11121
2.b Prijenos školi CD	3.000		

Isplatu sredstava školama koje posluju preko vlastitih računa evidentiraju zatvaranjem računa novčanih sredstava i zatvaranjem računa obveza 23955 *Obveze za naplaćene tuđe prihode*.

U poslovnim knjigama jedinice lokalne samouprave čiji proračunski korisnici nemaju vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, sredstva doznačena iz županijskog proračuna na ime opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština evidentiraju zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* i odobrenjem računa obveza 23956 *Obveze proračuna za naplaćena sredstva proračunskog korisnika*.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Primljena sredstva iz županijskog proračuna ili proračuna Grada Zagreba radi opskrbe školskih ustanova i skloništa za žene žrtve nasilja besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1.a Primljena sredstva na račun Grada za osnovnu školu EF	4.000	11121	23956
1.b Primljena sredstva na račun Grada za osnovnu školu GH	3.000		

Kod škola koje nemaju vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, u trenutku podmirenja obveze za troškove nabave menstrualnih higijenskih potrepština, gradovi evidentiraju odobrenje računa novčanih sredstava i zaduženje računa obveza za naplaćene prihode proračunskog korisnika.

4. KNJIŽENJE KOD PRORAČUNSKIH KORISNIKA

a) Knjigovodstvene evidencije kod osnovnih i srednjih škola kojima su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština isplaćena iz državnog proračuna na račun škola ili na je-

dinstveni račun nadležnog proračuna prihod su škola te ih škole evidentiraju u okviru osnovnog računa 63612 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S*, zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* ako posluju preko vlastitih računa, odnosno zaduženjem osnovnog računa 16721 *Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun* ako posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna.

Nabavu menstrualnih higijenskih potrepština škole evidentiraju zaduženjem osnovnog računa 38129 *Ostale tekuće donacije i odobrenjem osnovnog računa 23954 Ostale nespomenute obveze*.

Školske ustanove koje imaju vlastite račune u poslovnim bankama prosljeđena sredstva evidentiraju kao prihod odobrenjem osnovnog računa 63612 *Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima jedinice lokalne odnosno regionalne samouprave* te zaduženjem računa novčanih sredstava.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Doznaka sredstava osnovnoj školi od strane nadležne jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili Grada Zagreba za troškove opskrbe besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1. Osnovna škola AB primila sredstva od Grada X	2.000	11121	63612
Knjigovodstvene evidencije nastalih rashoda za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština			
2.a Primljena faktura za nabavu higijenskih potrepština	300	38129	23954
2.b Podmirena faktura sa računa škole		23954	11121

U slučaju da **školske ustanove nemaju** vlastite račune u poslovnim bankama, već posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna, u trenutku uplate sredstava na račun nadležnog proračuna evidentiraju potraživanje zaduženjem osnovnog računa 16721 *Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun* koje se zatvara u trenutku podmirenja obveze za nastale rashode nabave menstrualnih higijenskih potrepština.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Doznaka sredstava na račun nadležnog proračuna za osnovnu školu za troškove opskrbe besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1. Osnovna škola EF primila sredstva na račun nadležnog proračuna	4.000	16721	63612
Knjigovodstvene evidencije nastalih rashoda za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština			
2.a Primljena faktura za nabavu higijenskih potrepština	800	38129	23954
2.b Podmirena faktura sa računa nadležnog proračuna		23954	16721

Napominjemo kako se nabava menstrualnih higijenskih potrepština evidentira kao donacija budući da se putem osnovnoškolskih i srednjoškolskih ustanova opskrbljuje

cjelokupna kategorija stanovništva na području Republike Hrvatske za koju su namijenjene navedene potrepštine (djevojčice u osnovnim i srednjim školama) bez dodatnih kriterija kao što je primjerice imovinski cenzus. Dodatno, napominjemo kako se ovakvim evidentiranjem troškovi nabave proizvoda koji nisu namijenjeni direktno školi već je škola posrednik između države i određene kategorije stanovništva odvajaju od troškova koji su namijenjeni školi (primjerice sapun, wc papir, krede i slično).

b) Knjiženja koje provode ustanove za žrtve obiteljskog nasilja kojima su osnivači jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

Sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština isplaćena iz državnog proračuna na račun ustanova za žrtve obiteljskog nasilja ili na jedinstveni račun nadležnog proračuna prihod su ustanova te ih ustanove evidentiraju u okviru osnovnog računa **63612 Tekuće pomoći iz državnog proračuna proračunskim korisnicima proračuna JLP(R)S**, zaduženjem računa novčanih sredstava 111 *Novac u banci* ako posluju preko vlastitih računa, odnosno zaduženjem osnovnog računa 16721 *Potraživanja proračunskih korisnika za sredstva uplaćena u nadležni proračun* ako posluju preko jedinstvenog računa nadležnog proračuna.

Nabavu menstrualnih higijenskih potrepština ustanove evidentiraju zaduženjem osnovnog računa **37229 Ostale naknade iz proračuna u naravi** i odobrenjem osnovnog računa **23722 Obveze za ostale naknade građanima i kućanstvima u naravi**. Navedeno se evidentira u okviru navedenog rashoda budući da se u ovom slučaju obuhvatio samo dio populacije žena po određenom socijalnom kriteriju, i to korisnica skloništa kojima se temeljem Odluke dodjeljuju sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština.

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Doznaka sredstava iz nadležnog proračuna ustanovi za žrtve obiteljskog nasilja kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za troškove opskrbe besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1. Ustanova za žrtve obiteljskog nasilja primila sredstva iz nadležnog proračuna	2.000	11121	63612
Knjigovodstvene evidencije nastalih rashoda za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština			
2.a Primljena faktura za nabavu higijenskih potrepština	300	37229	23722
2.b Podmirena faktura sa računa ustanove		23722	11121

Opis	Iznos	Račun	
		Duguje	Potražuje
Doznaka sredstava na račun nadležnog proračuna za ustanovu za žrtve obiteljskog nasilja kojoj je osnivač jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za troškove opskrbe besplatnim zalihama menstrualnih higijenskih potrepština			
1. Ustanova primila sredstva na račun nadležnog proračuna	4.000	16721	63612
Knjigovodstvene evidencije nastalih rashoda za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština			
2.a Primljena faktura za nabavu higijenskih potrepština	800	37229	23722
2.b Podmirena faktura sa računa nadležnog proračuna		23722	16721

Napominjemo da u slučaju da jedinice lokalne ili područne (regionalne) samouprave, kao osnivači škola i ustanova za žrtve obiteljskog nasilja, odluče provesti objedinjeni postupak nabave za sve ustanove iz svoje nadležnosti, zbog prednosti koje takav pristup donosi, i u navedenom slučaju, prihod iz državnog proračuna evidentiraju ustanove na prethodno navedenom osnovnom računu prihoda, budući da ulazni računi glase na ustanove.

U slučaju da osnivači škola **iz vlastitih izvora osiguraju dodatna sredstva za nabavu menstrualnih higijenskih potrepština**, rashod evidentiraju u okviru osnovnog računa 38129 *Ostale tekuće donacije* ili 37229 *Ostale naknade iz proračuna u naravi*, ovisno o tome jesu li nabavljene higijenske potrepštine namijenjene učenicama osnovnih i srednjih škola ili su navedene potrepštine nabavljene za žene žrtve nasilja.

Ispravak i nadopuna Obrasca JOPPD

Mirjana Mahović Komljenović*

Obrazac JOPPD, Poreznoj upravi obvezno dostavljaju isplatitelji primitaka i/ili sami ostali obveznici koji isplaćuju primitke za koje prema propisima o porezu na dohodak i obveznim doprinosima postoji obveza obračunavanja i plaćanja poreza po odbitku i obveznih doprinosa. Ako nakon podnošenja i urednog zaprimanja Obrasca JOPPD u Poreznoj upravi isplatitelj primitaka utvrdi da su podaci iz podnijetog obrasca netočni, ispravak se obavlja podnošenjem novog Obrasca JOPPD i to s oznakom vrste izvješća 2 ili nadopunom Obrasca JOPPD s oznakom vrste izvješća 3.

1. Uvod

Svi porezni obveznici koji obavljaju gospodarsku djelatnost samostalno i trajno radi ostvarivanja dobiti, fizičke osobe koje se bave registriranom djelatnošću obrta i slobodnog zanimanja te svi drugi proračunski korisnici, dužni su podmirivati javna davanja prema uplatnim računima koji su propisani **Naputkom o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2023. godini (dalje: Naputak)**, koji se svake godine donosi posebno, a za ovu je godinu objavljen Narodnim novinama br. 13/23.

Navedenim Naputkom propisani su računi na koje se uplaćuju prihodi proračuna, obvezni doprinosi te prihodi za financiranje drugih javnih potreba, način uplaćivanja tih prihoda kao i izvješćivanje njihovih korisnika o uplatama i isplatama s računa. Prihodima proračuna, obveznim doprinosima te prihodima za druge javne potrebe, prema navedenom Naputku, smatraju se prihodi koji se ostvaruju prema zakonima ili drugim propisima donesenim na temelju zakona.

2. Obveznici dostavljanja Obrasca JOPPD

Od 1. siječnja 2014. uveden je Obrazac JOPPD, putem kojeg izvješća Porezna uprava (dalje PU) – prikuplja podatke o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja po pojedinom poreznom obvezniku. Ako se dostavlja izvješće na Obrascu JOPPD za više od tri fizičke osobe ili kada je podnositelj izvješća korisnik sustava elektroničkog servisa ePorezna, isplatitelj je obvezan izvješće podnositi putem sustave Porezna, i to nadležnoj ispostavi PU prema sjedištu, odnosno prebivalištu ili uobičajenom boravištu isplatitelja. Obrazac JOPPD može se dostaviti i ispisna putem računala, ali uz uvjet da sadržajem i oblikom u cijelosti odgovara obrascu koji je propisan Pravilnikom o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. – 1/23., dalje: Pravilnik).

Obveznici dostavljanja Obrasca JOPPD su:

- isplatitelji plaća za primitke od kojih se utvrđuje dohodak od nesamostalnog rada,

- isplatitelji mirovina,
- isplatitelji primitaka od kojih se utvrđuje dohodak od imovinskih prava i primitaka od otuđenja posebnih vrsta imovine iz čl. 59. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16.- 151/22., dalje: Zakon),
- isplatitelji primitka od kojih se utvrđuje dohodak od kapitala iz čl. 64. Zakona,
- isplatitelji primitka od kojih se utvrđuje drugi dohodak,
- svi obveznici koji u vezi s obračunavanjem i plaćanjem poreza na dohodak te doprinosa za obvezna osiguranja imaju obvezu isplatitelja.

Obrazac JOPPD dostavljaju PU isplatitelji i za primitke koji se ne smatraju dohotkom prema čl. 8. Zakona, kao i za primitke na koje se ne plaća porez na dohodak prema čl. 9. Zakona. To znači da proračunski korisnici i druge neprofitne organizacije, u Obrascu JOPPD obvezne iskazati podatke o svim isplatama koje su imale, neovisno od toga jesu li iste oporezive ili nisu. Jednako tako i ustanove obrazovanja te sportske organizacije kao i drugi isplatitelji, obvezi su osim oporezivih primitaka, u Obrascu JOPPD iskazati i podatke o iznosima neoporezivih nagrada učenicima i studentima u okviru organiziranih školskih i sveučilišnih natjecanja, o isplaćenim iznosima sportskih stipendija i nagrada sportašima amaterima i sl.

Obrazac JOPPD podnosi se i za naplaćene kamate za doprinose za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje koja je nastala zbog nepravovremene uplate dospjele obveze.

2.1. Rokovi dostavljanja Obrasca JOPPD

Prema **osnovnom pravilu** iskazivanja podataka, isplatitelji primitaka, obveznici obračunavanja i plaćanja doprinosa ili sami porezni obveznici, podnose PU Obrazac JOPPD:

- na dan isplate primitaka ili
- na dan nastanka obveze obračuna i uplate doprinosa ako nema isplate primitka, ili na dan kada se ti doprinosi obvezno obračunavaju i uplaćuju sukladno posebnim propisima, ili
- najkasnije slijedeći radni dan.

Međutim, uz osnovno pravilo iskazivanja podataka u Obrascu JOPPD prema datumu isplate primitaka, propisano je i nekoliko **izuzetaka** koji su povezani s rokovima

* Mr. sc. Mirjana Mahović Komljenović, dipl.oec. Ministarstvo financija-Porezna uprava, PU Novi Zagreb, Zagreb

plaćanja poreza na dohodak odnosno plaćanja obveznih doprinosa (dohodak ostvaren izravno iz inozemstva, isplaćeni predujmovi dnevnicama, naknada za korištenje privatnog automobila u svrhu službenog putovanja, prigodne nagrade i dr.) kada se Obrazac JOPPD podnosi 30 dana od dana naplate primitka, odnosno do 15. dana u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca u kojem je primitak ostvaren ili do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec.

3. Podaci koji se iskazuju na stranici A i B Obrascu JOPPD

Obrazac JOPPD sastoji se od stranice A i stranice B, pri čemu su pravila i način popunjavanja podataka propisani čl. 81. i 82. Pravilnika.

Prema čl. 81. Pravilnika, na **stranici A Obrascu JOPPD**, upisuju se slijedeći podaci:

oznaka izvješća, vrsta izvješća, podnositelj izvješća, obveznik plaćanja, broj fizičkih osoba za koje se podnosi izvješće, broj redaka na popisu pojedinačnih obračuna sa stranice B Obrascu JOPPD, ukupan iznos obračunanog predujma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak, ukupan iznos obračunanog doprinosa, naplaćena kamata za doprinose za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje koja je nastala zbog nepravovremene uplate dospjele obveze, ukupan iznos neoporezivih primitaka isplaćenih fizičkim osobama – nerezidentima Republike Hrvatske koje isplaćuje neprofitna organizacija do propisanog iznosa i/ili broj osoba s invaliditetom koje je porezni obveznik bio dužan zaposliti sukladno odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom u obračunskom razdoblju te iznos obračunane naknade.

Stranica B Obrascu JOPPD sadrži podatke o primateljima dohotka odnosno osiguranicima, a koji se podaci iskazuju u 38 polja, od broja 1. do 17.

Na stranici A Obrascu JOPPD pod I, kao obvezan podatak upisuje se **oznaka izvješća** koja se sastoji od pet znamenaka, koje su formirane u obliku godine i broja dana u godini GGXXX (GG - oznaka godine, XXX - broj dana u godini). Naime, oznaka izvješća kao obvezan podatak Obrascu JOPPD, sastoji se od oznake zadnje dvije znamenke godine i rednog broja dana u godini na koji je obavljena isplata primitka te obračunani doprinosi za obvezna osiguranja. (Primjerice, oznaka izvješća 23102 – odnosi se na isplatu primitka te obračun i uplatu doprinosa za dohodak od nesamostalnog rada, koji je obavljan na dan 12.4.2023.). Svaki dan u godini ima svoju oznaku te se oznaka izvješća ne može ponavljati.

Na Obrascu JOPPD na stranici A pod II, upisuje se i **vrsta izvješća** kojom se određuje radi li se o prvom (izvornom) izvješću koje može biti samo jedno ili se radi o ispravku ili nadopuni izvornog izvješća.

Prema tome, stranica A sadrži podatke o podnositelju obrasca, oznaci i vrsti izvješća te zbrojne podatke o iznosima koji su na stranici B obrasca iskazani pojedinačno po osobama.

3.1. Vrsta izvješća koja se iskazuju na stranici A Obrascu JOPPD

Prema čl. 81. st. 3. Pravilnika, na stranici A pod II Obrascu JOPPD, iskazuju se slijedeći podaci:

- ❖ **Oznaka 1 – kada se podnosi prvo redovno (izvorno izvješće).** Izvorno izvješće se sastavlja za primitke (obveze doprinosa, poreza na dohodak i prireza) plaćene na određeni dan;
- ❖ **Oznaka 2 – kada se podnosi ispravak već podnesenog izvješća koje je zaprimljeno u PU pod oznakom 1.** Ispravak ranije dostavljenog izvješća obavlja se radi grešaka u popunjavanju podataka ili nastanku nekih okolnosti koje nisu bile poznate isplatitelju primitka u trenutku podnošenja izvornog izvješća;
- ❖ **Oznaka 3 – kada se dopunjuju podaci iskazani na izvješću pod oznakom 1.** Dopunom obrasca JOPPD najčešće se nadopunjavaju podaci o stjecateljima primitka koji nisu iskazani na izvornom izvješću, iako je za iste danom podnošenja izvornog izvješća nastupila obveza izvješćivanja. Pri tome, ako na dan podnošenja izvornog obrasca nije izvršena uplata za obveze koje se nadopunjuju, već je uplata izvršena kasnije, dolazi do obračuna zakonske zatezne kamate koja se računa od dana kada je uplata trebala biti izvršena (na dan podnošenja izvornog obrasca) do dana plaćanja obveza.

Osim navedenog od 1. siječnja 2015. godine uvedene su i druge oznake izvješća i to:

- ❖ **Oznaka 4 – kada se iskazuju podaci pod IX. i X. stranice A Obrascu JOPPD a odnose se na ukupan iznos neoporezivih primitka nerezidenata koje isplaćuju neprofitne organizacije do propisanog iznosa te podaci o broju osoba i naknadi utvrđenoj sukladno odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom,**
- ❖ **Oznaka 5 - kada poslovna banka podnosi izvješće o obračunanom i uplaćenom predujmu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi dohotka od kamata, odnosno kada društva za upravljanje i/ili osobe koje temeljem ugovornog odnosa upravljaju financijskom imovinom poreznog obveznika i/ili subjekti za zajedničko upravljanje i/ili upravitelji portfelja podnose izvješće o obračunanom i uplaćenom predujmu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi dividendi ili udjela u dobiti, odnosno kamata ako su od poreznog obveznika preuzeli tu obvezu,**
- ❖ **Oznaka 6 - kada se podnosi ispravak već podnesenog izvješća pod oznakom 5 koje je zaprimljeno u Poreznoj upravi,**
- ❖ **Oznaka 7 - kada se dopunjuju podaci iskazani na izvješću pod oznakom 5,**
- ❖ **Oznaka 8 - kada fizička osoba podnosi izvješće o obračunanom i uplaćenom predujmu poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi dohotka ostvarenog izravno iz inozemstva ili u inozemstvu i od fizičkih osoba koje ne obavljaju samostalnu djelatnost te od organizacija iz čl. 25. st. 4. Zakona,**
- ❖ **Oznaka 9 - kada se podnosi ispravak već podnesenog izvješća pod oznakom 8 koje je zaprimljeno u PU,**

- ❖ **Oznaka 10** - kada se dopunjuju podaci iskazani na izvješću pod oznakom 8,
- ❖ **Oznaka 11** - kada fizička osoba i/ili financijski posrednik u ime i za račun poreznog obveznika podnosi izvješće o dohotku ostvarenom po osnovi kapitalnih dobitaka,
- ❖ **Oznaka 12** - kada se podnosi ispravak već podnesenog izvješća pod oznakom 11 koje je zaprimljeno u PU, te
- ❖ **Oznaka 13** - kada se dopunjuju podaci iskazani na izvješću pod oznakom 11.

Obrazac JOPPD s oznakom 1 može se podnijeti samo jedanput i više se ne može ponavljati a u slučaju ispravka i nadopune obrasca koji je prošao formalne, matematičke i logičke kontrole PU, koriste se oznake 2 odnosno 3.

Iskazane podatke na Obrascu JOPPD mora potpisati ovlaštena osoba podnositelja izvješća koja naprednim elektroničkim potpisom jamči za istinitost i točnost iskazanih podataka.

4. Popunjavanje naloga za plaćanje vezanih uz Obrazac JOPPD

Na nalogima za plaćanje prihoda vezanih uz Obrasce JOPPD, porezni obveznici obvezno upisuju:

1. broj računa proračuna po IBAN konstrukciji koji je sastavni dio Napatka,
2. u polje "model" → broj modela **HR 68**
3. u polje "poziv na broj primatelja" → podatak prvi – brojanu oznaku vrste prihoda koji se uplaćuje, podatak drugi – OIB od 11 znamenaka obveznika plaćanja, te kao podatak treći - oznaku Izvješća o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja (Obrazac JOPPD) prema kojem se obavlja uplata (5 znamenaka).

Za isplatu primitka i obračun i uplatu predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada na dan 12.4.2023.godine po oznaci izvješća na Obrascu JOPPD 23110, ispravno popunjen nalog za plaćanje je slijedeći:

HR 68 **1880-11111111112 – 23102**

Sve uplate i zaduženja javnih davanja koja obavi isplatelj primitka, iskazuju se na porezno knjigovodstvenoj kartici (dalje:PKK) po vrstama prihoda o kojima PU vodi analitičku knjigovodstvenu evidenciju.

Upisana oznaka izvješća na Obrascu JOPPD te upisana oznaka izvješća na nalogu za uplatu iskazanih obveza prema Obrascu JOPPD, predstavlja osnovu za povezivanje zaduženja s uplatama po vrstama prihoda na knjigovodstvenoj kartici poreznog obveznika koja se vodi u PU.

Točne evidencije o oporezivim i neoporezivim primicima te doprinosima po svakom stjecatelju, koriste se za:

- ▶ izdavanje poreznih potvrda u PU radi potrebe utvrđivanja određenih prava fizičkih osoba,
- ▶ priznavanje uplata po ostvarenim dohocima pri obradi godišnje porezne prijave i provođenju posebnog postupka oporezivanja kojeg PU obavlja po službenoj dužnosti,

- ▶ razmjenu podataka s drugim institucijama – HZMO, HZZO te drugim ministarstvima, putem sustava za razmjenu podataka o dohocima i primicima - tzv. EDIP sustavu.

Međutim, za sve uplate koje nisu vezane uz ispravnu oznaku Obrasca JOPPD na koji se uplata odnosi, podnositelj Obrasca JOPPD obvezni su podnijeti specifikaciju rasporeda uplata SNU. Korištenjem specifikacije rasporeda uplata SNU, porezni obveznici podnose elektroničkim putem zahtjeve za povezivanje nepovezanih uplata, preknjiženje pogrešnih uplata ili povrat pogrešno ili više uplaćenih sredstava na teret vrste prihoda vezanih uz Obrazac JOPPD.

4.1. Povezivanje nepovezanih uplata po službenoj dužnosti

S primjenom od 1. siječnja 2022. godine, a prema čl. 77.st.14. Pravilnika, PU će po službenoj dužnosti podnositeljima izvješća odnosno isplateljima kod kojih su evidentirane nepovezane uplate, a čiji je iznos jednak obračunanom i iskazanom iznosu u Obrascu JOPPD, temeljem provedene kontrole uplata, provesti povezivanje podataka i raspored po stjecatelju primitka odnosno osiguraniku koje se odnose na:

- porez na dohodak i prirez porezu na dohodak
- doprinose za obvezna osiguranja, osim doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti i doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Ako se iznos uplate razlikuje od obračunanog i iskazanog iznosa u Obrascu JOPPD, povezivanje podataka i raspored po stjecatelju primitka, PU provodi redom počevši od najstarijeg iznosa uplate poreza i doprinosa i zaduženja za određenu vrstu poreza i doprinosa. Povezivanje podataka i raspored po primateljima i obveznicima obračunavanja doprinosa, provodi se nakon isteka roka od šest mjeseci od dana nepovezane uplate.

Nastavno se daje prikaz ispravne oznake izvješća 23102 na Obrascu JOPPD i na nalogu za plaćanje, za isplatelja primitka Gimnaziju Samobor koja je na dan 12.4.2023. uplatila predujam poreza na dohodak i prirez od nesamostalnog rada na vrstu prihoda 1880, u proračun Grada Samobora.

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

IZVJEŠĆE

o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja na dan **12.4.2023.**

I.	OZNAKA IZVJEŠĆA	23102	II.	VRSTA IZVJEŠĆA	1
III.	PODACI O:		III.1. PODNOSITELJU IZVJEŠĆA	III.2. OBVEZNIKU PLAĆANJA	
1.	Naziv/ime i prezime		Gimnazija A G Matoš Samobor		
2.	Adresa		A Hebranga 26, 10 430 Samobor		
3.	Adresa elektroničke pošte		gimnazija@gmail.com		
4.	OIB		1111111112		
5.	Oznaka podnositelja		1		
IV.1.	BROJ OSOBA ZA KOJE SE PODNOŠI IZVJEŠĆE		2	IV.2. BROJ REDAKA NA POPISU POJEDINAČNIH OBRAČUNA SA STRANICE B	2
V.	PODACI O UKUPNOM IZNOSU OBRAČUNANOG PREDUJMA POREZA NA DOHODAK I PRIREZA POREZU NA DOHODAK				IZNOS (u eurima i centima)

1.	Ukupan iznos predujma poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak po osnovi nesamostalnog rada (1.1.+1.2.)	213,82
1.1.	Ukupan zbroj stupaca 14.1. i 14.2. sa stranice B pod oznakom stjecatelja primitka/osiguranika (plaća)	213,82
1.2.	Ukupan zbroj stupaca 14.1. i 14.2. sa stranice B pod oznakom stjecatelja primitka/osiguranika (mirovina)	

UNIVERZALNI NALOG ZA PLAĆANJE

PLATITELJ (naziv/ime i adresa): Gimnazija A G Matoš Samobor	IBAN ili broj računa primatelja: HR 75 10 01 00 51 73 80 12 00 4	Valuta plaćanja: EUR	Iznos: 213,82
PRIMATELJ (naziv/ime i adresa): Porez na dohodak Grad Samobor	IBAN ili broj računa primatelja: HR 6-8 488 0 - 1 1 1 1 1 1 1 1 1 2 - 2 5 1 8 2	Model: HR 30 240 30 0 9 1 1 50 0 0 0 0 5 5	Datum izvršenja: Predujam poreza na dohodak - Grad Samobor JOPPD 12. 4. 2023.
BIC ili naziv banke primatelja: E 2 0 4 2 0 2 3 P U	Premateli (osoba):	Potpis kontrolnika PU	

drugih prihoda podrazumijeva se dan kada su sredstva evidentirana na računu državnog proračuna, na računu proračuna jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, na računima zajedničkih prihoda proračuna, na računu na koji se uplaćuje doprinos za mirovinsko osiguranje za individualnu kapitaliziranu štednju, na računima Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje te na računima drugih prihoda, a ne kad su teretila račun platitelja.

Nadalje, prema čl. 127.st. 1. i 2. Općeg poreznog zakona (Nar. nov., br. 115/16. – 114/22., dalje OPZ), propisano je da se porezi i kamate po osnovi poreznog duga uplaćuju na propisane uplatne račune putem banke, a smatraju se plaćenim danom kad je banka kod koje se vode uplatni računi primila uplatu.

Prema tome, porezna se obveza smatra plaćenom u trenutku kada je banka kod koje se vode uplatni računi, primila uplatu. Stoga, sudionici u platnom prometu mogu izbjeći plaćanje zakonskih zatezних kamata samo ako su javna davanja uplaćena do propisanog datuma valute na ispravni uplatni račun uz točnu brojčanu oznaku vrste prihoda koji se plaća, pri čemu se danom plaćanja smatra dan kada su sredstva pristigla u korist računa banke vjerovnika.

5. Ispravak Obrasca JOPPD prema Općem poreznom zakonu

U slučaju kada porezni obveznik uoči da je porezna prijava koju je podnio PU za njega netočna ili nepotpuna, radi čega može doći do manje ili više plaćenog poreza, može izvršiti ispravak prijave. Ispravak prijave može se obaviti i na poziv poreznog tijela ako se u tijeku provedbe poreznog nadzora utvrde činjenice koje mogu dovesti do manje ili više plaćenog poreza.

4.2. Obračun zatezних kamata

Ako nalozi za plaćanje javnih davanja nisu popunjeni u skladu s odredbama Naputka, na javna davanja koja nisu plaćena u roku, obračunavaju se zakonske zatezne kamata. Radi toga su porezni obveznici dužni pravovremeno podmirivati zakonske obveze, te poznavati vrstu prihoda koji se uplaćuje i kome uplaćena sredstva pripadaju, a kako bi se izbjeglo plaćanje zakonskih zatezних kamata. Na javna davanja koja nisu plaćena u zakonskom roku, sa primjenom **od 1. siječnja 2023. do 30. lipnja 2023.** sistemski se obračunavaju **zatezne kamate** po stopi od **5,50% godišnje**.

Ispostave PU vode analitičke evidencije o pojedinim vrstama prihoda poreznih obveznika, te u slučaju kada nalozi za plaćanje sadrže pogrešan račun za uplatu ili neispravnu brojčanu oznaku u pozivu na broj primatelja, iako su obveze plaćene, iste neće biti pravodobno evidentirane kao uplate na računu državnog proračuna ili proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Naime, prema točki VIII podtočki 8. Zajedničkih odredbi Naputka, danom uplate poreza, obveznih doprinosa te

Sukladno čl. 76. st. 3. OPZ-a propisano je da porezni obveznik može obaviti ispravak porezne prijave najkasnije u roku od tri godine od isteka roka za podnošenje prijave, osim ako se prije isteka roka ne dobije obavijest o početku poreznog nadzora. Ako se prije isteka roka od tri godine pokrene postupak poreznog nadzora, ispravak prijave porezni obveznik može obaviti najkasnije do dostave obavijesti o početku poreznog nadzora.

Prema navedenom proizlazi da porezni obveznik može ispraviti Obrazac JOPPD najkasnije **u roku od tri godine** od isteka roka za njegovo podnošenje.

5.1. Primjena Zakona o uvođenju eura

Sukladno čl. 73. st. 4. Zakona o uvođenju eura (Nar. nov., br. 57/22. i 88/22. – ispr), propisano je da Obrazac JOPPD, koji ima oznaku izvješća nakon dana uvođenja eura, podnosi u euru. Međutim, ispravak i dopuna Obrascu JOPPD iz ranijih razdoblja podnosi se u valuti u kojoj je dostavljen izvorni obrazac.

Dakle, Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća 23xxx podnosi se u euru, a Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća 22xxx, 21xxx, 20xxx (ispravak i dopuna obrasca u roku od tri godine) podnosi se u kunama.

Posebno se ističe da je prema izmjenama **čl. 77. st. 17. Pravilnika o porezu na dohodak** propisano da u slučaju kada se podnosi, ispravlja i nadopunjuje, Obrazac JOPPD koji ima oznaku izvješća 22xxx, 21xxx i 20xxx, obveze za uplatu/preplatu utvrđuju se prema zbroju preračunatih iznosa u euro na razini svake pojedine vrste prihoda i po svakom stjecatelju primitaka odnosno osiguraniku prema podacima sa stranice B Obrascu JOPPD. Navedene izmijenjene odredbe bile su potrebne kako bi se ispravno povezali podaci i rasporedili po svakom pojedinom stjecatelju primitaka te **smanjile razlike radi zaokruživanja**, budući se pri plaćanju, kunski iznosi preračunavaju i evidentiraju u euro uz primjenu fiksnog tečaja konverzije.

6. Porezno knjigovodstvena kartica i otvaranje početnog stanja s 1. siječnja 2023. godini u valuti euro

Porezno knjigovodstvena kartica (dalje: PKK) sadrži podatke o obvezama, uplatama i obračunu kamata po osnovi poreza, doprinosa i drugih javnih prihoda koje utvrđuje i naplaćuje PU, od porezni obveznika. Porezno knjigovodstvena kartica prikazuje stanje na određeni datum (datum obračuna).

Ako su porezni obveznici korisnici elektroničkih usluga sPorezna, tada im je omogućen uvid u PKK sa sljedećim datumima obračuna:

- ▶ za tekuću godinu – s bilo kojim datumom obračuna (manjim ili većim od tekućeg datuma),
- ▶ za prethodne godine – s 31.12. →, počevši od 2014. godine.

Porezni obveznici mogu PKK svakodnevno pregledavati od 00:00–24:00. PKK sadrži slijedeće podatke: vrstu računa ili

konta (npr. 1880- porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada), duguje, potražuje (gdje su iskazana zaduženja po obrascima koje podnosi porezni obveznik ili rješeljima PU te uplate poreznog obveznika), ukupan saldo kao razlika zaduženja i uplata, glavnica, zadužene nenaplaćene kamate, dospjeli dug, obračunate tekuće kamate, ukupno dospjelo (na glavicu duga obračunate tekuće kamate).

Redak koji ima preplatu označen je zelenom bojom (ima predznak „-“), a dug crvenom bojom (bez predznaka).

Zbog uvođenja eura kao službene valute u RH, na porezno knjigovodstvenoj kartici je izvršeno zatvaranje knjigovodstvene 2022. godine i otvorena su početna stanja s 1. siječnja 2023. godini u valuti euro. Prilikom saldiranja stavaka na PKK s danom 31. prosinca 2022. godine na svakoj pojedinoj vrsti prihoda, ako je saldo u kunama iznosio manje od 1 centa, izvršen je otpis odnosno *pripis* s 31. prosinca 2022. godine u kunama, kada se početno stanje u tom slučaju nije prenosilo.

Prema navedenom, sva salda na pojedinoj vrsti prihoda koja su na PKK bila manja od 0,04 kune, nisu se prenosila kao početna stanja, budući se primjenom fiksnog tečaja konverzije (1 euro = 7,53450 kn), dobiva iznos manji od 1 centa. (0,03 kn : 7,53450 = 0,00 eura; 0,04 kn : 7,53450 = 0,01 eura).

Od 1. siječnja 2023. godine, PKK po pojedinim vrstama prihoda prikazana je dvojno te je omogućen izbor valute EUR/HRK, pri čemu je iznos u kunama samo informativnog karaktera.

6.1. Evidentiranje zaduženja na PKK temeljem Obrascu JOPPD

Podnošenjem Obrascu JOPPD, u Poreznoj se upravi na PKK evidentira kao zaduženje obveza po pojedinim računima poreza i doprinosa, i to temeljem:

- izvornog izvješća ▶ vrsta izvješća 1;
- ispravka izvornog izvješća ▶ vrsta izvješća 2;
- dopuna izvornog izvješća ▶ vrsta izvješća 3;

pri čemu sva tri obrasca imaju istu oznaku izvješća, primjerice 23102, ako se Obrazac JOPPD podnosi na dan 12.4.2023.

Zaduženje obveza evidentira se zbirno na PKK isplatitelja po svakom računu temeljem stranice A svakog obrasca i to na OIB obveznika podnošenja Obrascu JOPPD, i pojedinačno po svakom OIB-u primatelja i računu na analitičkoj kartici primatelja temeljem strane B svakog obrasca.

Zaduženje po Obrascu JOPPD evidentira se na PKK pod stupcem duguje, dok se obavljena uplata po istom obrascu evidentira u stupcu potražuje. Ako je iznos zaduženja u stupcu duguje jednak iznosu uplata u stupcu potražuje, nema razlike i saldo je nula. Isplatitelj primitka je uplatio točan iznos javnih davanja s kojim se i zadužio podnošenjem Obrascu JOPPD.

Međutim, ako je iznos zaduženja u stupcu duguje, veći od iznosa uplata u stupcu potražuje, iskazuje se razlika – ne-

gativni saldo, na koji iznos duga se obračunava zakonska zatezna kamata od 5,50% godišnje. No, ako je iznos zaduženja u stupcu duguje, manji od iznosa uplata u stupcu potražuje, iskazuje se preplata – pozitivni saldo, a za više plaćeni iznos isplatelj primitka može zatražiti povrat na svoj račun za plaćanje. Budući je isplatelj primitka uplatio više javnih davanja nego što se zadužio podnošenjem Obrasca JOPPD, više uplaćeni iznos može se vratiti isplatelju primitka samo ako porezni obveznik nema dugovanja po drugim kontima o kojima analitičku knjigovodstvenu evidenciju vodi PU.

Nastavno je prikazana knjigovodstvena kartica za račun – 1880 – porez i prirez na dohodak od nesamostalnog rada, za uplatitelja Gimnaziju A G Matoš iz Samobora, koja je 12.4.2023. podnijela obrazac JOPPD. Na dugovnoj strani kartice na računu 1880, knjiženo je zaduženje u iznosu od 213,82 eura po Obrascu JOPPD s oznakom izvješća 23102-1 (izvorni obrazac). Kako je isti dan, obavljena i uplata koja se iskazuje na potražnoj strani u iznosu od 213,82 eura (na nalogu za plaćanje - oznaka uplate 23102), nema razlike i saldo je nula, budući je uplata jednaka zaduženju.

Međutim, ako bi uplata bila veća ili manja od zaduženja, nastao bi dugovni ili preplatni saldo na računu 1880.

Iznosi su prikazani u EUR*

Račun:	1880 p.doh.nes.pla.	Ispostava:	3374 SAMOBOR
Saldo:	0,00	Zadužene nenaplaćene kamate:	0,00
Glavnica:	0,00	Obračunate tekuće kamate:	0,00
Dospjelo:	0,00	Predujam:	0,00
Ukupno dospjelo:	0,00		

Broj dokumenta	Datum valute	Datum knjiženja	Općina	Vrsta knjiženja	Godina	Duguje	Potražuje
007-00664	10.01.	10.01.	380 - SAMOBOR	121 - Upl.23010...	2023		212,36
374-23010-1	10.01.	10.01.	380 - SAMOBOR	133 - #JOPPD-L....	2023	212,36	
027-00094	07.02.	07.02.	380 - SAMOBOR	121 - Upl.23038...	2023		213,82
374-23038-1	07.02.	07.02.	380 - SAMOBOR	133 - #JOPPD-L....	2023	213,82	
374-23066-1	07.03.	06.03.	380 - SAMOBOR	133 - #JOPPD-L....	2023	213,82	
047-00140	07.03.	07.03.	380 - SAMOBOR	121 - Upl.23066...	2023		213,82
072-00082	12.04.	12.04.	380 - SAMOBOR	121 - Upl.23102...	2023		213,82
374-23102-1	12.04.	12.04.	380 - SAMOBOR	133 - #JOPPD-L....	2023	213,82	
UKUPNO:						853,82	853,82

7. Pogreške u Obrascu JOPPD

U Obrascu JOPPD iskazuju se podaci o svim oporezivim primicima i primicima koji podliježu plaćanju obveznih doprinosa te podaci o svim neoporezivim primicima koji ne podliježu oporezivanju a koji se isplaćuju fizičkim osobama. Prema čl. 77. st.9. Pravilnika, podaci o isplaćenim primicima, obračunanim i uplaćenim doprinosima za obvezna osiguranja te obračunanom porezu na dohodak i prirezu poreza na dohodak dostavljaju se PU za potrebe registra poreznih obveznika te ostalih potreba PU kao i za potrebe Središnjeg registra osiguranika.

Međutim, isplatelj primitka može nakon predaje Obrasca JOPPD koji je zaprimljen u PU, naknadno utvrditi pogreške u podnesenom obrascu koje se mogu odnositi na:

- ▶ pogrešan iznos primitka, poreza i doprinosa, pogrešne oznake oporezivih primitaka, pogrešan OIB stjecatelja primitka a izračun je dobar te pogrešno razdoblje na koje se odnosi primitak, ili
- ▶ na nastanak određenih okolnosti koje nisu bile poznate u trenutku podnošenja izvornog obrasca.

7.1. Odbijanje i ponovo dostavljanje izvornog izvješća

Isplatelj primitka može elektroničkim putem poslati obrazac JOPPD, kojeg PU može i odbiti radi logičkih, matematičkih i formalnih nedostataka, koje su restriktivne kontrole ugrađene u informacijski sustav pri elektroničkom zaprimanju. U tom slučaju isplatelj primitka je obavezan u roku od 24 sata od trenutka kada je putem elektroničke pošte koja je navedena na stranici A obaviješten da je obrazac JOPPD pogrešan, ponovo u nadležnu ispostavu PU dostaviti izvorni obrazac JOPPD.

Naime, prema čl. 83.st.2. Pravilnika, propisano je da se odbijanje zaprimanja izvornog Obrasca JOPPD uslijed logičkih, matematičkih i formalnih nedostataka ne smatra razlogom za podnošenje ispravka izvornog Obrasca JOPPD, već je potrebno ponovno dostaviti izvorno izvješće (oznaka vrste izvješća 1) koje će biti zaprimljeno u nadležnoj ispostavi PU tek ako zadovolji sve propisane uvjete.

8. Načini ispravka Obrasca

Pravila i načini ispravka i nadopune Obrasca JOPPD, propisana su odredbama čl. 83. Pravilnika.

Ispravci pogrešnih podataka na stranici A i B obrasca mogu se obaviti ispravkom izvornog obrasca ili ispravkom i nadopunom izvornog obrasca. Podaci iskazani na stranici A ne mogu se mijenjati bez promjena podataka na stranici B, jer je stranica A zbroj pojedinačnih redaka koji su iskazani na stranici B.

Glavno pravilo ispravka i dopune podataka iskazanih na izvornom Obrascu JOPPD je da se nikada ne može mijenjati redni broj retka, te

nije dozvoljena ni izmjena OIB-a primatelja, radi toga što se jedan OIB može pojavljivati na istom Obrascu JOPPD više puta ali s različitim vrstama obračuna, radi čega je važno znati koji je obračun pogrešan.

8.1. Ispravak pogrešno iskazanih iznosa poreza i doprinosa

Ako se trebaju ispraviti pogrešni podaci na stranici B u poljima od 11. do 17. Obrasca JOPPD (iznos primitaka, obračun poreza i doprinosa te iznos neoporezivih primitaka), potrebno je podnijeti **Obrazac JOPPD s istom oznakom izvješća kao izvorni i oznakom vrste izvješća 2**, u kojem se upisuje samo onaj redak u kojem su upisani neispravni podaci, dok se u polja od 1. do 10.2. upisuju podaci koji su istovjetni podacima upisanim na izvornom Obrascu JOPPD.

U ovom slučaju dovoljno je samo dostaviti ispravak obrasca i nije potrebna nadopuna obrasca.

Stranica A Obrasca JOPPD	Upisani podaci
Pod I – oznaka izvješća	Istovjetna oznaka izvješća kao i u izvornom Obrascu JOPPD
Pod II – vrsta izvješća	Oznaka 2 – kada se ispravljaju podaci ranije ispostavljenog obrasca
Pod III – opći podaci o podnositelju izvješća	Istovjetni podaci kao u izvornom obrascu
Pod IV.1.- broj osoba za koje se podnosi izvješća	Broj osoba za koje se mijenjaju podaci (broj pojedinačnih OIB-a na stranici B Obrasca JOPPD kojim se radi ispravak)
Pod IV.2. - broj redaka na popisu pojedinačnih obračuna sa stranice B	Zadnji broj retka na sa stranice B Obrasca JOPPD kojima se obavlja ispravak
Pod V. – podaci o ukupnom iznosu obračunanog predujma poreza na dohodak i prireza Pod VI.- podaci o ukupnom iznosu obračunanog doprinosa Pod VII.- isplaćeni neoporezivi primici Pod VIII.- naplaćena kamata za doprinose za mirovinskog osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	Zbroj stupaca sa stranice B Obrasca JOPPD kojim se obavlja ispravak
STRANICA B OBRASCA JOPPD	
UPISANI PODACI	
Pod I. i II. te od 1. do 10.2.	moraju biti istovjetni podacima upisanim na izvornom Obrascu JOPPD
Od 11. do 17.	upisuju se ispravni podaci o iznosima poreza i prireza te doprinosima (koji su trebali biti upisani na izvornom izvješću da nisu nastupile okolnosti zbog kojih se ispravak obavlja).

Ako se radi ispravak kojima su vrijednosti od 11. do 17. nule, tada i vrijednost u polju 10 (sati rada) mora biti 0.

8.2. Postupak ispravka (nuliranja) retka u Obrascu JOPPD

Ako se trebaju ispraviti sve ostale pogreške u obrascu (pogrešno upisani podaci na stranici B u poljima od 1 do 9 – šifra općine/grada prebivališta/boravišta, šifra općine/ grada rada, oznaka stjecatelja/osiguranika, obveza primitka/obveze doprinosa, pogrešan OIB podnositelja ili OIB obveznika plaćanja), da bi podaci bili ispravni, potrebno je poslati dva obrasca:

- prvi → kojim se ispravljiva (nulira) redak u kojem se nalazi pogreška u obrascu, te
- drugi → kojim se nadopunjuje izvorni obrazac s dodatnim retkom i ispravnim podacima.

Prema tome, za ispravak svih ostalih pogrešaka, potrebno je prvo poslati obrazac kojim se ispravljiva (nulira) redak u kojem se nalazi pogrešno iskazan podatak u obrascu.

Kod ispravka pogrešnih podataka u obrascu, na stranici A i na stranici B upisuju se slijedeći podaci:

Stranica A Obrasca JOPPD	Upisani podaci
Pod I – oznaka izvješća	Istovjetna oznaka izvješća kao i u izvornom Obrascu JOPPD
Pod II – vrsta izvješća	Oznaka 2 – kada se podnosi ispravak već podnesenog izvješća pod oznakom 1 koje je zaprimljeno od nadležne ispostave PU i prošlo je sve matematičke i logičke kontrole Istovjetni podaci kao u izvornom obrascu
Pod III – opći podaci o podnositelju izvješća	Istovjetni podaci kao u izvornom obrascu
Pod IV.1.- broj osoba za koje se podnosi izvješća	Broj osoba za koje se mijenjaju podaci
Pod IV.2. - broj redaka na popisu pojedinačnih obračuna sa stranice B	Broj redaka na kojima se obavlja ispravak
Svi ostali brojevi podaci su nule	
STRANICA B OBRASCA JOPPD	
UPISANI PODACI	
Polja na stranici B Obrasca JOPPD kod ispravka neispravnog retka Od 1. do 10.2.	Upisani podaci moraju biti istovjetni podacima upisanim na izvornom Obrascu JOPPD
Od 11. do 17. te 10. i 10.0	Upisuju se nule kao vrijednosti u kolonama (oznaka 0 ili iznos 0,00)

Budući su podaci na stranici B u kolonama od 11. do 17. popunjeni s nulama, svi iznosi na stranici A isto će biti nule.

8.3. Postupak nadopune obrasca JOPPD s oznakom vrste Izvješća 3

Nakon što je isplatiatelj primitka dostavio prvi Obrazac JOPPD kojim se nulirao neispravan redak u obrascu, treba dostaviti **i drugi obrazac** s retkom kojim se **nadopunjuje** izvorni obrazac s ispravnim podacima.

Prema čl. 83.st.6. Pravilnika, kod postupka nadopune Obrasca JOPPD na stranici A i na stranici B upisuju se slijedeći podaci:

Stranica A Obrasca JOPPD	Upisani podaci
Pod I – oznaka izvješća	Istovjetna oznaka izvješća kao i u izvornom Obrascu JOPPD
Pod II – vrsta izvješća	Oznaka 3 – kada se dopunjuju podaci koji su iskazani na izvješću pod oznakom 1 koje je zaprimljeno od nadležne ispostave PU Istovjetni podaci kao u izvornom obrascu
Pod III – opći podaci o podnositelju izvješća	Istovjetni podaci kao u izvornom obrascu
Pod IV.1.- broj osoba za koje se podnosi izvješća	Broj osoba za koje se dopunjuju podaci
Pod IV.2. - broj redaka na popisu pojedinačnih obračuna sa stranice B	Broj redaka sa stranice B Obrasca JOPPD s kojima se dopunjuje izvorni obrazac
Pod V. – podaci o ukupnom iznosu obračunanog predujma poreza na dohodak i prireza Pod VI.- podaci o ukupnom iznosu obračunanog doprinosa Pod VII.- isplaćeni neoporezivi primici Pod VIII.- naplaćena kamata za doprinose za mirovinskog osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	Zbroj stupaca sa stranice B Obrasca JOPPD kojim se obavlja dopuna
STRANICA B OBRASCA JOPPD	
UPISANI PODACI	
U prvom retku pod 1.	Upisuju se sljedeći slobodni redni broj sa izvornog obrasca (To je redni broj koji je za jedan broj veći od posljednjeg broja u izvornom izvješću. Primjerice, ako izvorni obrazac ima 20 redaka, kod dopune Obrasca JOPPD, prvi redak će imati oznaku 21).
Od 2. do 17.	Upisuju se ispravni podaci.

Isplatitelji primitka mogu s istom oznakom izvješća, u jednom danu podnijeti samo jedan ispravak i jednu nadopunu Obrasca JOPPD.

8.4. Podaci koji se u JOPPD ne mogu mijenjati

Prema čl. 83. st. 7. Pravilnika, propisano je da se ne smiju ispravljati ili mijenjati podaci o OIB-u podnositelja, OIB-u obveznika plaćanja, OIB-u stjecatelja/osiguranika, oznaci izvješća i podaci upisani pod 1. do 9. na stranici B Obrasca JOPPD.

Nadalje, podaci o iznosu obračunanog doprinosa za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje ne smiju se mijenjati na niži iznos od iznosa iskazanoga na izvornom Obrascu JOPPD ako je osobni račun u obveznom mirovinskom fondu zatvoren.

8.5. Ispravak pogrešnog OIB-a podnositelja

Prema čl. 83. st. 8. Pravilnika, ako je na već podnijetom Obrascu JOPPD pogrešno upisan podatak o OIB-u podnositelja, podnosi se obrazac JOPPD s oznakom vrste izvješća 2 pod pogrešnim OIB-om s istom oznakom izvornog Obrasca, pod III. i IV. stranice A upisuju se istovjetni podaci kao i na izvornom obrascu, pod V., VI. i VII. stranice A ne upisuje se ništa, a na stranici B upisuju se podaci koji su istovjetni podacima upisanim na izvornom Obrascu JOPPD, osim podataka od 11. do 17. koji se popunjavaju s nulama (oznakom 0 ili iznosom 0,00).

Nakon toga podnosi se obrazac JOPPD s istom oznakom izvješća koje je podneseno pod pogrešnim OIB-om, ispravnim OIB-om podnositelja i svim ostalim podacima. Ako je već podneseno izvješće pod ispravnim OIB-om s istom oznakom izvješća, podaci koji su bili iskazani pod pogrešnim OIB-om podnositelja, nadopunit će se na već podneseni obrazac JOPPD putem Obrasca JOPPD s oznakom vrste izvješća 3.

9. Primjer postupka ispravka Obrasca JOPPD

Najčešći primjer ispravljanja podataka na podnesenom Obrascu JOPPD odnosi se na slučaj promjene poreznog određenja naknade za bolovanje odnosno naknadnog priznavanja ozljede na radu ili profesionalnog oboljenja.

Postupak ispravka izvornog Obrasca JOPPD obavlja se podnošenjem dva obrasca i to na slijedeći način:

- Podnosi se prvi obrazac JOPPD oznake izvješća kao izvorni obrazac s vrstom izvješća 2,
- Na stranici B obrasca upisuje se samo redak za radnika kojemu je potrebno obaviti ispravak podataka za obračunano bolovanje na teret nositelja obveznog ZO (pogrešna oznaka stjecatelja **u polju 6.1. – 5201**)
- Podaci u svim poljima ostaju isti kao u izvornom obrascu, a u poljima od 10. do 17. potrebno je upisati nule,
- Podnosi se drugi obrazac JOPPD kojim se dopunjuje izvorni obrazac s vrstom izvješća 3, s popunjenim ispravnim podacima o bolovanju radnika koje je priznato kao ozljeda na radu. (ispravna oznaka stjecatelja **u polju 6.1. – 5209**)

Primjer: Radnik Petar Horvat OIB:1111111111, je cijeli mjeseca na bolovanju na teret HZZO-a (obično bolovanje)

a naknada plaće iznosi 500,00 eura. Na Obrascu JOPPD oznake vrste izvješća 1 - na strani B u polje 6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika upisana je oznaka 5201 – *osiguranik koji naknadu plaće za vrijeme bolovanja ostvaruje na teret sredstava nositelja obveznog zdravstvenog osiguranja – općenito*. U polju 15.1. oznaka neoporezivog primitka upisuje se 12 – *naknada plaće za vrijeme spriječenosti za rad isplaćena na teret sredstava obveznih osiguranja*, te u polje 15.2 – *iznos neoporezivog primitka 500,00 eura*.

Kako je za radnika Petra Horvat naknadno utvrđeno da je na bolovanju na teret HZZO-a ali po osnovi priznate ozljede na radu, obavlja se ispravak izvornog obrasca. Na Obrascu JOPPD oznake vrste izvješća 2 - na strani B u polje 6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika upisana je oznaka 5201 kao i u izvornom izvješću. U polju 15.1. oznaka neoporezivog primitka upisuje se nula, a u polje 15.2 – 0,00.

Na Obrascu JOPPD oznake vrste izvješća 3 - na strani B u polje 6.1. Oznaka stjecatelja/osiguranika upisuje se ispravna oznaka 5209 – *osiguranik koji ostvaruje naknadu plaće za vrijeme bolovanja, koja je posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti, a kojemu se naknada isplaćuje na teret HZZO-a*. U polju 15.1. oznaka neoporezivog primitka upisuje se 12 – *naknada plaće za vrijeme spriječenosti za rad isplaćena na teret sredstava obveznih osiguranja*, te u polje 15.2 – *iznos neoporezivog primitka 500,00 eura*.

Nastavno se daje prikaz B strane Obrasca JOPPD oznake 1, 2 i 3, na kojem se ispravlja samo redak za radnika Petra Horvat radi bolovanja koje je posljedica ozljede na radu.

10. Zaključak

Isplatitelji u Obrascu JOPPD iskazuju podatke o svim oporezivim primicima i primicima koji podliježu plaćanju obveznih doprinosa te podatke o svim neoporezivim primicima koji ne podliježu oporezivanju a koji se isplaćuju fizičkim osobama. Način popunjavanja stranice A i B Obrasca JOPPD, propisani su čl. 81. i 82. Pravilnika. Nakon podnošenja PU Obrasca JOPPD s oznakom vrste izvješća 1, mogu se utvrditi pogreške u podnesenom obrascu. Ispravak pogrešno iskazanih iznosa poreza i prireza te doprinosa, obavlja se dostavljanjem Obrasca JOPPD s oznakom vrste izvješća 2, dok se postupak nadopune Obrasca JOPPD obavlja s oznakom vrste izvješća 3. U istom danu elektronički je moguće dostaviti jedan izvorni obrazac s oznakom vrste izvješća 1, jedan ispravak s oznakom vrste izvješća 2 i jednu nadopunu s oznakom vrste izvješća 3.

Međutim, nije moguće ispravljati obrazac JOPPD ako je isti odbijen od PU radi logičkih, matematičkih i formalnih nedostataka, o čemu nadležna ispostava obavještava isplatitelja primitka putem elektroničke pošte. U tom slučaju potrebno je korištenjem sustava ePorezna, u roku od 24 sata ponovo dostaviti izvorno izvješće.

Isplatitelji primitaka podnose obrazac JOPPD i za naplaćene kamate za doprinose za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje koja je nastala zbog nepravovremene uplate dospjele obveze.

Pravo na doplatak za djecu u 2023. godini

Sanja Rotim*

Doplatak za djecu definiran je kao novčano primanje radi potpore uzdržavanja i odgoja djece. Doplatak koristi roditelj ili druga osoba određena Zakonom, a pravo na doplatak za djecu stječe se i ostvaruje ovisno o visini ukupnog dohotka članova kućanstva korisnika te drugim uvjetima utvrđenim Zakonom. O svemu detaljno piše autorica u članku.

1. Uvod

Pravo na doplatak za djecu uređeno je Zakonom o doplatku za djecu (NN, br. 94/01, 138/06, 107/07, 61/11, 112/12, 82/15 i 58/18, dalje: Zakon), a doplatak za djecu definiran je kao novčano primanje koje koristi roditelj ili druga osoba određena Zakonom, radi potpore uzdržavanja i odgoja djece. Pravo na doplatak za djecu stječe se i ostvaruje ovisno o visini ukupnog dohotka članova kućanstva korisnika te drugim uvjetima utvrđenim Zakonom. Za ostvarivanje prava na doplatak za djecu izvanbračna se zajednica izjednačava s bračnom zajednicom. Doplatak za djecu ne može biti predmet ovrhe ili osiguranja, osim po sudskoj odluci radi uzdržavanja u korist djece za koju se ostvaruje taj doplatak. Doplatak za djecu osobno je pravo korisnika, koje se ne može prenositi na drugu osobu, a iznimno se može isplaćivati drugoj osobi u slučajevima određenim Zakonom. Za sve poslove u vezi s ostvarivanjem prava na doplatak za djecu nadležan je Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: HZMO).

2. Korisnik i djeca za koju se ostvaruje pravo na doplatak

Pravo na doplatak za djecu, prema odredbi članka 6. stavka 1. Zakona, može ostvariti roditelj, posvojitelj, skrbnik, očuh, maćeha, baka, djed i osoba kojoj je, na temelju odluke nadležnog tijela, dijete povjereno na čuvanje i odgoj (u daljnjem tekstu: korisnik) za svu djecu koju uzdržava, pod uvjetima utvrđenim Zakonom. Stavkom 2. istog članka propisano je da korisnik doplatka za djecu može biti i punoljetno dijete bez oba roditelja koje je na redovitom školovanju. Prema odredbi članka 7. Zakona korisnik iz članka 6. Zakona može biti:

- hrvatski državljanin koji: ima neprekidno prebivalište u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i koji ispunjava uvjete propisane Zakonom,
- stranac koji ima neprekinuti odobreni stalni boravak u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane Zakonom,
- stranac koji ima odobren azil, odnosno stranac kojem je odobrena supsidijarna zaštita, kao i članovi njihove obitelji prema propisima o azilu (na koje se primjenjuju

sve odredbe Zakona, osim uvjeta u pogledu državljanstva i duljine prebivališta, odnosno stalnog boravka na području RH).

Odredbom članka 8. Zakona propisano je da doplatak za djecu pripada za svu djecu koju korisnik stvarno uzdržava i to: za vlastitu djecu, posvojenu djecu ili pastorčad, za uzdržavanu unučad i drugu djecu bez roditelja. U skladu s odredbom članka 10. Zakona, doplatak za djecu pripada djetetu do navršene 15. godine života djeteta, odnosno do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 15 godina života (čl. 10. st. 1. Zakona), a iznimno, do završetka osnovnog školovanja, ostvaruje i dijete koje je navršilo 15 godina života i pohađa osnovnu školu, ako je razlog pohađanja osnovne škole nakon 15. godine života kasniji upis u prvi razred osnovne škole ili gubitak razreda zbog zdravstvenih razloga, odnosno duže bolesti (čl. 10. st. 2. Zakona). Iznimno od odredbe članka 10. stavka 2., za dijete s oštećenjem zdravlja pripada doplatak prema posebnim propisima, i nakon navršene životne dobi iz stavka 2. pa do završetka redovitog školovanja u srednjim školama, a najduže do 21. godine života (čl. 10. st. 5. Zakona). Za dijete na školovanju u srednjoj školi – do završetka tog školovanja, ali najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 19 godina života (čl. 10. st. 3. Zakona). Iznimno od odredbe članka 10. stavka 3. za dijete koje pohađa srednju školu u kojoj srednjoškolsko obrazovanje traje pet godina – do završetka redovitog školovanja u srednjoj školi, a najduže do kraja školske godine u kojoj dijete navršava 20 godina života (čl. 10. st. 4. Zakona). Za dijete koje po prestanku bolesti nastavi redovito školovanje u osnovnoj ili srednjoj školi, ali koje zbog duže bolesti nije u mogućnosti završiti školovanje u redovitom roku, produljuje se pravo na doplatak za djecu i preko godina do kojih pripada doplatak u slučaju školovanja u srednjim školama, i to za onoliko vremena koliko je dijete izgubilo od redovitog školovanja zbog bolesti, ali najduže do 21. godine života (čl. 10. st. 6. Zakona).

2.1. Pravo na doplatak za djecu s invaliditetom

Sukladno Uredbi o metodologijama vještačenja (NN, br. 67/17, 56/18 i 16/22 – Uredba), teži ili teški invaliditet dokazuje se nalazom i mišljenjem nadležnog tijela vještačenja Zavoda za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom (dalje: Zavod za vještačenje). Prema Uredbi, postupak vještačenja pokreće

tijelo koje rješava o pravu. U skladu s navedenim, kada je u zahtjevu za ostvarivanje prava navedeno da dijete za koje se traži doplatka ima oštećenje zdravlja, područna služba/ured HZMO-a službenim putem dostavlja zahtjev za vještačenje djeteta Zavodu za vještačenje, koji povratno, nakon vještačenja, dostavlja Nalaz i mišljenje o vrsti i težini invaliditeta-oštećenja funkcionalnih sposobnosti s navedenim stupnjem težine invaliditeta, na osnovi kojeg se donosi rješenje. U skladu s odredbom članka 12. Zakona, pravo na doplatka za dijete s utvrđenim težim ili teškim invaliditetom pripada od dana podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na doplatka za djecu i traje sve dok taj invaliditet postoji, pod uvjetom da je invaliditet nastao prije 18. godine života ili za vrijeme redovitog školovanja djeteta.

2.2. Pravo na doplatka za djecu hrvatskih branitelja

Status djeteta smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djeteta nestalog hrvatskog branitelja ima dijete kojemu je u upravnom postupku priznat status člana obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, odnosno člana obitelji nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata. Status se dokazuje potvrdom nadležnog županijskog tijela, odnosno nadležnog tijela u Gradu Zagrebu. U postupku ostvarivanja prava na doplatka za djecu smrtno stradalog i nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata primjenjuju se sve odredbe Zakona, osim odredbe o visini doplatka za djecu. Ovim korisnicima ne utvrđuje se ukupni dohodak jer prema odredbi članka 122. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19, 84/21), djeci smrtno stradalog i nestaloga hrvatskog branitelja pripada doplatka za djecu **u najvišem predviđenom iznosu, neovisno o ukupnom dohotku po članu kućanstva**, a svota doplatka za djecu u najvišem predviđenom iznosu u 2023. godini iznosi **49,66 eura** mjesečno.

3. Djeca za koju korisniku ne pripada pravo na doplatka

Prema odredbi članka 9., 13. i 14. Zakona, doplatka za djecu ne pripada korisniku:

- za djecu s prebivalištem u inozemstvu i za djecu s boravkom u inozemstvu dužim od tri mjeseca neprekidno, osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije određeno (čl. 9. Zakona).
- za vrijeme dok je djetetu na teret sredstava iz državnog proračuna, odnosno proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguran stalni smještaj u ustanovi prema posebnim propisima (čl. 13. Zakona)
- za vrijeme dok se dijete nalazi na školovanju u inozemstvu, osim ako međunarodnim ugovorom ili pravilima Europske unije o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti nije drukčije određeno (čl. 14. Zakona).

Pravo na doplatka za djecu prestaje stupanjem djeteta u brak (čl. 15. Zakona).

4. Uvjeti za stjecanje prava na doplatka za djecu

U skladu s odredbom članka 7. Zakona, korisnik doplatka za djecu može biti:

- hrvatski državljanin koji ima neprekidno prebivalište u Republici Hrvatskoj najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane Zakonom, ili
- stranac koji ima neprekinuti odobreni stalni boravak u RH najmanje tri godine prije podnošenja zahtjeva i ispunjava uvjete propisane Zakonom, ili
- stranac s odobrenim azilom, odnosno stranac kojem je odobrena supsidijarna zaštita, kao i članovi njihove obitelji prema propisima o azilu (bez uvjeta u pogledu državljanstva i duljine prebivališta, odnosno stalnog boravka na području RH)
- da ukupni dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 70% proračunske osnovice – dohodovni cenzus (čl. 16. st. 1. t. 1. Zakona)
- da živi u kućanstvu s djetetom (čl. 16. st. 1. t. 2. Zakona).

Iznimno se pravo na doplatka za dijete s utvrđenim težim ili teškim invaliditetom i za dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja ostvaruje neovisno o ukupno ostvarenom dohotku kućanstva.

5. Dohodovni cenzus i svote doplatka za djecu u 2023. godini

Svota doplatka za djecu **određuje se** u skladu s odredbom članka 17. Zakona, **ovisno o visini ostvarenoga ukupnog dohotka po članu kućanstva mjesečno (cenzusne grupe)** na sljedeći način:

- **prva grupa** – ako prosječni mjesečni dohodak po članu kućanstva **ne prelazi 16,33% proračunske osnovice**,
- **druga grupa** – ako prosječni mjesečni dohodak po članu kućanstva **iznosi između 16,34% i 33,66% proračunske osnovice**,
- **treća grupa** – ako prosječni mjesečni dohodak po članu kućanstva **iznosi između 33,67% i 70% proračunske osnovice**.

Proračunska osnovica utvrđuje se za svaku godinu Zakonom o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske, a u skladu s odredbom članka 39. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu (NN, br. 145/22, na snazi od 1. siječnja 2023. godine) **proračunska osnovica za 2023. godinu iznosi 441,44 eura**. Dohodovni cenzus (**70%** od proračunske osnovice) **iznosi 309,01 eura**. U skladu s **cenzusnim grupama** propisanim člankom 17. Zakona te posebnostima propisanim člankom 21. i 22. Zakona, određene su **svote doplatka za djecu**, i to:

- ako ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno ne prelazi 16,33 % proračunske osnovice = 72,09 eura, doplatka za djecu određuje se u visini od 9 % proračunske osnovice, po djetetu = **39,73 eura**
- ako ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno iznosi između 16,34 i 33,66 % proračunske osnovice, odnosno prelazi iznos od 72,10 eura, a ne prelazi

iznos od 148,59 eura, doplatka za djecu određuje se u visini od 7,5% proračunske osnovice, po djetetu = **33,11 eura**

- ako ukupni dohodak po članu kućanstva korisnika mjesečno iznosi između 33,67 i 70% proračunske osnovice, odnosno prelazi iznos od 148,60 eura, a ne prelazi iznos od 309,01 eura, doplatka za djecu određuje se u visini od 6% proračunske osnovice, po djetetu = **26,49 eura**
- za dijete bez oba roditelja ili za dijete čija su oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta ili potpuno i trajno nesposobni za samostalan život i rad ili im je oduzeta poslovna sposobnost, pripadajuća svota doplatka za djecu, određena prema utvrđenom cenzusu iz članka 17. Zakona, povećava se 25 % (**49,66 eura, 41,39 eura, 33,11 eura**), (članak 21. stavak 1. Zakona)
- za dijete bez jednog roditelja ili za dijete čiji je jedan roditelj nepoznat ili nepoznatog prebivališta ili potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili mu je oduzeta poslovna sposobnost, pripadajuća svota doplatka za djecu, određena prema utvrđenom cenzusu iz članka 17. Zakona, povećava se 15% (**45,69 eura, 38,08 eura, 30,46 eura**), (članak 21. stavak 2. Zakona)
- za dijete s utvrđenim oštećenjem zdravlja prema posebnim propisima, pripadajuća svota doplatka za djecu, određena prema utvrđenom cenzusu, povećava se 25 % (**49,66 eura, 41,39 eura, 33,11 eura**)
- za korisnike koji pravo ostvaruju prema članku 122. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (dalje: ZHBDR), za dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja, propisano je pravo na doplatku u najvišem predviđenom iznosu, pa doplatka za dijete iznosi **49,66 eura**
- za dijete s težim ili teškim invaliditetom prema propisima iz socijalne skrbi, sukladno članku 22. Zakona, doplatka za djecu određuje se u visini od 25% od proračunske osnovice, neovisno o ukupnom dohotku po članu kućanstva mjesečno i iznosi **110,36 eura**.

Tablica – Dohodovni cenzus i svote doplatka za djecu za 2023. godinu

Cenzusna grupa	Prosječni mjesečni dohodak po članu kućanstva	% proračunske osnovice (441,44 EUR)	Iznos doplatka po djetetu
I	Ne prelazi 16,33% proračunske osnovice (72,09 EUR)	9%	39,73 EUR
II	Između 16,34% – 33,66% proračunske osnovice (72,10 – 148,59 EUR)	7,5%	33,11 EUR
III	Između 33,67% – 70% pr. os. (148,60 – 309,01 EUR)	6%	26,49 EUR

Za dijete:	Iznos prema cenzusnoj grupi I	Iznos prema cenzusnoj grupi II	Iznos prema cenzusnoj grupi III
bez oba roditelja , oba roditelja nepoznata ili nepoznatog prebivališta, potpuno i trajno nesposobni za samostalan život i rad ili oduzeta poslovna sposobnost (povećanje 25%)	49,66 EUR	41,39 EUR	33,11 EUR

Za dijete:	Iznos prema cenzusnoj grupi I	Iznos prema cenzusnoj grupi II	Iznos prema cenzusnoj grupi III
bez jednog roditelja, jedan nepoznat ili nepoznatog prebivališta, potpuno nesposoban za samostalan život i rad ili oduzeta poslovna sposobnost (povećanje 15%)	45,69 EUR	38,08 EUR	30,46 EUR
s utvrđenim oštećenjem zdravlja (povećanje 25%)	49,66 EUR	41,39 EUR	33,11 EUR

Neovisno o ukupnom dohotku		
	% proračunske osnovice (441,44 EUR)	Iznos doplatka
Dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja (čl. 122. ZHBDR)		49,66 EUR
Dijete s težim ili teškim invaliditetom	25%	110,36 EUR

Važno je naglasiti da prema odredbi članka 18. Zakona korisniku doplatka za djecu, uz utvrđenu svotu doplatka za djecu, pripada i **Dodatak u iznosu po 66,36 eura za treće i četvrto dijete**. To znači da se uz određenu ukupnu svotu doplatka za djecu utvrđenu rješenjem korisniku dodaje 66,36 eura ako ostvaruje pravo na doplatku za troje djece, odnosno 132,72 eura mjesečno ako ostvaruje pravo na doplatku za četvero i više djece.

S obzirom na dohodovni cenzus, pravo na doplatku za djecu stječe korisnik ako **ukupni dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini po članu kućanstva mjesečno ne prelazi 70% proračunske osnovice (dohodovni cenzus – 309,01 eura)**. Ukupni dohodak kućanstva je zbroj oporezivih dohodaka prema propisima o porezu na dohodak i drugih primitaka određenih Zakonom koje ostvari korisnik i članovi njegovog kućanstva (članak 19. stavak 1.), te se u smislu odredbe članka 19. stavka 3. Zakona, pod ukupnim dohotkom članova kućanstva podrazumijeva dohodak svih članova kućanstva iz stavka 1. istog članka i drugi primitci svih članova kućanstva, umanjeni za iznos obveznih doprinosa iz primitka, poreza i prireza prema posebnim propisima. **Oporezivi dohoci prema propisima o porezu na dohodak su:**

- **dohodak od nesamostalnog rada** (plaća i mirovina)
- **dohodak od samostalne djelatnosti**: primitak od obrta i s obrtom izjednačene djelatnosti, od slobodnih zanimanja te poljoprivrede i šumarstva
- **dohodak od imovine i imovinskih prava**: primitak od najamnine, zakupnine, iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organiziranja kampova, primitak od vremenski ograničenog ustupa autorskih prava, prava industrijskog vlasništva i drugih imovinskih prava, primitak od otuđenja nekretnina i imovinskih prava
- **dohodak od kapitala**: primitak od dividendi, udjela u dobiti, kamata, izuzimanja imovine i korištenja usluga na teret dobiti iz tekućeg razdoblja i udjela u dobiti, do djela ili opcijaska kupnja vlastitih dionica
- **drugi dohodak**: dohodak članova skupština, odbora, upravnih vijeća, dohodak od autorskih naknada, od

umjetničkih, zabavnih, sportskih, književnih, likovnih, radio i tv djelatnosti, dohodak trgovačkih putnika, agenta, akvizitera, prevoditelja, sudskih vještaka, turističkih djelatnika, tumača, sportskih sudaca, od sezonskog rada poljoprivrednika, dohodak po osnovi primitaka u naravi, nagrade učenicima i sportašima, primanja učenika i studenata preko udruga, isporučeno umjetničko djelo, profesionalna djelatnost novinara, umjetnika i sportaša i dr.

Drugi primici koji se utvrđuju u ukupni dohodak su i dohoci, odnosno naknade bez obzira na to plaća li se na njih porez, a to su u smislu odredbe članka 19. stavka 2. Zakona: mirovine ostvarene u tuzemstvu i inozemstvu, plaća ostvarena kod poslodavca za rad u inozemstvu, naknade ostvarene zbog njege i skrbi o djetetu (rodiljna i roditeljska naknada, udomiteljska naknada, naknada roditelju njegovatelju ili njegovateljju), naknade za vrijeme privremene spriječenosti za rad, naknade zbog nezaposlenosti, naknade zbog profesionalne rehabilitacije.

Kod određivanja prava na doplatak za djecu i visine doplatka primjenom dohodovnog cenzusa, ukupan dohodak ostvaren u prethodnoj kalendarskoj godini dijeli se na sve članove kućanstva.

6. Nadležnost za rješavanje o pravu na doplatak za djecu

U skladu s odredbom članka 5. Zakona, sve poslove u vezi s ostvarivanjem prava na doplatak za djecu obavlja HZMO. Prema odredbi članka 24. Zakona za rješavanje o pravu na doplatak za djecu u prvom stupnju mjesno je nadležna ustrojstvena jedinica HZMO-a (područne službe i uredi) prema prebivalištu odnosno stalnom boravku podnositelja zahtjeva, korisnika doplatka za djecu. Za rješavanje o pravu na doplatak za djecu primjenom pravnih propisa EU od 1. siječnja 2021. nadležne su područne službe i područni uredi HZMO-a prema mjestu prebivališta, odnosno uobičajenog boravišta podnositelja zahtjeva. Za rješavanje žalbe protiv prvostupanjskog rješenja o pravu na doplatak za djecu nadležna je Središnja služba HZMO-a. Osigurava se i sudska zaštita prava na doplatak za djecu na upravnim sudovima Republike Hrvatske. U postupku rješavanja o pravu na doplatak za djecu primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku. Nadzor nad zakonitošću rada HZMO-a na poslovima provedbe doplatka za djecu obavlja ministarstvo nadležno za obitelj.

7. Postupak ostvarivanja prava na doplatak za djecu

Postupak ostvarivanja prava na doplatak za djecu pokreće se podnošenjem zahtjeva. **Zahtjev se podnosi** nadležnoj područnoj službi odnosno područnom uredu i ispostava HZMO-a prema mjestu prebivališta podnositelja zahtjeva, **putem e-Usluga HZMO-a (portal e-Građani)**, a može se podnijeti i usmeno u zapisnik. Zahtjeve je moguće predati besplatno i u poštanskim uredima na području Republike Hrvatske. U zahtjevu treba navesti:

- identifikacijske podatke (OIB, MBG, ime i prezime) podnositelja zahtjeva, djece i svih članova kućanstva

- kao članove kućanstva podnositelj zahtjeva navodi bračnog/izvanbračnog druga i druge članove obitelji, pod uvjetom da zajedno žive, privređuju i troše ostvareni ukupni dohodak
- adresu (mjesto stanovanja, broj pošte, ulica i kućni broj i država prebivališta ili boravišta podnositelja zahtjeva)
- je li podnositelj zahtjeva u braku ili izvanbračnoj zajednici ili sam uzdržava djecu
- u kojem je odnosu/srodstvu podnositelj zahtjeva s djecom za koju traži doplatu za djecu (roditelj, djed, baka, očuh, maćeha, skrbnik) i u kojem je srodstvu s članovima kućanstva
- za članove kućanstva jesu li zaposleni ili primaju mirovinu izvan RH i u kojoj državi boravi li ili prebiva dijete za koje traži doplatu za djecu izvan RH ostvaruje li se za dijete doplatak za djecu u drugoj državi
- koju vrstu prihoda/dohodaka/naknada ostvaruju svi članovi kućanstva, uključujući i djecu za koju se traži doplatak za djecu
- postoji li invaliditet ili oštećenje zdravlja djeteta za koje se traži doplatak za djecu
- je li djetetu s utvrđenim težim oštećenjem zdravlja (težim ili teškim invaliditetom) osiguran stalan smještaj u ustanovi prema posebnim propisima
- IBAN tekućeg računa banke podnositelja zahtjeva/korisnika doplatka za djecu.

Uz zahtjev za **prvo** ostvarivanje prava na doplatak za djecu podnose se dokazi:

- **o identifikaciji podnositelja zahtjeva, djece i članova kućanstva:**
 - **za hrvatske državljane s prebivalištem u RH i strance sa stalnim boravkom:** preslike osobnih iskaznica, preslike rodni, vjenčanih listova ili elektronički zapis iz e-Građani (potvrda o rođenju, vjenčanju, razvodu)
 - **za osobe pod međunarodnom zaštitom:** potvrde o statusu azilanta ili stranca kojemu je odobrena supsidijarna zaštita.
- **o prihodima ako su ostvareni u prethodnoj kalendarskoj godini:** potvrda o isplaćenim naknadama zbog bolovanja na teret HZZO-a, potvrda centra za socijalnu skrb o naknadi roditelja njegovatelja i njegovateljja, potvrda o udomiteljskoj naknadi, potvrda o ukupno isplaćenoj svoti inozemne mirovine, potvrda poslodavca o ostvarenom neto dohotku u inozemstvu
- **o broju tekućeg računa podnositelja zahtjeva na koji će se isplaćivati doplatak za djecu:** potvrda banke ili obrazac Ovlaštenje/Suglasnost
- **o školovanju:** školsku potvrdu o redovitom pohađanju osnovne ili srednje škole za dijete za koje se traži doplatak za djecu, te ako se školuje u državi članici EU i navršilo je 15 i više godina života
- **o utvrđivanju stupnja oštećenja djeteta:** medicinska dokumentacija.

Uz svaki **sljedeći podneseni zahtjev** ne treba dostavljati dokaze o identifikaciji, osim ako nisu nastale promjene u odnosu na već ranije dostavljene dokaze, budući se uz zahtjev podnosi dokumentacija potrebna za utvrđivanje

prava, ovisno o tome je li podnositelj zahtjeva već korisnik doplatka za djecu ili zahtjev podnosi prvi put.

Tako prilikom **prvog** ostvarivanja prava na doplatka za djecu „**novi**“ korisnici uz zahtjev za prvo priznavanje prava na doplatka za djecu dostavljaju:

- **za podnositelja zahtjeva:** presliku osobne iskaznice, potvrdu o rođenju, vjenčanju, razvodu, potvrdu MUP-a o statusu azilanta, stranca pod supsidijarnom zaštitom ili statusu člana njihove obitelji, rješenje centra za socijalnu skrb, odnosno odluku suda (o skrbništvu, udomiteljstvu, o čuvanju i odgoju djeteta), potvrdu banke (ovlaštenje/suglasnost) o broju tekućeg računa na koji će se isplaćivati doplatka za djecu.
- **za ostvarivanje prava prema posebnim uvjetima:** dokaz o smrti roditelja, dokaz o postojanju potpune i trajne nesposobnosti za samostalan život i rad roditelja, dokaz da je prebivalište roditelja nepoznato, rješenje o oduzimanju poslovne sposobnosti roditelja.
- **za djecu za koju se traži doplatka:** rodni list ili elektronički zapis iz sustava e-Građani, medicinsku dokumentaciju radi utvrđivanja stupnja oštećenja zdravlja.
- **za članove kućanstva:** presliku osobne iskaznice za punoljetnog člana, rodni list ili elektronički zapis iz sustava e-Građani za maloljetnu djecu za koju se ne traži pravo na doplatka za djecu.

U slučaju **nastavnog ostvarivanja prava**, uz zahtjev za nastavno ostvarivanje prava od **1. ožujka tekuće godine** (postupak prevođenja) dostavlja se: izjava o promjenama u odnosu na prethodno rješenje u statusu korisnika i djece i promjenama u broju i svojstvu članova kućanstva (radni status, status redovitog učenika, broj članova kućanstva, adresa, promjena banke ili broja tekućeg računa i sl.), dokazi za identifikaciju novih članova kućanstva. Zahtjev za nastavno ostvarivanje prava na doplatka za djecu od **1. ožujka tekuće godine** podnosi se u svakoj godini u razdoblju od siječnja do **1. ožujka tekuće godine**. Prema zahtjevima podnesenim nakon **1. ožujka**, o pravu se rješava od dana podnošenja zahtjeva.

Za potrebe **utvrđivanja ukupnog dohotka kućanstva** HZMO podatke o ostvarenom ukupnom dohotku i drugim primanjima pribavlja od Porezne uprave službenim putem. U skladu s odredbom članka 27. Zakona korisnik doplatka za djecu podnosi nadležnoj ustrojstvenoj jedinici HZMO-a dokaze o ukupnom dohotku kućanstva ostvarenom u prethodnoj kalendarskoj godini, u svakoj godini do **1. ožujka** za prethodnu godinu. Podnositelj zahtjeva obvezan je za sebe i druge članove kućanstva dostaviti: potvrdu o plaći, mirovini ili drugom oporezivom dohotku ostvarenom u inozemstvu, potvrdu poslodavca o isplaćenim naknadama zbog bolovanja na teret HZZO-a te potvrdu centra za socijalnu skrb o naknadi roditelja njegovatelja i njegovatelja i o udomiteljskoj naknadi. Kada se na temelju navedenih dokaza o dohotku kućanstva visina doplatka za djecu smanjuje ili povećava, HZMO donosi rješenje, a kada je korisniku sukladno navedenim dokazima utvrđena ista visina doplatka za djecu za tekuću godinu, doplatka se isplaćuje na temelju ranije donesenog rješenja kojim

je utvrđeno pravo na doplatka i visina doplatka. **Ako se pravo ostvaruje samo za dijete/osobu s utvrđenim težim ili teškim invaliditetom ili za dijete smrtno stradalog ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, dokazi o prihodima se ne podnose.** U skladu s odredbom članka 23. stavka 1. Zakona, pravo na doplatka za djecu pripada od dana podnošenja zahtjeva, ako su ispunjeni uvjeti propisani za stjecanje prava na doplatka. Stavkom 3. istog članka propisana je iznimka od odredbe stavka 2., prema kojoj za novorođeno dijete pravo na doplatka za djecu pripada od dana rođenja djeteta ako je zahtjev podnesen u roku od mjesec dana od rođenja djeteta. Kada je pravo na doplatka za djecu već priznato, u svakoj sljedećoj godini od **1. ožujka** ponovo se rješava o pravu na doplatka za tekuću godinu koje se, ako postoje zakonski uvjeti, ostvaruje do **1. ožujka** sljedeće godine. O **nastavnom pravu** na doplatka za djecu od **1. ožujka** rješava se na osnovi **novog zahtjeva** koji se podnosi od siječnja do **1. ožujka** tekuće godine kada se prema ukupnom dohotku kućanstva korisnika ostvarenog u prethodnoj kalendarskoj godini ponovo utvrđuju uvjeti za ostvarivanje prava, odnosno dohodovni cenzus i pripadajući iznosi doplatka za djecu (postupak prevođenja). **Ako se zahtjev za nastavno ostvarivanje prava podnese nakon 1. ožujka tekuće godine, pravo se može ostvariti, ali ne nastavno od 1. ožujka, već od datuma kada je zahtjev podnesen.** Ukupni dohodak kućanstva ostvaren u RH utvrđuje se službenim putem, što znači da korisnik doplatka za djecu uz zahtjev **ne prilaže** dokaze o dohotku ili naknadama ostvarenim u prethodnoj kalendarskoj godini, osim naknade bolovanja koju je isplatio poslodavac na teret HZZO-a, naknade udomitelju (bez opskrbnine), naknade roditelju njegovatelju i njegovatelju, ostvarenog neto dohotka u inozemstvu, ukupno isplaćene svote inozemne mirovine. Ako je nakon novog izračuna, na osnovi ukupnog dohotka ostvarenog u prethodnoj godini, u prevođenju utvrđena svota doplatka za djecu za tekuću godinu u istoj svoti kao u prethodnom rješenju, doplatka za djecu isplaćuje se prema ranije donesenom rješenju kojim je utvrđeno pravo i visina doplatka za djecu. To znači da se korisnicima kojima u postupku prevođenja nije izmijenjena svota doplatka za djecu, određena u prethodnom rješenju, nastavlja isplata doplatka za djecu bez donošenja i dostave rješenja za tekuću godinu. HZMO donosi rješenja samo onim korisnicima kojima se svota doplatka za djecu smanji ili poveća.

8. Okolnosti koje mogu utjecati na izmjenu donesenog rješenja

Korisnik doplatka za djecu dužan je prema članku 28. Zakona nadležnoj područnoj službi/uredu HZMO-a prijaviti svaku promjenu nastalu tijekom godine koja može utjecati na promjenu utvrđenih uvjeta za ostvarivanje prava na doplatka za djecu (rođenje djeteta, razvod braka, preseljenje, stupanje u radni odnos ili prestanak radnog odnosa korisnika, djeteta ili člana kućanstva, prebivalište ili boravak djeteta u inozemstvu, zaposlenje korisnika ili bračnog druga u drugoj državi ili članici EU, stjecanje mirovine korisnika ili bračnog druga u drugoj državi, članici EU, smještaj

djeteta s utvrđenim težim oštećenjem zdravlja, odnosno težim ili teškim invaliditetom u ustanovu, prestanak redovitog školovanja djeteta, stupanje u brak korisnika ili djeteta) ili na izmjenu svote doplatka za djecu (zbog prestanka radnog odnosa, umirovljenja, ostvarivanja prava na novčanu naknadu, promjene broja članova kućanstva, stjecanja prihoda u inozemstvu), i to u roku 15 dana od nastale promjene. Kada se **u tekućoj kalendarskoj godini izmijene činjenice i okolnosti u pogledu visine ukupnog dohotka kućanstva**, koje su isključivale stjecanje prava na doplatku ili zbog kojih je korisniku pripadala manja svota doplatka za djecu zbog promjene u broju ili svojstvu djece ili članova kućanstva (povećanje broja djece ili članova kućanstva bez prihoda, prestanak ostvarivanja prihoda zbog prestanka radnog odnosa ili obavljanja samostalne djelatnosti, prestanak ostvarivanja naknade), korisnik stječe pravo na doplatku ili mu se povećava svota doplatka za djecu **od prvoga dana idućeg mjeseca nakon prijave nastale promjene**. Kada se u tekućoj kalendarskoj godini **poveća ukupni dohodak kućanstva** koji uvjetuje prestanak prava na doplatku (povećanje broja članova kućanstva koji ostvaruje prihod/dohodak, smanjenje broja članova kućanstva), pravo na doplatku za djecu prestaje od prvoga dana idućeg mjeseca **od dana nastale promjene**, o tome se donosi rješenje, a isplata se obustavlja posljednjeg dana u mjesecu u kojem je nastala promjena. Iznimno, kada korisniku doplatka prestaje pravo zbog gubitka svojstva osobe koja može biti korisnik ili dijete umre ili izgubi svojstvo za koje je utvrđeno pravo, isplata se obustavlja posljednjeg dana u mjesecu i bez donošenja rješenja, osim kada to korisnik izričito zahtijeva. Ako se utvrdi da korisnik doplatka za djecu ne koristi za uzdržavanje i odgoj djece, nadležno tijelo socijalne skrbi ili sud odredit će isplatu doplatka drugoj osobi i o tome izvijestiti HZMO. Žalba protiv prvostupanjskog rješenja o pravu na doplatku za djecu podnosi se područnoj službi/uredu HZMO-a koji je donio rješenje, a ako je ne uvaži, žalbu rješava Središnja služba HZMO-a, A. Mihanovića 3, Zagreb.

9. Isplata doplatka za djecu

Doplatka za djecu u skladu s odredbom članka 26. Zakona **isplaćuje se** korisnicima u mjesečnim svotama i to u tekućem mjesecu za protekli mjesec, putem banaka, na tekuće račune korisnika doplatka za djecu. U svrhu uređivanja međusobnih odnosa u svezi s načinom, uvjetima isplate i povratom doplatka za djecu, HZMO zaključuje ugovor s bankama. Doplatka za djecu koji je isplaćen, nakon smrti korisnika ili djeteta pripada državnom proračunu Republike Hrvatske, a na zahtjev HZMO-a banka je ovlaštena i obvezna vratiti ga. **Ako je račun ovršen**, da bi se spriječila ovrha doplatka za djecu, korisnik doplatka u poslovnicu Financijske agencije (FINA) obvezno prijavljuje primanje doplatka za djecu i HZMO kao uplatitelja, nakon čega FINA otvara poseban račun za isplatu doplatka za djecu.

10. Naknada štete i kaznene odredbe

U slučaju nepripadne i nepravilne isplate doplatka za djecu korisnik doplatka za djecu, u skladu s odredbom članka

34. Zakona, dužan je HZMO-u nadoknaditi štetu koja posljedično nastane ako korisnik:

- ostvari doplatku za djecu na koji nema pravo ili ga ostvari u višoj svoti nego što mu pripada na temelju neistinitih i netočnih podataka za koje je znao ili morao znati da su neistiniti i netočni
- u određenom roku ne prijavi promjenu koja uzrokuje gubitak prava na doplatku za djecu ili utječe na visinu doplatka, a znao je ili morao znati za te promjene
- ako mu je isplaćen doplatku na koji nije imao pravo prema rješenju ili je doplatku isplaćen u većoj svoti od svote određene u rješenju kojim je utvrđeno pravo i svota doplatka.

Prema kaznenoj odredbi članka 35. Zakona, korisnik doplatka za djecu koji ostvari pravo na doplatku za djecu na osnovi neistinitih i netočnih podataka ili ne prijavi u propisanom roku svaku promjenu koja utječe na gubitak prava na doplatku za djecu ili na smanjenje svote doplatka za djecu, kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 130,00 eura do 660,00 eura. Odgovorna osoba nadležnoga središnjeg tijela državne uprave ili tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove, odnosno drugoga nadležnog tijela ili pravne osobe i fizička osoba koja HZMO-u uskrati dostavu ili stavljanje na raspolaganje podataka iz članka 30.a Zakona kaznit će se za prekršaj novčanom kaznom u iznosu od 260,00 do 660,00 eura. Nadzor nad zakonitošću rada HZMO-a na poslovima provedbe doplatka za djecu provodi ministarstvo nadležno za obitelj.

**Pregledajte našu ponudu
edukacija iz područja
financija, računovodstva,
revizije, prava i menadžmenta
u javnom i neprofitnom sektoru
na internet stranici**

www.tim4pin.hr

Prednosni red kod provedbe ovrhe na novčanoj tražbini

Gordana Muraja*

Ako je dužnik došao u zakašnjenje i ne ispunjava preuzete obveze svakom je vjerovniku koji pokreće prisilnu naplatu, cilj je ne samo što prije naplatiti dug, nego i biti prvi po redosljedu naplate. Prednosni red određuje redosljed namirenja više tražbina na istom predmetu ovrhe. U članku autorica detaljnije obrazlaže ovu temu.

1. Predmet ovrhe na novčanoj tražbini

Novčana tražbina je pravno uređen i zaštićen zahtjev jednoga sudionika građanskopravnog odnosa prema drugomu sudioniku koji se odnosi na izvršenje određene činiidbe¹, a koja se, očito, kad se govori o novčanoj tražbini, sastoji u plaćanju novčanog iznosa. Da bi se tražbina mogla prisilno naplatiti u novčanom iznosu, od dužnika treba ishodići plaćanje, bilo u gotovini, bilo putem računa. No ovrha na gotovini je po svojoj pravnoj prirodi ovrha na pokretninama jer je novac pokretnina u posjedu njegova predmnijevanog vlasnika. Prisilnu naplatu na novčanoj tražbini puno je lakše provesti jer se u postupku ne mora osigurati suradnja ovršenika, a i zbog toga što u postupku sudjeluju tijela koja su u prilici provesti pljenidbu tražbine i novac uplatiti ovrhovoditelju.

Ovršni zakon (Narodne novine, br. 112/12, ZOIZD ZPP 25/13, 93/14, Odluka USUD RH 55/16, 73/17. i 131/20, 114/22, dalje u tekstu OZ) u uvodnim odredbama Glave trinaeste uređuje ovrhu na novčanoj tražbini. Na početku ove glave nekoliko je poglavlja posvećeno općim odredbama te definicijama potrebnim za provedbu ovrhe. Za provedbu ovrhe na različitim vrstama tražbina OZ je u poglavlju 4. utvrdio posebne odredbe za provedbu ovrhe na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima, a u poglavlju 5. utvrđene su posebne odredbe o ovrsi na novčanoj tražbini po računu.

1.1. Predmet ovrhe na novčanoj tražbini na računu

Novac na računu je zapravo tražbina vlasnika računa prema banci s kojom je zaključio ugovor o bankarskom računu da mu, po njegovom zahtjevu, banka isplaćuje novčana sredstva koja su na račun uplaćena i koja su na računu u svom bezgotovinskom obliku.

Dakle, predmet ovrhe na novčanoj tražbini je ovrha same tražbine ovršenika prema banci kod koje je kao korisnik bankarskih usluga otvorio račun.

1.2. Predmet ovrhe na novčanoj tražbini na stalnim novčanim primanjima

Osim novčane tražbine po računu kod banke, u pravnom je prometu prisutna i novčana tražbina radnika prema poslodavcu, koju čini tražbina za isplatom novčanog iznosa plaće koju su ugovorne strane ugovorile ugovorom o radu.

OZ posebnim odredbama o ovrsi na plaći u krug primanja koje je moguće ovršiti uključuje i druga stalna novčana primanja, a u okviru drugih stalnih novčanih primanja su i mirovine, kao i sva druga primanja koja imaju značaj stalnosti. Zbog praktičnosti će se svi primici za koje ovrhu provodi poslodavac ili drugi isplatelj primitaka dalje u tekstu označavati izrazom plaća.

2. Ovršne radnje – pljenidba i prijenos

Za odgovor na pitanje o prednosnom redu najbitniji je trenutak zapljene tražbine. Prvi razlog za što ovrhovoditelj koji prvi dostavi rješenje o ovrsi ovršenikovu dužniku prvi je stekao i pravo zaloga, a to bi, barem u teoriji, trebalo dovesti do toga da njegova tražbina bude prva namirena.

Ovrha na novčanoj tražbini uređena je člankom 174. OZ-a, koji utvrđuje da se ona provodi pljenidbom i prijenosom. Pljenidba se provodi i provedena je danom dostave rješenja o ovrsi ovršenikovu dužniku, kako je OZ uređio člankom 176. Rješenjem o ovrsi se ovršenikovu dužniku zabranjuje da ovršeniku ispuni novčanu tražbinu, a istovremeno se ovršeniku zabranjuje da tu tražbinu naplati ili da uopće raspolaže njome, kao i zalogom koji je dan za njezino osiguranje. Stavak 2. ovog članka utvrđuje da pljenidbom ovrhovoditelj stječe založno pravo na ovršenikovu tražbini.

OZ utvrđuje precizno vrijeme pljenidbe tražbine: od trenutka kad je ovršenikovu dužniku dostavljeno rješenje o ovrsi. Zbog te odredbe je ovršenikov dužnik u obvezi osigurati podatak kad mu je dostavljeno rješenje. Kad se radi o sredstvima na računu, tu postoji zakonom imenovani posrednik u vidu Financijske agencije koja, između ostalih poslova, provodi ovrhu na novčanim sredstvima. Fina je posrednik utoliko što se Fina podnosi zahtjev za naplatu i upravo Fina daje naloge bankama potrebne za prisilnu naplatu, odnosno započinje ovršni postupak nalogom banci za pljenidbu tražbine. Kada se radi o ovrsi koju provodi

* Mag. iur. Gordana Muraja, odvjetnik, Odvjetnički ured MURAJA, odvjetnik.muraja.com

¹ Prema mrežnom izdanju Hrvatske enciklopedije, <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=62120>

poslodavac, i on je dužnik ovršenika pa se prednosni red računa od trenutka kad je poslodavcu kao ovršenikovu dužniku dostavljeno rješenje o ovrsci.

Prijenos se, naravno, odnosi na isplatu ovrhovoditelju novčanih sredstava zaplijenjenih ovršeniku. Od pljenidbe do prijena ovrhovoditelju u svim ovrhama novčanih sredstava treba proći 60 dana (članak 202. u stavku 13, za suglasnost za zapljenu plaće, članak 209. u stavku 7. za izravnu naplatu putem Fine), što je drugi razlog zbog kojeg je bitan trenutak zapljene.

3. Izvansudska ovrha i prednosni red

Ovrha se može, dakle, provesti na tražbini po računu i na stalnom novčanom primanju / plaći. U oba se slučaja radi o izvansudskoj ovrsci. No radi se o dvije različite novčane tražbine kojima je zajedničko to što je jedan od subjekata svake od njih ista fizička osoba, ovršenik. Ta fizička osoba može biti u situaciji da ima račun otvoren u banci, na kojem se provodi ovrha, istovremeno i potraživanje plaće prema poslodavcu, koji mu tu plaću isplaćuje na račun u banci. Dakle, tu su dvije različite tražbine iste fizičke osobe prema različitim subjektima. Ne samo da se radi o različitim tražbinama, nego je iz OZ-a vidljiva razlika u načinu provedbe ovrhe te je, zavisno o vrsti tražbine, svaka od njih poseban predmet ovrhe.

U ovom se članku prednosni red razmatra se isključivo iz kuta provedbe ovrhe i zapljene plaće u odnosu na ovršenika fizičku osobu, jer pravne osobe ne dobivaju plaću i ne mogu doći u situaciju da se ovrha istovremeno provodi na računu i na stalnom novčanom primanju.

Pritom, fizička osoba može privatnom ispravom potvrđenom kod javnog bilježnika dati suglasnost da se radi naplate tražbine vjerovnika zaplijeni njegova plaća, odnosno drugo stalno novčano primanje, osim u dijelu u kojem je to primanje izuzeto od ovrhe. Suglasnost za zapljenu ima sve učinke ovršne isprave. Poslodavcu, odnosno isplatelju primitaka, suglasnost dostavlja vjerovnik, a on je u obvezi prema uvjetima navedenim u ispravi isplaćivati naznačeni iznos u korist vjerovnika.

I tu se postavlja pitanje na koji način se rješava prednosni red kad poslodavac provodi zapljenu plaće po različitim ovršnim ispravama.

4. Prednosni red – redosljed namirenja

Redosljedom namirenja vjerovnika OZ se bavi u članku 180. kojim je određeno da se prednosni red založnih prava više ovrhovoditelja određuje prema danu primitka ovršnoga prijedloga, a ako je ovršni prijedlog upućen kao preporučena pošiljka, dan predaje pošiljke na poštu smatra se danom primitka u sudu. Zakonodavac zapravo određuje način određivanja prednosnog reda za prijedloge za ovrhu predane na rješavanje nadležnom tijelu. Ova će odredba biti važna ako su, primjerice, dva ovrhovoditelja zatražila ovrhu na nekretnini ili prisilno zasnivanje založnog prava na nekretnini. U takvom slučaju odgovor na pitanje tko je prvi stekao založno pravo, a onda i pravo da se iz nekretnine namiri, daje članak 180. OZ-a.

Međutim, odredba članka 180. može se primijeniti jedino ako se radi o ovrsci za koju se postupak pokreće kod istog tijela, jer se u takvom slučaju radi o istom predmetu ovrhe.

Navedena odredba nema veliki praktični značaj u provedbi ovrhe na novčanoj tražbini jer se za svaku ovrhu prednosni red utvrđuje na istom predmetu ovrhe, a ovrha po računu i ovrha na stalnom primanju provode se na različitom predmetu ovrhe.

4.1. Prednosni red ovrhe po računu

Članak 284. OZ-a u stavku 1. uređuje da ovrhovoditelj s pravomoćnim i ovršnim rješenjem o ovrsci kojim je ovrha određena na novčanoj tražbini po računu kod banke ili općenito na imovini ovršenika može od Fine zatražiti da banci izda nalog da iznos za koji je ovrha određena zaplijeni i prenese sa svih ovršenikovih računa koji se vode pod njegovim osobnim identifikacijskim brojem na račun koji je određen u rješenju o ovrsci, odnosno na ovrhovoditeljev račun kojeg je odredio u zahtjevu za provedbu ovrhe.

Prednosni red kod provedbe ovrhe na novčanim sredstvima po računu određen je posebnim zakonom, odnosno člankom 7. Zakona o provedbi ovrhe ne novčanim sredstvima (NN, br. 68/18, 02/20, 46/20 i 47/20). Iz članka 7. slijedi da je redosljed izvršenja određen danom, satom i minutom predaje osnove za plaćanje Fini. S određivanjem prednosnog reda ovrhe po računu nema nikakvih nedoumica jer je određen upravo time kad je Fina primila osnovu za plaćanje.

4.2. Prednosni red zapljene stalnog novčanog primanja / plaće

U stavku 2. članak 284. OZ-a utvrđuje da na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja o ovrsci kojim je ovrha određena na stalnom novčanom primanju ili općenito na imovini ovršenika, ovrhovoditelj može izravno zatražiti od poslodavca ili drugog isplatelja stalnoga novčanog primanja da mu isplati iznos kojim će se namiriti njegova tražbina radi čijeg je ostvarenja ovrha

Iz citiranih odredbi slijedi da je poslodavac u obvezi provoditi rješenje o ovrsci na stalnom novčanom primanju / plaći i rješenje o ovrsci na temelju vjerodostojne isprave općenito na imovini ovršenika, kad je na temelju tog rješenja zatražena ovrha na plaći, jer plaća svakako spada u (financijsku) imovinu ovršenika. S učincima rješenja o ovrsci izjednačene su zapljene na temelju suglasnosti za zapljenu radi čijeg izvršenja poslodavac plijeni određeni iznos plaće i uplaćuje ga vjerovniku.

I poslodavac bi radi očuvanja prava na naplatu prema danu stjecanja založnog prava ovrhovoditelja trebao voditi evidenciju i zapisati dan, sat i vrijeme zaprimanja te izvršavati osnove za plaćanje onim redosljedom kojim su ovrhovoditelji, dostavom osnove za plaćanje isplatelju, stekli založno pravo na tražbini.

4.2.1. Kad svrha ovrhe mijenja prednosni red

No, isplatelj treba voditi računa i o tome da se prednosni red mijenja kada se radi o ovrsci na plaći radi namirenja

tražbine po osnovi zakonskoga uzdržavanja, naknade štete nastale po osnovi narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete po osnovi izgubljenoga uzdržavanja zbog smrti davatelja uzdržavanja (dalje u tekstu: posebne ovrhe).

ZO u članku 202. stavku 4. utvrđuje da zapljena na temelju suglasnosti dužnika nema utjecaja na nabrojane posebne ovrhe. To znači da se redosljed naplate mijenja kad ovrhovoditelj poslodavcu dostavi rješenje o ovrsi kojim je ovrha određena radi naplate jedne od posebnih ovrha. I kad je zapljena po suglasnosti za zapljenu u tijeku, dakle i ona za koju je vjerovnik dostavio potreban dokument prije nego je poslodavcu stiglo rješenje o ovrsi na plaći zbog naplate tražbine jedne od posebnih ovrha, poslodavac prekida zapljenu po suglasnosti ovršenika i započinje s izvršenjem obveza po rješenju o ovrsi. Ako se iz dostupnih sredstava tj. iznosa na kojem se može provesti ovrha ne mogu podmiriti sve tražbine, poslodavac treba prvo ispuniti tražbinu iz rješenja o ovrsi, a tek potom, ako preostane dovoljno sredstava, tražbinu na temelju suglasnosti za zapljenu.

Odredba članka 202. stavka 4. očito mijenja prednosni red odnosno redosljed namirenja – ali samo za posebne ovrhe. Rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave po prirodi stvari se ne traži radi namirenja tražbina za posebne ovrhe. Primi li, primjerice, poslodavac rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave radi naplate neke druge vrste tražbine, takvo rješenje ne unosi promjene u redosljed namirenja, nego poslodavac nastavlja sa zapljenom na temelju suglasnosti dužnika, a rješenje o ovrsi stavlja u red čekanja na izvršenje.

5. Kako rješenje o ovrsi na plaći mijenja redosljed namirenja

Preostaje pitanje kakav je prednosni red kad se provodi ovrha po računu, a isplatitelj primitka naknadno zaprimi rješenje o ovrsi na plaći, ili suglasnost za zapljenu.

Kad je ovrha na računu započela ovršenik je otvorio poseban račun na koji mu isplatitelj isplaćuje dio na kojem je ovrha ograničena, a preostali dio plaće na račun na kojem se provodi ovrha. Nakon toga, primjerice, poslodavcu kao isplatitelju ovrhovoditelj dostavlja na naplatu rješenje o ovrsi na plaći. Budući da radnik već ima zaštićeni račun, posve je jasno što se događa s dijelom na kojem je ovrha ograničena. Pitanje je kako je rješenje o ovrsi na plaći djelovalo na prednosni red ovrhe na sredstvima po računu.

Iako sam OZ nije izričito uredio to pitanje, odgovor slijedi iz analize odredbi OZ-a, a odgovor je dala sudska praksa. Naime, u više predmeta sudska je praksa stala na stajali-

šte da se odredba članka 201. OZ-a koja uređuje odgovornost poslodavca za propuštenu obustavu i isplatu dospjelih obroka može primijeniti samo ako je ovrha određena na plaći ili drugom stalnom novčanom primanju, dakle, ako je isplatitelju / poslodavcu naložena provedba ovrhe rješenjem o ovrsi na plaći / mirovini / drugom stalnom novčanom primanju.

Iz toga što je isplatitelj / poslodavac odgovoran za provedbu ovrhe na stalnom novčanom primanju / plaći, a nije odgovoran za ovrhu na sredstvima po računu koju provodi Fina, slijedi da za poslodavca nema dvojbi. OZ isplatitelju zapravo ne ostavlja drugi izbor osim da prestane s uplatama na račun na kojem se provodi ovrha i da zapljenom plaće prvo namiri tražbinu na temelju rješenja o ovrsi na plaći. Isto se načelo odnosi i na suglasnost za zapljenu, koja ima učinak rješenja o ovrsi jer se i ona provodi zapljenom plaće. Slijedi da se ishodom rješenja o ovrsi na plaći može promijeniti redosljed namirenja tražbina ovrhovoditelja.

S druge strane, provodi li poslodavac zapljenu po suglasnosti za zapljenu, a od Fine dobije obavijest da je u tijeku provedba ovrhe po računu, prednosni red se ne mijenja. Suglasnost za zapljenu ima sve učinke rješenja o ovrsi, a prednost u izvršenju je stekla već time što je prije dostavljena isplatitelju primitka pa je i poslodavac nastavlja izvršavati.

Ovrhovoditelj od Fine, zahtjevom za izravnu naplatu, može zatražiti naplatu po ovršnoj i pravomoćnoj presudi kojom je utvrđena jedna od tražbina koje su svrstane u posebne ovrhe. Međutim, iako Fina obavještava isplatitelja primitaka o tome da se na računu provodi ovrha, isplatitelj zapravo nema informaciju da se ovrha provodi radi ispunjenja tražbine iz jedne od posebnih ovrha. No, isto tako, čak i da ima informaciju, isplatitelj ne može zaplijeniti plaću ako mu nije dostavljena odgovarajuća isprava koja mu nalaže provedbu zapljene.

U praksi se može dogoditi da se provodi ovrha na računu ali da to ne znači da se naplaćuje tražbina ovrhovoditelja iako je riječ, primjerice o naplati tražbine uzdržavanja djeteta. Naime, ako se od plaće ovršenika plijeni dio na temelju suglasnosti za zapljenu, može se dogoditi da ne preostaju sredstva koja bi isplatitelj uplatio na račun na kojem se provodi ovrha. Da bi utjecao na prednosni red i da bi mogao ostvariti prednost koju OZ daje posebnim ovrhama ovrhovoditelj koji raspolaže ovršnom ispravom koja ga ovlašćuje na naplatu jedne od privilegiranih ovrha morati od suda zatražiti donošenje rješenja o ovrsi na plaći, jer će tek dostavljanjem tog rješenja isplatitelju primitaka ta tražbina ostvariti prednost kod naplate.

Provedba postupka prijave ozljede na radu za državne službenike i namještenike

Alan Vajda*

Republika Hrvatska je putem Ministarstva pravosuđa i uprave sklopila policu kolektivnog osiguranja od nezgode za državne službenike i namještenike za vremensko razdoblje od 1. siječnja do zaključno 31. prosinca 2023. U ovom članku autor obrađuje postupanje kod prijave ozljede za radu za državne službenike i namještenike u Republici Hrvatskoj.

1. Uvod

Provedba postupka prijave ozljede na radu, osim Zakonom o zaštiti na radu (Narodne novine, broj 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18), regulirana i Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju (Narodne novine, broj 80/13, 137/13, 98/19, 33/23) te Pravilnikom o pravima uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti (Narodne novine, br. 75/14, 154/14, 79/15, 139/15, 105/16, 40/17, 66/17, 109/17, 132/17, 119/18, 41/19, 22/20, 39/20, 2/22 i 33/23).

Republika Hrvatska je putem Ministarstva pravosuđa i uprave Republike Hrvatske sklopila policu kolektivnog osiguranja od nezgode za državne službenike i namještenike za vremensko razdoblje od 1. siječnja do zaključno 31. prosinca 2023. godine kod osiguratelja HOK osiguranje iz Zagreba. Kako se radi o relativno niskim iznosima na koje su osigurani državni službenici i namještenici 24 sata dnevno u slučaju nastanka smrti uslijed nezgode, smrti uslijed bolesti, te trajnog invaliditeta, smatramo potrebnim ukazati na način postupanja kod nastanka ozljede na radu.

2. Temeljni pojmovi iz zaštite na radu kod ozljede na radu

U nastavku navedeni pojmovi imaju sljedeće značenje:

Mjesto rada je svako mjesto na kojemu radnici i osobe na radu moraju biti, ili na koje moraju ići, ili kojemu imaju pristup tijekom rada zbog poslova koje obavljaju za poslodavca, kao i svaki prostor, odnosno prostorija koju poslodavac koristi za obavljanje poslova i koja je pod njegovim izravnim ili neizravnim nadzorom

Nezgodu je neočekivani i neželjeni događaj na radu ili u vezi s radom koji nije uzrokovao ozljeđivanje radnika, ali bi ga pri minimalno izmijenjenim subjektivnim, odnosno objektivnim okolnostima, u ponovljenom slučaju mogao uzrokovati.

Ozljeda na radu je ozljeda radnika nastala u prostoru poslodavca u kojemu obavlja rad, ili ga tijekom rada koristi,

ili mu može pristupiti, odnosno u drugom prostoru koji nije prostor poslodavca, ali radnik u njemu obavlja rad

Osoba na radu je fizička osoba koja nije u radnom odnosu kod tog poslodavca, ali za njega obavlja određene aktivnosti, odnosno poslove (osoba na stručnom osposobljavanju za rad; osoba na sezonskom radu za obavljanje privremenih, odnosno povremenih sezonskih poslova u poljoprivredi; osoba koja radi na određenim poslovima u skladu s posebnim propisom; redoviti student i redoviti učenik srednjoškolske ustanove na radu u skladu s posebnim propisom; osoba koja radi kao volonter, naučnik, student i učenik na praksi, osoba koja radi u vrijeme izdržavanja kazne zatvora ili odgojne mjere i slično)

Radnik je fizička osoba koja u radnom odnosu obavlja poslove za poslodavca.

3. Što se podrazumijeva pod ozljedom na radu

Ozljeda na radu predstavlja svaku ozljedu izazvanu neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizičkim ili kemijskim djelovanjem uzročno vezanu za obavljanje poslova na kojima osoba radi.

Ozljeda može biti prouzročena i naglim promjenama položaja tijela, njegovim iznenadnim opterećenjem ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, s time da u ozljedu na radu pripada i bolest koja je nastala kao posljedica nezgode ili neke više sile tijekom rada, kao i ozljeda nastala na redovnom putu od stana do radnog mjesta i obratno.

Ozljedom na radu prema Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju smatra se:

- ozljeda izazvana neposrednim i kratkotrajnim mehaničkim, fizikalnim ili kemijskim djelovanjem te ozljeda uzrokovana naglim promjenama položaja tijela, iznenadnim opterećenjem tijela ili drugim promjenama fiziološkog stanja organizma, ako je ozljeda uzročno vezana uz obavljanje poslova, odnosno djelatnosti na osnovi koje je ozljeđena osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju, kao i ozljeda nastala tijekom obveznoga kondicijskog treninga vezanog uz održavanje psihofizičke spremnosti za obavljanje određenih poslova, sukladno posebnim propisima

* Alan Vajda, mag. iur., Zagreb

- bolest koja je nastala izravno i isključivo kao posljedica nesretnog slučaja ili više sile za vrijeme rada, odnosno obavljanja djelatnosti ili u vezi s obavljanjem te djelatnosti na osnovi koje je osoba osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju
- ozljeda koju radnik zadobije na redovitom putu od stana do mjesta rada i obratno te na putu poduzetom radi stupanja na posao koji joj je osiguran, odnosno na posao na osnovi kojeg je osigurana u obveznom zdravstvenom osiguranju.

4. Zdravstvena skrb nakon nastanka ozljede na radu

Kada kod radnika nastane ozljeda na radi, potrebnu zdravstvenu skrb pruža najbliža zdravstvena ustanova, što može biti služba hitne medicinske pomoći, bolnička služba te izabrani doktor opće/obiteljske medicine.

4.1. Prikaz prava iz zdravstvenog i mirovinskog osiguranja

a) prava iz zdravstvenog osiguranja

Na temelju priznate ozljede na radu, radnik ima pravo u sustavu obveznog zdravstvenog osiguranja na naknadu plaće za vrijeme privremene nesposobnosti za rad u visini od 100 posto od osnovice za naknadu utvrđenu u skladu sa Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju i Pravilnikom o pravima uvjetima i načinu ostvarivanja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu i profesionalne bolesti u maksimalnom trajanju od 18 mjeseci po istoj dijagnozi, bez prekida.

Nakon isteka navedenog vremenskog perioda radnik ostvaruje pravo na naknadu plaće u iznosu od 50 posto zadnje isplaćene naknade plaće na ime te privremene nesposobnosti dok za privremenu nesposobnost postoji medicinska indikacija.

Nadalje, prema propisima iz obveznog zdravstvenog osiguranja radnik ostvaruje i pravo na naknadu troškova prijevoza u vezi s korištenjem prava na zdravstvenu zaštitu, kao i na naknadu pogrebnih troškova.

Naime, naknadu za pogrebne troškove u visini jedne proračunske osnovice može ostvariti pravna ili fizička osoba koja je snosila troškove pokopa ako je smrt osiguranika odnosno osigurane osobe iz nastala kao neposredna posljedica priznate ozljede na radu ili profesionalne bolesti.

b) prava iz mirovinskog osiguranja

Ako posljedice ozljede na radu uzrokuju trajno smanjenje radnu sposobnost, u sustavu mirovinskog osiguranja mogu se ostvariti povoljniji financijski uvjeti pri određivanju visine invalidske i privremene invalidske mirovine.

Ako je djelomični ili potpuni gubitak radne sposobnosti nastao zbog bolesti i/ili ozljede izvan rada prije navršene 65 godina života, pravo na invalidsku mirovinu osiguranik stječe ako mu navršeni mirovinski staž pokriva najmanje jednu trećinu radnog vijeka. Međutim, ako je invalidnost osiguranika nastala zbog ozljede na radu ili profesionalne

bolesti, pravo na invalidsku mirovinu osiguranik stječe bez obzira na dužinu mirovinskog staža.

Nadalje, invalid rada koji se profesionalnom rehabilitacijom osposobio za rad za druge poslove, a nakon završene rehabilitacije je dugotrajno bio nezaposlen, ima pravo na privremenu invalidsku mirovinu prema sljedećim uvjetima:

- da je nezaposlenost trajala najmanje pet godina nakon završetka rehabilitacije
- da je nezaposlenost trajala do navršene 58. godine života
- da je bez odgađanja prihvaćena ponuda o radu, odnosno da nije odbijen ponuđeni posao od tijela nadležnog za zapošljavanje.

Na temelju priznate ozljede na radu može se, ovisno o težini posljedica ozljede, u sustavu mirovinskog osiguranja ostvariti pravo na financijsku nadoknadu zbog tjelesnog oštećenja, time da se navedena prava ostvaruju isključivo pri Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

4.2. Prijava i priznavanje ozljede na radu

a) prijava ozljede na radu

Postupak utvrđivanja i priznavanja ozljede ili bolesti za ozljedu na radu pokreće se podnošenjem tiskanice „Prijave o ozljedi na radu“ – Tiskanica OR (<https://www.hzzo.hr/zastita-zdravlja-na-radu/tiskanice/>) koju u prvom dijelu popunjava poslodavac, a u drugom dijelu ugovorni izabrani doktor opće/obiteljske medicine, s time da se ista podnosi Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje prema mjestu prebivališta ili boravišta osigurane osobe, odnosno prema sjedištu poslodavca, uz napomenu da su kontakt podaci područnih službi i ispostava dostupni na mrežnim stranicama HZZO-a (<https://hzzo.hr/kontakt>).

Navedenu prijavu podnosi poslodavac ili osoba koja obavlja djelatnost osobnim radom te organizator određenih poslova i aktivnosti, s time da se ista podnosi po službenoj dužnosti ili na traženje ozlijeđenog ili oboljelog radnika, odnosno osigurane osobe prema Zakonu obveznom zdravstvenom osiguranju.

Međutim, ukoliko sam poslodavac ili organizator određenih aktivnosti i poslova ne podnese prijavu o ozljedi na radu, prijavu je dužan podnijeti izabrani doktor opće/obiteljske medicine prema zahtjevu ozlijeđene ili oboljele osigurane osobe ili prema prijedlogu nadležnog doktora specijaliste medicine rada s kojim Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ima sklopljen ugovor o provođenju specifične zdravstvene zaštite radnika. Također, navedeni zahtjev za priznavanje ozljede na radu i utvrđivanjem prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja uslijed ozljede na radu može podnijeti i sama osigurana osoba, odnosno član obitelji osigurane osobe u slučaju smrti osigurane osobe.

b) priznavanje ozljede na radu

Ozljeda se u sustavu obveznog zdravstvenog osiguranja smatra ozljedom na radu tek onda kada je kao takvu prizna Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, po prethodno

provedenom postupku utvrđivanja i priznavanja ozljede na radu. U postupku utvrđivanja činjenica radi priznavanja ozljede na radu može se tražiti mišljenje nadležnog doktora specijalista medicine rada, kao i mišljenje Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo – Službe za medicinu rada.

Postupak priznavanja ozljede na radu provodi se na temelju zaprimljene prijave prema odredbama Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju, Zakona o općem upravnom postupku i drugim propisima, s time da se isti provodi po žurnom postupku.

Rješenje o ozljedi na radu donosi nadležni regionalni ured/nadležna područna služba Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, s time da se protiv istog može podnijeti žalba Direkciji Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje koja ne odgađa izvršenje rješenja. Međutim, protiv drugostupanjskog rješenja Direkcije Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje nije dopuštena žalba, već se protiv njega može pokrenuti samo upravni spor.

Nadalje, o priznatoj ozljedi na radu pored podnositelja prijave i osigurane osobe Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje je obvezan u roku od 8 dana obavijestiti izabranog doktora opće/obiteljske medicine te nadležnog doktora specijalistu medicine rada.

5. Postupanje u slučaju ozljede na radu nastave u prostoru poslodavca

a) postupanje u slučaju lakše ozljede na radu

Lakšom ozljedom na radu smatra se ona ozljeda kod koje je nakon pružene hitne medicinske pomoći radnik upućen na kućno liječenje.

Postupak je slijedeći:

1. Pružiti neposrednu prvu pomoć na mjestu rada
2. Osigurati prijevoz ozlijeđenog do zdravstvene ustanove
3. Osigurati mjesto rada kako bi se izbjeglo stradanje drugih radnika
4. Isključiti iz upotrebe radnu opremu koja je uzrokovala ozljedu
5. Obavijestiti stručnjaka zaštite na radu
6. Ovisno o vrsti ozljede provesti kontrolna ispitivanja radne opreme
7. Pokrenuti postupak za priznavanje ozljede na radu

b) postupanje u slučaju teže ozljede na radu

Težom ozljedom na radu smatra se ona ozljeda kod koje je nakon pružene hitne medicinske pomoći radnik zadržan na bolničkom liječenju.

Postupak je slijedeći:

1. Pružiti neposrednu prvu pomoć na mjestu rada
2. Osigurati prijevoz ozlijeđenog do zdravstvene ustanove
3. Osigurati mjesto rada kako bi se izbjeglo stradanje drugih radnika
4. Isključiti iz upotrebe radnu opremu koja je uzrokovala ozljedu
5. O ozljedi na radu obavijestiti inspekciju zaštite na radu
6. Obavijestiti stručnjaka zaštite na radu

7. Ovisno o vrsti ozljede provesti kontrolna ispitivanja radne opreme i radnog okoliša

8. Pokrenuti postupak za priznavanje ozljede na radu

5. Postupanje u slučaju ozljede na radu izvan prostora poslodavca

a) postupanje u slučaju ozljede na radu na redovnom putu

Ozljedom na redovnom putu smatra se ona ozljeda koja je nastala na redovnom putu od mjesta stanovanja do mjesta rada i obrnuto. Mjestom stanovanja smatra se ono mjesto koje je kao prebivalište/boravište prijavljeno na Ministarstvo unutarnjih poslova te o tome poslodavac ima potvrdu. Raniji odlazak s posla iz privatnih razloga ili kasniji dolazak na posao iz privatnih razloga, odnosno ozljeda koja se dogodi na putu vezano za privatne potrebe radnika, ne smatra se ozljedom na radu.

Postupak je slijedeći:

1. Obavijestiti stručnjaka zaštite na radu
2. Pokrenuti postupak za priznavanje ozljede na radu

b) postupanje u slučaju ozljede na službenom putu

Ozljedom na službenom putu smatra se ona ozljeda koja je nastala na putu na koji poslodavac uputi radnika radi obavljanja ugovorenih poslova na izdvojenom mjestu rada.

Postupak je slijedeći:

1. Obavijestiti stručnjaka zaštite na radu
2. Pokrenuti postupak za priznavanje ozljede na radu

6. Postupanje u slučaju ozljede ustupljenog radnika

Ukoliko poslodavac koristi usluge drugog poslodavca kao što su: student, učenik ili student na praksi, radnici drugog poslodavca, ne pokreće se postupak za priznavanje ozljede na radu.

Postupak s ozlijeđenim radnikom je slijedeći:

1. Osigurati pružanje prve pomoći kao i za zaposlenog radnika
2. Obavijestiti stručnjaka zaštite na radu
3. U slučaju smrti stradale osobe, obavijestiti Ministarstvo unutarnjih poslova na tel. 112
4. Sudjelovati u postupku priznavanja ozljede na radu (dati izjavu o okolnostima koje su dovele do ozljede na radu). Postupak priznavanja ozljede na radu pokreće poslodavac zaposlenika, studentski servis ili školska ustanova koja je uputila učenika/studenta na praksu.

7. Dokumentiranje prijave ozljede na radu

Važećim Pravilnikom o pravima, uvjetima i načinu ostvarenja prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja u slučaju ozljede na radu propisana je tiskanica OR putem koje se prijavljuje ozljeda na radu. Ovjerava je poslodavac i odabran liječnik obiteljske medicine ozlijeđenog radnika.

Tiskanica OR (Prilog 1) se popunjava u 5 primjeraka te sadrži podatke koje popunjava ovlaštena osoba poslodavca i to:

- A. Podaci o poslodavcu (podatke od rednog broja 01. do 08.)
- B. Podaci o ozlijeđenoj osobi (podaci od rednog broja 09. do 22.)
- C. Podaci o ozljedi na radu (podatke od rednog broja 23. do 47.)
- D. Podaci o neposrednom rukovoditelju (podaci od rednog broja 48. do 49.)
- E. Podaci o očevidcu (podaci od rednog broja 50. do 51.)
- F. Podaci o osobi koja je popunila tiskanicu prijave o ozljedi na radu (podaci od rednog broja 52. do 53.)

Podatke pod točkama A, B, C, D, E, F ovjerava svojim potpisom i pečatom Gradonačelnik ili po njemu ovlaštena osoba. Ovjereni primjerci tiskanice prijave o ozljedi na radu prosljeđuju se izabranom doktoru opće/obiteljske medicine ozlijeđene osigurate osobe sa priloženom medicinskom dokumentacijom o pruženoj prvoj pomoći te provedenom liječenju.

Ako se ne raspolaže podacima o izabranom doktoru, iznimno je moguće u takvim slučajevima dostaviti nadležnom uredu/službi Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje prema sjedištu poslodavca popunjenu i ovjerenu tiskanicu prijave samo od strane poslodavca.

Moguće je da ovjerenu tiskanicu prijave o ozljedi na radu izabranom doktoru opće/obiteljske medicine dostavi i ozlijeđeni radnik za koga se podnosi prijava o ozljedi na radu, odnosno član obitelji ozlijeđene osobe. Uz popunjenu i ovjerenu tiskanicu prijave o ozljedi na radu obveznik podnošenja prijave obvezno prilaže:

I. Kod ozljede na radu koja se dogodila u obavljanju poslova vezanih uz poslovanje

- presliku cjelokupne medicinske dokumentacija vezana uz nastalu ozljedu na radu
- pisanu izjavu ozlijeđene osobe o okolnostima nastanka ozljede
- pisanu izjavu očevidaca o okolnostima vezanim uz ozljedu (ako postoje i ako je moguće)
- pisanu izjavu poslodavca ako podaci u prijavi sadržavaju određene nepreciznosti i dvojbe (na traženje Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, ako je potrebno)
- presliku zapisnika o inspekcijskom nadzoru nadležnog Državnog inspektorata nadležnog inspektora rada (ako je isti obavljen)
- preslika zapisnika o ispitivanju prisutnosti alkohola, opojnih droga ili lijekova od strane nadležne Policijske uprave Ministarstva unutarnjih poslova (ako je ispitivanje obavljeno)

II. Kod ozljede koja je posljedica prometne nesreće:

- presliku zapisnika o očevidu Policijske uprave Ministarstva unutarnjih poslova Republike Hrvatske
- preslika evidencije o radom vremenu na dan ozljede
- presliku putnog naloga u slučaju da je u pitanju ozljeda koja se dogodila na službenom putu (ukoliko se ozljeda dogodila odlaskom na benzinsku postaju radi tankiranja goriva – također mora biti evidentirano kao loko vožnja).

III. Kod ozljede čija je posljedica smrt ozlijeđene osobe

- preslika obdukcijskog nalaza kod ozljede sa smrtnom posljedicom
- policijski zapisnik o izvršenom uviđaju

Rok za podnošenje prijave: 8 dana od dana nastanka ozljede na radu

Ozlijeđena osoba za koju u roku od 3 godine od isteka navedenih rokova ne bude podnesena prijava gubi pravo na pokretanje postupka utvrđivanja i priznavanja ozljede na radu i profesionalne bolesti od strane Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (prekluzivni rok).

8. Prekršajne odredbe

Za nastalu ozljedu na radu poslodavac odgovara neovisno o tome je li za poslove zaštite na radu angažirao stručnu osobu ili te poslove obavlja sam. Za posljedice ozljede na radu poslodavac odgovara sukladno prekršajnim odredbama Zakona o zaštiti na radu i Zakona o radu. Za posljedice koje se odnose na nastalu štetu i zdravlje radnika, poslodavac odgovara sukladno propisima Zakona o obveznim odnosima.

9. Analiza ozljede na radu u Republici Hrvatskoj

U obavljanju djelatnosti propisane Zakonom o zdravstvenoj zaštiti i Zakonom o zaštiti na radu, Hrvatski zavod za javno zdravstvo (Služba medicine rada koja djeluje unutar Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo), u obvezi je pratiti stanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu i kroz analizu ozljeda na radu i profesionalnih bolesti. Izvor podataka za analizu ozljeda na radu su prijave koje su ispunili poslodavci i dostavili Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, radi ostvarivanja prava utvrđenih Zakonom o zdravstvenom osiguranju.

Slijedom navedenog, unutar Hrvatski zavod za javno zdravstvo analiziraju se podaci o ozljedama na radu koje su se dogodile na mjestu rada po parametrima koji su sukladni ESAW metodologiji, a to su:

- mjesto i vrijeme ozljeđivanja
- podaci o radniku koji je ozlijeđen (spol, državljanstvo, zaposlenički status, zanimanje, osposobljenost iz ZNR i dr.),
- podaci o poslodavcu (djelatnost i veličina poslodavca kod kojeg je zaposlen ozlijeđeni radnik),
- podaci o vrsti ozljede i ozlijeđenom dijelu tijela, poslu koji je obavljan i prostoru u kojem je obavljan posao kada se radnik ozlijedio, prema specifičnoj aktivnosti i poremećaju koji je doveo do ozljede, načinu nastanka ozljede i materijalnim sredstvima koja su pri tom korištena ili sudjelovala u ozljedi,
- medicinski pokazatelji (ozlijeđeni dio tijela, MKB) i pojedinačna analiza za područja djelatnosti u kojima se ozlijedila većina radnika u odnosu na ukupan broj analiziranih ozljeda.

Nadalje, prema Konvenciji br. 121 o davanjima za slučaj nesreće na poslu, radnik ostvaruje pravo na sve naknade

propisane Konvencijom, izuzev kada se radi o namjeri ozljeđivanja pri pokušaju samoubojstva. Suprotno tome, Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje ozlijeđenom radniku priznaje prava s osnova ozljede na radu jedino u slučaju kada radnik svojim radnjama nije prouzročio ozljedu na radu.

Međutim, ozlijeđeni radnik neće ostvariti prava s osnova ozljede na radu i u slučajevima kada je poslodavac propustio provesti neku od mjera koje proizlaze iz Zakona o zaštiti na radu, neovisno jesu li te mjere na neki način vezane za nastali događaj ili nisu. Također, prema podacima objavljenim na stranicama Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje, vidljivo je da se u prosjeku godišnje ne priznaje 15 – 18% podnesenih zahtjeva za priznavanje ozljede na radu.

Nadalje, podsjećamo da na obvezno zdravstveno osiguranje prema Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju status osiguranika stječu osobe u radnom odnosu kod pravne ili fizičke osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Nigdje u niti jednom propisu nije navedeno izuzeće od pružanja zdravstvene zaštite, pa čak niti osobama u pokušaju suicida, s time da za vrijeme dulje radne nesposobnosti plaću radnika isplaćuje osiguravatelj Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, neovisno o razlozima bolovanja.

Iako se radnici dodatno osiguravaju za slučaj ozljede na radu kako bi osigurali dodatna prava zbog svoje radne nesposobnosti, pravo na besplatnu pomoć zbog ozljede na radu stječu jedino u slučajevima kada osiguravatelju dokažu da nikako nisu mogli izbjeći nastalu ozljedu.

9.1. Analiza ozljeda na radu za 2021. godinu

Izvor podataka za analizu ozljeda na radu su prijave ozljeda na radu dostavljene Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, radi ostvarivanja prava utvrđenih Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju te izvješće o ozljedama na radu sa smrtnim ishodom Državnog inspektorata.

Tablica 1a. Broj prijavljenih ozljeda na radu po županijama (sukladno ESAW metodologiji)

Županija	Ukupno (N)	Na mjestu rada u županiji		Na putu u županiji	
		N	%	N	%
HR031 Primorsko-goranska županija	1351	1139	84,31	212	15,69
HR032 Ličko-senjska županija	117	111	94,87	6	5,13
HR033 Zadarska županija	406	374	92,12	32	7,88
HR034 Šibensko-kninska županija	263	235	89,35	28	10,65
HR035 Splitsko-dalmatinska županija	1149	916	79,72	233	20,28
HR036 Istarska županija	785	722	91,97	63	8,03
HR037 Dubrovačko-neretvanska županija	231	215	93,07	16	6,93
HR041 Grad Zagreb	3599	2643	73,44	956	26,56
HR042 Zagrebačka županija	1063	915	86,08	148	13,92
HR043 Krapinsko-zagorska županija	420	341	81,19	79	18,81
HR044 Varaždinska županija	802	706	88,03	96	11,97
HR045 Koprivničko-križevačka županija	342	311	90,94	31	9,06
HR046 Međimurska županija	476	426	89,50	50	10,50
HR047 Bjelovarsko-bilogorska županija	328	305	92,99	23	7,01
HR048 Virovitičko-podravska županija	252	242	96,03	10	3,97
HR049 Požeško-slavonska županija	298	272	91,28	26	8,72
HR04A Brodsko-posavska županija	323	295	91,33	28	8,67
HR04B Osječko-baranjska županija	1228	1110	90,39	118	9,61
HR04C Vukovarsko-srijemska županija	509	478	93,91	31	6,09
HR04D Karlovačka županija	402	357	88,81	45	11,19
HR04E Sisačko-moslavačka županija	617	568	92,06	49	7,94

U Tablici 1a prikazan je ukupan broj prijavljenih ozljeda te broj ozljeda na mjestu rada i na putu unutar pojedine županije. Od ukupnog broja prijavljenih ozljeda na radu (N=15 589), na mjestu rada dogodilo se 13 122 (84,17%) ozljeda, a na putu 2 467 (15,83%) ozljeda. Uspoređujući odnos prijavljenih ozljeda na mjestu rada i onih na putu unutar pojedine županije, u Gradu Zagrebu od ukupnog broja ozljeda (N=3 599), na mjestu rada dogodilo se 73,44%, što je najmanji udio ozljeda na mjestu rada spram onih na putu među svim županijama. Najveći udio prijavljenih ozljeda na mjestu rada spram onih na putu je u Virovitičko-podravskoj županiji, gdje od ukupnog broja ozljeda u toj županiji (N=242), 96,03% čine ozljede na mjestu rada. Za 628 prijavljenih ozljeda nema podataka o županiji u kojoj su se dogodile, ali poznato je kako ih je na mjestu rada bilo 441, a na putu 187.

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

Odgovornost državnih i lokalnih službenika za povrede službene dužnosti

Bernard Iljazović*

U članku se obrađuje tematika odgovornosti državnih i lokalnih službenika za povrede službene (radne) dužnosti uključujući: vrstu povreda službene dužnosti, tijela za vođenje postupka, provedbu postupka zbog povrede službene dužnosti, kazne za povrede službene dužnosti, sukladno relevantnom zakonodavstvu Republike Hrvatske.

1. Uvod

Državni i lokalni službenici tijekom obavljanja redovnih radnih zadataka na radnom mjestu za nepridržavanje propisanih pravila snose odgovornost, odnosno izriču im se odgovarajuće sankcije za povrede službene (radne) dužnosti.

Odgovornost za povredu službene dužnosti može se definirati kao odgovornost službenika za povredu propisanih dužnosti i pravila struke, pravila ponašanja za koja se u propisanom postupku od strane nadležnog tijela izriču zakonom određene sankcije.

Odgovornost državnih i lokalnih službenika za povrede službene dužnosti uređena je prvenstveno Zakonom o državnim službenicima¹ i Zakonom o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi², s tim da može biti uređena i posebnim zakonima, kao na primjer Zakonom o vanjskim poslovima, Zakonom o policiji...

2. Odgovornost za povrede službene dužnosti

Službenici odgovaraju za povredu službene dužnosti ako povjerene poslove ne obavljaju savjesno, stručno i u predviđenim rokovima, ako se ne pridržavaju Ustava, zakona i drugih propisa ili pravila o ponašanju za vrijeme službe ili u vezi sa službom.

Pri tome, kaznena odgovornost ne isključuje odgovornost za povredu službene dužnosti, ako djelo koje je predmet kaznenoga postupka, ujedno predstavlja i povredu službene dužnosti.

Dok, oslobođenje od kaznene odgovornosti ne pretpostavlja oslobađanje od odgovornosti za povredu službene dužnosti, ako je izvršeno djelo propisano kao povreda službene dužnosti.

Tu treba naglasiti da sindikalni povjerenik ne može zbog obavljanja sindikalne aktivnosti biti pozvan na odgovor-

nost niti doveden u nepovoljniji položaj u odnosu na druge službenike i namještenike. Obavljanje sindikalne aktivnosti sindikalnog povjerenika ne smije utjecati na uredno obavljanje poslova na kojima radi i ne može biti razlog za nepoštivanje propisa ili neizvršavanje zakonitih naloga i uputa čelnika tijela ili nadređenog službenika.

Protiv sindikalnog povjerenika ne može se bez suglasnosti sindikata pokrenuti postupak zbog povrede službene dužnosti. Ako se sindikat u roku od osam dana ne izjasni o davanju suglasnosti, smatrati će se da je suglasan s pokretanjem postupka zbog povrede službene dužnosti sindikalnog povjerenika. U slučaju da sindikat uskrati suglasnost, čelnik tijela moći će u roku od 15 dana od dana dostave očitovanja sindikata zatražiti da tu suglasnost nadomjesti odluka nadležnog upravnog suda.

3. Vrste povreda službene dužnosti

Povrede službene dužnosti mogu biti **lake i teške**. Ovisno o vrsti povrede izriču se odgovarajuće sankcije, odnosno kazne, a koje će po prirodi stvari biti veće kod teških povreda službene dužnosti. Naime, za državne službenike teške povrede službene dužnosti propisuju se zakonom, a lake povrede zakonom, uredbom Vlade i pravilnikom o unutarnjem redu, dok se za lokalne službenike teške povrede službene dužnosti propisuju zakonom, a lake povrede zakonom i pravilnikom o unutarnjem redu.

Pod lakim povredama službene dužnosti smatra se na primjer: učestalo zakašnjanje na posao ili raniji odlazak s posla, neuredno čuvanje spisa, podataka ili druge povjerene dokumentacije, napuštanje radnih prostorija tijekom radnog vremena bez odobrenja nadređenog službenika, neopravdan izostanak s posla jedan dan...

U odnosu na lokalne službenike, lake povrede službene dužnosti većinom su vezane za dužnost prisutnosti na radnom mjestu, kao što su učestalo zakašnjanje na posao, neopravdan izostanak s posla, napuštanje radnih prostorija...

Teškim povredama službene dužnosti smatra se na primjer: zlouporaba položaja ili prekoračenje ovlasti u službi, neopravdan izostanak s posla od dva do četiri dana uzastopno, nezakoniti rad ili propuštanje poduzimanja mjera ili radnji na koje je službenik ovlašten radi sprečavanja

* Bernard Iljazović, mag.iur., Zagreb

¹ Zakon o državnim službenicima (NN, br. 92/05, 140/05, 142/06, 77/07, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12, 37/13, 38/13, 01/15, 138/15, 61/17, 70/19, 98/19, 141/22.)

² Zakon o službenicima i namještenicima u lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN, br. 86/08, 61/11, 04/18, 112/19.)

nezakonitosti, dolazak na posao pod utjecajem alkohola, droga ili drugih sredstava ovisnosti ili dovođenje pod utjecaj alkohola, droga ili drugih sredstava ovisnosti za vrijeme radnog vremena ili odbijanje testiranja na alkohol ili droge, otuđenje, te oštećenje ili uništenje imovine državnog tijela hotimično ili krajnjom nepažnjom...

Naime, smatra se da je državni službenik pod utjecajem alkohola ako u organizmu ima alkohola iznad 0,50 g/kg, odnosno odgovarajući iznos miligrama u litri izdahnutog zraka.

Prisutnost alkohola u organizmu utvrđuje se analizom krvi ili urina ili mjerenjem količine alkohola u litri izdahnutog zraka ili liječničkim pregledom ili drugim metodama i aparatima.

Smatrati će se da je državni službenik pod utjecajem droga ako u organizmu ima droga. Također, da u organizmu ima droga, ako se prisutnost droga utvrdi odgovarajućim sredstvima ili uređajima ili liječničkim pregledom ili analizom krvi ili krvi i urina.

Treba napomenuti da će se testiranje na alkohol i droge provesti samo ako se osnovano sumnja da je državni službenik pod utjecajem alkohola ili droga.

Što se tiče lokalnih službenika, teškim povredama službene dužnosti smatra se na primjer: onemogućavanje građana ili pravnih osoba u ostvarivanju prava na podnošenje zahtjeva, žalbi, prigovora i predstavi ili u ostvarivanju drugih zakonskih prava, davanje netočnih podataka kojima se utječe na donošenje odluka ili nastup štetnih posljedica, obavljanje djelatnosti koja je u suprotnosti s poslovima radnog mjesta ili bez prethodnog odobrenja pročelnika upravnog tijela, odnosno općinskog načelnika, gradonačelnika ili župana...

No, treba naglasiti da i drugim zakonima mogu biti propisane teške povrede službene dužnosti, kao npr. Zakonom o vanjskim poslovima³. Iz članka 54. tog Zakona proizlazi da se teške povrede službene dužnosti koje su utvrđene propisima o državnim službenicima i namještenicima odnose i na državne službenike u službi vanjskih poslova. Teške povrede službene dužnosti u službi vanjskih poslova su i:

- iznošenje neistinitih tvrdnji kojima se narušava ugled Republike Hrvatske i službe vanjskih poslova
- obavljanje poslova nespojivih s dužnostima službenika u službi vanjskih poslova
- povreda propisa kojima se uređuje rad službe vanjskih poslova
- povreda odredaba članka 43. i 44. tog Zakona
- povreda odredaba o sigurnosti u obavljanju službe vanjskih poslova

4. Tijela za vođenje postupka

U postupcima protiv državnih službenika o lakim povredama službene dužnosti odlučuje čelnik tijela, dok o teškim povredama u prvom stupnju odlučuje službenički sud, a u

drugom stupnju Viši službenički sud⁴, ako posebnim zakonom za službenike pojedinih državnih tijela nije drukčije određeno (npr. carinike, policajce..., recimo službenički sud za državne službenike sustava izvršavanja kazne zatvora u Ministarstvu pravosuđa).

U postupcima protiv lokalnih službenika o lakim povredama službene dužnosti u prvom stupnju odlučuje pročelnik upravnog tijela ili službena osoba kojoj je rješavanje o tome utvrđeno opisom radnog mjesta, sukladno pravilniku o unutarnjem redu, a u drugom stupnju nadležni službenički sud. O lakim povredama službene dužnosti pročelnika upravnog tijela u prvom stupnju odlučuje općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan, dok o teškim povredama službene dužnosti u prvom stupnju odlučuje nadležni službenički sud, a u drugom stupnju Viši službenički sud ustrojen za državne službenike.

5. Postupak zbog povrede službene dužnosti

Na postupak zbog povrede službene dužnosti primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje opći upravni postupak, odnosno Zakon o općem upravnom postupku.⁵

Treba naglasiti da je postupak zbog povrede službene dužnosti **hitno i javno**, s tim da se odlukom tijela koje vodi postupak, javnost može iznimno isključiti, ako to zahtijeva potreba čuvanja službene ili druge zakonom propisane tajne ili drugih opravdanih razloga.

Državni i lokalni službenici u tom postupku imaju pravo na branitelja, koji ima položaj opunomoćenika. Na zahtjev službenika protiv kojeg se vodi postupak, može se omogućiti sudjelovanje sindikata čiji je član, a koji će u tom postupku imati položaj izjednačen s položajem branitelja.

Iako je zadatak branitelja pružiti pomoć službeniku radi zaštite njegovih prava i interesa, zakonski nije propisana obveza njegova angažmana bez obzira o kojoj vrsti povrede se radi, i sankciji koja se u postupku službeniku može izreći.

Postupak protiv državnih službenika zbog lake povrede službene dužnosti pokreće zaključkom čelnik tijela ili osoba koju on za to ovlasti, dok postupak zbog teške povrede pokreće čelnik tijela ili osoba koju on za to ovlasti, danom predaje zahtjeva za pokretanje postupka nadležnom službeničkom sudu.

Neposredno nadređeni službenik dužan je podnijeti prijedlog za pokretanje postupka zbog lake povrede službene dužnosti, odnosno obavijestiti čelnika tijela o teškoj povredi podređenog službenika, u roku od 15 dana od dana saznanja za počinjenu povredu.

Postupak protiv lokalnih službenika zbog lake povrede službene dužnosti pokreće zaključkom pročelnik upravnog tijela, dok postupak zbog teške povrede pokreće pročelnik upravnog tijela ili osoba koju on za to ovlasti danom predaje zahtjeva za pokretanje postupka nadležnom

⁴ Odluka Vlade RH o ustrojavanju Službeničkog suda i Višeg službeničkog suda (NN, br. 123/19)

⁵ Zakon o općem upravnom postupku (NN, br. 47/09, 110/21)

³ Zakon o vanjskim poslovima (NN, br. 48/96, 72/13, 127/13, 39/18, 98/19)

službeničkom sudu. S tim da postupak protiv pročelnika upravnog tijela zbog povrede službene dužnosti pokreće općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

6. Zahtjev za pokretanje postupka zbog teške povrede službene dužnosti

Zahtjev za pokretanje postupka zbog teške povrede službene dužnosti dostavlja se službeniku, koji može podnijeti odgovor na zahtjev u roku od 8 dana od dana primitka zahtjeva. U odgovoru na zahtjev za pokretanje postupka službenik, njegov branitelj ili sindikat čiji je član, ukoliko ga službenik ovlasti za zastupanje, ima pravo predložiti i izvođenje dokaza važnih za donošenje odluke.

U tom postupku mora se provesti usmena rasprava, a službenik protiv kojeg se vodi postupak biti saslušan. Ovdje treba skrenuti pažnju na to da službenički sud ne može prisiljavati službenika da iznese svoje očitovanje u postupku nego mu je dužan omogućiti saslušanje, to jest službenik će samostalno moći odlučiti da li će iskoristiti tu mogućnost.

Iznimno, rasprava se može održati i bez nazočnosti službenika protiv kojeg se vodi postupak, ako je službenik dva puta uzastopno uredno pozvan, a pozivu se nije odazvao niti je opravdao svoj nedolazak, te službenički sud ocijeni da se na temelju provedenih dokaza može utvrđivati odgovornost službenika za tešku povredu službene dužnosti za koju se tereti. Naime, rasprava se može održati bez nazočnosti službenika samo **pod uvjetom** da mu je uredno dostavljen zahtjev za pokretanje postupka.

Ako su na temelju održane usmene rasprave utvrđene sve činjenice bitne za odlučivanje, tada će službenički sud donijeti odluku o zahtjevu.

Treba naglasiti da kod odlučivanja o odgovornosti službenika, službenički sud nije vezan pravnom kvalifikacijom teške povrede službene dužnosti navedenom u zahtjevu za pokretanje postupka.

Protiv odluke čelnika tijela u postupku zbog lake povrede službene dužnosti može se podnijeti žalba nadležnom službeničkom sudu u roku od 15 dana od dana dostave odluke, a protiv odluke službeničkog suda u postupku zbog teške povrede službene dužnosti može se podnijeti žalba Višem službeničkom sudu u roku od 15 dana od dana dostave odluke. S tim da se protiv drugostupanjske odluke u postupku zbog povrede službene dužnosti može pokrenuti upravni spor.

Također, i u postupku zbog teške povrede službene dužnosti lokalnih službenika mora se provesti usmena rasprava, a službenik protiv kojeg je pokrenut postupak biti saslušan. Iznimno, rasprava se može održati i bez nazočnosti službenika protiv kojeg se vodi postupak ako je službenik uredno pozvan i očitovao se o zahtjevu, a postoje opravdani razlozi da se rasprava održi. Rasprava se može održati bez nazočnosti službenika protiv kojeg se vodi postupak i u slučaju kada se službenik nije očitovao o zahtjevu ako je tri puta uzastopno uredno pozvan, a pozivu se nije odazvao niti je opravdao nedolazak. Ako su na temelju održa-

ne usmene rasprave utvrđene sve činjenice bitne za odlučivanje, tada će službenički sud donijeti odluku o zahtjevu.

7. Donošenje odluke o odgovornosti nakon prestanka državne službe

Ako je državnom službeniku prestala državna služba nakon pokretanja postupka zbog teške povrede službene dužnosti, službenički sud nastaviti će vođenje postupka i na osnovi utvrđenog činjeničnog stanja donijeti odluku o odgovornosti za tešku povredu službene dužnosti.

U slučaju da službenički sud utvrdi odgovornost državnog službenika za tešku povredu službene dužnosti, s obzirom na okolnosti slučaja, izreći će zabranu prijma u državnu službu na vrijeme od jedne do četiri godine. Iznimno, ako utvrdi da je počinjena teška povreda koja ima **obilježja korupcije ili otuđenja državne imovine**, tada će izreći zabranu prijma u državnu službu u razdoblju od četiri godine.

8. Zastara pokretanja i vođenja postupka

Za državne službenike pravo na pokretanje postupka zbog lake povrede službene dužnosti zastarijeva u roku od tri mjeseca od dana saznanja za počinjenu povredu i počinitelja, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana kada je povreda počinjena.

Ako u roku od godine dana od pokretanja postupka ne bude donesena izvršna odluka, tada će se postupak obustaviti zbog zastare vođenja postupka.

Pravo na pokretanje postupka zbog teške povrede službene dužnosti zastarijeva u roku od godine dana od dana saznanja za počinjenu povredu i počinitelja, a najkasnije u roku od tri godine od dana kada je povreda počinjena. Ako u roku od tri godine od dana pokretanja postupka ne bude donesena izvršna odluka, postupak će se obustaviti zbog zastare vođenja postupka.

Treba naglasiti da rokovi za donošenje navedenih izvršnih odluka ne teku za vrijeme privremene spriječenosti službenika za rad.

Zastara vođenja postupka prekida se svakom postupovnom radnjom nadležnog tijela usmjerenom prema odlučivanju o odgovornosti za povredu službene dužnosti ili zakonitosti i ustavnosti rješenja, te nakon svakog prekida, zastarni rok počinje iznova teći.

Apsolutna zastara vođenja postupka nastupa protekom dvostruko vremena koliko je prema zakonu propisana zastara vođenja postupka zbog povrede službene dužnosti.

U odnosu na lokalne službenike, pravo na pokretanje postupka zbog lake povrede službene dužnosti zastarijeva u roku od tri mjeseca od dana saznanja za počinjenu povredu i počinitelja, a najkasnije u roku od šest mjeseci od dana kada je povreda počinjena.

Ako u roku od šest mjeseci od dana pokretanja postupka ne bude donesena izvršna odluka, tada će se postupak obustaviti zbog zastare vođenja postupka.

Pravo na pokretanje postupka zbog teške povrede službene dužnosti zastarijeva u roku od godine dana od dana saznanja za počinjenu povredu i počinitelja, a najkasnije u roku od dvije godine od dana kada je povreda počinjena. Ako u roku od dvije godine od dana pokretanja postupka ne bude donesena izvršna odluka, postupak će se obustaviti zbog zastare vođenja postupka.

9. Kazne za povrede službene dužnosti

Državnim i lokalnim službenicima će se ovisno o vrsti povrede službene dužnosti izreći kazne, s tim da se pri određivanju vrste kazne u obzir uzimaju težina počinjene povrede i nastale posljedice, stupanj odgovornosti službenika, okolnosti u kojima je povreda počinjena, te olakotne i otegotne okolnosti na strani službenika.

Državnom službeniku se za lake povrede službene dužnosti mogu izreći sljedeće kazne: usmena opomena, pisana opomena, pisana opomena s upisom u osobni očevidnik službenika, novčana kazna u visini do 10% plaće službenika isplaćene u mjesecu kad je kazna izrečena. Dok se za teške povrede službene dužnosti mogu izreći sljedeće kazne: novčana kazna na vrijeme od jednog do šest mjeseci, u mjesečnom iznosu od 10 do 20% ukupne plaće isplaćene službeniku u mjesecu u kojem je kazna izrečena, premještaj na drugo radno mjesto niže složenosti poslova istog stupnja obrazovanja, prestanak državne službe.

Treba naglasiti da će se službeniku obvezno izreći kazna prestanka državne službe ako bude proglašen odgovornim za tešku povredu službene dužnosti koja ima obilježja korupcije.

Kazna premještaja na drugo radno mjesto niže složenosti poslova istog stupnja obrazovanja moći će se izreći **samo** ako postoji slobodno radno mjesto u državnom tijelu.

Državni službenik kojem je utvrđena odgovornost za tešku povredu službene dužnosti snositi će odgovarajuće posljedice, odnosno neće se moći promicati i napredovati u službi u roku od dvije godine od dana izvršnosti rješenja o odgovornosti.

Također, državnom službeniku koji u roku od godine dana od izvršnosti rješenja o utvrđivanju odgovornosti za tešku povredu službene dužnosti počinu novu tešku povredu službene dužnosti, prestati će državna služba po sili zakona, danom izvršnosti rješenja kojim je utvrđena odgovornost službenika za novu tešku povredu službene dužnosti.

Zbroj novčanih kazni izrečenih u jednom mjesecu za lake i teške povrede službene dužnosti ne može iznositi više od 30% ukupne plaće isplaćene državnom ili lokalnom službeniku u tom mjesecu.

Kazne izrečene u postupku zbog povrede službene dužnosti državnog službenika izvršava nadležna služba u državnom tijelu u kojem je službenik zaposlen, a za lokalnog službenika pročelnik upravnog tijela ili službena osoba kojoj je rješavanje o tome utvrđeno opisom poslova radnog mjesta, sukladno pravilniku o unutarnjem redu. Kaznu izrečenu pročelniku upravnog tijela izvršava općinski načelnik, gradonačelnik, odnosno župan.

Izvršenje kazne za laku povredu službene dužnosti zastarijeva u roku od jedne godine, a za tešku povredu službene dužnosti u roku od dvije godine od konačnosti rješenja kojim je kazna izrečena.

Protekom roka od dvije godine nakon pravomoćnosti izrečene kazne za laku povredu službene dužnosti, izrečena kazna briše se pod uvjetom da službenik nije počinio novu povredu službene dužnosti od pravomoćnosti izrečene kazne. Protekom roka od četiri godine nakon pravomoćnosti izrečene kazne za tešku povredu službene dužnosti, izrečena kazna briše se pod uvjetom da službenik nije počinio novu povredu službene dužnosti od pravomoćnosti izrečene kazne.

U pogledu lokalnih službenika za lake povrede službene dužnosti mogu se izreći sljedeće kazne: opomena, javna opomena, te novčana kazna u visini do 10% plaće službenika isplaćene u mjesecu kad je kazna izrečena.

Dok se za teške povrede službene dužnosti mogu izreći sljedeće kazne:

- novčana kazna na vrijeme od jednog do šest mjeseci, u mjesečnom iznosu do 20% ukupne plaće isplaćene u mjesecu u kojem je kazna izrečena
- premještaj na radno mjesto niže složenosti poslova, unutar iste stručne spreme
- uvjetna kazna prestanka službe
- prestanak službe

I lokalnom službeniku obvezno se izriče kazna prestanka državne službe, ako bude proglašen odgovornim za tešku povredu službene dužnosti koja ima obilježje korupcije, a kazna premještaja na drugo radno mjesto niže složenosti poslova, moći će se izreći samo, ako postoji slobodno radno mjesto u upravnom tijelu u kojem je službenik zaposlen ili u drugom upravnom tijelu iste lokalne jedinice. Uvjetna kazna prestanka službe izriče se kao kazna prestanka službe uz rok kušnje od jedne godine, s tim da se kazna neće izvršiti pod uvjetom da službenik u tom roku ne počinu novu tešku povredu službene dužnosti. U slučaju da lokalni službenik u roku kušnje od jedne godine počinu novu tešku povredu službene dužnosti, tada mu služba mu prestaje po sili zakona danom izvršnosti odluke službeničkog suda, kojom je utvrđena odgovornost službenika za novu tešku povredu službene dužnosti.

U praksi se često pojavljuje nedoumica vezana za novčane kazne koje se izriču službenicima za povredu službene dužnosti, odnosno da li se iznos novčane kazne u određenom postotku utvrđuje od bruto ili neto iznosa plaće službenika. Ovdje bi zauzeli stajalište da se pod ukupnom plaćom isplaćenom službeniku u mjesecu u kojem je kazna izrečena, podrazumijeva ukupna plaća isplaćena službeniku u mjesecu u kojem je kazna izrečena, utvrđena u **neto iznosu**. Naime, svrsishodnije je da se novčana kazna usteže od neto iznosa plaće, a koja se praktički službeniku i isplaćuje.

10. Udaljenje iz službe

Temeljem rješenja čelnik tijela može državnog službenika udaljiti iz službe ako je protiv njega pokrenut kazneni

postupak ili postupak zbog **teške povrede službene dužnosti**, a povreda je takve prirode da bi ostanak u službi, dok traje taj postupak, mogao štetiti interesima službe.

No, čelnik tijela biti će dužan udaljiti iz službe službenika protiv kojeg je pokrenut kazneni postupak ili postupak zbog teške povrede službene dužnosti zbog djela s obilježjima **korupcije**.

Naime, smatrati će da je udaljen iz službe službenik protiv kojega je pokrenut istražni postupak i određen pritvor, o čemu se donosi rješenje.

Udaljenje iz službe trajati će do okončanja kaznenog postupka ili postupka zbog teške povrede službene dužnosti, a u slučaju istražnog postupka, do isteka pritvora. Protiv rješenja o udaljenju iz službe službenik može izjaviti žalbu nadležnom službeničkom sudu u roku od 15 dana od dostave rješenja, ali žalba ne odgađa izvršenje rješenja.

Službenički sud dužan je odlučiti o žalbi najkasnije u roku od 15 dana od primitka žalbe, s tim da će odluka službeničkog suda o žalbi biti izvršna danom dostave rješenja stranci.

Udaljenje iz službe nema karakter kazne, nego zapravo predstavlja privremeno i zaštitno sredstvo u interesu državne službe. Udaljenjem iz službe službenik ne gubi svoj status, nego ostaje i dalje službenik, te zadržava svoje radno mjesto. No, pri tome ne obavlja svoje redovne radne zadatke.

Za vrijeme udaljenja iz službe službeniku pripada naknada plaće u iznosu od 60%, a ako uzdržava obitelj 80% plaće isplaćene u mjesecu koji je prethodio udaljenju iz službe. Pravo na punu plaću pripada službeniku od dana vraćanja u službu. No, službeniku će se vratiti obustavljeni dio plaće od prvoga dana udaljenja, i to u sljedećim slučajevima:

- ako službenički sud uvaži njegovu žalbu protiv rješenja o udaljenju iz službe

- ako je pravomoćnim rješenjem obustavljen kazneni, odnosno postupak zbog teške povrede službene dužnosti, osim zbog zastare vođenja postupka
- ako je pravomoćnom presudom u kaznenom, odnosno pravomoćnim rješenjem u postupku zbog teške povrede službene dužnosti oslobođen od odgovornosti.

Navedena pravila o odgovornosti državnih službenika za povrede službene dužnosti i udaljenje iz službe primjenjivati će se pod istim uvjetima i na namještenike, odnosno osobe koje u državnim tijelima rade na pomoćno-tehničkim poslovima i ostalim poslovima čije je obavljanje potrebno radi pravodobnog i kvalitetnog obavljanja poslova iz djelokruga državnih tijela.

11. Zaključno

Institut odgovornosti za povrede službene dužnosti prije svega ima svrhu osigurati stručno i učinkovito obavljanje poslova, kao i etično ponašanje državnih i lokalnih službenika pri izvršavanju poslova u državnim tijelima, odnosno lokalnim jedinicama. Dakako, službenicima mora biti jasno koji su postupci i ponašanja neprimjereni, a za što će snositi odgovarajuće sankcije. Osim provođenja represivnih mjera, službenike treba dodatno poticati i motivirati na što uspješnije izvršavanje radnih zadataka, odnosno primjereno ih nagrađivati za rezultate njihovog rada. Sustav nagrađivanja donosi brojne pozitivne učinke od poboljšanja materijalnog statusa, povećanja stupnja zadovoljstva službenika, te što je osobito značajno jačeg pridržavanja radne discipline i manjeg kršenja utvrđenih pravila. U praksi se i dalje rad službenika slabo ili nimalo vrednuje, te je stoga neophodno u tom području pronaći nova adekvatna rješenja na dobrobit obje ugovorne strane, odnosno državnih i lokalnih službenika s jedne strane, te državnih tijela i lokalnih jedinica s druge strane.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Rad na određeno vrijeme kazališnih umjetnika

Dragan Zlatović*

Prema Zakonu o kazalištima, kazališni umjetnici zasnivaju radni odnos u javnim kazalištima i javnim kazališnim društinama sukladno općem propisu o radu. Zakonom se uređuje zasnivanje radnog odnosa kazališnih umjetnika sklapanjem ugovora o radu na određeno i neodređeno vrijeme. Ugovor o radu na određeno vrijeme je iznimka od načelnog sklapanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, te se odnosi na zasnivanje radnog odnosa čiji je prestanak unaprijed utvrđen kada je zbog objektivnog razloga potreba za obavljanjem posla privremena.

1. Radni odnosi kazališnih umjetnika u javnim kazališnim ustanovama

Prema čl. 33. Zakona o kazalištima („Narodne novine“, br. 23/23.; u daljnjem tekstu: ZK) kazališnu djelatnost obavljaju kazališni umjetnici te stručni i drugi kazališni radnici.¹

Najčešće se na radno-pravni status zaposlenika u javnim ustanovama u kulturi, pa tako i u javnim kazalištima, kazališnim kućama i kazališnim društinama odnose odredbe Zakona o radu („Narodne novine“, br. 93/14., 127/17., 98/19. i 151/22.; u daljnjem tekstu: ZR) i prateći mu podzakonski propisi, ali u svakom području treba uvažavati i posebne propise svojstvene upravo tom određenom aspektu kulture. Ukazat ćemo upravo na te posebne propise koji se odnose na kazališne umjetnike i kazališne radnike gdje je regulacija i najobuhvatnija.

Zbog posebne strukture tržišta, posebice zbog elemenata monopolizma i defektnosti tržišta, zbog heterogenosti kulturnih i umjetničkih djelatnosti, zbog povijesne i progresivne vrijednosti kulturnih i umjetničkih djelatnosti na korisnike, kazališna je djelatnost od posebnog interesa svakog društva. Stoga su i pravila glede radnih odnosa u ovim ustanovama, uz garanciju načela i prava koja su zajednička prema općim propisima o radnim odnosima, takova da moraju uključivati one posebnosti koje su immanentne obavljanju kazališne djelatnosti. To se postiže ne samo u regulativnom smislu donošenjem posebnih zakonskih i podzakonskih propisa u ovom području, nego i primjenom kolektivnih ugovora, općih akata samih kazališnih ustanova i individualnim ugovorima o radu.

Pravni okvir uređenja radnih odnosa kazališnih umjetnika i kazališnih radnika tako čine:

- Zakon o ustanovama („Narodne novine“, br. 76/93., 29/97., 47/99., 35/08., 127/19. i 151/22.; u daljnjem tekstu: ZU)²;
- Zakon o radu;

- Zakon o kazalištima;
- Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima („Narodne novine“, br. 111/21.; u daljnjem tekstu: ZAPSP)³;
- Zakon o strancima („Narodne novine“, br. 133/20., 114/22. i 151/22.);
- Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u svezi s obradom osobnih podataka i slobodnom kretanju takvih podataka te o stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća Uredba o zaštiti podataka);
- Zakon o plaćama u javnim službama („Narodne novine“, br. 27/01. i 39/09.)⁴;
- Zakon o osnovici plaća u javnim službama („Narodne novine“, br. 39/09. i 124/09.)⁵;
- Uredba o nazivima radnih mjesta i koeficijentima složenosti poslova u javnim službama („Narodne novine“, br. 25/13., 72/13., 151/13., 9/14., 40/14., 51/14., 77/14., 83/14. – ispravak, 87/14., 120/14., 147/14., 151/14., 11/15., 32/15., 38/15., 60/15., 83/15., 112/15., 122/15., 10/17., 39/17., 40/17. – ispravak, 74/17., 122/17., 9/18., 57/18., 59/19., 79/19., 119/19., 50/20., 128/20., 141/20., 17/21., 26/21., 78/21., 138/21., 9/22., 31/22., 72/22., 82/22., 99/22. i 26/23)⁶;
- Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama („Narodne novine“, broj 56/22. i 127/22.);
- Granski kolektivni ugovor za zaposlenike u ustanovama kulture koje se financiraju iz državnog proračuna („Narodne novine“, br. 46/18.)⁷ i Odluka o isplati materijalnih i nematerijalnih prava te drugih naknada za zaposlenike u ustanovama kulture („Narodne novine“, br. 60/22.)⁸;

³ V. čl. 100. – 103. (autorska djela stvorena u radnom odnosu) u svezi s čl. 109. (zaposlenici u javnim službama) i čl. 139. (izvedbe umjetnika izvođača u radnom odnosu) ZAPSP-a.

⁴ Ovaj Zakon se primjenjuje i na javne kazališne ustanove kojima se sredstva za plaće osiguravaju u državnom proračunu (čl.2. Zakona).

⁵ Ovim se Zakonom propisuje način određivanja osnovice plaće u javnim službama u kojima se sredstva za plaće osiguravaju u državnom proračunu.

⁶ V. čl. 9., 10. i 11. Uredbe.

⁷ Na snazi do 1.3.2022.

⁸ Sva materijalna i nematerijalna prava koja su zaposlenici u ustanovama kulture ostvarili iz rada i po osnovi rada temeljem Granskog kolektivnog

* izv. prof. dr. sc. Dragan Zlatović, prof. struč. stud. u trajnom izboru, pročelnik Upravnog odjela Veleučilišta u Šibeniku

¹ ZK je stupio na snagu dana 8. ožujka 2023.

² TEREK, D., Pravni status zaposlenih u ustanovama, Računovodstvo i financije, br.8., 2001., str. 64.

– pojedinačni kolektivni ugovori.⁹

Uz ove propise bitni su za regulaciju radnih odnosa kazališnih umjetnika i kazališnih radnika i autonomni akti kazališta, naročito:

- statut kazališta;
- pravilnik o unutarnjem ustrojstvu i sistematizaciji radnih mjesta;
- pravilnik o radu;
- pravilnik o audicijama;
- pravilnik o zaštiti na radu;
- pravilnik o postupku unutarnjeg prijavljivanja nepravilnosti;
- pravilnik o kućnom redu
- pravilnik o poslovnoj tajni;
- pravilnik o naknadama za upotrebu privatnih glazbenih instrumenata i potrošnog materijala;
- poslovnik o radu kazališnog vijeća;
- pravilnik o uredskom poslovanju;
- pravilnik o zaštiti i obradi arhivskog i dokumentarnog gradiva;
- procedura u blagajničkom poslovanju i dr.

Prema čl. 67. ZK-a, javna kazališta, javne kazališne družine i kazališne kuće koje su javne ustanove te Ansambl Lado dužni su u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ZK-a odnosno do 1. lipnja 2023. uskladiti statut, druge opće akte i rad s odredbama ZK-a, pa tako i opće akte u području radnih odnosa u javnim kazalištima (pravilnik o radu, pravilnik o audiciji, pravilnik o unutarnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i sl.).

Kako su javne kazališne ustanove po svojem pravnom statusu javne ustanove na njih se primjenjuje kao *lex generalis* ZU, pa i glede radnih odnosa radnika u kazališnim ustanovama. Tako je čl. 11. ZU propisano kako se na radnopravni status zaposlenih u ustanovama primjenjuju opći propisi o radu (dakle ZR – *op. aut.*) ako zakonom (dakle posebnim zakonom kao *lex specialis*, npr. ZK – *op. aut.*) nije drukčije određeno.

Odredbama ZR-a se uređuju radni odnosi u Republici Hrvatskoj, ako drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom, koji je sklopljen i potvrđen u skladu s Ustavom Repu-

blike Hrvatske, te objavljen, a koji je na snazi, nije drukčije određeno.¹⁰ U radnom odnosu obje ugovorne strane u našem slučaju javne kazališne ustanove kao poslodavci i kazališni umjetnici odnosno kazališni radnici kao radnici – *op. aut.*) u smislu čl. 8. st. 1. ZR-a imaju dužnost poštivanja propisa u vezi s radnim odnosom, odnosno dužni su pridržavati se odredbi ZR-a i drugih zakona, međunarodnih ugovora koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom Republike Hrvatske i objavljeni, a koji su na snazi, drugih propisa, kolektivnih ugovora i pravilnika o radu. Ako je neko pravo iz radnog odnosa različito uređeno ugovorom o radu, pravilnikom o radu, sporazumom sklopljenim između radničkog vijeća i poslodavca, kolektivnim ugovorom ili zakonom, primjenjuje se za radnika najpovoljnije pravo, ako ZR-om ili drugim zakonom nije drukčije određeno. Ovim se u čl. 9. st. 3. ZR-a ugradilo načelo *in favorem laboratoris*, odnosno primjena za radnika najpovoljnijeg prava, koje se ne primjenjuje samo kod tumačenja i primjene pravnih propisa, nego i kao kriterij za određivanje hijerarhije pravnih izvora.

2. Pravni okvir ugovora o radu na određeno vrijeme kazališnih umjetnika

Prema općoj odredbi čl. 34. ZK-a, kazališni umjetnici zasnivaju radni odnos u javnim kazalištima i javnim kazališnim družinama sukladno općem propisu o radu, dakle sukladno odredbama ZR-a. U čl. 35. ZK-a uređuje se zasnivanje radnog odnosa kazališnih umjetnika sklapanjem ugovora o radu na određeno i neodređeno vrijeme. Ugovor o radu na određeno vrijeme je iznimka od načelnog sklapanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme iz čl. 11. ZR-a, te se u smislu čl. 12. st. 1. ZR-a odnosi na zasnivanje radnog odnosa čiji je prestanak unaprijed utvrđen kada je zbog objektivnog razloga potreba za obavljanjem posla privremena.

Tako, kazališni umjetnici u javnim kazalištima i javnim kazališnim družinama sklapaju ugovor o radu na određeno vrijeme u pravilu na četiri godine, a iznimno prema potrebi projekta ili programa i na kraće razdoblje, s obveznim probnim radom u trajanju od šest mjeseci. Dakle, ovdje je odredbom ZK-a kao posebnim zakonom propisano duže

ugovora za zaposlenike u ustanovama kulture koje se financiraju iz državnog proračuna („Narodne novine“, broj 46/18.), u smislu navedene Odluke priznavat će se i primjenjivati u istom opsegu i nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Granskom kolektivnom ugovoru. Materijalna i nematerijalna prava te druge naknade, ugovorene Granskim kolektivnim ugovorom isplaćivat će se, nakon isteka produžene primjene pravnih pravila sadržanih u Granskom kolektivnom ugovoru, u visini i na način na koji su ugovorene. Odluka je stupila na snagu 2. lipnja 2022. i važi do sklapanja novog granskog kolektivnog ugovora kojim se utvrđuju prava i obveze iz rada i po osnovi rada zaposlenika u ustanovama kulture, na koje se primjenjuje Zakon o plaćama u javnim službama, a najkasnije do dana stupanja na snagu novog posebnog propisa o plaćama u javnim službama.

⁹ Npr. Kolektivni ugovor za zaposlenike u ustanovama u kulturi Grada Zagreba od 19.12.2022., Kolektivni ugovor za zaposlenike u ustanovama kulture Grada Dubrovnika od 14.4.2021., Kolektivni ugovor za zaposlenike u ustanovama kulture Grada Splita od 10.11.2020., Kolektivni ugovor za zaposlenike u HNK u Varaždinu od 22.12.2022., Kolektivni ugovor za ustanove u kulturi Zadarske županije od 15.7.2022., te Kolektivni ugovor za zaposlenike u ustanovama u kulturi Grada Rijeke od 29.7.2022.

¹⁰ V. čl. 1. ZR-a. Za raniju sudsku praksu: „Naime, odredbom čl. 1. Zakona o radu („Narodne novine“, broj 93/14) propisano je da se tim Zakonom uređuju radni odnosi u Republici Hrvatskoj, ako drugim zakonom ili međunarodnim ugovorom, koji je sklopljen i potvrđen u skladu s Ustavom te objavljen, a koji je na snazi, nije drukčije određeno. Dakle, Zakon o radu je po svojoj pravnoj prirodi opći propis i ne primjenjuje se u situaciji kada je drugim zakonom (*lex specialis*) drukčije određeno (tako i ovaj sud u odluci poslovni broj Revr-398/06 od 12. srpnja 2006.). Odredbom čl. 1. Zakona o kazalištima („Narodne novine“, broj 71/06, 121/13 i 26/14) propisano je da se tim Zakonom uređuje obavljanje kazališne djelatnosti, a osobito osnivanje kazališta i kazališnih družina, ustrojstvo i upravljanje kazalištem, položaj kazališnih umjetnika i radnika te pitanja od značenja za kazališnu djelatnost. Dakle, tim zakonom uređuju se i radni odnosi koji zasnivaju kazališni umjetnici i drugi kazališni radnici sa kazalištima i kazališnim družinama, te navedeni zakon predstavlja *lex specialis* u odnosu na Zakon o radu jer uređuje, između ostalih, i uvjete o zasnivanju radnih odnosa kako na određeno tako i na neodređeno vrijeme između kazališta i kazališnih družina kao poslodavca i kazališnih umjetnika i drugih kazališnih radnika kao radnika.“ – presuda Vrhovni sud RH, Broj: Revr 127/2018-2, 13.11.2019.

trajanje ugovora o radu kazališnih umjetnika u odnosu na opću regulaciju iz čl. 12. st.2. ZR-a koji propisuje kako se ugovor o radu na određeno vrijeme može sklopiti u najdužem trajanju od tri godine.¹¹

Iznimno. ugovor o radu na određeno vrijeme kazališnog umjetnika prema potrebi projekta ili programa može biti sklopljen i na kraće razdoblje od četiri godine, ali nije propisano minimalno trajanje takvog ugovora na određeno vrijeme.¹² Nova regulacija je različita od one iz ranijeg Zakona o kazalištima („Narodne novine“, br. br. 71/06., 121/13., 26/14. i 98/19.; u daljnjem tekstu: ZK'06). Naime, u ranije važećoj odredbi čl. 41. st.2.ZK'06 bilo je propisano kako se ugovor o radu na određeno vrijeme kazališnog umjetnika ne može zaključiti na kraće vrijeme od dvije godine, a tek iznimno se mogao zaključiti i na godinu dana uz obrazloženje intendanta, odnosno ravnatelja i suglasnost kazališnog vijeća.

Smatramo kako se na ugovore o radu na određeno vrijeme kazališnih umjetnika u smislu ZK-a ne primjenjuju odredbe čl. 12. st. 4. ZR-a koja propisuje maksimalni broj uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme čije ukupno trajanje, uključujući i prvi ugovor, nije duže od zakonskog maksimuma trajanja ugovora o radu na određeno vrijeme.

Općim ZR-om je predviđen slučaj transformacije ugovora o radu na određeno vrijeme u ugovor o radu na neodređeno vrijeme ako je ugovor o radu na određeno vrijeme sklopljen protivno odredbama ZR-a ili ako radnik nastavi raditi kod poslodavca i nakon isteka vremena za koje je ugovor sklopljen.¹³

Za razliku od toga, ZK kao *lex specialis* u slučaju radnih odnosa kazališnih umjetnika u javnim kazalištima u čl. 35. st. 2. propisuje dvije situacije kada je intendant odnosno ravnatelj dužan ponuditi kazališnom umjetniku ugovor o radu na neodređeno vrijeme:

- nakon četverogodišnjeg ugovora o radu na određeno vrijeme

ili

- nakon četverogodišnjeg trajanja radnog odnosa na temelju više ugovora o radu kraćih od četiri godine.

Odredba čl. 35. st. 2. ZK-a se primjenjuje pod uvjetom da postoji :

- potreba za obavljanjem poslova toga radnog mjesta, te da
- kazališni umjetnici na koje se odnosi primjena čl. 35. st. 2. ZK-a redovito uspješno djeluju u javnom kazalištu ili javnoj kazališnoj družini u provedbi predviđenog reper-toarnog plana.

¹¹ S istim radnikom smije se sklopiti najviše tri uzastopna ugovora o radu na određeno vrijeme čije ukupno trajanje, uključujući i prvi ugovor, nije duže od tri godine. V. čl. 12. st. 4. ZR-a.

¹² Ovdje se ukazuje na odredbu čl. 36. st. 2. ZK-a iz koje proizlazi da ugovor o radu na određeno vrijeme kazališnog umjetnika mora trajati duže od 30 dana.

¹³ V. čl. 12. st. 10. ZR-a.

Ovdje se postavlja pitanje što je s onim ugovorima na određeno vrijeme kazališnih umjetnika koji su zaključeni prije stupanja na snagu ZK-a i to u ove dvije moguće situacije:

- da je kazališni umjetnik ranije sklopio ugovor o radu na određeno vrijeme u trajanju od četiri godine, koji ugovor istječe na dan ili nakon stupanja na snagu novog ZK-a;
- da na dan stupanja na snagu ZK-a ili nakon toga kazališni umjetnik u kazalištu navršava ukupno četiri godine rada odnosno radi duže od četiri godine na temelju više uzastopnih ugovora o radu na određeno vrijeme (pri čemu je moguća i situacija da zadnji ugovor nije istekao – *op. aut.*).

U prvoj situaciji to je jasno – kazališni umjetnik stječe pravo na ponudu ugovora o radu na neodređeno vrijeme nakon što istekne ugovor o radu zaključen na vrijeme od četiri godine.

Međutim, postavlja se u drugoj navedenoj situaciji daljnje pitanje kada je intendant odnosno ravnatelj javnog kazališta/javne kazališne družine dužan radniku ponuditi ugovor o radu na neodređeno vrijeme nakon četverogodišnjeg trajanja više uzastopnih ugovora o radu:

- da li samim stupanjem na snagu ZK-a ako su tada već ispunjeni uvjeti iz čl. 35. st. 2. ZK-a

ili

- tek po isteku zadnjeg ugovora o radu na određeno vrijeme iako su već ispunjeni uvjeti iz čl. 35. st. 2. ZK-a.

U prijelaznim odredbama ZK-a ne nalazimo na odgovor na ovo pitanje. Stoga u slučaju izostanka precizne prijelazne zakonske odredbe trebamo sukladno već navedenom pravnom standardu pogodnosti *in favorem laboratoris* primijeniti odredbu čl. 35. st. 2. ZK-a neovisno što postojeći ugovor o radu na određeno vrijeme još nije istekao, ako su se ispunile kondicije koje je zakonodavac propisao kao uvjete za transformaciju ugovora o radu na određeno vrijeme u ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Posebice stoga što se u drugoj zakonom predviđenoj situaciji izriječno navodi da se traži četverogodišnje (ili duže) trajanje radnog odnosa na temelju više ugovora o radu kraćih od četiri godine bez navođenja dodatnog uvjeta da je istekao zadnji uzastopni ugovor o radu na određeno vrijeme.¹⁴

Nadalje, prema čl. 36. st. 1. ZK-a, s kazališnim umjetnicima kojima istječe ugovor o radu na određeno vrijeme može se sklopiti novi ugovor o radu na određeno vrijeme bez raspisivanja natječaja.¹⁵ Kazališni umjetnici s kojima se

¹⁴ Dodatni argument je i to što je ovakva transformacija radnog odnosa prema ZK'06 bila utvrđena samo kao mogućnost i to isključivo za kazališne umjetnike članove kolektivnih umjetničkih tijela, a ne kao obveza prema ZK-u i to za sve kazališne umjetnike. V. čl. 43.st.3. ZK'06:“ Kazališnom umjetniku iz članka 42. stavka 1. ovoga Zakona nakon četverogodišnjeg ugovora o radu intendant, odnosno ravnatelj može ponuditi ugovor o radu na neodređeno vrijeme“. V. čl. 42. st. 1. ZK'06: „Kazališni umjetnici koji čine kolektivna umjetnička tijela orkestra, zborra, baleta i plesa zasnivaju radni odnos zaključivanjem ugovora o radu na neodređeno ili određeno vrijeme“.

¹⁵ Iznimka od čl. 34. st. 3. ZK-a prema kojoj odredbi kazališni umjetnici radni odnos zasnivaju po pozivu ili na temelju javnog natječaja.

neće sklopiti novi ugovor o radu obvezno se o tome pisano obavješćuju najkasnije šest mjeseci prije isteka ugovora o radu, a najkasnije 30 dana prije isteka ugovora o radu kod ugovora sklopljenih na razdoblje kraće od četiri godine.

3. Posebni slučajevi zaključivanja ugovora o radu na određeno vrijeme u javnim kazalištima

Posebni slučajevi zaključivanja ugovora o radu na određeno vrijeme u javnim kazalištima propisano je odredbom čl. 39. st. 3. ZK-a. Naime, ako za baletnog i plesnog kazališnog umjetnika ne postoji potreba za obavljanje poslova nekog drugog radnog mjesta ili se izjasni o odbijanju ponude za sklapanje ugovora o radu za obavljanje poslova nekog drugog radnog mjesta, isti stječe pravo pristupiti prekvalifikaciji u drugu profesiju, odnosno stječe pravo na stjecanje kvalifikacije u visokom obrazovanju koja omogućava pristup drugom zanimanju (u daljnjem tekstu: prekvalifikacija), a što mu je intendant odnosno ravnatelj dužan omogućiti ugovorom o radu na određeno vrijeme kojim se uređuje obveza prekvalifikacije u propisanom roku, koja prekvalifikaciju bira sam umjetnik te može trajati najduže četiri godine. O ponudi za sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme iz čl. 39. st. 3. ZK-a kojim se uređuje obveza prekvalifikacije baletnog i plesnog kazališnog umjetnika, kazališni umjetnik mora se izjasniti u roku koji odredi poslodavac, a koji ne smije biti kraći od osam dana. Ovaj ugovor o radu sadrži odredbe o upućivanju na prekvalifikaciju, isplati naknade plaće za vrijeme prekvalifikacije, obvezi baletnog i plesnog kazališnog umjetnika da uredno obavještava poslodavca o tijeku prekvalifikacije, kao i druge okolnosti bitne za izvršenje ugovornih obveza. Nakon isteka propisanog roka poslodavac se više ne

smatra vezan ponudom za sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme.¹⁶

Prema čl. 41. ZK-a, ako baletni i plesni kazališni umjetnik prekine prekvalifikaciju, intendant odnosno ravnatelj otkazat će mu ugovor o radu, osim ako je do prekida prekvalifikacije došlo zbog objektivnih okolnosti, bez krivnje baletnog i plesnog kazališnog umjetnika. Također, istekom propisanog roka za prekvalifikaciju baletnom i plesnom kazališnom umjetniku ugovor o radu prestaje. Ako postoji potreba za obavljanjem profesije koju je stekao prekvalifikacijom, intendant odnosno ravnatelj ponudit će baletnom i plesnom kazališnom umjetniku sklapanje ugovora o radu sukladno njegovoj novoj stručnoj spremi i radnim sposobnostima, bez provođenja javnog natječaja. Za vrijeme trajanja prekvalifikacije baletni i plesni kazališni umjetnik može umjetnički djelovati, što se pobliže uređuje ugovorom o radu na određeno vrijeme iz čl. 39. st. 3. ZK-a kojim se uređuje obveza prekvalifikacije baletnog i plesnog kazališnog umjetnika.

Ako se baletni i plesni kazališni umjetnik za kojeg je utvrđeno da nije sposoban umjetnički djelovati i doprinostiti izjasni o odbijanju ponude za sklapanje ugovora o radu za obavljanje poslova nekog drugog radnog mjesta odnosno odbije sklopiti ugovor o radu kojim se upućuje na prekvalifikaciju, intendant odnosno ravnatelj otkazat će mu ugovor o radu i ostvaruje pravo na otpremninu sukladno općem propisu o radu odnosno kolektivnom ugovoru.¹⁷

¹⁶ V. čl. 40. ZK-a.

¹⁷ V. čl. 42. ZK-a.

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Pojašnjenje i upotpunjavanje ponude

Sanja Badrov Ranić*

Institut pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda propisan je člankom 56. stavkom 3. Direktive 2014/24/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. Veljače 2014. o javnoj nabavi i o stavljanju izvan snage Direktive 2004/18/EZ (u nastavku: Direktiva 2014/24/EU), odnosno člankom 293. Zakona o javnoj nabavi ("Narodne novine", broj 120/16. i 114/22., u nastavku: ZJN 2016). Ovaj rad će pokušati razmotriti granice primjene navedenih članaka, odnosno granice primjene instituta pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda, polazeći od zakonskog okvira i prakse koju je ustanovio Sud Europske unije (u nastavku: Sud).

1. Uvod

Ponuda je izjava volje ponuditelja u pisanom obliku da će isporučiti robu, pružiti usluge ili izvesti radove u skladu s uvjetima i zahtjevima iz dokumentacije o nabavi.¹ Nakon isteka roka za dostavu ponuda, ponuda ili konačna ponuda se ne smije mijenjati.² Dakle, podnošenjem ponude ponuditelji iskazuju volju ponuditi predmet nabave sukladno ponudi koja je dostavljena do isteka roka za dostavu ponuda. Može se pretpostaviti da svaki ponuditelj ima namjeru podnijeti ponudu koja je u svemu sukladna uvjetima i zahtjevima iz dokumentacije o nabavi. Međutim, u praksi smo svjedoci brojnih nedostataka u ponudama, zbog kojih dostavljene ponude ne udovoljavaju svim traženim uvjetima i zahtjevima. Unatoč volji ponuditelja da dostave ponude koje su sukladne dokumentaciji o nabavi često konačan rezultat nije takav. Prilikom pregleda i ocjene ponude moguće je da naručitelj ocijeni da ponuda nikako nije sukladna dokumentaciji o nabavi i da ne zadovoljava osnovne tehničke zahtjeve, u kojem slučaju takvu ponudu treba odbiti. S druge strane, moguće su manje greške u ponudi zbog kojih ponuda nije sukladna svim zahtjevima i uvjetima iz dokumentacije o nabavi, međutim, takve greške ne utječu na sposobnost i mogućnost gospodarskog subjekta da izvrši ugovor. Za taj drugi slučaj zakonodavac je predvidio *institut pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda*.

2. Formalizam u postupcima javne nabave

Institut pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda predstavlja otklon od strogo formalističkog pristupa postupcima javne nabave, odnosno otklon od pravila da je ponuda neizmjenjiva nakon podnošenja. S druge strane spektra je antiformalistički stav koji naglasak stavlja na efikasnost postupaka javne nabave, zagovarajući da su gotove sve "pogreške" u ponudi otklonjive prirode.

Zagovaratelji postupka javne nabave kao strogo formalnog postupka zagovaraju apsolutnu nepromjenjivost ponuda, pri tome ne razlikujući bitne od nebitnih dijelova

ponude. Formalisti svoje uvjerenje temelje na sljedećim argumentima: od ponuditelja treba očekivati postupanje s dužnom pažnjom; ponuditelji trebaju biti ozbiljni prilikom podnošenja ponuda; pojašnjenje i upotpunjavanje ponuda produljuje postupak pregleda i ocjene ponuda i stvara naručiteljima dodatan trošak; svako pojašnjenje na neki način predstavlja povredu načela jednakog tretmana.

S druge strane, zagovaratelji antiformalističkog stava smatraju da korištenje *instituta pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda* osigurava otvorenost i konkurentnost postupaka javne nabave, posebice prema malim i srednjim poduzećima te osigurava dodjelu ugovora najpovoljnijem ponuditelju („best value for money”).

Sud se u predmetu MA.T.I. SUD, C-523/16 i C-536/16, bavio talijanskim zakonodavstvom koje je uklanjanje nepravilnosti iz ponuda uvjetovalo plaćanjem novčane kazne, odnosno zakonodavnim rješenjem koje je bliže strogo formalističkom pristupu prilikom korištenja *instituta pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda*. Sud nije takvo zakonodavno rješenje smatrao protivnom Pravu Unije, odnosno ocijenio je da se Pravu Unije „ne protivi nacionalni propis koji uspostavlja mehanizam uklanjanja nepravilnosti iz dokumentacije, na temelju kojeg javni naručitelj može, u okviru provedbe postupka javne nabave, bilo kojeg ponuditelja čija ponuda sadržava bitne nepravilnosti u smislu navedenog propisa pozvati da ih ukloni iz svoje ponude uz pridržaj plaćanja novčane kazne ako iznos te kazne ostane u skladu s načelom proporcionalnosti. "Čini se da Sud u ovoj presudi potvrđuje svoj formalan pristup postupcima javne nabave. Međutim, iz nekih drugih presuda koje su obrađene u ovom radu, proizlazi da se tog stava Sud ne drži slijepo. Stoga, i odluke Suda treba čitati s oprezom, uzimajući u obzir okolnosti konkretnog slučaja o kojima je Sud odlučivao i načela kojima se rukovodio prilikom donošenja odluke.

3. Direktiva 2004/18/EZ

Prije donošenja Direktive 2014/24/EU, pitanje pojašnjenja i upotpunjavanja ponude, uređivala je Direktiva Europskog parlamenta i Vijeća 2004/18/EZ od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o

* Sanja Badrov Ranić, dipl.iur., Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, Zagreb

¹ Članak 280. stavak 1. ZJN 2016

² Članak 280. stavak 8. ZJN 2016

javnim uslugama (u nastavku: Direktiva 2004/18/EZ). Rad se osvrće na ranije važeću Direktivu 2004/18/EZ u cilju boljeg razumijevanja prakse Suda, budući da se veći dio prakse Suda u ovom području još uvijek odnosi na raniju Direktivu.

Direktiva 2004/18/EZ omogućava pojašnjenje podnesenih ponuda, kroz odredbu članka 51., koja je smještena u Glavi II, Poglavlje VII, Odjeljak 2. – Kriteriji za kvalitativni odabir, pod naslovom "Dodatna dokumentacija i informacije." Člankom 51. propisano je: "Javni naručitelj može pozvati gospodarske subjekte da nadopune ili pojašne potvrde i dokumente dostavljene sukladno člancima 45. do 50." Dakle, navedena se odredba ne odnosi na sve dijelove ponude, već samo dijelove ponude kojise tiču *kriterija za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta* (osobna situacija natjecatelja ili ponuditelja; sposobnost za obavljanje profesionalne djelatnosti; ekonomska i financijska sposobnost; tehnička i/ili stručna sposobnost; norme osiguranja kvalitete; norme upravljanja okolišem).

Iako se navedeni članak 51. odnosi na kriterije za kvalitativni odabir, Sud je ocijenio da pojašnjenje i *ostalih dijelova ponude* nije suprotno Direktivi ukoliko su poštivana načela iz članka 2. Direktive³, odnosno načelo jednakog postupanja i načelo transparentnosti.⁴

U odnosu na doseg primjene odredbe članka 51. Direktive 2004/18/EZ posebice valja ukazati na presudu Suda MA.T.I. SUD, C-523/16 i 536/16, u kojoj Sud navodi: "ova odredba samo predviđa puku mogućnost javnog naručitelja da pozove ponuditelje koji podnose ponude u okviru provedbe postupka javne nabave da dopune ili pojašne dokumentaciju koju moraju podnijeti radi ocjene dopuštenosti njihove ponude, tako da dokažu svoju ekonomsku i financijsku sposobnost i profesionalna i tehnička znanja ili sposobnosti. *Ni ta ni bilo koja druga odredba Direktive 2004/18/EZ ne sadržava pojašnjenja o načinima na koje bi trebalo provesti to uklanjanje nepravilnosti ni o uvjetima kojima ono, po potrebi, treba biti podvrgnuto.* Iz toga slijedi da države članice, u okviru mjera prenošenja Direktive 2004/18 koje moraju poduzeti, u načelu mogu, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 57. svojega mišljenja, ne samo predvidjeti takvu mogućnost uklanjanja nepravilnosti iz ponuda u svojem nacionalnom pravu nego je i urediti. Međutim, kad provode mogućnost iz članka 51. Direktive 2004/18, države članice moraju osigurati to da ne ugroze ostvarenje ciljeva koji se tom direktivom žele postići ni koristan učinak njezinih odredbi ni drugih odredbi ni relevantna načela prava Unije, osobito načela jednakog postupanja i nediskriminacije, transparentnosti i proporcionalnosti."

4. Direktiva 2014/24/EU

Direktiva 2014/24/EU, u Glavi II (Pravila o javnim ugovorima), Poglavlje III (Provedba postupka), Odjeljak 3 (Izbor

sudionika i dodjela ugovora), u članku 56. (Opća načela), stavkom 3. propisuje: „*Ako je informacija ili dokumentacija koju je trebao podnijeti gospodarski subjekt nepotpuna ili se pokaže nepotpunom ili pogrešnom ili ako nedostaju određeni dokumenti, javni naručitelji mogu, osim ako je drukčije predviđeno nacionalnim pravom provodeći ovu Direktivu; zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da podnesu, dopune, razjasne ili upotpune nužne informacije ili dokumentaciju u odgovarajućem vremenskom roku, pod uvjetom da su ti zahtjevi u potpunom skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti.*"

Usporedbom sadržaja članka 56. stavka 3. Direktive 2014/24/EU u odnosu na raniji članak 51. Direktive 2004/18/EZ, čini se da Direktiva 2014/24/EU proširuje mogućnost primjene *instituta pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda*. Navedeno proizlazi iz samog pozicioniranja navedene norme pod "Opća načela", za razliku od ranijeg pozicioniranja pod "Kriterije za kvalitativan odabir", te usporedbe izričaja tih dvaju odredbi. Naime, člankom 56. stavka 3. Direktive 2014/24/EU nominalno se proširuje mogućnost upotpunjavanja ponuda i na situacije ako određeni dokumenti *nedostaju*.

Iako se iz usporedbe odredbi o *pojašnjenju i upotpunjavanju ponuda* čini da je Direktiva 2014/24/EU značajno fleksibilnija od ranije Direktive 2004/18/EZ, valja ukazati i na presudu Suda prema kojoj, u odnosu na te odredbe, postoji *analogna primjena prakse*.

Naime, Sud u presudi Klaipešdosregionoatliekųtvarkymo-centras, C-927/19, navod sljedeće: "Kao što to proizlazi iz ustaljene sudske prakse koja se odnosi na tumačenje odredaba Direktive Europskog parlamenta i Vijeća 2004/18/EZ od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama koja se osobito temelji na načelu jednakog postupanja i koju analogijom valja primijeniti u kontekstu navedenog članka 56. stavka 3., zahtjev za pojašnjenje podnesen gospodarskom subjektu na temelju te odredbe ipak ne može nadomjestiti nepostojanje dokumenta ili informacije čija se dostava zahtijevala dokumentacijom o nabavi jer je javni naručitelj *obvezan strogo poštovati kriterije koje je sam postavio*. Nadalje, taj zahtjev ne može dovesti do toga da ponuditelj o kojem je riječ podnese ono što bi u stvarnosti bila nova ponuda."

Stoga, tumačenje o fleksibilnijoj mogućnosti *korištenja instituta pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda* prema novijoj Direktivi 2014/24/EU, dok još nema prakse Suda koja to potvrđuje, treba uzeti s određenim stupnjem rezerve.

5. Diskrecijsko pravo

Pravo javnog naručitelja da omogući ponuditelju da naknadno *pojasni i upotpuni* svoju prvotnu ponudu njegovo je diskrecijsko pravo, koje je kao takvo podložno kontroli zakonitosti i svrhovitosti.

Sud u više presuda naglašava da je pojašnjenje i upotpunjavanje ponude *diskrecijsko pravo naručitelja, a ne pravo ponuditelja da zahtijevaju otklanjanje nedostataka iz svoje ponude*.

³ Člankom 2. (Načela sklapanja ugovora) propisano je: Javni naručitelji se prema gospodarskim subjektima ponašaju jednako i nediskriminirajuće i djeluju na transparentan način.

⁴ Presuda Suda SAG ELV Slovenko, C-599/10 od 19. ožujka 2012.

U presudi SAG ELV Slovensko, C-599/10, Sud navodi: “U svakom slučaju, iz članka 2. ili bilo koje druge odredbe Direktive 2004/18/EZ, ili iz načela jednakog postupanja ili obveze transparentnosti ne proizlazi da je u takvoj situaciji naručitelj dužan kontaktirati dotične ponuditelje. Ti se ponuditelji, osim toga, *ne mogu žaliti da postoji takva obveza naručitelja* jer se nedostatak jasnoće njihove ponude može pripisati isključivo njihovom propustu da pokažu dužnu pažnju pri sastavljanju svoje ponude, čemu oni, kao i drugi ponuditelji, podliježu.”

Zatim, u presudi Manova, C-336/12, Sud navodi: “Javni naručitelj u ostvarivanju svoje *diskrecijske ovlasti* u pogledu mogućnosti da od natjecatelja zahtijeva pojašnjenje njihove ponude mora se na jednak i pravedan način odnositi prema natjecateljima kako se ne bi po završetku postupka odabira ponuda i u odnosu na njegov ishod pokazalo da je zahtjev za pojašnjenje nepravedno doveo u povoljniji ili nepovoljniji položaj natjecatelje kojima je upućen.”

Nadalje, u presudi MA.T.I. SUD, C-523/16 i 536/16, Sud navodi: “Kao prvo, valja podsjetiti da članak 51. Direktive 2004/18 predviđa da, u okviru provedbe postupka javne nabave javni naručitelj može pozvati gospodarske subjekte da nadopune ili pojašne potvrde i dokumente dostavljene sukladno člancima 45. do 50. navedene direktive. Tako ova odredba samo predviđa *puku mogućnost* javnog naručitelja da pozove ponuditelje koji podnose ponude u okviru provedbe postupka javne nabave da dopune ili pojašne dokumentaciju koju moraju podnijeti radi ocjene dopuštenosti njihove ponude, tako da dokažu svoju ekonomsku i financijsku sposobnost i profesionalna i tehnička znanja ili sposobnosti. Ni ta ni bilo koja druga odredba Direktive 2004/18 ne sadržava pojašnjenja o načinima na koje bi trebalo provesti to uklanjanje nepravilnosti ni o uvjetima kojima ono, po potrebi, treba biti podvrgnuto.”

Iako iz izričaja Direktive 2004/18/EZ i Direktive 2014/24/EU i prakse Suda proizlazi da je primjena *instituta pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda* diskrecijska ovlast naručitelja, Sud, s druge strane, nije smatrao da bi nacionalno zakonodavstvo koje to pravo propisuje kao obvezu naručitelja bilo suprotno Pravu Unije.

Tako Sud u presudi Archus i Gama, C-131/16, u odnosu na poljsko zakonodavstvo, navodi da: „U svakom slučaju, *obveza na temelju nacionalnog prava koja može javnom naručitelju nametnuti pozivanje* ponuditelja na dostavljanje traženih izvjava i dokumenata koji nisu bili podneseni u roku određenom za podnošenje ponuda odnosno ispravljanje tih izvjava i dokumenata u slučaju *pogrešaka može se prihvatiti* samo ako dopune ili ispravci originalne ponude ne dovode do njezinih značajnih izmjena.“

Također, u znanstvenoj literaturi, pojedini stručnjaci smatraju da *obveza traženja pojašnjenja i upotpunjavanja* manjih nedostataka u ponudi proizlazi iz načela dobre uprave. Dr. Albert Sanchez Graells smatra da naručitelji imaju obvezu tražiti dodatne informacije u okolnostima u kojima je jasno da je pojašnjenje ponude praktično moguće i potrebno, sve dok je navedeno u skladu s načelom jednakog postupanja. Dr. Albert Sanchez Graells navodi:

„To znači da ugovorno tijelo mora usvojiti antiformalistički pristup koji omogućava učinkovitu ocjenu ponuda – bez obzira na manje nedostatke, nejasnoće ili očite greške. U tom smislu, važno je naglasiti da dužnost dobre uprave ne ide toliko daleko da zahtijeva od naručitelja da traži pojašnjenje u svakom slučaju u kojem je ponuda dvosmisleno sastavljena. Osobito u pogledu izračuna i drugih mogućih neočitih administrativnih pogrešaka, dužnost dobrog upravljanja znatno je ograničena, a revnost vlasti zahtijeva samo traženje pojašnjenja u slučaju očitih pogrešaka koje su trebale biti otkrivene prilikom ocjenjivanja ponude.“⁵

Iz dikcije odredbe članka 293. ZJN 2016 proizlazi da je hrvatski zakonodavac odlučio prepustiti naručiteljima diskreciju prilikom primjene instituta *pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda*, dok je arbitrarnost pokušao ograničiti obvezom za naručitelje da u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda obrazlažu razloge neprimjene tog instituta.⁶

6. Načela jednakog postupanja i transparentnosti

Prilikom primjene instituta *pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda* ključnu pozornost treba obratiti na načela jednakog postupanja i transparentnosti. Primjena instituta ne smije dovesti do povrede načela jednakog tretmana, odnosno različitog postupanja prema ponuditeljima, te institut treba primjenjivati na način da se njime ne naruši transparentnost postupka javne nabave.

Primjena načela jednakog postupanja u postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi nije sama sebi svrha, već se treba razumjeti u kontekstu ciljeva kojima je usmjerena. Navedeno načelo posebice zahtijeva da ponuditelji pri oblikovanju svojih ponuda imaju jednake izgleda i podrazumijeva podvrgavanje tih ponuda istim uvjetima prilikom pregleda i ocjene. Načelo jednakog postupanja zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različite načine i da se u različitim situacijama ne postupa na isti način, osim ako bi takvo postupanje bilo objektivno opravdano. Zatim, načelo jednakog postupanja i obveza transparentnosti u suprotnosti su s ikakvim pregovaranjem između javnog naručitelja i ponuditelja u okviru postupka sklapanja ugovora o javnoj nabavi, što podrazumijeva da načelno ponuda ne može biti modificirana nakon njezina podnošenja, bilo na inicijativu javnog naručitelja ili ponuditelja.

Obveza djelovanja na transparentan način ima za cilj sprečavanje opasnosti od favoriziranja i samovolje javnog

⁵ Dr. Albert SanchezGraells: Rejectionofabnormallylowandnon-complianttendersin EU publicprocurement: A comparativeview on selectedjurisdictions, dostupno na: <https://www.howtocrackanut.com/blog/2013/04/rejection-of-abnormally-low-and-non.html>

⁶ Člankom 293. ZJN 2016 propisano je: (1) Ako su informacije ili dokumentacija koje je trebao dostaviti gospodarski subjekt nepotpuni ili pogrešni ili se takvima čine ili ako nedostaju određeni dokumenti, javni naručitelj može, poštujući načela jednakog tretmana i transparentnosti, zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da dopune, razjasne, upotpune ili dostave nužne informacije ili dokumentaciju u primjerenom roku ne kraćem od pet dana. (3) Ako javni naručitelj u postupku javne nabave ne primjenjuje mogućnost iz stavka 1. ovoga članka, obavezan je obrazložiti razloge u zapisniku o pregledu i ocjeni.

naručitelja. Ta obveza podrazumijeva da su svi uvjeti i oblici postupka sklapanja ugovora formulirani u pozivu na nadmetanje ili u dokumentaciji za nadmetanje na jasan, precizan i jednoznačan način, tako da, kao prvo, omogućuju svim razumno obaviještenim i prosječno pažljivim ponuditeljima da razumiju njihov točan doseg i protumače ih na isti način i, kao drugo, omogućuje javnom naručitelju stvarnu provjeru odgovaraju li ponude ponuditelja kriterijima koji uređuju ugovor o kojem je riječ.

Iako načela jednakog postupanja i transparentnosti nisu izrijeком spomenuta u članku 51. Direktive 2004/18/EZ koji uređuje institut *pojašnjavanja i upotpunjavanja ponuda*, praksa Suda utvrdila je ta dva načela kao ključna za primjenu navedenog instituta. U Direktivi 2014/24/EU, u članku 56. stavak 3., izričito se navode načela jednakog postupanja i transparentnosti („...javni naručitelji mogu... zahtijevati od dotičnih gospodarskih subjekata da podnesu, dopune, razjasne ili upotpune nužne informacije ili dokumentaciju u odgovarajućem vremenskom roku, pod uvjetom da su ti zahtjevi u potpunom skladu s načelima jednakog postupanja i transparentnosti.“)

ZJN 2016, u članku 293., također izrijeком navodi načela jednakog postupanja i transparentnosti kao uvjet kojem moraju udovoljiti javni naručitelji prilikom zahtijevanja od gospodarskih subjekata da dopune, razjasne, upotpune ili dostave nužne informacije ili dokumentaciju.

7. Predmet pojašnjenja i upotpunjavanja

Po Direktivi 2004/18/EZ, a kako je već naglašeno, institut *pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda* nominalno se mogao primijeniti samo u odnosu na *kriterije za kvalitativni odabir*, iako iz prakse Suda proizlazi da pojašnjenje i upotpunjavanje i drugih dijelova ponuda ne bi bilo protivno Direktivi 2004/18/EZ ako je navedeni institut primjenjivan uz poštivanje načela jednakog tretmana i transparentnosti.

Direktiva 2014/24/EU govori o pojašnjavanju i upotpunjavanju *informacija ili dokumentacije* koju je trebao podnijeti gospodarski subjekt. Međutim, Direktiva ne daje odgovor koji su to dijelovi ponude koji mogu biti pojašnjeni i upotpunjeni, odnosno ne daje odgovor na pitanje mogu li se svi dijelovi ponude pojašnjavati i upotpunjavati ili u neke dijelove ponude nikako ne bismo mogli dirati nakon predaje i otvaranje ponuda, primjerice u tehničke specifikacije ili cijenu ponude.

Međutim, praksa Suda je iznjedrila stav da *bitni dijelovi ponude* ne mogu biti mijenjani nakon podnošenja, jer njihovo mijenjanje zapravo znači podnošenje nove ponude. Definiranje pojmova „bitni dijelovi ponude“, „izmjena ponude“, „nova ponuda“ krucijalni su za pravilnu primjenu instituta *pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda*. Da bi utvrdili koji su bitni dijelovi ponude, u nastavku se razmatra praksa Suda s naglaskom na konkretan dio ponude koji je bio predmetom pojašnjenja ili upotpunjavanja.

7.1. Tehničke specifikacije

Presuda Suda SAG ELV Slovensko, C-599/10, odnosi se na pitanje pojašnjenja i upotpunjavanja ponude u dijelu

tehničkih specifikacija. U ovom predmetu, u bitnome, nacionalni sud nije bio siguran isključuju li načela nediskriminacije i transparentnosti mogućnost ugovornog tijela da odbije ponudu na temelju navodne neusklađenosti sa specifikacijama nadmetanja, a bez prethodnog traženja od ponuditelja da pojasni tu neusklađenost.

Presuda se odnosi na Direktivu 2004/18/EZ te Sud pojašnjava: „Načelo jednakog postupanja i obveza transparentnosti u suprotnosti su s bilo kakvim pregovaranjem između javnog naručitelja i ponuditelja u okviru postupka sklapanja ugovora o javnoj nabavi, što podrazumijeva da načelno ponuda ne može biti modificirana nakon njezine dostave, bilo na inicijativu javnog naručitelja ili ponuditelja. Slijedi da javni naručitelj *ne može zahtijevati razjašnjenja od ponuditelja kada ocijeni da je ponuda neprecizna ili da nije u skladu s tehničkim specifikacijama*. Sud je međutim odredio da se članak 2. Direktive 2004/18 ne protivi pravovremenom ispravljanju ili nadopuni podataka koji se odnose na ponudu, posebice kada je jasno da je potrebno jednostavno pojašnjenje ili ispravak očitih pogrešaka.“

Dakle, Sud u ovoj presudi zapravo izražava jasan stav da se ponuda koja nije sukladna tehničkim specifikacijama ne može pojašnjavati i upotpunjavati, dok se mogu ispravljati manje nejasnoće ili pogreške, uz obvezu poštivanja načela jednakog tretmana i transparentnosti.

7.2. Ekonomska i financijska sposobnost (zaključni računi)

Presuda Manova, C-336/12, prati principe dane u presudi SAG ELV Slovensko, C-599/10, međutim, otvara vrata fleksibilnijem pregledu ponuda u smislu mogućnosti upotpunjavanja ponuda koje nisu izrađene sukladno svim zahtjevima iz dokumentacije o nabavi. Naime, presuda se odnosi na upotpunjavanje ponude u dijelu dokaza ekonomske i financijske sposobnosti (zaključni računi). Sud je navedenom presudom dopustio dostavu dokumenata koji sadrže „povijesne činjenice“ i tijekom pregleda i ocjene ponuda, primjenom instituta *pojašnjenja i upotpunjavanja ponude*.

Naime, u konkretnom predmetu dvojica ponuditelja nisu dostavili u zahtjevima za predselekciju završne račune te je naručitelj od tih ponuditelja naknadno tražio dostavu zaključnih računa. U odnosu na takvo činjenično stanje, Sud je ocijenio sljedeće: „Javni naručitelj može zahtijevati da se podaci koji se nalaze u takvom zahtjevu pravovremeno isprave ili nadopune, dok se god takav zahtjev odnosi na dokumente ili informacije, *poput objavljenog zaključnog računa, čije je postojanje prije isteka roka utvrđenog za podnošenje zahtjeva objektivno provjerljivo*. Međutim, treba naglasiti da bi situacija bila drugačija da su ugovorni dokumenti sadržavali obvezu dostave dokumenta ili informacije koja nedostaje pod prijetnjom odbacivanja zahtjeva za sudjelovanje. Štoviše, javni je naručitelj obavezan strogo se pridržavati kriterija koje je sam postavio.“

7.3. Redoslijed pregleda ponuda

Presuda Partner Apelski Dariusz, C-324/14, odnosi se na primjenu instituta *pojašnjenja i upotpunjavanja ponuda* u

dijelu naznake redoslijeda kojim bi naručitelj trebao pregledati ponude.

Naime, u konkretnom slučaju predmet nabave je bio podijeljen na osam grupa te su ponuditelji imali mogućnost podnijeti ponudu u odnosu na ukupan predmet nabave ili pojedine grupe. Ponuditelj *Partner* je podnio ponudu u odnosu na ukupan predmet nabave. Taj ponuditelj se oslonio na sposobnost drugog gospodarskog subjekta u pogledu referenci. Naručitelj je tijekom pregleda i ocjene ponuda imao dvojbe u pogledu toga raspolaže li ponuditelj *Partner* resursima koji su nužni za izvršavanje ugovora. Povodom zahtjeva za pojašnjenje načina na koji gospodarski subjekt na kojega se ponuditelj oslanja sudjeluje u izvršavanju ugovora, ponuditelj *Partner* je zatražio da naručitelj, ako ocijeni da je iskustvo koje je naveo nedovoljno, resurse koje je istaknuo raspodijeli na svaki od osam dijelova predmeta nabave posebno prema određenom redoslijedu, tako da se eventualno odbijanje ponude ne bi moglo odnositi na ukupan predmet nabave, nego samo na pojedine grupe za koje ne bi ispunjavao tražene uvjete.

Sud je u konkretnom slučaju ocijenio da „takvo obraćanje kojim gospodarski subjekt javnom naručitelju nakon otvaranja ponuda naznačuje redoslijed dijelova dotičnog predmeta nabave prema kojem bi trebalo ocijeniti njegovu ponudu ni u kojem slučaju ne predstavlja obično i specifično pojašnjenje ili ispravak očitih materijalnih pogrešaka, nego je u biti riječ o bitnoj izmjeni koja prije odgovara podnošenju nove ponude. Slijedom toga, javni naručitelj ne može dopustiti gospodarskom subjektu da svoju izvornu ponudu pojasni na način da povrijedi načela jednakog postupanja i zabrane diskriminacije kao i obvezu transparentnosti koja iz njih proistječe, kojima su potonji podvrgnuti na temelju članka 2. Direktive 2004/18.“

7.4. Tehnička i stručna sposobnost- popis isporuka

Presuda Suda Esaprojekt, C-387/14, odnosi se na slučaj upotpunjavanja popisa isporuka (referenci), koji je tražen kao dokaz tehničke i stručne sposobnosti. Naime, nakon što je naručitelj ocijenio da dostavljene reference ne udovoljavaju zahtjevima iz dokumentacije o nabavi, naručitelj je pozvao ponuditelja da u tom pogledu nadopuni svoj popis. Postupajući po navedenom zahtjevu, ponuditelj je podnio novi popis isporuka u kojima je naveo iskustvo drugog gospodarskog subjekta te je ujedno podnio obvezu tog gospodarskog subjekta da kao savjetnik i konzultant osigura potrebna sredstva za izvršenje ugovora.

S obzirom na takvo činjenično stanje, Sud je ocijenio: „Takva detaljna pojašnjenja ne predstavljaju puko pojašnjenje ili ispravak očitih materijalnih pogrešaka, u smislu sudske prakse, već u stvarnosti čine bitnu i značajnu izmjenu prve ponude koja je sličnija novoj ponudi. Naime, kao što je to u biti naveo nezavisni odvjetnik u točki 30. svojeg mišljenja, takvo priopćenje izravno utječe na ključne elemente postupka javne nabave, odnosno na sâm identitet gospodarskog subjekta koji će konačno izvršavati predmetni ugovor o javnoj nabavi, kao i na provjeru sposobnosti tog subjekta i stoga njegovu sposobnost izvršavanja predmet-

nog ugovora. U tim okolnostima, prihvativši predmetne dokumente koje je gospodarski subjekt podnio kako bi nadopunio svoju prvu ponudu, javni naručitelj neopravdano pogoduje tom subjektu u odnosu na ostale natjecatelje i tako krši načela jednakog postupanja i nediskriminacije gospodarskih subjekata kao i obvezu transparentnosti.“

7.5. Tehnička i stručna sposobnost- uzorak

Presuda Suda Archus i Gama, C-131/16, odnosi se na situaciju dostave novog uzorka tijekom pregleda i ocjene ponuda. Naime, ponuditelji *Archus i Gama* javnom su naručitelju uputili zahtjev za ispravak ponude želeći novim uzorkom zamijeniti mikrofilm koji su priložili ponudi, a koji nije odgovarao tehničkim specifikacijama iz dokumentacije za nadmetanje.

Sud je predmet vratio nacionalnom sudu uz uputu da utvrdi je li, u okolnostima iz glavnog postupka, zamjena koju su izvršili *Archus i Gama* ostala u granicama ispravka očite pogreške kojom je zahvaćena njihova ponuda.

Čini se da je ovom presudom Sud zauzeo manje formalan pristup, budući da nije rezolutno odbio mogućnost zamjene neprihvatljivog uzorka, odnosno uzorka koji ne odgovara tehničkim specifikacijama.

7.6. Izjava o imenovanju glavnog člana zajednice ponuditelja

Presuda Suda MA.T.I. SUD C-523/16 i 536/16, odnosi se na situaciju u kojoj je naručitelj tražio od ponuditelja da ispravi nepravilnost u ponudi koja se odnosi na nedostatak potpisa zastupnika na izjavi o obvezi koja se odnosi na imenovanje glavnog društva zajednice ponuditelja. Ujedno, presuda se odnosi na situaciju u kojoj je naručitelj tražio od ponuditelja da dostavi nedostajuće izjave o nekažnjavanju.

Sud je predmet vratio nacionalnom sudu uz uputu da ispita jesu li se uklanjanja nepravilnosti koja je zatražio javni naručitelj odnosila na dostavu dokumenata u nedostatku kojih je ponuditelje trebalo isključiti ili su, naprotiv, ona očito predstavljala puke zahtjeve za pojašnjenje ponuda koje je trebalo ispraviti ili dopuniti na točno određenim mjestima ili im ispraviti očite materijalne pogreške.

7.7. Zamjena gospodarskog subjekta na kojega se ponuditelj oslanja

Presuda Suda Rad Service, C-210/20, bavi se pitanjem zamjene gospodarskog subjekta na kojega se ponuditelj oslanja.

Sud pojašnjava: „Valja još pojasniti da javni naručitelj mora, kada je u skladu s nacionalnim pravom obavezan zahtijevati od ponuditelja da zamijeni subjekt na čije se sposobnosti namjerava osloniti, u skladu s načelima transparentnosti i jednakog postupanja navedenima u članku 18. stavku 1. Direktive 2014/24, osigurati da zamjena dotičnog subjekta ne dovede do bitne izmjene ponude tog ponuditelja. Naime, obveza javnog naručitelja da poštuje načelo jednakog postupanja prema ponuditeljima, čiji

je cilj promicati razvoj zdravog i učinkovitog tržišnog natezanja među poduzetnicima koji sudjeluju u postupku javne nabave i koja proizlazi iz same biti pravila Unije o provedbi postupaka javne nabave, podrazumijeva, među ostalim, da ponuditelji moraju biti ravnopravni kako u trenutku kada pripremaju svoje ponude tako i u trenutku kada ih ocjenjuje navedeni javni naručitelj. Načelo jednakog postupanja i obveza transparentnosti u suprotnosti su sa svakim pregovaranjem između javnog naručitelja i ponuditelja u okviru postupka sklapanja ugovora o javnoj nabavi, što podrazumijeva da načelno ponuda ne može biti modificirana nakon njezina podnošenja, bilo na inicijativu javnog naručitelja ili ponuditelja. Iz toga slijedi da, *poput zahtjeva za pojašnjenje ponude, zahtjev javnog naručitelja kojim se zahtijeva zamjena subjekta na čiju se sposobnost ponuditelj namjerava osloniti ne smije dovesti do toga da potomji podnese ono što bi u stvarnosti bila nova ponuda, jer bi se time bitno izmijenila prvotna ponuda.*"

7.8. Tehnička i stručna sposobnost – reference

Pred Sudom je u tijeku predmet C-652/22, KolinInşaat-TurizmSanayiveTicaret, a povodom zahtjeva Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. Riječ je o prvom predmetu iz područja javne nabave koji se odnosi na hrvatsko zakonodavstvo, a o kojem se odlučuje pred Sudom Europske unije.

Predmet spora je primjena instituta *pojašnjenja* i upotpunjavanja ponuda u odnosu na reference koje su tražene kao dokaz tehničke i stručne sposobnosti. U konkretnom slučaju, ponuditelj je tijekom pregleda i ocjene ponuda dostavio nove reference (različite od onih koje su navedene u ESPD obrascu), ali koje potvrđuju da je ponuditelj prije predaje ponude stekao traženo iskustvo.

Biti će zanimljivo pratiti tijek ovog postupka i vidjeti hoće li se Sud opredijeliti za formalizam ili efikasnost, odnosno hoće li dopustiti upotpunjavanje referenci kao povijesnih činjenica ili će se prikloniti stavu da takvo postupanje znači povredu načela jednakog tretmana i predstavlja ono što se može smatrati novom ponudom.

8. Zaključak

Doseg primjene instituta pojašnjenja i upotpunjavanja ponude nije moguće jednoznačno odrediti, već odgovor treba tražiti u svakom konkretnom slučaju. U svakom pojedinom slučaju valja procijeniti je li konkretno postupanje naručitelja odnosno ponuditelja u primjeni članka 53. stavak 3. Direktive izišlo iz okvira propisanog. Granice dopuštenog postupanja naručitelja, odnosno ponuditelja, određeni su samim izričajem odredbe koja dopušta dopunu, razjašnjenje, upotpunjavanje ili dostavljanje nužnih informacija ili dokumentacije samo ako su te informacije i dokumentacija ponuditelja opterećeni nedostatcima precizno određenim u odredbi.

Pri tome je potrebno definirati koji su bitni dijelovi ponude, ocijeniti jesu li pojašnjenja i dopune dovele do onoga što bi se moglo smatrati „podnošenjem nove ponude“ te osigurati poštivanje načela jednakog tretmana i transparentnosti. Također, potrebno je paziti da sam zahtjev naručitelja za pojašnjenje i upotpunjavanje ponude ne sadrži zahtjev za izmjenom ponude, kao što treba paziti i da odgovor ponuditelja ne dovodi do onoga što se može smatrati „pregovaranjem“ u vezi s ponuđenim predmetom nabave i kriterijem za odabir ponude. Konačno, valjalo bi razmisliti o otklonu od strogo formalnog pristupa postupcima javne nabave te mogućnosti uvođenja obveze uklanjanja manjih nedostataka u ponudi.

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Praksa Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave*

Dionici u sustavu javne nabave, osim poznavanja zakonodavnog okvira, moraju biti upoznati s praksom Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave (dalje u tekstu: Državna komisija) kao tijela nadležnog za rješavanje o žalbama u vezi s postupcima sklapanja ugovora o javnoj nabavi, okvirnih sporazuma i projektnih natječaja, na koje se primjenjuje Zakon o javnoj nabavi. Upravo kroz praksu Državne komisije često se dolazi do odgovora na pitanja kako postupiti u pojedinoj situaciji, pa se u ovoj rubrici obrađuju aktualne odluke Državne komisije te se daje prikaz najvažnijih stavova.

Pravni interes za izjavljivanje žalbe u postupcima javne nabave za uklanjanje nezakonitih građevina prema rješenjima građevinskih inspektora¹

Žalitelj – investitor nekretnina čije je rušenje naloženo rješenjima nadležnog tijela nema pravni interes za dobivanje ugovora niti bi mogao pretrpjeti štetu od kršenja subjektivnih prava

Naručitelj Državni inspektorat, objavio je 28. veljače 2023. u EOJN RH poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi, u otvorenom postupku, broj: 2023/S OF2-0008537, za predmet: uklanjanje nezakonitih građevina prema rješenjima građevinskih inspektora.

Žalbu na sadržaj dokumentacije izjavio je žalitelj P.-S. d.o.o., koji osporava njenu zakonitost. U odgovoru naručitelj žalitelju osporava pravo na žalbu navodeći da je žalitelj investitor (vlasnik) nezakonito izgrađenih građevina i kojemu je rješenjima građevinskih inspektora naloženo uklanjanje istih, uz upozorenje da će se uklanjanje građevina izvršiti putem trećih osoba, ako ih on ne ukloni.

Prije nego se upusti u meritorno odlučivanje, Državna komisija provjerava postojanje postupovnih pretpostavki za izjavljivanje žalbe, koje moraju biti ispunjene na strani žalitelja, a među kojim pretpostavkama je i postojanje pravnog interesa za dobivanje određenog ugovora o javnoj nabavi. Toč. 2.1. dokumentacije (Opis predmeta nabave) propisano je da naručitelj nabavlja radove uklanjanja nezakonito izgrađenih građevina, sukladno Zakonu o državnom inspektoratu te Zakonu o građevinskoj inspekciji. Nezakonito izgrađene građevine uklanjanju se temeljem **rješenja građevinskih inspektora**. Žalitelj je investitor nezakonito izgrađenih građevina koje su predmet uklanjanja u ovom postupku i kojemu su rješenjima građevinskih inspektora naređuje uklanjanje nezakonito izgrađenih građevina te ga se upozorava, da će se izvršenje rješenja provesti putem

treće osobe na njegovu odgovornost i trošak, ako ne postupi po naredbi iz rješenja.

Prema ocjeni Državne komisije žalitelj koji je investitor nekretnina čije je rušenje naloženo rješenjima nadležnog tijela nema pravni interes za dobivanje predmetnog ugovora niti bi mogao pretrpjeti štetu od kršenja subjektivnih prava. Naime, predmet nabave su radovi uklanjanja nezakonito izgrađenih građevina žalitelja kao investitora putem trećih osoba, potencijalnih ponuditelja u predmetnom postupku javne nabave, dok je odgovornost i trošak uklanjanja tih građevina na žalitelju/investitoru. U protivnom, kada bi se žalitelju priznao pravni interes za dobivanje predmetnog ugovora, navedeno bi značilo da bi žalitelj, kao potencijalni ponuditelj u predmetnom postupku, uz novčanu naknadu uklanjao svoje nezakonito izgrađene građevine koje nije uklonio nakon što mu je rješenjem isto naloženo od nadležnog tijela. U konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za pravo na žalbu iz članka 401. stavka 1. ZJN 2016 koje se odnose na postojanje pravnog interesa za dobivanje određenog ugovora i moguću štetu radi kršenja subjektivnih prava, pa se žalba odbacuje.

Podjela predmeta nabave na grupe²

Odluka o podjeli predmeta nabave na grupe je na naručitelju, koji prilikom određivanja predmeta nabave i eventualne podjele na grupe ne mora voditi računa da proizvode iz jedne grupe može ponuditi ponuditelj samostalno, jer može podnijeti ponudu u zajednici ponuditelja, i sl.

... u žalbi na sadržaj dokumentacije o nabavi žalitelj osporava zakonitost postupanja naručitelja prilikom podjele predmeta nabave na grupe. Ističe da je naručitelj Grupom 1. obuhvatio raznorodnu medicinsku opremu i time uskratio mogućnost samostalnog sudjelovanja ponuditeljima, koji nude samo dio robe obuhvaćene tom grupom, te da ovako određen predmet nabave

* Pripremio Ante Loboja, dipl.iur., Zagreb

¹ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/23-01/120, od 20. ožujka 2023.

² Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/21-01/247, od 8. travnja 2021.

ograničava tržišnu slobodu jer praktički nema proizvođača koji proizvodi sve proizvode obuhvaćene Grupom 1. Smatra da je formiranjem Grupe 1. naručitelj postupio protivno načelima javne nabave.

Naručitelj ističe da je Grupom 1. obuhvatio proizvode koji čine cjelinu sukladno potrebama struke. Proizvodi koji se traže u Grupi 1. po svojim karakteristikama čine cjelinu te se kao takvi istovremeno koriste za vrijeme određenih operativnih zahvata u abdominalnoj i ginekološkoj kirurgiji. Posebno ističe kako međusobno korištenje proizvoda i njihova kompatibilnost u radu unutar jednog operativnog zahvata osigurava njegov neometani tijek. Prema toč. 2.1. dokumentacije Opis predmeta nabave, predmet nabave je medicinski potrošni materijal za operacijske sale, po grupama. CPV oznaka predmeta nabave je 33141000-0 jednokratni nekemijski medicinski potrošni materijal i hematološki potrošni materijal.

Državna komisija ističe da je odluka o podjeli predmeta na grupe prepuštena je naručitelju, sve dok se vodi objektivnim kriterijima. Žalitelj ničim nije dokazao svoje tvrdnje da je naručitelj, formiranjem Grupe 1. ograničio tržišno natjecanje. Iz odredaba članaka 203. i 204. ZJN 2016 ne proizlazi da naručitelj, prilikom određivanja predmeta nabave i eventualne podjele na grupe, mora voditi računa o tome da proizvode koji čine jednu grupu može ponuditi ponuditelj samostalno. Potencijalni ponuditelj, ako samostalno ne može podnijeti ponudu za grupu predmeta nabave, ima na raspolaganju više mogućnosti (npr., podnijeti ponudu u zajednici s drugim gospodarskim subjektom ili angažirati podugovaratelja). Državna komisija je ocijenila da naručitelj formiranjem Grupe 1. na način kako je to učinio u dokumentaciji o nabavi nije povrijedio odredbe članka 203. i članka 204. ZJN 2016, niti načela javne nabave. Žalbeni navod je neosnovan.

Načelo transparentnosti postupka javne nabave³

U Zapisniku o ponovljenom postupku pregleda i ocjene ponuda naručitelj je postupio prema prethodnom Rješenju Državne komisije, a objavom Zapisnika ostvareno je načelo transparentnosti

.... u žalbi na Odluku o odabiru žalitelj navodi da je naručitelj uz odluku o odabiru od 28. lipnja 2021. ponuditeljima dostavio i Zapisnik o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda, koji nije sastavljen u skladu s člankom 28. Pravilnika, jer ne sadrži sve propisane elemente. Navodi da Pravilnik ne poznaje kao vrstu dokumenta Zapisnik o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda koji bi bio sadržavao samo neke elemente koje Zapisnik o pregledu i ocjeni mora sadržavati. Smatra da predmetni Zapisnik ne sadrži sve elemente, da je sastavljen protivno ZJN

2016 i Pravilniku te protivno načelu zakonitosti i transparentnosti.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da je u ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda postupao po Rješenju Državne komisije, da je pregledavan samo dio ponude odabranog ponuditelja vezan uz zadovoljavanje uvjeta iz toč. 15.3. dokumentacije, da predmet novog pregleda i ocjene nije bila valjanost prema obliku, sadržaju i cjelovitosti niti analizi ponuda vezano uz ispunjavanje zahtjeva u pogledu predmeta nabave i kriterija za odabir gospodarskog subjekta iz toč. 15.1. i 15.2. dokumentacije te da zapisnik o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda u tim dijelovima nije niti izmijenjen. Navodi da podaci koji se nisu mijenjali nisu bili predmet novog pregleda i ocjene ponuda već samo utvrđivanje zadovoljenja uvjeta iz toč. 15.3. dokumentacije.

Naručitelj je po zaprimanju Rješenja Državne komisije sastavio Zapisnik o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda, u kojem se u toč. 9. navode podaci o postupku koji je prethodio ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda, navodeći da je Rješenjem Državne komisije predmet vraćen naručitelju na ponovno postupanje iz razloga jer naručitelj nije valjano dokumentirao podatke i rezultat provjere u odnosu na ispunjavanje uvjeta iz toč. 15.3. dokumentacije. Stoga se u ponovljenom postupku pregleda i ocjene ponuda sastavlja zapisnik kojim se dopunjuje Zapisnik od 6. svibnja 2021.

U Zapisniku o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda naručitelj je postupio prema prethodnom Rješenju Državne komisije. Navedeno postupanje naručitelj pravilno kvalificira kao dopunu (dodatak) prethodnog Zapisnika. Činjenica je da je u odnosu na prvotni Zapisnik, naručitelj po zaprimanju spomenutog Rješenja u svojim evidencijama izvršio provjeru dokumentacije iz toč. 15.3. dokumentacije, te je u tom dijelu sastavio novi Zapisnik. Žalitelj pogrešno smatra da osporavani Zapisnik ne sadrži sve elemente te da je sastavljen protivno načelu zakonitosti i transparentnosti. U odnosu na utvrđenja iz prvotnog Zapisnika, u ponovljenom postupku pregleda i ocjene ponuda nije se glede ponude odabranog ponuditelja mijenjalo ništa osim provjere iz toč. 15.3. dokumentacije, a što je naručitelj dokumentirao upravo na način da se osigura transparentnost navedene provjere. I prvotni Zapisnik, kao i Zapisnik o ponovljenom pregledu i ocjeni ponuda objavljeni su u EOJN RH, čime je u potpunosti ostvareno načelo transparentnosti postupanja naručitelja. Žalbeni navod je neosnovan.

³ Rješenje Državne komisije: Klasa: UP/II-034-02/21-01/631, od 26. srpnja 2021.

Prvi poziv Jadransko-jonskog programa transnacionalne suradnje (Interreg IPA Adrion)¹ 2021. – 2027.

Davorka Žagar*

IPA ADRION program je program financiranja Europske unije koji promiče suradnju država Jadransko-jonske regije i nastavak je programa iz perspektive 2014. – 2020. Financijska omotnica Programa za novo programsko razdoblje iznosi oko 136,7 milijuna eura Interreg sredstava. U novom programskom razdoblju, uz dosadašnje zemlje sudionice Hrvatsku, Italiju, Sloveniju, Grčku, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Crnu Goru i Albaniju, programu će se pridružiti i Sjeverna Makedonija i San Marino. Kroz IPA ADRION program financirat će se projekti s područja inovacija, pametne specijalizacije, kružne ekonomije, klimatskih promjena, bioraznolikosti, održive mobilnosti, kao i boljeg upravljanja suradnjom. Program se, kao i u programskom razdoblju 2014. – 2020., nadstavlja na provedbu makroregionalne strategije EU za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR) i biti će usklađen s njezinim prioritetima i inicijativama. Program je namijenjen različitim sudionicima pa tako prihvatljivi partneri mogu biti javna tijela, privatne organizacije, međunarodne organizacije, europske grupacije za teritorijalnu suradnju i specifični partneri iz Italije – asimilirani partneri. Prvi poziv je otvoren 04. travnja 2023. godine, a projektni prijedlozi se mogu podnijeti do 30. lipnja 2023. godine do 13:00 sati po srednjoeuropskom vremenu.

1. Uvod¹

Cilj IPA ADRION programa je poticanje transnacionalne suradnje kako bi regije i gradovi programskog područja bolje i kvalitetnije odgovorili na zajedničke izazove. Izazovi između ostalog uključuju očuvanje bioraznolikosti, klimatske promjene, održivi promet, a nastoji ih se savladati korištenjem inovativnih alata i modela i identifikacijom zajedničkih rješenja, koja će regiju učiniti pametnijom i zelenijom i otpornijom na ekonomske šokove. Prvi poziv obuhvaća širok tematski raspon, 3 tematska prioriteta, želeći na taj način uključiti najveći mogući broj zainteresiranih partnera (javne organizacije, privatni sektor i civilno društvo).

Novosti u odnosu na prethodno programsko razdoblje su sljedeće:

- Povećanje programskog područja – 2 nove zemlje sudionice, Sjeverna Makedonija i San Marino
- Vodeći partner može biti i iz IPA dijela programskog područja
- Projekti moraju izravno doprinijeti ostvarenju rezultata programa.

Programsko područje čini područje 10 zemalja, od kojih 4 države članice EU (Hrvatska, Grčka, Italija, Slovenija) i 5 nečlanica (IPA zemlje – Albanija, BiH, Sjeverna Makedonija, Crna Gora i Srbija) te San Marino. Za hrvatske prijavitelje je najbitnija informacija da je cjelokupni teritorij RH prihvatljiv za EU sufinanciranje te da je podijeljen na 4 statističke regije:

- HR02 Panonska Hrvatska
- HR03 Jadranska Hrvatska
- HR05 Grad Zagreb
- HR06 Sjeverna Hrvatska.

Kroz prvi poziv dodijelit će se oko 65,7 milijuna eura Interreg sredstava. Stopa sufinanciranja je maksimalno 85% (može biti niža zbog pravila o državnim potporama), a prijavitelji moraju osigurati preostalih 15% sredstava.

Maksimalni iznos financiranja je 1,5 milijuna eura Interreg sredstava.

Indikativno trajanje provedbe projekta je 36 mjeseci.

2. Prihvatljivi prijavitelji i partneri

Partnerstvo moraju sačinjavati:

- Najmanje 6 projektnih partnera
- Najmanje 3 partnera iz zemlje članice i 3 IPA partnera
- Partneri moraju biti iz programskog područja
- Maksimalno 2 partnera iz iste zemlje.

Ista organizacija ne može biti vodeći partner na više od 2 projekta u 2 različita tematska područja i ne može biti uključena u više od 3 projektna prijedloga ovog Poziva.

Prihvatljivi projektni partneri mogu biti:

- Nacionalna, regionalna i lokalna javna tijela ili udruženja takvih tijela;
- Javnopravna tijela ili udruženja takvih tijela
- Međunarodne organizacije koje djeluju prema nacionalnom pravu države sudionice Programa IPA Adrion
- Europske grupacije za teritorijalnu suradnju

* Davorka Žagar, mag. oec., univ. spec. oec., Zagreb.

¹ Skraćeno IPA ADRION program

- Asimilirane partnere (odnosi se na specifične partnere iz Republike Italije)
- Privatne organizacije, uključujući privatne tvrtke, koje imaju pravnu osobnost.

Svi partneri potpisuju partnerski sporazum s vodećim partnerom, koji snosi punu financijsku i pravnu odgovornost za cjelokupni projekt. Privatne organizacije ne mogu imati ulogu vodećeg partnera.

3. Prihvatljive aktivnosti i raspoloživa sredstva po prioritetnim osima

Najveći dio sredstava prvog poziva posvećen je prioritetu 2, mjerama usmjerenim na smanjenje utjecaja klimatskih promjena te zaštitu okoliša.

Prioritetna os 1 – Suradnjom za pametniju Jadransko-jonsku regiju

Specifični cilj 1.1: Jačanje inovacijskih kapaciteta Jadransko-jonske regije

Prihvatljive aktivnosti:

- Razvoj transnacionalnih Strategija pametne specijalizacije u glavnim područjima specijalizacije Jadransko-jonske regije (posebno u sektorima energije, IKT sustava i tehnologija, energije i održivog okoliša, prevencija katastrofa, pametne mobilnosti, tehnologija za inovativnu proizvodnju i naprednih materijala, plave ekonomije)
- Promoviranje i uspostava shema višerazinskog upravljanja sa svrhom olakšavanja modela suradnje s naglaskom na izazove u zajedničkim područjima specijalizacije
- Preuzimanje, unapređenje i testiranje naprednih tehnologija kroz pilot i zajedničke akcije, politike, alate i procese, osobito u glavnim područjima interesa S3 (sektori navedeni pod prvom točkom)
- Promoviranje i poticanje razvoja transnacionalno razvijenih inovacija (tehničkih i ne-tehničkih inovacija, uključujući i usluge) kroz pilot i zajedničke akcije koje doprinose suočavanju sa socijalnim i okolišnim izazovima kao npr. energetska učinkovitost ili klimatske promjene
- Promoviranje razvoja transnacionalnih partnerstva, cluster-to-cluster organizacija, inovativnih mreža i sličnih inicijativa
- Promoviranje smanjenja digitalne razdvojenosti kroz unapređenje digitalnih rješenja u privatnom i javnom sektoru i digitalnom jačanju kapaciteta
- Podrška razvoju transnacionalnih i makro-regionalnih klastera u sektorima u nastajanju kao što su napredno pakiranje, biofarmaceutika, industrije plave ekonomije, tehnološke mobilnosti, logistike, okolišne industrije i slično (sektori navedeni pod prvom točkom)
- Promoviranje akcija i mreža za podršku razvoju i modernizaciji malog i srednjeg poduzetništva, uključujući intelektualno vlasništvo, tehnička i financijska pitanja, testiranje rješenja za približavanje tržištu (mehanizmi dokazivanja koncepta i slično), kao i uvođenje zahtjeva vezanih uz kvalitetu i održivost.

Raspoloživa sredstva: oko 16,7 milijuna eura Interreg sredstava.

Prioritetna os 2 Suradnjom za zeleniju Jadransko-jonsku regiju

Specifični cilj 2.1: Poboljšanje otpornosti na klimatske promjene, prirodne i katastrofe uzrokovane čovjekom u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Razvoj i provedba integriranih zajedničkih transnacionalnih strategija i mjera namijenjenih poboljšanju otpornosti na klimatske promjene obalnih, riječnih, ruralnih i planinskih područja kroz usklađen okvir standarda i pokazatelja i upotrebu postojećih rezultata istraživanja i doprinos EU platformama (npr. EU Risk Data Hub, Climate – ADAPT)
- Razvoj i provedba transnacionalnih zajedničkih akcijskih planova za koordinaciju mjera posvećenih prevenciji i standardiziranim odgovorima na prirodne katastrofe i katastrofe uzrokovane čovjekom (intenzivne padaline, poplave, klizišta, toplinski valovi, suše, požari, izlivanje nafte, plastike u moru, zagađenja rijeka i slično) priotizirajući prirodna rješenja umjesto tradiciionalne sive industrije
- Prikupljanje uvjerljivih informacija i njihovo korištenje za razvoj pravnih materijala za jačanje sinergije i poboljšanje pripremljenosti lokalnih, regionalnih, nacionalnih tijela civilne zaštite za prirodne i čovjekom uzrokovane rizike
- Provedba pilot akcija za razmjenu i koordinaciju velikog seta podataka za modeliranje, rano predviđanje i sustave upozorenja za smanjenje rizika klimatskih promjena

Raspoloživa sredstva: oko 14 milijuna eura Interreg sredstava.

Specifični cilj 2.2: Jačanje cirkularne ekonomije u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Prikupljanje uvjerljivih informacija, provedba razmjene iskustava, i testiranje akcija za razvoj pravnih materijala za podizanje razine znanja i pripremljenosti donositelja odluka i administracije o potencijalima cirkularne ekonomije, i testiranje akcija/razmjenu iskustava za praktičnu provedbu
- Identifikacija i provedba transnacionalnih akcijskih planova i strategija za jačanje i/ili unapređenje cirkularne ekonomije na regionalnoj/nacionalnoj/makro-regionalnoj razini (npr. uspostava transnacionalnih mreža za sekundarne sirovine, stvaranje transnacionalnih tržnica za reciklirane proizvode)
- Uspostavljanje zajedničkih akcija i inovacijskih mreža za testiranje znanstvenih rješenja namijenjenih sakupljanju i recikliranju morskog otpada (npr. plastični otpad, plastični ribolovni pribor itd.)

Raspoloživa sredstva: oko 5 milijuna eura Interreg sredstava.

Specifični cilj 2.3: Očuvanje i zaštita okoliša u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Definiranje i provedba političkog okvira, strategija i njihove provedbe za zaštitu i poboljšanje prirodnih kopnenih i morskih staništa, uključujući i zaštićena područja i područja obuhvaćena Direktivom o staništima i Direktivom o pticama
- Testiranje rješenja za zaštitu i obnovu flore i faune (s posebnom pažnjom na alge/poseidonia oceanica, velike mesojede, kukce oprašivače, selice i ribe), također uzimajući u obzir korištenje plave i zelene infrastrukture
- Identificiranje i prenošenje dobrih praksi i inovativnih rješenja, s naglaskom na strane morske vrste i očuvanje domaće flore i faune u kopnenim okolišima
- Definiranje akcijskih planova za jačanje provedbe postojećeg/novog integriranog upravljanja obalnim područjem, prostorno planiranjeorskog područja i Okvirne direktive o pomorskoj strategiji², kao i provedbu Barcelonske konvencije³, posebno u pogledu upravljanja i praćenja morskih zaštićenih područja
- Definiranje i provedba pravno obvezujućih sporazuma s ključnim akterima za smanjenje pražnjenja plastičnog otpada u more
- U okviru pomorskog prostornog planiranja, razvoj i provedba zajedničkih strategija u Jadranskom i Jonskom moru za očuvanje bioraznolikosti također uzimajući u obzir konfliktnu eksploataciju mora: turizam, komercijalnu i rekreativnu plovību, akvakulturne biljke, vjetroelektrana, vađenje nafte i plina itd.

Raspoloživa sredstva: oko 14,5 milijuna eura Interreg sredstava.

Specifični cilj 2.4: Poticanje održive multimodalne urbane mobilnosti u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Razrade zajedničkih akcija za razvoj i provedbu rješenja pametnog prometnog sustava posvećenih boljem korištenju infrastrukture i novim uslugama mobilnosti za unapređenje održivih, čistih i pametnih sustava mobilnosti i pametnog upravljanja prometnim tokovima za gradove i funkcionalna urbana područja
- Postavljanje zajedničkih akcija usmjerenih na promoviranje aktivnog uključivanja gradova, turističkih aktera i ekonomskih operatera u razvoj održivih planova urbane mobilnosti (SUMP⁴) u gradovima i funkcionalnim ubranim područjima
- Podrška prijelazu prema održivom i pristupačnom urbanom javnom prometu i aktivnim modelima (npr. vožnja bicikla, hodanje) kroz provedbu zajedničkih akcijskih planova, također koristeći prilike elektro-mobilne revolucije

Raspoloživa sredstva: oko 8,7 milijuna eura Interreg sredstava.

Prioritetna os 3. Suradnjom za ugljično neutralnu i povezaniju Središnju Europu

Specifični cilj 3.1: Poboljšanje ugljično neutralne pametne mobilnosti u Jadransko-jonskoj regiji

Prihvatljive aktivnosti:

- Uspostavljanje akcija transnacionalne suradnje za razvoj i/ili unapređenje održivih sustava pametne mobilnosti za jačanje urbano-ruralne povezanosti i provedbu inovativnih održivih prometnih rješenja, uključujući forme participativnog upravljanja za unapređenje multimodalne i nisko ugljične mobilnosti za putnike, turiste i prolaznike Jadransko-jonske regije
- Podrška učincima zaštite okoliša i energetske učinkovitosti za nisko ugljične lučke sustave i povezane infrastrukture – kao što su smanjenje, kvaliteta zraka, smanjenje emisija CO₂ – kroz usvajanje pilot akcija testiranja inovativnih tehnologija, rješenja cirkularne ekonomije, energetska održivost i harmonizirani regulatorni standardi za pomorski/riječni promet
- Jačanje uloge Jadransko-jonskog prometnog sektora s nadolazećom TEN-T politikom kroz pilot akcije i provedbu dijeljenih rješenja namijenjenih pojačavanju uloge IKT, posebice vezano uz dematerijalizaciju prometnih procedura, posebno u područjima morskih luka
- Poboljšanje razvoja koncepta morskih autocesta (MoS⁵) kao alternative preopterećenom kopnenom prometu kroz ciljne strategije i akcijske planove, usmjerene maksimalnom korištenju resursa pomorskog prometa kao i unutarnjih plovinih puteva u lancima opskrbe
- Podrška povećanju kratkog pomorskog prometa (SSS⁶) u Jadransko-jonskom morskom bazenu kao održivom obliku prometa kroz zajednički razvijene akcije, uključujući promociju korištenja alternativnih goriva/oblika i zadnje/prve milje ekološki prihvatljivih rješenja.

Raspoloživa sredstva: oko 6,7 milijuna eura Interreg sredstava.

Mjere predviđene IPA ADRION programom, a koje nisu dio prvog poziva na dostavu projektnim prijedloga, moći će se financirati kroz drugi poziv, koji se očekuje sredinom 2024. godine.

Projektni prijedlog mora biti usmjeren samo jednom specifičnom cilju. Poveznica na specifični cilj mora biti jasno opisana u sažetku prijavnog obrasca. Svi projekti moraju zadovoljiti aspekte prekogranične suradnje. Aktivnosti podrške politikama moraju rezultirati zajednički razvijenim strategijama ili akcijskim planovima. Aktivnosti usmjerene na provedbu kao rezultat trebaju donijeti pilot akciju ili rješenje. Transnacionalne suradnje moraju rezultirati okvirima suradnje za naredno razdoblje.

² MSFD, EU Marine Strategy Framework Directive

³ UN Barcelona Convention

⁴ Sustainable urban mobility plans

⁵ Motorways of the Seas

⁶ Short Sea Shipping

4. Pravila prihvatljivosti troškova

Prihvatljive kategorije troška za sve prioritetne osi su:

1. Troškovi osoblja
2. Uredski i administrativni troškovi
3. Troškovi putovanja i smještaja
4. Vanjski stručnjaci i usluge
5. Troškovi opreme

Infrastrukturni troškovi i radovi nisu prihvatljivi.

Troškovi su prihvatljivi samo ako nastanu tijekom trajanja provedbe projekta. Program daje detaljnu razradu svake od navedenih kategorija i propisuje odredbe vezane uz prihvatljivost, formu potraživanja, izvještavanje i osiguranje revizorskog traga.

5. Korisne informacije

Prijavitelji mogu svoje projektne prijedloge predati od 4. travnja 2023. do 30. lipnja 2023. godine (13.00h po srednjoeuropskom vremenu), a ugovaranje i početak provedbe projekata se očekuje na početku 2024. godine.

Sve informacije i relevantna dokumentacija dostupne su na stranici: <https://www.adrioninterreg.eu/>. Osim informacija o aktualnom programu i pozivu, na stranici se mogu pronaći i primjeri projekata iz razdoblja 2014-2020,

poveznica za virtualnu zajednicu projektnih prijavitelja putem koje se mogu naći projektni partneri i pretraživati projektne ideje ili stupiti u kontakt s drugim organizacijama iz Jadransko-jonske regije i olakšati pripremu projektne prijave.

Važno je napomenuti da primjeri projekata iz razdoblja 2014-2020 služe samo isključivo za informaciju te kopiranje projektnih ideja/aktivnosti neće biti financirano iz IPA ADRION programa, budući da program financira nova i inovativna rješenja. Očekuje se velik broj projektnih prijava, s obzirom na to da je ovo prvi Poziv na dostavu projektnih prijedloga za novo programsko razdoblje te se zahtijeva visoka razina kvalitete projektnih prijedloga. Uspješni projektni dobit će mogućnost daljnjeg financiranja kroz sljedeće pozive.

Kontakt točka za hrvatske prijavitelje je Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova EU te ih možete kontaktirati za informacije. Informacije o nacionalnim info radionicama na kojoj bi trebali biti predstavljeni sadržaj Programa i uvjeti prvog poziva objavljene su na stranici: <http://www.strukturnifondovi.hr>.

Potencijalni korisnici moći će kontaktirati Zajedničko tajništvo putem info e-mail adrese (info@interregadrion.eu) ili dogovoriti bilateralni sastanak.

tim4pinmagazin

Poštovani čitatelji!

Narudžbenicu za pretplatu na časopis tim4pin magazin, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici

www.tim4pin.hr

Transparentnost rada lokalnog predstavničkog tijela

Željka Tropina*

Govoreći o dostupnosti informacija javnosti i građanima koriste se različiti pojmovi – transparentnost, javnost, otvorenost, informacija, prava na informiranje i dr. Transparentnost znači da su javne informacije dostupne javnosti i da, ovisno o vrsti informacije, mogu biti pružene građanima ili drugim subjektima (privatni ili civilni sektor) na zahtjev. Građanima se na uvid pružaju podaci o radu tijela javne vlasti, a građani su manje ili više sposobni i angažirani receptori u komunikacijskom procesu koji se kreće od tijela javne vlasti prema javnosti, samoinicijativno ili na zahtjev. Informacija je rezultat rada tijela javne vlasti, ona je output.

1. Uvod

Informacija¹ postaje važan čimbenik jednakosti, ravnopravnosti i sigurnosti građana. Dostupnost informacijama tretirana je kao osnovno ljudsko pravo. Pravo na dostupnost informacijama kojima raspolažu tijela javne vlasti jedno je od temeljnih ljudskih prava koje je zaštićeno Europskom konvencijom o ljudskim pravima i temeljnim slobodama kao i Konvencijom o pristupu informacijama, međunarodnim ugovorima i odredbama Ustava Republike Hrvatske. Ustav propisuje jamstvo slobode mišljenja i izražavanja, zabranu cenzure, pravo novinara na slobodu izvještavanja i pristupa informaciji te pravo na ispravak, javnost sjednica Hrvatskog sabora, objavljivanje zakona i drugih propisa državnih tijela, te pravo na pristup informacijama predstavlja temelj demokratskog višestranačkog sustava i vladavine prava. Zakonom o pravu na pristup informacijama² uređuje se pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija koje posjeduju tijela javne vlasti, te se propisuju načela, ograničenja, postupak i način ostvarivanja pristupa informacija i dr.

Tijela javne vlasti u smislu navedenog Zakona su tijela državne uprave, druga državna tijela, *jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave*, pravne osobe i druga tijela koja imaju javne ovlasti, pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne ili područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koje obavljaju javnu službu, pravne osobe koje se temeljem posebnog propisa financiraju pretežito ili u cijelosti iz državnog proračuna ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne)

samouprave odnosno iz javnih sredstava (nameta, davanja i sl.), kao i trgovačka društva u kojima Republika Hrvatska i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju zasebno ili zajedno većinsko vlasništvo.

Informacija u smislu Zakona je svaki podatak koji posjeduje tijelo javne vlasti u obliku dokumenta, zapisa, dosjea, registra, neovisno o načinu na koji je prikazan (napisani, nacrtani, tiskani, snimljeni, magnetni, optički, elektronički, ili neki drugi zapis), koji je tijelo izradilo samo ili u suradnji s drugim tijelima ili dobilo od druge osobe, a nastao je u okviru djelokruga ili u vezi s organizacijom i radom tijela javne vlasti.

2. Transparentnost i javnost rada

Načelo javnosti spada zajedno sa načelom zakonitosti, načelom samostalnosti i načelom efikasnosti među najvažnija načela za obavljanje poslova državne uprave. Njegovim propisivanjem i provođenjem omogućava se javnosti da bude upoznata s načinom obavljanja rada državne uprave kao i rezultatima toga rada³. U hrvatskom pravnom sustavu postoji opće zakonsko načelo da je rad tijela državne uprave, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba koje imaju javne ovlasti javan.

Sukladno Zakonu o sustavu državne uprave⁴ rad tijela državne uprave je javan, a javnost se može isključiti samo iznimno, u slučajevima propisanim zakonom ili pravnom stečevinom Europske unije. Poslovi državne uprave obavljaju se tako da građani mogu na jednostavan i djelotvoran način ostvariti svoja Ustavnom zajamčena prava i zakonom zaštićene interese te ispunjavati svoje građanske dužnosti (članak 10. i 11.).

Isto tako, transparentnost znači da su informacije dostupne javnosti, drugim riječima potrebno je informirati građane i sve zainteresirane o tome kako rade tijela javne vlasti (i lokalne jedinice) i kako troše javne prihode. Kod transparentnosti javna vlast je ta koja pruža informacije, daje na uvid, odnosno koja je aktivna.

* Željka Tropina, dipl.iur., Ministarstvo pravosuđa i uprave, Zagreb

¹ Informacija lat. (informare – dati oblik, oblikovati, predočiti), uputa, obavijest, priopćenje o toku radova, podatak o nečemu; informirati – uputiti, obavijestiti: „Riječnik stranih riječi“ Bratoljub Klaić, Nakladni zavod MH, 1987.

Alen Rajko razlikuje dvije temeljne skupine informacija: 1. dostupne informacije – kojima je pristup načelno slobodan, uz posebno propisivanje ograničenja pristupa; 2. nedostupne informacije – kojima pristup načelno nije dopušten, uz posebno uređivanje mogućnosti pristupa u pojedinim slučajevima. Rajko, Alen: Dostupnost informacija, Ustavni vidici, Informator br. 5747 od 04. travnja 2009.

² Narodne novine, broj 25/13, 85/15 i 69/22

³ Borković, Ivo: Upravno pravo, Narodne novine, 2002.

⁴ Narodne novine, broj 66/19

Transparentnost proračuna može se opisati kao potpuno i pravodobno objavljivanje svih relevantnih fiskalnih informacija na sustavan način. To je najčešća definicija koju koristi OECD (2002.)⁵.

Posljednjim izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi iz prosinca 2020. godine⁶ jedna od novina je u dijelu kojim je utvrđena transparentnost javnih financija i namjera obvezivanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na javnu objavu utroška javnog novca, na način da informacije budu lako dostupne i pretražive.

Naime, nastavno na Program Vlade Republike Hrvatske 2020.-2024., Transparentnost javnih financija i namjera obvezivanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave na javnu, internetsku objavu potrošnje javnog novca, u dijelu koji se odnosi na financiranje jedinica dodan je članka 68.a kojim je **propisano da su općina, grad i županija dužne javno objaviti informacije o trošenju proračunskih sredstava na svojim mrežnim stranicama tako da te informacije budu lako dostupne i pretražive.**

Objava navedenih informacija obavlja se u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje planiranje, izrada, donošenje i izvršavanje proračuna⁷ te uputa i drugih akata ministarstva nadležnog za financije. Na navedeni način osigurava se transparentnost javnih financija, odnosno trošenja javnog novca.

Tijela javne vlasti trebaju upoznati javnost o obavljanju poslova iz svog djelokruga i izvještavati je o svom radu sredstvima javnog informiranja, službenim glasilima, web stranicama, putem brošura i publikacija, javnim kampanjama, odnosa s javnošću, javnosti sjednica i događanja, izvješća o radu ili na drugi prikladan način. Bitna je primjena moderne informacijsko-komunikacijske tehnologije koja olakšava i ubrzava djelovanje državne uprave, poboljšava koordinaciju unutar sustava državne uprave, omogućuje lakše kontakte s građanima, sužava prostor za korupciju, olakšava djelovanje poduzetnika i dr.

Nadalje, glede lokalne i područne (regionalne) samouprave Ustavom Republike Hrvatske⁸ utvrđeno je da se građanima jamči pravo na lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu, koje se ostvaruje preko lokalnih, odnosno područnih (regionalnih) predstavničkih tijela.

Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi⁹ uređen je sustav lokalne i područne (regionalne) samo-

uprave u Republici Hrvatskoj. Navedenim Zakonom regulirana su između ostalog i pitanja koja se odnose na način rada predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Navedenim Zakonom utvrđeno je da su sjednice predstavničkih tijela javne, a javnost se može isključiti samo u iznimnim slučajevima predviđenim posebnim zakonima ili općim aktom jedinice (članak 37.).

Međutim, vezano uz način rada predstavničkog tijela, ističe se da se sukladno odredbi Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (odredba članka 33.) način rada predstavničkog tijela detaljnije uređuje poslovnikom predstavničkog tijela, u skladu sa zakonom i statutom. Slijedom navedenog, što se tiče same procedure sazivanja sjednice predstavničkog tijela, dostave poziva, utvrđivanja dnevnog reda, objave materijala za sjednice, podnošenja prijedloga, postupka glasovanja, vođenja zapisnika sa sjednica predstavničkog tijela, odnosno javnosti rada predstavničkog tijela i dr., navedena pitanja uređuju se aktima jedinice, statutom, odnosno poslovnikom o radu predstavničkog tijela.

Predstavničko i izvršno tijelo uz upravna tijela sastavni su dijelovi lokalnih sustava i međusobno su povezani u postupku donošenja i predlaganja odluka od interesa za lokalne jedinice. S jedne strane na predstavničkom tijelu je naglasak na političkom odlučivanju, odnosno donošenju odluka važnih za razvoj jedinice i građane koji žive u toj jedinici, a izvršno tijelo je s druge strane tijelo koje inicira proces odlučivanja i preuzima odgovornost za izvršavanje donesenih odluka.

3. Javnost rada na sjednici predstavničkog tijela

Temeljem Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (članak 37.) rad predstavničkog tijela i sjednice predstavničkog tijela su javne. Nazočnost javnosti može se isključiti samo iznimno, u slučajevima predviđenim posebnim zakonima i općim aktom jedinice. Isto tako, na sjednicama predstavničkog tijela u pravilu se glasuje javno, ako predstavničko tijelo ne odluči da se, u skladu s poslovnikom ili drugim općim aktom, o nekom pitanju glasuje tajno, budući da se poslovnikom o radu predstavničkog tijela uređuje praćenje rasprave i sudjelovanje u radu i odlučivanju predstavničkog tijela.

Stoga, javnost rada predstavničkog tijela, pa time između ostalog i najava datuma održavanja sjednica utvrđena je Zakonom, dok o načinu informiranja javnosti odlučuje sama jedinica, odnosno njezina tijela u skladu s općim aktima (primjerice na službenim internetskim stranicama jedinice ili na oglasnoj ploči jedinice). Pitanja vezana uz način rada predstavničkog tijela, kao što je objava održavanja dana sjednice predstavničkog tijela jedinice, pitanja su koja Zakon prepušta statutima, odnosno poslovnicima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave jer se radi o pitanjima koja spadaju u samoupravni djelokrug.

Ovdje se također ukazuje na odredbe Zakona o pravu na pristup informacijama kojim je propisano da su tijela javne

⁵ Međunarodni monetarni fond (2009.) upotrebljava pojam fiskalne transparentnosti, a definira ga kao otvorenost vlade prema javnosti kad je riječ o njezinim prošlim, sadašnjim i budućim fiskalnim aktivnostima te o strukturi i funkcijama vlade koje determiniraju mjere fiskalne politike i njihove ishode.

⁶ Narodne novine, broj 144/20

⁷ Zakon o proračunu, Narodne novine broj 144/21. Ujedno, jedno od načela temeljem kojeg se donosi i izvršava proračun i financijski plan je načelo transparentnosti (članak 6. Zakona o proračunu).

⁸ Narodne novine, broj 85/2010 – pročišćeni tekst i 5/14 – Odluka USRH, odredbama članka 133. st. 1. i 2.

⁹ Narodne novine, broj 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 – pročišćeni tekst, 137/15 – ispravak, 123/17, 98/19 i 144/20

vlasti obvezna javnost informirati o: dnevnom redu zasjedanja ili sjednica službenih tijela i vremenu njihova održavanja, načinu rada i mogućnostima neposrednog uvida u njihov rad, kao i o broju osoba kojim se može istodobno osigurati neposredan uvid u rad tijela javne vlasti pri čemu se mora voditi računa o redoslijedu prijavljivanja (članak 12. Zakona). Način na koji će o navedenim pitanjima informirati javnost uređuje jedinica. Međutim, tijela javne vlasti nisu dužna osigurati neposredan uvid u svoj rad kada se radi o pitanjima u kojima se po zakonu javnost mora isključiti, odnosno ako se radi o informacijama za koje postoje ograničenja prava na pristup prema odredbama Zakona.

3.1. Javnost rada na elektroničkoj sjednici

Situacija nastala proglašenjem epidemije bolesti Covid-19 predstavljala je izvanrednu, posebnu i nepredvidljivu okolnost u kojoj je bilo potrebno poduzeti efikasne mjere radi sprječavanja širenja zaraze i umanjivanja posljedica njezina širenja te zaštite zdravlja i života kako građana tako i članova predstavničkih tijela jedinica. Stoga je i rad predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave trebalo prilagoditi navedenoj situaciji s ciljem umanjivanja širenja rizika zaraze, a sve u skladu s potrebama i mogućnostima svake pojedine jedinice.

Vezano uz način rada predstavničkog tijela, dodana je u Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi odredba u članku 37., kojom je propisano da se *u slučaju nastupanja posebnih okolnosti koje podrazumijevaju događaj ili određeno stanje koje se nije moglo predvidjeti i na koje se nije moglo utjecati, a koje trenutačno ugrožava pravni poredak, život, zdravlje ili sigurnost stanovništva te imovinu veće vrijednosti, za vrijeme trajanja posebnih okolnosti sjednice predstavničkih tijela iznimno se mogu održavati elektroničkim putem.*

Sva pitanja vezana uz način održavanje sjednice elektroničkim putem jedinice su dužne detaljnije urediti svojim općim aktom, odnosno poslovníkom o radu predstavničkih tijela osigurati praćenje rasprave i sudjelovanje u radu i odlučivanju.

Naime, i na sjednici održanoj elektroničkim putem potrebno je poduzeti sve radnje, te poštivati postupak provedbe same sjednice (kao i na sjednici održanoj uz fizičku prisutnost). Jasno je da održavanje sjednice u posebnim okolnostima (elektroničkim putem) iziskuje dodatni napor svih sudionika kako bi udovoljilo svim uvjetima u načinu održavanja sjednice predstavničkog tijela.

Dakle, uslijed izbijanja pandemije izazvane pojavom koronavirusa, zakonodavac je ostavio mogućnost predstavničkim tijelima da svoje sjednice u izvanrednim situacijama održavaju elektroničkim putem s ciljem osiguravanja njihova nesmetanog rada i odlučivanja, a način na koji će to osigurati predstavnička tijela uređuju svojim poslovníkom.

Stoga je o pitanju načina održavanja sjednice predstavničkog tijela, odnosno održavanju sjednice u fizičkom obliku ili elektroničkim putem (odnosno kombinacijom tih dvaju načina), ovlašten odlučiti predsjednik predstavničkog tje-

la, koji saziva i predsjedava njegovim sjednicama, u skladu s odredbama Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi i općim aktima te jedinice.

Međutim, ukazuje se na **Odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske Broj: U-I-4208/2020 od 20. listopada 2020. godine** (vezano uz Poslovník Hrvatskog sabora) iz koje proizlazi da pri održavanju sjednice rad predstavničkog tijela treba organizirati tako da se ne ograničavaju prava i dužnosti članova, niti da se članove ograničava u izvršavanju njihove funkcije. Pri tome je ujedno potrebno voditi računa da svi članovi predstavničkog tijela imaju ista prava i dužnosti.

U predmetnoj Odluci Ustavnog suda naglasak je na glasanju elektroničkim putem u slučaju kombiniranog održavanja sjednice – uz fizičku prisutnost i na daljinu.

Iz navedenog proizlazi da u slučaju „kombiniranog“ održavanja sjednice nije dovoljno osigurati samo glasanje članova predstavničkog tijela koji na sjednici sudjeluju „na daljinu“ (primjerice u slučaju samoizolacije, a da pri tome glasaju putem e-maila), već ostvarivanje svih prava i dužnosti koje proizlaze iz obavljanja vijećničke dužnosti, a odnose se na sudjelovanje u radu, raspravi i odlučivanju na sjednici. Drugim riječima, prilikom utvrđivanja načina održavanja sjednice predstavničkog tijela treba voditi računa da ne dođe do ograničavanja prava i dužnosti članova predstavničkog tijela, te da svi članovi predstavničkog tijela imaju ista prava i dužnosti.

Slijedom Odluke Ustavnog suda samo glasanje putem elektroničke pošte, a što su jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave prakticirale pri održavanju sjednica elektroničkim putem (odnosno samo izjašnjavanje po točkama dnevnog reda sa za/protiv/suzdržan putem e-maila), uz danas dostupne tehničke mogućnosti, nije dovoljno jer ne omogućuje realizaciju načela usmene rasprave u realnom vremenu, niti osigurava javno glasanje na sjednici, kao niti poštivanje načela javnosti rada. S druge strane, takav način rada, rasprave i odlučivanja moguće je ostvariti održavanjem sjednice putem videokonferencije, tj. drugih dostupnih oblika održavanja sastanaka/sjednica na daljinu, nastavno na recentnu sudsku praksu.

Slijedom iznijetog, izjašnjavanjem članova predstavničkog tijela jedinice putem e-maila po točkama dnevnog reda sa za/protiv/suzdržan, sukladno zauzetim sudskom stavu, dovodi se u pitanje zakonitost tako održane sjednice, odnosno zakonitost odluka o kojima su se vijećnici izjašnjavali glasanjem putem e-maila.

Isto tako, zaključno je bitno naglasiti da se sjednice predstavničkog tijela u redovnim okolnostima održavaju uz fizičku prisutnost članova tog tijela. Održavanje sjednica elektronički moguće je samo **iznimno** u slučaju postojanja izvanrednih okolnosti i to na način kako je to u svojoj Odluci iznio Ustavni sud RH. Stoga, budući da na snazi više nisu posebne epidemiološke mjere niti zabrana okupljanja, to bi sjednice predstavničkog tijela trebalo održavati na redovan način, uz fizičku prisutnost vijećnika na sjednici, u skladu s općim aktima jedinice

3.2. Dostava poziva i materijala za sjednicu

Vežano uz način rada predstavničkog tijela, ističe se da se sukladno odredbi članka 33. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi način rada predstavničkog tijela uređuje poslovníkom predstavničkog tijela, u skladu sa zakonom i statutom. Slijedom navedenog, što se tiče same procedure sazivanja sjednice predstavničkog tijela, rokova za sazivanje, utvrđivanja dnevnog reda, rokova za dostavu materijala, načina dostave poziva za sjednicu i sl., navedena pitanja uređuju se aktima jedinice, statutom, odnosno poslovníkom o radu predstavničkog tijela.

U pozivu za sjednicu navodi se datum i mjesto održavanja sjednice predstavničkog tijela, kao i točke dnevnog reda koje se predlažu za sjednicu. Uz poziv se u pravilu dostavljaju materijali za predložene točke dnevnog reda. Predsjednik predstavničkog tijela saziva sjednice na način i po postupku propisanom općim aktima jedinice, odnosno statutom i poslovníkom jedinice.

Glede dostave poziva za sjednice ističe se da pitanje načina dostave poziva za sjednicu predstavničkog tijela spada u djelokrug same jedinice, odnosno sama jedinica odlučuje kako će organizirati distribuciju poziva za sjednicu, kao i tko će to obavljati – putem pošte, dostavom, elektronički (uz potvrdu primitka primatelja). Ono što je bitno za zakonitost održavanja sjednice je da je poziv za sjednicu dostavljen svim članovima predstavničkog tijela kako bi svi mogli ostvariti svoje pravo i dužnost prisutnosti sjednicama predstavničkog tijela i sudjelovanja u raspravljanju i glasovanju o svakom pitanju koje je na dnevnom redu sjednice budući da predstavničko tijelo radi i odlučuje na sjednicama.

Ukoliko se poziv i materijali upućuju elektronički, elektronička poruka s pozivom i materijalima također treba biti dostavljena svim vijećnicima.

Nadalje, glede pitanje vezanog uz način rada predstavničkog tijela, a koje se odnosi na način objave poziva za sjednicu predstavničkog tijela kako bi isti bio dostupan građanima te kako bi građani imali saznanja o terminu (danu) održavanja sjednice, kao i temama o kojima će se raspravljati na sjednici, ističe se da je to pitanje koje Zakon također prepušta statutima, odnosno poslovnícima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Što se tiče javnosti rada predstavničkog tijela, odredba članka 37. stavak 1. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisuje da su sjednice u pravilu javne.

Pitanja vezana uz objavu održavanja dana sjednice predstavničkog tijela jedinice i objavu materijala za dnevni red sjednice, pitanja su čiju regulaciju zakon također prepušta samim jedinicama jer se radi o pitanjima koja spadaju u samoupravni djelokrug. Slijedom toga, o načinu objavljivanja datuma održavanja sjednica (te objavljivanju materijala za sjednice) na web stranici ili na oglasnoj ploči jedinice, kako bi građani i zainteresirana javnost bili obaviješteni o održavanju sjednica, jedinica, odnosno njeno predstavničko tijelo samostalno odlučuje, pri čemu treba voditi računa i o odredbama Zakona o pravu na pristup informacijama.

Javnost rada predstavničkog tijela, pa tako i najava datuma održavanja sjednica, utvrđena je Zakonom, dok o načinu

informiranja javnosti odlučuje jedinica, odnosno njezina tijela u skladu s općim aktima. Međutim, glede objave materijala vezanih uz dnevni red sjednica predstavničkog tijela, navedena obveza nije propisana Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. Naime, u određenim slučajevima može se raditi o materijalima čije raspolaganje sukladno posebnim propisima može biti ograničeno jer se radi o informacijama koje ne ulaze u prava raspolaganja u okviru djelokruga rada predstavničkog tijela jedinice.

4. Odluke sa sjednice

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi u odredbi članka 36. propisuje da predstavničko tijelo donosi odluke većinom glasova ako je na sjednici nazočna većina članova predstavničkog tijela. Statut jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, proračun i godišnji obračun donose se većinom glasova svih članova predstavničkog tijela, a poslovníkom predstavničkog tijela mogu se odrediti druga pitanja o kojima se odlučuje većinom glasova svih članova predstavničkog tijela. Dakle, da bi predstavničko tijelo moglo valjano odlučivati potrebno je da je na sjednici nazočna većina članova predstavničkog tijela to jest kvorum, a odluke se odnose većinom glasova prisutnih članova, osim u slučaju akata, odnosno odluka za koje je utvrđeno da se donose većinom glasova svih članova predstavničkog tijela. Sukladno članku 36. navedenog Zakona, kada osoba, odnosno član predstavničkog tijela bude nazočan na sjednici predstavničkog tijela on se uračunava u ukupan broj članova predstavničkog tijela potreban za rad toga tijela tj. kvorum, cijelo vrijeme dok je prisutan na sjednici.

Volja članova predstavničkog tijela, odnosno vijećnika izražava na sjednicama predstavničkog tijela, a očituje se glasovanjem „za“, „protiv“ ili „suzdržan“ određenog prijedloga, odnosno odluke na samoj sjednici. Međutim, Zakon ne sadrži odredbe koje bi onemogućavale vijećniku da o nekom prijedlogu uopće ne izrazi svoju volju odnosno da se ne izjasni niti „za“, „protiv“, a niti „suzdržan“.

Kako bi se jasno i bez dvojbe moglo utvrditi jesu li odluke predstavničkog tijela donesene propisanim brojem glasova, potrebno je u zapisniku navesti točan broj članova predstavničkog tijela koji je glasovao „za“.

Stoga se još jedinom ukazuje da je za donošenje određene odluke bitno postojanje kvoruma te koliko se članova predstavničkog tijela, odnosno vijećnika izjasnilo „za“ tu odluku (potrebna većina), pri čemu je manje važno koliko je glasova bilo „protiv“ ili „suzdržanih“. Poštivanjem navedenog osigurava se zakonitost rada predstavničkog tijela i pridonosi jačanju transparentnosti u njegovu radu.

Za radnje i događaje na sjednicama predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, bitno je da budu evidentirani, te se o tijeku događaja na sjednici predstavničkog tijela i radu sjednice sastavlja zapisnik. Ističe se važnost zapisnika kao sredstava evidencije tjeka događaja radi situacija koje mogu nastupiti nakon sjednice.

5. Objava općih akata

Odredbom članka 73. stavak 1. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi propisano je da predstavničko

tijelo općine, grada i županije u svom samoupravnom djelokrugu donosi odluke i druge opće akte, u skladu sa svojim statutom. Nadalje, u istom članku stavcima 2. i 3. određeno je da prije nego što stupi na snagu opći akt obavezno se objavljuje u službenom glasilu jedinice, a ako općina i grad nema svoje službeno glasilo, opći akt općine i grada objavljuje se u službenom glasilu županije. Sukladno stavku 4. istog članka Zakona opći akt stupa na snagu najranije osmi dan od dana njegove objave. Iznimno se međutim, općim aktom može iz osobito opravdanih razloga odrediti da stupa na snagu prvog dana od dana objave.

Citirana odredba komplementarna je odredbi članka 90. stavka 4. Ustava Republike Hrvatske, kojom je propisano da zakon stupa na snagu najranije osmi dan od dana njegove objave, osim ako nije zbog osobito opravdanih razloga zakonom drugačije određeno.

Znači, predstavničko tijelo općine, grada i županije u svom samoupravnom djelokrugu donosi odluke i druge opće akte. Reguliranje društvenih odnosa putem općeg akta odnosi se na neodređeni broj slučajeva, jer se njime na generalan način, unaprijed uređuju određeni društveni odnosi u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave, odnosno radi se o aktima koji imaju djelovanje *erga omnes*.

Iz navedenog članka Zakona jasno proizlazi kada opći akti stupaju na snagu, te se ističe da isti ne mogu stupiti na snagu danom donošenja, već obavezno moraju biti prethodno objavljeni u službenom glasilu jedinice, a sve to sukladno zahtjevima vladavine prava i pravne sigurnosti pravnog poretka zajamčenih Ustavom Republike Hrvatske.

Slijedom toga jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave moraju voditi računa o tome da opći akti ne mogu stupiti na snagu prije nego što budu objavljeni u službenom glasilu, već stupaju na snagu najranije osmi dan od dana objave ili u iznimnim okolnostima iz opravdanih razloga prvi dan nakon dana objave akta. U slučaju da suprotno navedenom u završnim odredbama pojedinog općeg akta bude propisano drugačije, to predstavlja razlog za obustavu od primjene takvog općeg akta jer je akt protivan zakonu i kao takav predstavlja povredu odredaba mjerodavnog zakona¹⁰.

¹⁰ U svakom slučaju primjenjuje se temeljno pravno načelno da propisi nižeg ranga moraju biti u skladu sa propisima višeg ranga, odnosno Statut, poslovnik i drugi opći akti koje donose jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave kao propisi nižeg ranga moraju biti u skladu s propisima višeg ranga, odnosno zakonskim propisima, konkretno u ovom slučaju sa Zakonom o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

Postupak izmjena i dopuna, odnosno usklađenja općeg akta (s mjerodavnim propisima) koje donosi predstavničko tijelo jedinice provodi se na način propisan općim aktima jedinice, odnosno po postupku koji vrijedi i za donošenje općih akata, a donosi ih samo predstavničko tijelo propisanim brojem glasova. Znači, opći akt može se mijenjati i dopunjavati samo aktom iste pravne snage, donesenim na isti način i po istom postupku.

Ujedno ističe da je za objašnjenje primjene propisa mjerodavno tijelo koje ga je i donijelo pa je tako za tumačenje primjene općih akata nadležno predstavničko tijelo koje je opći akt donijelo.

Međutim, što se tiče mogućnosti vjerodostojnog tumačenja općeg akta kojeg je donijelo predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave, ukazuje se na *Odluku Ustavnog suda Republike Hrvatske broj: U-II-3438/2005 od 16. svibnja 2007. godine* kojom je poništeno takvo vjerodostojno tumačenje. U predmetnoj Odluci Ustavni sud je, između ostalog, istaknuto da donositelj

Objava općih akata u službenom glasilu je uvjet za njihovo stupanje na snagu, ali ujedno i mogućnost svim zainteresiranim, a posebno građanima da se upoznaju sa sadržajem općeg akta koji se može odnositi i na njihova prava i obveze koje ostvaruju u jedinici lokalne samouprave. Stoga, službeni glasnik u kojem se objavljuju opći akti koje donose tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, jedinica treba učiniti dostupnim građanima ili dati na uvid na zahtjev građana ili zainteresiranih osoba.

Potrebno je posebno napomenuti da je opće akte potrebno objaviti odmah po donošenju istih kako bi bilo osigurano njihovo stupanje na snagu, a ne po proteku rokova za nadzor zakonitosti.

Naime, zakonom nije propisano da se objava donesenih akata zadržava radi provedbe nadzora zakonitosti, niti je takvo postupanje opravdano. Akti, da bi mogli stupiti na snagu i počeli se primjenjivati, prethodno se moraju objaviti u službenom glasilu. Poštivanje ovog pravila u interesu je ne samo građana kako bi imali uvid u rad jedinice lokalne samouprave, nego i u interesu same jedinice, odnosno njezinih tijela i stručnih službi. Naime, na taj način lokalne jedinice svojim građanima pružaju informacije o onome što rade u okviru svojeg samoupravnog djelokruga. Time se pridonosi ostvarivanju načela transparentnosti u radu lokalne samouprave čime se jača povjerenje građana i pridonosi izgradnji kvalitetne i učinkovite lokalne samouprave.

5.1. Zakon o pravu na pristup informacijama

Posebno treba ukazati i na **Zakon o pravu na pristup informacijama**, odredbe članka 10. i 12., kojim je propisano što su sve tijela javne vlasti (među kojima su i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave) obvezna objavljivati na internetskim stranicama na lako pretraživ način i u strojno čitljivom obliku.

Također, ukazuje se i na Smjernice za javnost rada tijela javne vlasti: Primjena članka 12. i članka 10. stavka 1. točke 12. Zakona o pravu na pristup informacijama¹¹, kojim je Povjerenik za informiranje istaknuo preporuke glede proaktivne objave svih propisanih informacija vezanih uz osiguranje javnosti rada.

U navedenim Smjernicama posebno se ističe da je:

„Sukladno članku 10. stavku 1. točki 12. i članku 12. ZPPI na internetskoj stranici tijela javne vlasti potrebno je trajno objaviti i učiniti lako pretraživim i dostupnim te koliko je moguće, u otvorenom formatu:

- informacije o kolegijalnom tijelu javne vlasti i drugim formalnim radnim tijelima

(podzakonskih, a takvu pravnu narav imaju opći akti jedinica) propisa nisu ovlašteni donositi vjerodostojna tumačenja propisa.

Ustavni sud ukazuje da vjerodostojno tumačenje po svojoj naravi proizvodi pravne učinke od dana stupanja na snagu propisa, što znači da ima povratno djelovanje. Prema članku 89. stavku 4. Ustava Republike Hrvatske, drugi propisi državnih tijela i tijela koja imaju javne ovlasti ne mogu imati povratno djelovanje.

¹¹ KLASA: 008-01/17-01/27, URBROJ: 401-01/05-17-1 od 8. prosinca 2017. Dostupno na poveznici <https://www.pristupinfo.hr/pravni-okvir/upute-smjernice-obrasci/>

- dnevne redove sjednica, s vremenom i mjestom održavanja što uključuje popis održanih sjednica i dnevnih redova za određeno razdoblje, kao i dnevni red pojedine sjednice, u najavi održavanja sjednice
- informacije o mogućnosti prisustvovanja sjednici
- zaključke sa sjednica
- dokumente usvojene na sjednicama.

Ostale vrste informacija o radu tijela koje predstavljaju dobru praksu, a primjenjive su na određene skupine tijela, uključuju: najavu datuma održavanja sjednica za određeno razdoblje, informacije o ranijim sastavima tijela, prijenos sjednica putem interneta ili medija, video ili audio zapise održanih sjednica odnosno poveznicu na kanal gdje su iste objavljene, sustavno objavljivanje dnevnih redova, zaključaka, dokumenata i/ili video i audio zapisa po godinama ili mandatima tijela.“

Međutim, navedeno se ne primjenjuje na informacije za koje postoje ograničenja prava na pristup prema odredbama navedenog Zakona.

Također, Povjerenik za informiranje uputio je svim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave Smjernice za provedbu članka 12. Zakona o pravu na pristup informacijama – Dodatne smjernice za proaktivnu/pravovremenu objavu dnevnih redova sjednica i zaključaka/zapisnika te mogućnosti prisustvovanja na njima¹² kojim ukazuje da su tijela obvezna javnost informirati o dnevnom redu zasjedanja ili sjednica službenih tijela i vremenu njihova održavanja, načinu rada i mogućnostima neposrednog uvida u njihov rad te broju osoba kojima se može istovremeno osigurati neposredan uvid u rad tijela javne vlasti, pri čemu se mora voditi računa o redoslijedu prijavljivanja, a sve u cilju da se osigura viša razina javnosti rada predstavničkih tijela jedinica.

U navedenim Smjernicama ističe se da su tijela dužna pravodobno, u primjerenom roku prije održavanja sjednice, objaviti dnevni red, odnosno obavijest o mjestu i vremenu održavanja sjednica predstavničkih tijela sa cjelovitim dnevnim redom. Osim toga, Povjerenik potiče i pravovremenu objavu zaključaka i odluka (kao i zapisnika) sa sjednica.

Također, navodi se da cilj i uloga članka 12. Zakona o pravu na pristup informacijama je omogućavanje javnosti da vrši nadzor nad tijelima javne vlasti koja donose odluke, čime se povećava razina njihove odgovornosti i transparentnosti u radu i odlučivanju.

Što se tiče snimanja, te posebno omogućavanja prijensa sjednica putem interneta ili medija te objava video i/ili audio zapisa održanih sjednica, odnosno poveznica na kanal gdje su iste objavljene, navedena praksa predstavlja iskorak kojeg Povjerenik za informiranje potiče te kojeg prema njegovom mišljenju treba nastaviti i promicati. Navedena praksa i značenje navedenog posebno je došlo do izražaja u nastaloj situaciji bolesti Covid-19 te obvezi pridržavanja epidemioloških mjera i održavanja sjednica predstavničkih tijela elektroničkim putem.

Ujedno, ukazuje se i na Smjernice povjerenika za informiranje o postupanju mjesne samouprave u skladu sa Zakonom o pravu na pristup informacijama¹³, a što se odnosi na mjesne odbore, gradske četvrti i kotareve koji nisu navedenim Zakonom izravno određeni kao tijela javne vlasti, ali radi njihove uloge, važnosti za građane, kao i statusa se potencijalno prepoznaju kao tijela javne vlasti koja bi trebala provoditi odredbe Zakona. U navedenim Smjernica, između ostalog, navodi se da radi proaktivne objave informacija i javnosti rada obveza jedinica lokalne samouprave obuhvaća i objavljivanje informacija koje se odnose na mjesne odbore, odnosno oblike mjesne samouprave. Isto tako, navodi se da nije realno moguće isto zahtijevati od oblika mjesne samouprave, a kako je mjesna samouprava ustrojena statutom jedinice lokalne samouprave i djeluje u okviru samoupravnog djelokruga jedinica, za provedbu Zakona o pravu na pristup informacijama u dijelu koji se odnosi na javnost rada i pristup informacijama mjesnih odbora, gradskih četvrti i kotareva, nadležna je jedinica lokalne samouprave na čijem se području nalaze (općina ili grad).

5.2. Savjetovanje sa zainteresiranom javnošću

Temeljem Zakona o pravu na pristup informacijama (članak 11.), tijela državne uprave, druga državna tijela, *jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave* i pravne osobe s javnim ovlastima dužne su provoditi savjetovanje s javnošću pri donošenju zakona i podzakonskih propisa, a *pri donošenju općih akata¹⁴ odnosno drugih strateških ili planskih dokumenta kad se njima utječe na interese građana i pravnih osoba.*

Savjetovanje s javnošću jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima provode preko internetske stranice ili preko središnjeg državnog internetskog portala za savjetovanje s javnošću, objavom nacrtu općeg akta odnosno drugog dokumenta, s obrazloženjem razloga i ciljeva koji se žele postići donošenjem akta ili drugog dokumenta te pozivom javnosti da dostavi svoje prijedloge i mišljenja.

Tijela javne vlasti, među kojima su i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna su provesti savjetovanje s javnošću u pravilu u trajanju od 30 dana, osim u slučajevima kad se savjetovanje provodi sukladno propisu kojim se uređuje postupak procjene učinaka propisa.

Nakon isteka roka za dostavu mišljenja i prijedloga jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su izraditi i objaviti na internetskoj stranici izvješće o savjetovanju s javnošću, koje sadrži zaprimljene prijedloge i primjedbe te očitovanja s razlozima za neprihvatanje pojedinih prijedloga i primjedbi. Izvješće o savjetovanju s javnošću nositelj izrade nacrtu obvezno dostavlja tijelu koje usvaja ili donosi opći akt (predstavničko tijelo) ili dokument.

Nadzor nad provedbom Zakona o pravu na pristup informacijama obavlja povjerenik za informiranje temeljem odredbi samog Zakona.

¹³ KLASA: 008-01/22-01/2, URBROJ: 401-01/9-22-1 od 27. siječnja 2022.

¹⁴ Pri tome se navedeno odnosi i na donošenje izmjena i dopuna općih akata jedinica.

¹² KLASA: 900-01/19-01/10, URBROJ: 401-01/21-19-4 od 24. rujna 2019.

Neka aktualna pitanja u radu i financiranju udruga¹

Udruge i druge neprofitne organizacije redovito se obraćaju s pitanjima o djelovanju udruga i financiranju neprofitnih organizacija. Zakonom o udrugama² uređeno je osnivanje, registracija, pravni položaj i prestanak postojanja udruga sa svojstvom pravne osobe u Republici Hrvatskoj, a Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge³ (dalje u tekstu: Uredba) uređeno je njihovo financiranje iz javnih izvora. Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija⁴ i pripadajućim podzakonskim aktima⁵ uređeno je financijsko poslovanje i računovodstvo neprofitnih organizacija. U ovom broju donosimo odgovore na neka česta pitanja kao smjernice za postupanje samim udrugama, ali i pravnim osobama koje udrugama dodjeljuju sredstva iz javnih izvora.

• Financiranje udruga u području kulture

Pitanje: *Pojedine udruge civilnog društva koje djeluju u području kulture (npr. za održavanje važne međunarodne manifestacije u kulturi, gdje su oni organizatori, a Grad je partner) traže da im sredstva budu planirana izravno u proračunu za 2023. godinu, kako se ne bi morali javljati na javni poziv za predlaganje programa javnih potreba u kulturi, iako im Grad nije osnivač. Tu su još i udruge koje za Grad obavljaju različite protokolarne zadatke. U okviru zakonske regulative jasno je da se financiranje programa i manifestacija u kulturi odvija jedino i isključivo putem natječaja za javne potrebe u kulturi odnosno prema svim mogućnostima koje predviđa Uredba i ostala zakonska regulativa. Sve navedeno već sufinanciramo kroz program javnih potreba, međutim sada imamo situaciju gdje se traži od Grada otvaranje zasebnih pozicija. Molimo tumačenje koje potkrepljuje naprijed navedeno.*

Odgovor: Grad na svojim različitim proračunskim pozicijama može planirati samo sredstva koja idu izravno dobavljačima roba i usluga za aktivnosti koje provodi (kao vlastite ili partnerske projekte), no sredstva koja se transferiraju udrugama moraju se planirati isključivo na pozicijama tekućih i kapitalnih donacija. Hoće li ona ići putem natječaja ili izravno, ne ovisi o mjestu njihovog planiranja, već o prirodi aktivnosti, odnosno odredbama Uredbe u pogledu izravnih dodjela i uvjeta koje je za njih potrebno ispuniti. U području kulture postoji poseban propis⁶ koji je potrebno primijeniti u ovoj

situaciji, a Uredba se primjenjuje supsidijarno i može urediti samo one dijelove postupka koje zakonski propisi vezani uz financiranje javnih potreba u kulturi nisu uredili. Predlažemo da se s ovim upitom obratite sektorski nadležnom Ministarstvu kulture i medija, ali i Ministarstvu financija vezano za planiranje proračuna i opcije koje imate na raspolaganju pri planiranju sredstava u gradskom proračunu namijenjenih projektima izvanproračunskih korisnika.

• Povjerenstva za projekte i programe u kulturi

Pitanje: *U primjeni novog Zakona o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi, zanima nas vrijede li za stručna povjerenstva isti uvjeti rada kao i za rad Vijeća? Konkretno, moraju li Povjerenstva imati Poslovnik o radu ili mora li biti proveden javni poziv za imenovanje članova Povjerenstva, ili je dostatno detaljno u Odluci navesti broj članova, opis njihovih zaduženja i slično. Također, možete li nam malo detaljnije razjasniti raspisivanje i provođenje javnog poziva za financiranje potreba u kulturi koji prema novom Zakonu treba biti raspisan najkasnije do 1. listopada za sljedeću proračunsku godinu, a još uvijek su u izradi prijedlozi proračuna JLS-a za sljedeću proračunsku godinu. Samim time još uvijek nije definiran ni financijski iznos planiran za potreba kulture u narednoj godini.*

Odgovor: Vezano uz Vaš upit oko osnivanja Povjerenstva kod natječaja/poziva za projekte i programe od interesa za opće dobro koje provode udruge, prema članku 29., stavak 4. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, Povjerenstvo radi na temelju Poslovnika u kojem su navedena prava i obveze članova Povjerenstva i kojeg svi članovi prihvaćaju potpisivanjem Izjave o prihvaćanju, a obavezni su potpisati i Izjavu o nepristranosti i povjerljivosti. Javni poziv za imenovanje članova Povjerenstva nije obavezno provesti, već je dovoljno u Odluci o imenovanju navesti broj članova, opis njihovih zaduženja i sl. Međutim, ovdje je riječ o primjeni Zakona o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi, te valja naglasiti kako Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge nije provedbeni propis spome-

¹ Pripremila: Vesna Lendić Kasalo, dipl.iur., Ured za udruge Vlade RH

² Zakon o udrugama (NN, br. 74/14, 70/17, 98/19 i 151/22)

³ Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN, br. 26/15 i 37/21)

⁴ Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN, br. 121/14 i 114/22)

⁵ Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (NN, 1/15, 25/17, 96/18 i 103/18)

Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i Registru neprofitnih organizacija (NN, br. 31/15, 67/17, 115/18 i 21/21)

Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (NN, br. 119/15)

⁶ Zakon o kulturnim vijećima i financiranju javnih potreba u kulturi (NN, br. 83/22)

nutog Zakona nego Zakona o udrugama. Naime, u članku 1. stavku 4. spomenute Uredbe stoji: „ako posebnim propisom nije drugačije određeno odredbe ove Uredbe primjenjuju se kada se udrugama odobravaju financijska sredstva iz javnih izvora...“. Sukladno navedenom, u Vašem konkretnom slučaju primjenjuje se „poseban propis“, odnosno propisi vezani uz financiranje javnih potreba u kulturi (Zakon i podzakonski akti). Vezano uz vaše pitanje o opravdanosti raspisivanja i provedbi javnog poziva za financiranje javnih potreba u kulturi prije donošenja proračuna za narednu kalendarsku godinu, upućujemo vas da se o primjeni posebnih propisa u području kulture i njihovim eventualnim neusklađenostima s propisima koji uređuju planiranje i izvršenje proračuna obratite sektorski nadležnim tijelima – Ministarstvu kulture i medija te Ministarstvu financija.

• **Financiranje javnih potreba u sportu**

Pitanje: *Imamo pitanja koja se odnose na sport odnosno financiranje sportskih klubova iz proračuna Grada. Naime na području grada je osnovana Zajednica sportskih klubova, te oni svake godine zatraže od Grada određeni iznos sredstava da se uvrsti u program javnih potreba u sportu koje nakon donošenja navedenog programa putem ugovora isplaćujemo Zajednici. Međutim, osim tih sredstava Grad proračunom ima određena i dodatna sredstva za određene sportske manifestacije koje onda dodjeljuje klubovima, te je dosadašnja praksa bila da takvi klubovi pošalju prijavu na proračun Gradu. Također imamo i stavku programi sporta od interesa za grad u kojoj svim klubovima koji imaju licencirane trenere na našem području dodjeljujemo određena sredstva, oni su se također prijavljivali na proračun Grada. Sada, ono što bi Grad trebao je raspisati javni natječaj za sve te klubove kako bi oni temeljem natječaja, a sukladno Uredbi o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge dobili sredstva. Zanima me je li u redu da mi raspisujemo natječaj za navedeno te da uz to dodjeljujemo sredstva Zajednici, ili je Zajednica ta koja bi trebala sve ovo napraviti sukladno čl. 75 Zakona o sportu? Također imam upit jednog sportskog kluba koji navodi da prilikom raspisivanja natječaja, ako se vodimo Uredbom svi klubovi bi morali znati koji iznos financiranja traže od Grada te na što će točno ta sredstva utrošiti. Navedeni klub ima problem što tijekom cijele godine izlaze određeni natječaji i oni se žele na sve prijaviti da uspiju što više sredstava dobiti, ali neki natječaji budu i sredinom godine za istu godinu i prihvatljivi troškovi budu i neki koje su podmirili. Stoga kako ne bi došlo do dvostrukog financiranja njih brine kako će odrediti unaprijed npr. što će trošiti dodijeljenim sredstvima od Grada, a što od nekoga drugoga za natječaj koji u vrijeme prijave za Grad ni ne znaju da će biti otvoren, a možda će im baš taj trošak kasnije biti prihvatljiv (a nijedan drugi se neće moći financirati)?*

Odgovor: JLS bi sve sportske udruge trebala financirati putem javnih potreba u sportu i Sportske zajednice koja onda raspisuje javni natječaj sukladno programu javnih potreba. Dakle, JLS ne bi trebala raspisivati poseban natječaj za sportske udruge (što ne isključuje da se sportske udruge mogu javiti sa svojim projektima na druge natječaje, ako su prihvatljivi prijavitelji, ali ne za aktivnosti koje su im financirane u okviru programa

javnih potreba u sportu). Početkom ove godine stupio je na snagu novi Zakon o sportu koji je u posebnom poglavlju uredio financiranje javnih potreba u sportu, a u roku od šest mjeseci od stupanja Zakona o sportu na snagu očekuje se i donošenje posebnog Pravilnika koji će se urediti sadržaj programa javnih potreba u sportu, metodologiju i rokove za izradu i dostavu programa javnih potreba u sportu, način izvršavanja te način i rokove izvještavanja o provedbi ovih programa.

Pitanje: *Ove godine osnovana je Zajednica sportova naše Općine te će se sredstva za javne potrebe u sportu iz Proračuna Općine raspoređivati preko Zajednice. Zanima nas treba li zajednica svoj javni poziv mora uskladiti sa Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Sportski klub - član zajednice nije predao financijsko izvješće u FINU za 2021. godinu, ali je predao za 2022. godinu. Je li sportski klub prihvatljiv za financiranje u 2023. godini? Koji članak Uredbe govori o nepredavanju izvješća? Ako sva sredstva za sportske udruge idu preko zajednice sportova, može li Općina dodjeljivati izvanredne i nepredviđene donacije do 5.000,00 kuna (663,61 eura) sportskim udrugama ili se iste takve dodjeljuju preko zajednice sportova.*

Odgovor: Za sve ono što u financiranju javnih potreba u sportu nije uređeno Zakonom o sportu⁷ i zajednica sportova je dužna na odgovarajući način primjenjivati Uredbu. Programi sportske udruge mogu biti prihvatljivi je za financiranje ako je udruga predala financijsko izvješće za 2022. godinu (jer se u izvješću vide i podaci za prethodnu godinu), osim ako uvjetima javnog poziva ili natječaja nije predviđeno da se traže i predani izvještaji i za ranije razdoblje. Mjerila koja mora ispunjavati udruga koja koristi sredstva iz javnih izvora uređuje članak 5. Uredbe. Između ostaloga, udruga mora biti upisana u registar neprofitnih organizacija, što je propisano Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija, a istim propisom uređena je i obveza predaje financijskih izvještaja. Općina može i sportskim udrugama dodjeljivati sredstva sukladno članku 6. stavak 3. podstavak 4. Uredbe, osim ako nije riječ o programima javnih potreba u sportu, a svakako ih može dodjeljivati i sportska zajednica za aktivnosti iz programa javnih potreba u sportu ako raspolaže sredstvima za tu vrstu dodjela.

• **Ograničavanje članstva u zajednici sportskih udruga**

Pitanje: *Na području Grada djeluje Zajednica sportskih udruga. Prema odredbama Statuta Zajednice članicom može postati udruga koja postoji najmanje 3 godine, a financirati se iz Zajednice može tek nakon što je član 5 godina, što znači da do financiranja od strane Zajednice protekne 8 godina. Ima li zakonske osnove za takvu odredbu u Statutu ili je to isključivo odluka Zajednice sportskih udruga? Ukoliko osnujemo Savez udruga za sportsku rekreaciju na razini Grada, mora li se on financirati isključivo kroz Program javnih potreba u sportu, odnosno iz Zajednice, ili možemo s obzirom da se radi o Savezu sportske rekreacije financiranje u Proračunu vezati uz segment neke druge gradske javne politike (npr. zdravstvo, mladi i sl.).*

⁷ NN, br. 141/22

Odgovor: Vezano uz vaše upite, napominjemo da nema zakonskog uporišta da se odgađa pravo na članstvo u sportskoj zajednici, kao niti da se odgađa financiranje novoprimljene članice. Člankom 34. Zakona o sportu propisano je da je sportska zajednica udruge koja se osniva radi ostvarivanja zajedničkih interesa u sportu, na području jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Na razini jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može se osnovati samo jedna sportska zajednica. Članovi sportske zajednice u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave su pravne osobe iz sustava sporta sa sjedištem na području jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Članovi sportske zajednice mogu biti i druge pravne osobe čija je djelatnost značajna za sport i u vezi sa sportom. Istim člankom detaljno su propisane i zadaće sportske zajednice. Člankom 33. Zakona o sportu propisano je da je udruge sportske rekreacije udruge registrirana za sportsku djelatnost sportske rekreacije, a može biti registrirana i za druge sportske djelatnosti, osim sudjelovanja u sportskom natjecanju te organizacije i vođenja sportskog natjecanja. Najmanje tri udruge za sportsku rekreaciju u jedinici lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu osnovati savez sportske rekreacije. Članovi saveza sportske rekreacije mogu biti i druge pravne i fizičke osobe koje se bave sportskom rekreacijom ili je njihova djelatnost vezana uz sportsku rekreaciju. Na razini jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave može se osnovati samo jedan savez sportske rekreacije. Smatramo da nema prepreke da se pojedine aktivnosti saveza udruge za sportsku rekreaciju, kada su usmjerene na posebno osjetljive skupine korisnika (djeca i mladi, osobe s invaliditetom, starija populacija i sl.) financiraju i iz sredstava namijenjenih za financiranje programa i projekata udruge u područjima drugih javnih politika.

- **Financiranje socijalnih usluga propisanih Zakonom o Hrvatskom Crvenom križu**

Pitanje: *Molimo Vas pomoć vezano uz financiranje programa Gradskog društva Crvenog križa, naime, radi se o programu Pomoć u kući. Za financiranje navedenog programa Grad je do sada raspisao Javni poziv kojim je sufinancirao programe pomoći u kući starijim i nemoćnim osobama i osobama kojima ta vrsta usluge nije financirana preko Centra za socijalnu skrb. Međutim, događalo nam se da se na navedeni javni poziv javljaju i udruge koje samo osiguravaju pomoć svojim članovima koji imaju neki invaliditet, a ne širem broju građana Grada te s tim ne zadovoljavaju potrebu Grada. Zanima nas može li Grad sukladno članku 10. stavku 6. Zakona o Hrvatskom crvenom križu⁸ (koji propisuje da Hrvatski Crveni križ i njegovi ustrojstveni oblici osim javnih ovlasti iz članka 8. i 9. ovoga Zakona, sukladno potrebama lokalne zajednice i osiguranim sredstvima, pored ostalih, obavljaju i provode programe pomoći i njege starijih i nemoćnih osoba te osoba s posebnim potrebama putem mobilnih timova i ostalih vidova pomoći u lokalnim zajednicama te pružaju i druge organizirane oblike pomoći starim i nemoćnim osobama), za taj Program Crvenog križa osigurati direktna sredstava u Proračunu Grada bez provedbe Javnog poziva i za to sklopiti sa Crvenim križem Ugovor o provedbi programa ili ipak moramo raspisivati Javni poziv?*

Odgovor: Smatramo da Grad može financirati program *Pomoć u kući* Gradskom društvu Hrvatskog Crvenog križa bez objave javnog natječaja, jer je nesporno da društva HCK na temelju članka 10. stavak 6. Zakona o Hrvatskom Crvenom križu u svom djelokrugu imaju i programe pomoći i njege starijih i nemoćnih osoba te osoba s posebnim potrebama putem mobilnih timova i ostalih vidova pomoći u lokalnim zajednicama te pružanje i drugih organiziranih oblika pomoći starim i nemoćnim osobama, čime je ispunjen uvjet iz članka 6. stavak 3. podstavak 3. Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge da se navedeni programi mogu financirati bez objavljivanja javnog natječaja. Također, pružanje socijalnih usluga je poseban vid financiranja programa i projekata udruge te smatramo da u prvom planu uvijek trebaju biti korisnici i kvaliteta pružanja socijalne usluge, a tek onda njihovi pružatelji. Naime, udruge koje osiguravaju pomoć svojim članovima koji imaju neki invaliditet, bez obzira što te usluge ne pružaju širem broju građana Grada, na odgovarajući način ipak zadovoljavaju i potrebu Grada, jer te usluge onda ne mora pružati netko drugi, te je na Gradu da procijeni na koji će način ugovarati socijalne usluge za svim potencijalnim pružateljima, imajući u vidu sve potrebe svih (potencijalnih) korisnika socijalnih usluga. Slijedom navedenog predlažemo da u suradnji s nadležnim tijelima socijalne skrbi napravite mapiranje svih (potencijalnih) korisnika, pružatelja i vrsta socijalnih usluga i tome prilagodite modele njihova financiranja odnosno da potičete pružatelje na međusobnu suradnju u pružanju socijalnih usluga.

- **Djelovanje udruge nakon smanjenja minimalnog broja osnivača**

Pitanje: *Koja je procedura, ako nakon godinu dana postojanja jedan od osnivača udruge više nije u mogućnosti sudjelovati u Udruzi? Može li Udruge i dalje djelovati sa dva osnivača? Potrebno je pronaći zamjenu za trećeg?*

Odgovor: Osnivači su svoju funkciju obavili činom osnivanja/registracije udruge. Nakon toga oni postaju članovi udruge i udruge bi trebala imati najmanje tri člana. U suprotnom, sukladno članku 48. stavak 1. točka 6. i članku 49. Zakona o udruinama, udruge će prestati djelovati na zahtjev člana udruge ako je broj članova udruge pao ispod broja osnivača potrebnog za osnivanje udruge, a nadležno tijelo udruge u roku od godinu dana od nastupanja te činjenice nije donijelo odluku o prijmu novih članova, o čemu nadležno upravno tijelo donosi rješenje o prestanku djelovanja udruge i pokretanju likvidacijskog postupka.

- **Usklađenost statuta udruge i statuta Saveza udruge**

Pitanje: *Je li pravno utemeljeno da krovna udruge svojim Statutom propisuje sadržaj Statuta svojih članica, odnosno da se članstvo u Savezu udruge uvjetuje sadržajem Statuta? Je li kršenje GPDR odredbi ako krovna udruge od članice traži osobne podatke članova (uključujući OIB), odnosno, je li članica Saveza udruge u prekršaju ako Savezu dostavi osobne podatke svojih članova.*

Odgovor: Nije protivno Zakonu o udruinama da statut Saveza udruge propisuje obvezu da statuti udruge članica Saveza budu sukladni statutu Saveza, ali je važno naglasiti da statut

⁸ NN, br. 71/10 i 136/20

Saveza udruga na skupštini Saveza udruga samostalno donose upravo članice Saveza i odredbi tako donesenog statuta saveza dužne su se pridržavati sve članice saveza udruga. Naime, udruge se slobodno udružuju u Savez udruga i samostalno donose statut Saveza udruga, a ako im statut već postojećeg Saveza u koji se udružuju nije po volji i ne žele mijenjati odredbe svojega statuta radi usklađivanja sa statutom Saveza nisu se dužni udružiti u Savez udruga. Sadržaj popisa članova udruga utvrđuje statutom, na temelju Zakona, ali ga nije dužna javno objavljivati. Dakle, u nadležnosti je članova udruge, odnosno članica Saveza udruga da statutom uredi koje podatke o članovima će prikupljati i kako će njima raspolagati. Ime i prezime i OIB nisu tajni podatak, ali ako i dalje imate dilema je li se zahtjevima Saveza udruga krše odredbe GDPR-a možete se obratiti Agenciji za zaštitu osobnih podataka.

• Osnivanje saveza udruga (1)

Pitanje: *Molio bih vas tumačenje odredbi Zakona o udru-gama vezano uz osnivanje udruge odnosno saveza udru-ga. Naime člankom 23. stavkom 9. Zakona o vatrogastvu propisana je obaveza osnivanja vatrogasnih zajednica JLS ukoliko na području JLS djeluju najmanje dva DVD-a i/ili javne vatrogasne postrojbe (dakle pravne osobe). Član-kom 23. stavkom 2. Zakona o vatrogastvu propisano je da se vatrogasne zajednice osnivaju, djeluju i prestaju s djelovanjem sukladno odredbama zakona koji uređuje osnivanje i djelovanje udruge, ukoliko Zakonom o vatro-gastvu za pojedina pitanja nije drukčije određeno. Problem u tumačenju odredbi Zakona o udrugama nastaje kad na području JLS postoje samo dvije pravne osobe, u ovom slu-čaju 2 DVD-a, koji su po Zakonu o vatrogastvu dužni osno-vati vatrogasnu zajednicu JLS. Naime dio javnosti, tuma-čeći odredbe članka 11. stavka 1. Zakona o udrugama i pri tome zanemarujući odredbe članka 23. stavka 9. Zakona o vatrogastvu, tvrdi da je za osnivanje vatrogasne zajedni-ce potrebno najmanje 3 osnivača te da su odredbe članka 23. stavka 9. Zakona o vatrogastvu suprotne odredbama članka 11. Zakona o udrugama. Mišljenja sam da se za osnivanje vatrogasne zajednice kao saveza udruga ne pri-mjenjuju odredba članka 11. stavka 1. Zakona o udrugama već odredbe članka 20. istog Zakona te da su za osnivanje vatrogasne zajednice dovoljna 2 osnivača, a što je i u duhu odredbi članka 23. stavka 2. i 9. Zakona o vatrogastvu. Ta-kođer smatram da bi Ministarstvo pravosuđa i uprave kao nadležno tijelo državne uprave za udruge, prilikom izrade i donošenja važećeg Zakona o vatrogastvu u postupku me-đuresornog usklađivanja prijedloga Zakona o vatrogastvu, svakako interveniralo u odredbe članka 23. stavka 2. Zako-na o vatrogastvu da je utvrdilo da su bile (ili jesu) suprotne odredbama važećeg Zakona o udrugama.*

Odgovor: Slažemo se sa vašim mišljenjem prema kojem se za osnivanje vatrogasne zajednice primjenjuju odredbe član-ka 20. Zakona o udrugama te da su za osnivanje vatrogasne zajednice dovoljna dva osnivača, što je istodobno sukladno odredbi članka 23. stavka 2. i 9. Zakona o vatrogastvu.

• Osnivanje saveza udruga (2)

Pitanje: *Molim Vas pojašnjenje na nekoliko pitanja: Prilikom osnivanja Saveza udruga, koliki je minimum*

udruge za osnivanje? Je li kod osnivačke skupštine Sa-veza dovoljno imenovati samo ovlaštene osobe koje se upisuju u registar udruga (predsjednik, tajnik, likvida-tor), a ostala radna tijela (Izvršni odbor, nadzorni odbor, stegovni sud...) se mogu imenovati na idućim sjednica-ma? Je li za korištenje naziva županija, grba Republike Hrvatske kod izrade pečata, zastave i sl. potrebna kakva suglasnost? Je li se prilikom upisa novoosnovanog Sa-veza putem ovlaštene osobe u registar udruga to može učiniti elektroničkim putem, ako da, na koju adresu i sa kojim priložima? Za sjedište Saveza u statutu jeli dovolj-no "mjesto" ili je potrebna precizna adresa, obzirom da to još ne znamo točno?

Odgovor: Sukladno članku 20. Zakona o udrugama udruge se mogu udruživati u savez, zajednicu, mrežu, koordinaciju ili drugi oblik udruživanja neovisno o području svog djelo-vanja i slobodno utvrđivati naziv tog oblika udruživanja. Ta-kav oblik udruživanja može imati svojstvo pravne osobe i na njega se na odgovarajući način primjenjuju odredbe ovog Zakona. Međutim, Zakonom nije propisano koji je najmanji broj udruga potreban za osnivanje saveza, te prema nekim stručnim mišljenjima savez udruga, ako to nije uređeno nekim drugim posebnim zakonom (npr. Zakonom o sportu je propisano da sportski savez mogu osnovati najmanje tri sportska kluba), mogu osnovati već dvije udruge. Smatra-mo da ako su statutom donesenim na osnivačkoj skupštini propisana tijela udruge, da ih je potrebno i izabrati na toj sjednici skupštine. Za navođenje riječi »Hrvatska« na bilo kojem jeziku i njezine izvedenice te dijelova grba i zastave Republike Hrvatske, kao i naziva i znamenja drugih država te naziva jedinica lokalne i područne (regionalne) samou-prave, dijelova njihova grba i zastave nije potrebna pret-hodna suglasnost, ali moraju biti sadržani u nazivu i znaku udruge na način kojim se ne vrijeđa njihov ugled i dostojan-stvo. Zahtjev za upis u Registar udruga je moguće podni-jeti i elektroničkim putem i to preko stranica Ministarstva pravosuđe i uprave <https://www.registri.uprava.hr/#!upi-sUdruge>, a više informacija može se pronaći i na portalu e-građani: <https://gov.hr/hr/osnivanje-i-registracija-udru-ga/568>. U statutu udruge je dovoljno navesti mjesto sjedi-šta udruge, ali je prilikom registracije udruge potrebno na-vesti točnu adresu sjedišta te vas upućujemo da se obratite registracijskom tijelu, odnosno upravnom tijelu u županiji na području gdje namjeravate registrirati savez udruga.

• Je li udruga obvezna dopustiti i pravnim osobama mo-gućnost učlanjenja?

Pitanje: *Redovan sam član udruge PŠR, koja je na skupštini u prosincu 2022. godine donijela odluku o izmjenama Sta-tuta udruge. Zakon o udrugama u članku 12. navodi: Sva-ka fizička i pravna osoba može postati članom udruge, su-kladno zakonu i statutu. Novim izmjenama Statuta (između ostalog) definirano je da isključivo fizičke osobe mogu biti članovi Udruge (do ovih izmjena članovi Udruge mogle su biti fizičke i pravne osobe sukladno Zakonu o udrugama). Je li takva izmjena u skladu sa Zakonom o udrugama i je li Udruga obvezna dopustiti i pravnim osobama mogućnost učlanjenja? Napominjem i to da Udruga upravlja javnim do-brom temeljem koncesije za sportsku lučicu.*

Odgovor: Sukladno Zakonu o udrugama udruga kao privatno pravna osoba samostalno svojim statutom uređuje tko mogu biti članovi udruge, fizičke i/ili pravne osobe. Smatramo da ove odredbe statuta nemaju utjecaja na okolnost da udruga upravlja javnim dobrom temeljem koncesije za sportsku lučicu. Ipak, imajući u vidu da je riječ o sportskoj udruzi i da se na nju primjenjuju i odredbe Zakona o sportu, za tumačenje se možete dodatno obratiti i Ministarstvu turizma i sporta.

• Mogu li stranci biti članovi udruge u RH

Pitanje: *Mogu li stranci mogu biti članovi hrvatskih udruga? Konkretnije, udruga bi se bavila pitanjima vezano za život u jednom turističkom mjestu u kojem ima dosta vlasnika nekretnina koji su stranci. Znam za mogućnost osnivanja stranih udruga u RH, no ovdje se radi o hrvatskoj udruzi.*

Odgovor: Zakon o udrugama u članku 12. propisuje kako svaka fizička i pravna osoba može postati članom udruge, sukladno zakonu i statutu, te je nesporno da i strani državljani mogu biti članovi udruge u RH. Također, zakon ne određuje državljanstvo članova, već traži za vođenje popis članova (koje je obavezno) podatke o osobnom imenu (nazivu), osobnom identifikacijskom broju (OIB), datumu rođenja, datumu pristupanja udruzi, kategoriji članstva, ako su utvrđene statutom udruge te datumu prestanka članstva u udruzi, a može sadržavati i druge podatke. Dobra je praksa, koju ne propisuje zakon, ukoliko udruga u članstvu ima i strane državljane (koji nemaju OIB), da se u popis članova upisuje drugi odgovarajući broj koji u državi koje je taj član državljanin ima važnost i ulogu poput OIB-a u Hrvatskoj ili upisuje broj putovnice ili osobne iskaznice.

• Financiranje rada lovačkih udruga

Pitanje: *Imaju li udruge koje su registrirane da se bave lovstvom direktno financiranje od strane Ministarstva poljoprivrede RH te da li zbog te činjenice mogu biti dodatno sufinancirane za svoj rad od strane JLS-a? Točnije, mogu li sudjelovati u javnim pozivima za prijavu projekata Jedinica lokalne uprave i samouprave te ostvariti pravo na sufinanciranje rada udruge?*

Odgovor: Prije svega napominjemo da se iz javnih izvora financiraju programi i projekti udruge, a ne udruge same po sebi te da ne postoji neposredna obveza tijela državne uprave da financiraju udruge registrirane u određenom području djelovanja, niti pravo udruge koje su registrirane za djelovanje u nekom području da zbog toga budu financirane od strane resorno nadležnog tijela, što znači da svaki pojedini natječaj definira prihvatljive prijavitelje u svojim Uputama za prijavitelje. Aktivnosti koje financira Ministarstvo (poljoprivrede) mogu se sufinancirati na pozivima jedinca lokalne, područne i regionalne samouprave (JLPRS-a), ali samo do 100 % iznosa planiranih troškova aktivnosti, kako bi se izbjeglo moguće dvostruko financiranje. O mogućnosti sufinanciranja programa ili projekta vaše udruge odgovor možete tražiti izravno od JLP(R)S-a na čiji se natječaj javljate.

• Financiranje udruge koje nemaju sjedište na području JLS

Pitanje: *Jesu li jedinice lokalne uprave i samouprave-JLS (općine i gradovi) dužni prilikom objave natječaja za fi-*

nanciranje rada udruge obvezni objaviti da se na natječaj može javiti i udruga koja nema sjedište na području JLS koja objavljuje natječaj. Naravno, uz uvjet da će se program udruge s drugih područja provoditi na korist JLS koja objavljuje natječaje?

Odgovor: Uputama za prijavitelje, između ostaloga, propisuju se formalni uvjeti za organizacije koje se mogu prijaviti na određeni natječaj. Kako u Republici Hrvatskoj ne postoji sustav javnog financiranja udruge već projekata i programa koje one provode, podrazumijeva se da je fokus na tome da se aktivnosti provode na području JLPS-a koje raspisuje natječaj, odnosno za korisnike s tog područja. U tom kontekstu, nema potrebe posebno naglašavati da se na natječaj mogu javiti i organizacije registrirane na području drugih JLPS-a. Ipak se ponekad susrećemo s opravdanim prigovorima udruge da pojedine jedinice lokalne samouprave u svojim natječajima za programe i projekte udruge ograničavaju prihvatljive prijavitelje na udruge koje imaju sjedište registrirano na području te JLS, napominjemo da ne postoji zakonsko uporište za takav pristup financiranju iz javnih izvora, te to smatramo diskriminatornom odredbom koja nije u skladu s Uredbom o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge. Smatramo da su u tom slučaju na gubitku upravo građani, odnosno različite skupine korisnika tih jedinica lokalne samouprave, jer im se u startu ograničava mogućnost da koriste rezultate najboljih projekata i najkvalitetnijih pružatelja usluga koje im mogu ponuditi i udruge koje nisu registrirane na njihovom području, a programe projekte mogu realizirati u suradnji ili partnerstvu s lokalnim udrugama.

• Poštanski pretinac kao adresa udruge

Pitanje: *Preuzimam udrugu u gradu u kojem nemam boravište ni prebivalište pa me zanima mogu li samo otvoriti poštanski sandučić u tom gradu te registrirati udrugu na njega?*

Odgovor: Udruga mora imati svoje sjedište i adresu. Osoba ovlaštena za zastupanje ne mora imati prebivalište ni boravište u mjestu koje je sjedište udruge. Smatramo da poštanski pretinac ne može biti zamjena za adresu udruge, a li za više informacija predložimo da se obratite nadležnom uredu u županiji u kojoj je udruga registrirana.

• Ostavka predsjednika udruge

Pitanje: *Predsjednik sam nedavno osnovane udruge. Je li i kako je moguće putem nekog zahtjeva prema registrijskom tijelu doći do isključenja iz udruge. Razlog tome je što sa tajnikom ne mogu doći u komunikaciju i rješenje problema. Ponudio sam neopozivu ostavku no on se na to oglušio, pa samim time ne može održati skupštinu na kojoj bi me lišio mojih ovlasti i izglasao novog predsjednika.*

Odgovor: Nadležni registrijski ured kao nadležno upravno tijelo za promjene podataka u Registru udruge postupa sukladno članku 27. Zakona o udrugama, te vi kao osoba ovlaštena za zastupanje udruge možete podnijeti zahtjev za upis promjene koja se odnosi na izbor osoba ovlaštenih za zastupanje udruge, ali samo ako zahtjevu priložite zapisnik o odluka tijela udruge koje je po statutu nadležno za donošenje odluke zbog koje se traži upis promjene u registar udruge.

U slučaju da to niste u mogućnosti učiniti možete pokrenuti skraćeni postupak za prestanak postojanja udruge sukladno članku 51. Zakona o udrugama.

- **(Ne)jednaka članarina za sve članove u udruzi**

Pitanje: *Može li udruga tj. Upravni odbor udruge svojim članovima kao godišnju članarinu odrediti iznos npr. 10 ili 5% od zarade ili mora članarina biti fiksno određena? Samo napomena da u statutu nije ništa precizirano, a na ovaj način ni jedan član nema istu članarinu.*

Odgovor: Zakon o udrugama je prepustio udruzi da o visini članarine i načinu njezina prikupljanja udruga odlučuje samostalno. Načelno, članarina u udruzi treba biti utvrđena prema jednakim kriterijima za sve članove ili kategorije članstva (ako su različite kategorije članstva propisane statutom). Visina članarine propisuje se općim aktom tijela koje je statutom udruge nadležno za donošenje odluke o visini članarine (skupština ili upravni odbor).

- **Izravna dodjela sredstava projektu udruge**

Pitanje: *JLPS imaju u svom poslovanju situacije kada su u proračunu planirana sredstva za konkretne projekte koje provode udruge sa naznakom korisnika (naziv udruge) i projekta (manifestacije), kao što je održavanje tradicionalnog glazbenog festivala. Dakle, u tom slučaju je zadan proračunski iznos i namjena te se definitivno radi o izravnoj dodjeli, ali je sredstva "odobrilo predstavničko, a ne izvršno tijelo. Je li to dodjela na neki drugi način, koji nije predviđen Uredbom, odnosno nije u skladu s Uredbom?*

Odgovor: Smatramo da nije sukladno Uredbi da se u proračunu planiranju sredstva za konkretne projekte koje provode udruge sa naznakom korisnika (nazivom udruge), ali to je pitanje koje bi trebali rješavati sa Ministarstvom financija koje je nadležno za nadzor nad primjenom Zakona o proračunu. Takvu vrstu dodjele moglo bi se urediti općim aktom JLPS o provedbi određene manifestacije i sporazumom JLPS zaključenom s udrugom koja je nadležna i operativno sposobna provoditi takvu manifestaciju. U suprotnom smatramo da je riječ o dodjeli koja nije sukladna Uredbi.

- **Vrednovanje provedenog natječaja**

Pitanje: *Na koji način se provodi vrednovanje natječaja sukladno članku 34. Uredbe?*

Odgovor: Vrednovanje ili evaluacija je specifičan proces u okviru projektnog ciklusa koji se sastoji od procjene učinaka provedenih aktivnosti, kako bi se procijenila njihova usklađenost s postavljenim ciljevima natječaja. Evaluacija ima za cilj poboljšati kvalitetu, efikasnost i opravdanost sredstava u odnosu na ciljeve natječaja. Koristi se za planiranje, pripremu i oblikovanje novih natječaja. Svrha je vrednovanja utvrditi značaj i stupanj realizacije postavljenih ciljeva te dati ocjenu učinkovitosti i održivosti projekata. Vrednovanje služi kao pouzdana i korisna informacija koja će omogućiti da se proces donošenja odluka obogati stečenim iskustvom značajnim i za davatelja sredstava i za organizaciju koja je provodila projekt. Naime, evaluacija (vrednovanje) se može raditi na bazi svakog projekta i/ili na bazi cijelog javnog natječaja.

Evaluaciju projekta rade same udruge (vanjska ili unutarnja evaluacija). Evaluaciju javnog natječaja radi davatelj financijskih sredstava nakon završetka svih projekata ili programa tijekom ili nakon provedbe svih financiranih projekata ili programa („formativna“ vs. „sumativna“ evaluacija). Vrednovanje ili evaluaciju natječaja provode stručnjaci za evaluaciju, koji mogu biti zaposlenici davatelja sredstava ili vanjski evaluatori koje treba angažirati davatelj sredstava.

- **Financiranje programa turističke zajednice**

Pitanje: *Je li ispravno sklopiti ugovor s turističkom zajednicom za financiranje /donaciju, a da se turistička zajednica nije javila za financiranje putem javnog poziva? Napominjem da je turistička zajednica neprofitna organizacija, ali nije udruga, te nas zanima je li izuzeta iz Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge ili je donacija dozvoljena Zakonom? Ukoliko je ovakva donacija dozvoljena molim vas da nam napišete temeljem čega i na koji način?*

Odgovor: Turističke zajednice se financiraju sukladno Zakonu o turističkim zajednicama i promicanju hrvatskog turizma⁹, a jedinica lokalne samouprave može biti osnivač i član turističke zajednice, te je s tog osnova i financirati. Dakle, Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge ne primjenjuje se na financiranje turističkih zajednica, njihovih programa i aktivnosti. Međutim, kada turistička zajednica iz svojih sredstava financira program ili projekt udruge na temelju javnog natječaja ili javnog poziva ili sporazuma, ona je dužna primjenjivati spomenutu Uredbu (osim kada je riječ o nabavi roba ili usluga od udruge). Turističke zajednice su neprofitne javnopravne osobe i one mogu davati donacije, ali ne i sponzorstva koja su obilježje profitnih pravnih osoba (trgovačkih društava).

- **Dostava izjave osoba ovlaštenih za zastupanje**

Pitanje: *Imajući u vidu zadnje izmjene Zakona o udrugama imamo pitanje vezano uz dostavu Izjave o nepostojanju zapreka za osobu ovlaštenu za zastupanje udruge. Održali smo izbornu skupštinu, vodstvo Udruge je ostalo gotovo isto, pa nas zanima trebamo li i mi koji smo ostali u vodstvu na svojim pozicijama također priložiti Izjavu ovjerenju kod javnog bilježnika, ili samo osoba koja je došla u vodstvo za sljedeći mandat.*

Odgovor: Zakon propisuje ovu obvezu (samo) za osobe ovlaštene za zastupanje (i likvidatora udruge), ali ne i za članove tijela upravljanja (upravnog odbora i sl.). Dakle, obvezu prilaganja ovjerene izjave o nepostojanju zapreke iz članka 19. stavaka 2. i 3. Zakona o udrugama (koja se odnosi na pravomoćnu osuđivanost za kaznena djela financiranja terorizma ili pranja novca, odnosno pravomoćnu osuđivanost za kaznena djela počinjena na štetu djeteta) imaju osobe čija se ime na upisuje u Registar udruge, uključujući i osnivače udruge koja se osniva nakon 1. siječnja 2023. Inače, obveza prijave osoba ovlaštenih za zastupanje udruge nadležnom registrijskom uredu postoji nakon svake izborne skupštine udruge, čak i kada je riječ o istim osobama, koje su već upisane u Registar udruge, jer je riječ o novom mandatnom razdoblju.

⁹ NN, br. 52/19, 42/20

Odgovori na vaša pitanja

U nastavku objavljujemo izbor odgovora na vaša pitanja našim savjetnicima primljena u prethodnom mjesecu. Vjerujemo da će i ostalim čitateljima biti korisni i pomoći u otklanjanju mogućih dilema s kojima se susreću u svojem radu.

NAKNADA SUCU NA ŠKOLSKIM SPORTSKIM NATJECANJIMA

Pitanje: *Može li škola obračunati isplatiti naknadu sportskom sucu (suđenje utakmice na županijskom natjecanju učenika) ako osigura njegov dokaz statusa sportskog suca, a isti je u radnom odnosu u drugoj ustanovi?*

Odgovor: Ako sportskom sucu isplaćujete naknadu za suđenje na utakmici na županijskom natjecanju učenika, takva se naknada smatra drugim dohotkom suca i podliježe oporezivanju porezom na dohodak. Na naknadu se, sukladno odredbama članka 209. stavka 1. točke 8. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br.84/08. – 33/23.) ne obračunavaju i ne plaćaju doprinosi za obvezna osiguranja. Radi primjene izuzeća od plaćanja doprinosa isplatiatelj naknade mora osigurati dokaz. Prema odredbama članka 228. Pravilnika o doprinosima (Nar. nov., br. 2/09. – 43/23.), dokaz su službeni podaci isplatiatelja naknade da je riječ o naknadi za sudjelovanje na natjecanjima amaterskih sportskih klubova koja se održavaju u skladu s aktom o sustavu natjecanja određenoga nacionalnog sportskog saveza, na natjecanjima učeničkih i studentskih sportskih klubova te na međunarodnim natjecanjima tih klubova i nacionalnih selekcija koja se, u skladu s propisima o športu, održavaju u Republici Hrvatskoj.

NEOPOREZIVE NAKNADE ZA PRIJEVOZ U JLS

Pitanje: *U kolektivnom ugovoru JLS se pravo na naknadu troškova prijevoza utvrđuje:*

- **za međumjesni prijevoz** – u visini najniže cijene mjesečne karte za određenu relaciju na način da se ista preračunava u cijenu koštanja pojedinačnog dolaska na posao i odlaska s posla te pravo na mjesni prijevoz u visini cijene mjesečne karte javnog gradskog prijevoza za mjesni prijevoz
- **za mjesni prijevoz** – u visini cijene mjesečne karte javnog gradskog prijevoza za mjesni prijevoz.

Naknada za prijevoz na posao i s posla umanjuje sukladno danima kada radnik nije radio i kada je koristio službeni automobil za odlazak ili dolazak s posla o čemu se vode odgovarajuće evidencije.

Mogu li se navedene naknade isplaćivati neoporezivo?

Odgovor: Pravo radnika na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla u izvorima radnog prava (u vašem slučaju pravo se uređuje u kolektivnom ugovoru) i u poreznim propisima ne mora biti uređeno na istovjetan način.

Ako je pojedino materijalno pravo radnika u izvorima radnoga prava ugovoreno u većem opsegu od neoporezivog prava,

utvrđenog poreznim propisima, razlika koja premašuje neoporezivo pravo, u poreznom se smislu smatra plaćom radnika pa je poslodavac obavezan na oporezivi iznos obračunati doprinose, porez na dohodak i prirez. Ako je, pak, u izvoru radnoga prava pojedino materijalno pravo radnika utvrđeno u manjem opsegu od neoporezivog prava, tada ukupni iznos koji se isplaćuje radniku ne podliježe oporezivanju.

Odredbe Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br., 10/17. – 1/23, i 3/23. – ispravak) pravo na isplatu neoporezive naknade troškova prijevoza na posao i s posla mjesnim i međumjesnim javnim prijevozom uređuju na sljedeći način:

- prema odredbama članka 7. stavka 2. točke 30. Pravilnika o porezu, naknada troškova dolaska na posao i povratka s posla međumjesnim javnim prijevozom nadoknađuje se u visini stvarnih izdataka, prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte. Ako radnik mora sa stanice međumjesnog javnog prijevoza koristiti i mjesni prijevoz, stvarni izdaci utvrđuju se u visini troškova mjesnog i međumjesnoga javnoga prijevoza odnosno do visine stvarnih izdataka utvrđenih u visini troškova mjesnog i međumjesnoga javnoga prijevoza.
- troškovi mjesnog prijevoza, prema članku 7. stavku 2. točki 29. Pravilnika o porezu na dohodak, nadoknađuju se u visini stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte. Ako na određenom području odnosno udaljenosti nema organiziranog prijevoza, naknada troškova prijevoza na posao i s posla utvrđuje se u visini cijene prijevoza koja je utvrđena na približno jednakim udaljenostima na kojima je organiziran prijevoz odnosno do visine cijene prijevoza koja je utvrđena na približno jednakim udaljenostima na kojima je organiziran prijevoz.

Pravilnik o porezu na dohodak, kao uvjet za neoporezivo nadoknađivanje troškova prijevoza za dolazak na posao i povratak s posla, ne propisuje obvezu radnika da kupljenom pojedinačnom odnosno mjesečnom kartom dokazuje stvarno nastale prijevozne troškove za dolazak na posao i povratak s posla. Naime, prema odredbama članka 8. stavka 3. Pravilnika o porezu na dohodak, radi priznavanja neoporezivih iznosa naknada troškova prijevoza odnosno dokazivanja stvarnih (nastalih) izdataka, vjerodostojnom ispravom smatraju se i javno objavljeni odnosno dostupni cjenici ovlaštenih prijevoznika koje su poslodavci radi priznavanja neoporezivih iznosa obvezni osigurati i čuvati u svojim službenim evidencijama. Dakle, poslodavac može s mrežne stranice prijevoznika izlistati cjenik iz kojega je vidljiva cijena pojedinačne odnosno mjesečne karte na pojedinoj relaciji i

na temelju takve dokumentacije neoporezivo nadoknaditi radniku troškove prijevoza. Napominjemo da je Ministarstvo financija, Središnji ured Porezne uprave stajališta (vidjeti mišljenje: kl: 121-05/06-01/15, ur. br. 513-07-21-01/06-2 od 9. 10. 2006. godine) da“*ni potvrdu o cijeni prijevoznih karata nije potrebno prilagati ako se radi o mjesnom javnom prijevozu na posao i s posla i kada je cijena mjesečnih ili pojedinačnih karata za prijevoz općepoznata.....*“

Nadalje, prema stajalištu Ministarstva financija, Središnjeg ureda Porezne uprave, klasa: 410-01/16-01/2725, ur. br. 513-07-21-01/17-2 od 25.01.2017. ...“*u slučaju kada na području na kojem se vrši prijevoz na posao i s posla prometuje više prijevoznika, isplata naknade troškova prijevoza ne smatra se oporezivim primitkom do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte onog prijevoznika čiju uslugu prijevoza radnik koristi uz uvjet da su o istom osigurane vjerodostojne isprave, neovisno o tome što na tom području prometuje i prijevoznik čiji je trošak prijevoza povoljniji.*“

Iako se, dakle, prema navedenom stajalištu, za porezne svrhe, u slučaju postojanja više prijevoznika na istoj relaciji radniku može neoporezivo nadoknaditi i nastali trošak prijevoza koji na toj relaciji nije najjeftiniji, poslodavac može u izvornima radnog prava utvrditi da, u slučaju postojanja više prijevoznika na istoj relaciji, radniku nadoknađuje trošak onoga prijevoznika čija je cijena karte najpovoljnija (dakle, na način kako i vi utvrđujete u svojem kolektivnom ugovoru). To samo znači da je u kolektivnom ugovoru pravo radnika na nadoknađivanje troška prijevoza na posao i s posla utvrđeno u manjem opsegu od neoporezivog prava (propisanog Pravilnikom o porezu na dohodak).

Nadalje, prema odredbama članka 7. stavka 33. Pravilnika, pravo radnika na neoporezivo nadoknađivanje troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim i mjesnim javnim prijevozom (prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte) ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju ili plaćenom odnosno neplaćenom dopustu ili su cijeli mjesec radili na izdvojenom mjestu rada.

Dakle, Pravilnik o porezu na dohodak propisuje pravo poslodavcu da neoporezivo nadoknadi radniku trošak prijevoza na posao i s posla mjesnim i/ili međumjesnim prijevozom i u situaciji kada je radnik makar jedan dan bio na poslu. Kako se prema odredbama vašega kolektivnoga ugovora pravo radnika na naknadu troška prijevoza umanjuje za sve dane kada nije bio na poslu, proizlazi da je naknada koju isplaćujete radniku u cijelosti neoporeziva.

Ako se iznos naknade troškova prijevoza na posao i s posla umanjuje i za dane kada je radnik koristio službeni automobil za odlazak ili dolazak na posao (kada se, dakle, službeni automobil koristio u privatne svrhe pa se po toj osnovi mora obračunati plaća radnika u naravi). Skrećemo pažnju da prema stajalištu Ministarstva financija, Središnjeg ureda Porezne uprave, klasa: 121-05/06-01/15, ur. br. 513-07-21-01/06-2 od 9. 10. 2006. godine, poslodavac i u tom slučaju može radniku neoporezivo isplatiti naknadu troškova prijevoza na posao i s posla, bez obzira na činjenicu da radnik ima na upotrebi službeni automobil koji koristi i za privatne potrebe, a po kojoj osnovi mu se utvrđuje i oporezuje primitak (plaća) u naravi.

OBVEZNI DOPRINOSI

Pitanje 1: *Je li potrebno obračunavati doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje u slučaju kad poslodavac upućuje zaposlenog na službeni put u Veliku Britaniju?*

Odgovor: povlačenjem Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije, zaključen je Sporazum o trgovini i suradnji između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske, s druge strane (SL L 149, 30.4.2021.).

Sastavni dio navedenog Sporazuma je Protokol o koordinaciji socijalne sigurnosti prema kojemu osigurane osobe Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje za vrijeme privremenog boravka na području UK mogu koristiti Europske kartice zdravstvenog osiguranja izdane od strane HZZO-a.

Navedeno podrazumijeva da se prilikom službenog putovanja u Veliku Britaniju ne plaća poseban doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu.

Pitanje 2: *Djelatnik je podnio zahtjev za odlazak u mirovinu s 01.04.2023. godine, ali obnaša dužnost direktora. Da li kao direktor i dalje mora uplatiti doprinose na poduzetničku plaću tj. ako će mirovina biti manja od iznosa na koji se plaćaju doprinosi za poduzetničku plaću?*

Odgovor: Pretpostavljamo da osoba odlazi u mirovinu i nakon odlaska u mirovinu neće zasnovati radni odnos do polovice punoga radnoga vremena (bilo u društvu u kojemu je član uprave ili kod nekog drugog poslodavca). Budući da je navedena osoba član uprave društva, skrećemo Vam pažnju da u toj situaciji ne može ostvariti pravo na isplatu mirovine. Naime, u trenutku odlaska u mirovinu, osoba postaje korisnik prava iz mirovinskog osiguranja i nema više status osigurane osobe, a članak 12. Zakona o mirovinskom osiguranju (Nar. nov., br. 157/13. – 119/22.) izriječno propisuje da se član uprave koji nije osiguran po drugoj osnovi, mora osigurati po osnovi činjenice da je član uprave trgovačkog društva. U tom slučaju mora sam, kao samostalni obveznik plaćanja doprinosa, mjesečno uplaćivati doprinos za mirovinsko osiguranje (po stopi od 20 %, odnosno po stopi od 15 % i 5 % ako je bio osiguran u oba mirovinska stupa) i doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje po stopi od 16,5 % na osnovicu koju čini prosječna mjesečna bruto plaća u Republici Hrvatskoj za razdoblje siječanj – kolovoz prethodne godine (osnovica za 2023. godinu iznosi 1.367,18 eura). Budući da gubitkom statusa osigurane osobe po osnovi radnog odnosa postaje osiguranik po osnovi činjenice da je član uprave trgovačkog društva, isplata mirovine mu se obustavlja (sukladno odredbi članka 99. stavka 1. Zakona o mirovinskom osiguranju). Navedeni problem se može riješiti na dva načina:

- brisanjem statusa člana uprave u sudskom registru, nakon čega nema zapreke za isplatu mirovine ili
- zasnivanjem radnoga odnosa s nepunim radnim vremenom (nepuno radno vrijeme tada treba biti barem jedan sat tjedno, a radni odnos s nepunim radnim vremenom se može nastaviti kod istoga poslodavca ili se može zasnovati kod nekog drugog poslodavca). U navedenom slučaju osoba ima status osigurane osobe po osnovi radnoga odnosa pa se ne mora osigurati kao član uprave trgovačkog

društva, a isplata mirovine joj se ne obustavlja (prema odredbama članka 99. stavka 3. Zakona o mirovinskom osiguranju, umirovljeniku koji radi do polovice punoga radnoga vremena mirovina se iznimno ne obustavlja). U tom se slučaju za umirovljenika koji radi do polovice punoga radnoga vremena a istovremeno je član uprave, prema odredbama članka 187.c stavka 2. Zakona o doprinosima (Nar. nov., br. 84/08. – 33/23.) ne utvrđuje niti godišnja osnovice za plaćanje doprinosa po osnovi članka uprave.

PAUŠALNA NOVČANA NAKNADA ZA PREHRANU U TOKU RADA

Pitanje: Je li u skladu s Pravilnikom donošenje odluke čelnika kojom bi se pravo na novčanu paušalnu naknadu za podmirivanje troškova prehrane vezivalo uz broj dana provedenih na radnom mjestu, odnosno ukoliko je radnik na bolovanju ili koristi godišnji odmor, da mu ne pripada pravo na naknadu troškova prehrane za te dane?

Odgovor: Pravilnik o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17, – 1/23. i 3/23. – ispravak) propisuje sljedeće uvjete za neoporezivu isplatu novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane:

- članak 7. stavak 2. točka 34. i članak 7. stavak 43. Pravilnika – novčana paušalna naknada iznosi najviše do 66,37 eura mjesečno (odnosno do 796,44 eura godišnje). Iz navedene odredbe proizlazi da se pravo na neoporezivu isplatu ove naknade ostvaruje samo za one mjeseci u kojemu je radnik u radnom odnosu kod poslodavca
- članak 7. stavak 43. Pravilnika – novčana paušalna naknada se ne može isplaćivati za više mjeseci unaprijed, ali može za više prethodnih mjeseci istoga poreznog razdoblja (na primjer, u mjesecu travnju 2023. godine neoporezivo se mogu isplatiti neisplaćene paušalne naknade za razdoblje siječanj – ožujak 2023. godine i naknada za travanj 2023. godine – ukupno do 265,48 eura)
- članak 92. stavak 2. točka 5.5. Pravilnika – novčana paušalna naknada se ne može isplatiti u gotovini, već se treba isplatiti na radnikov račun za plaćanje.

Pravilnik o porezu na dohodak propisuje, dakle, prethodno navedene uvjete za neoporezivu isplatu novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane, a hoće li poslodavac i pod kojim uvjetima navedene troškove nadoknaditi radniku, utvrđuje se u izvorima radnog prava koji obvezuju poslodavca (u kolektivnom ugovoru, u ugovoru o radu, u pravilniku o radu, odluci čelnika, i sl.).

Iako to nije uvjet za neoporezivu isplatu, nema zapreke da se pravo na isplatu paušalne novčane naknade za podmirivanje troškova prehrane veže uz prisutnost radnika na radnom mjestu. Dakle, čelnik može odlukom utvrditi da se pravo na isplatu novčane paušalne naknade ostvaruje za dane provedene na radu, a ne i za dane godišnjeg odmora, privremene spriječenosti za rad zbog bolesti, korištenja roditeljskog, oćinskog i roditeljskog dopusta i sl.

NEOPOREZIVA NAGRADA ZA POBJEDU NA RASPISANOM NATJEČAJU

Pitanje: Fakultet je raspisa natječaj za najbolji slogan na koji su se mogli prijaviti svi pod jednakim uvjetima. Možemo li mi isplatiti neoporezivu nagradu prema članku 8. st 6 Zakona o porezu na dohodak?

Odgovor: člankom 8. stavkom 2. točkom 6. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 151/22.) propisano je da se primici ostvareni na nagradnim natječajima ili natjecanjima, raspisanima pod jednakim uvjetima uz mogućnost sudjelovanja svih osoba i igrama na sreću prema posebnom zakonu, ne smatraju dohotkom. Nagrade se, u navedenom slučaju, smatraju primicima za koje se ne pružaju tržišne pro tu usluge pa stoga ne podliježu oporezivanju.

Dakle, ako je na javnom natječaju raspisana nagrada za najbolji slogan, isplaćeni iznos nagrade ne smatra se, u smislu Zakona o porezu na dohodak, dohotkom fizičke osobe pa stoga ne podliježe oporezivanju.

Napominjemo da se na navedeni način izjasnilo i Ministarstvo financija, Središnji ured Porezne uprave, u stajalištu: klasa: 410-01/17-01/124, ur. br. 513-07-21-01/17-2 od 18. travnja 2017. godine.

RETROAKTIVNI OBRAČUN PLAĆA ZA PREKOVREMENI RAD I RAD U NERADNE DANE

Pitanje: Kako napraviti obračun plaće za uvećanja po osnovi prekovremenog rada/rad subotom i nedjeljom za period unazad 5. godina. Radi se o naknadno utvrđenom radu koji nije bio isplaćen kao prekovremeni i nisu obračunata uvećanja za rad subotom i nedjeljom?

Odgovor: Iz upita nije jasno radite li obračun razlike plaće (jer pri isplati plaća za protekle mjeseci nisu obračunani svi dodaci na plaću) na temelju sudske presude ili na temelju naknadno utvrđene pogreške ispravljate obračun plaće, bez da je radnik svoje potraživanje zahtijevao sudskim putem. O navedenoj činjenici ovisi obračun poreza na dohodak, jer odredbe Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 151/22.) propisuju drugačiji način obračuna poreza na dohodak ako se plaće, ostvarene u proteklim poreznim razdobljima, isplaćuju na temelju sudske presude, nagodbe postignute u tijeku sudske postupka, nagodbe sklopljene s nadležnim državnim odvjetništvom u postupcima za mirno rješavanje spora, nagodbe sklopljene u postupku mirenja u individualnim radnim sporovima odnosno u postupcima pred nadležnim službeničkim sudovima u odnosu na plaće koje se isplaćuju na temelju izvansudske nagodbe. Pretpostavljamo da ispravljate obračune plaća bez utuženja, tj. da se razlike plaća zbog naknadno utvrđenih pogrešaka isplaćuju na temelju izvansudske nagodbe s radnicima. U navedenom slučaju se doprinosi obračunavaju prema propisima koji su bili na snazi kada su navedene razlike trebale biti uključene u mjesečne plaće i isplaćene radnicima (po stopama koje su u to vrijeme bile na snazi), a porez na dohodak se, sukladno odredbi članka 24. stavka 1. Zakona o porezu na dohodak obračunava po propisima koji su na snazi na dan isplate utvrđenih razlika plaća. Porezna osnovica, za primjenu propisanih poreznih stopa, u navedenom se slučaju utvrđuje ku-

muliranjem svih isplata primitaka po osnovi nesamostalnoga rada u tijeku istoga mjeseca (svih razlika plaća), uključujući i redovnu isplatu plaće u tom mjesecu, uz korištenje samo jednog mjesečnog osobnog odbitka. U obrascu JOPPD razliku plaće obračunanu za svaki pojedini mjesec treba iskazati u zasebnom retku, uz navođenje razdoblja, tj. mjeseca u određenoj godini za koju se razlika obračunava (zbog pravilnog obračuna zateznih kamata zbog nepravovremeno uplaćenih javnih davanja). Ako pri isplati plaće u proteklim mjesecima prekovremeni sati nisu iskazani u obrascu JOPPD pod 10. – Ukupni sati rada prema kojima se radi obračun, treba ih iskazati u obrascu JOPPD pri isplati obračunanih razlika plaće i to za svaki pojedini mjesec za koji se naknadno obračunava razlika plaće. Na primjer, ako su redovni sati rada određenog mjeseca iznosili 160 sati, a radnik je radio prekovremeno 32 sata, pri isplati plaće za taj mjesec u polju 10. JOPPD obrasca je trebalo upisati 192 sata. Međutim, ako je pod sati rada upisano 160 sati, u obračunu razlike plaće u polje 10. obrasca JOPPD treba upisati neiskazane prekovremene sate, tj. treba upisati 32 sata. Da su prekovremeni sati pri isplati plaće iskazani u obrascu JOPPD (tj. da je u navedenom primjeru u polje 10. obrasca JOPPD upisano 192 sata), a nije obračunano pripadajuće povećanje plaće zbog prekovremenog rada, tada se pri isplati razlike plaće pod 10. obrasca JOPPD upisuje 0, jer su prekovremeni sati već iskazani u JOPPD obrascu pri isplati plaće za taj mjesec.

Na isti način postupate i sa satima rada subotom i nedjeljom. Naime, ako je radno vrijeme radnika raspoređeno na način da radnik radi i subotom i nedjeljom (i pri tome ne radi prekovremeno), tada se njegovi stvarno odrađeni sati prema ugovorenom rasporedu radnog vremena upisuju pod 10. obrasca JOPPD, a uvećanja plaće zbog rada subotom i nedjeljom se uključuju u ukupan bruto iznos plaće za pojedini mjesec. Ako u obračunu plaće nisu uključena povećanja plaće zbog rada subotom i nedjeljom pa naknadno isplaćujete utvrđene razlike plaće po toj osnovi, također ih zasebno, za svaki mjesec za koje su utvrđene, upisujete u obrazac JOPPD, a u sate rada pod 10. obrasca JOPPD se upisuje 0. Međutim, ako su radnici, zbog rada subotom i nedjeljom, imali i prekovremeno odrađene sate, a ti sati nisu upisati u obrazac JOPPD pri isplati plaće, tada ih upisujete u obrazac JOPPD pri isplati utvrđenih razlika plaća.

DNEVNICE ZA SLUŽBENO PUTOVANJE U INOZEMSTVO (erasmus)

Pitanje: U kontekstu provedbe Erasmus projekta zaposlenici putuju u Tursku osobnim automobilom te im je potrebno platiti troškove putovanja službenim automobilom, troškove kotizacije i troškove smještaja. Možemo li im isplatiti per-diem dnevnice za troškove smještaja?

Drugi zaposlenici putuju u Španjolsku. Plaćen im je prijevoz avionom, kotizacija i smještaj. Treba li im isplatiti inozemnu dnevnicu po danu?

Odgovor: Prava zaposlenika na nadoknađivanje nastalih troškova tijekom putovanja u Tursku, a u sklopu Erasmus+ programa, utvrđena su u pravilima za financiranje konkretnog projekta u kojemu sudjeluju. Sredstava za provođenje aktivnosti mobilnosti u okviru programa Europske unije utvrđuju se u skladu s financijskom uredbom Europske ko-

misije, što podrazumijeva da za njihovu isplatu trebaju biti osigurane vjerodostojne isprave sukladno propisima Europske komisije.

Slijedom navedenoga, upućujemo vas da u pravilima za financiranje projekta u kojemu sudjeluju vaši zaposlenici provjerite koji su prihvatljivi troškovi i u kojem se iznosu financiraju te koje vjerodostojne isprave moraju biti priložene za svaku pojedinu isplatu (konkretno, u kojem se iznosu nadoknađuju troškovi putovanja, troškovi smještaja i troškovi prehrane te kojim se vjerodostojnim ispravama dokazuju).

Napominjemo da se, sukladno odredbama članka 9. stavka 1. točke 21. Zakona o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 115/16. – 151/22.) te članka 5. stavka 12. Pravilnika o porezu na dohodak (Nar. nov., br. 10/17. – 1/23. i 3/23. – ispravak) porez na dohodak ne plaća na ukupni iznos primitaka koji se kao bespovratna sredstava, u svrhu obrazovanja i stručnog usavršavanja, a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije, isplaćuju fizičkim osobama za pokriće prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti, pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave sukladno propisima Europske komisije (ugovor, završno izvješće, račun i drugo). Iznos do kojega se ti primici mogu isplatiti neoporezivo utvrđuju tijela akreditirana u skladu s pravilima Europske komisije u Hrvatskoj putem kojih se ti primici isplaćuju. Ako su učitelji upućeni u Španjolsku, također u okviru Erasmus+ programa, pravila za nadoknađivanje nastalih troškova utvrđena su u ugovoru o financiranju toga konkretnog projekta.

NAKNADA ZA NEZAPOŠLJAVANJE INVALIDA

Pitanje: Imamo ima 22 zaposlena, ali od toga su na porodnom i komplikaciji u svezi trudnoće 3 djelatnice. Djelatnicama na porodnom i komplikaciji u svezi trudnoće plaća isplaćuje Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje. Na osnovu navedenog treba li škola plaćati naknadu za neza-pošljavanje invalida?

Odgovor: Prema odredbama članka 8. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 157/13. – 32/20.) poslodavci koji zapošljavaju najmanje 20 radnika dužni su zaposliti, na primjerenom radnom mjestu prema vlastitom odabiru, u primjerenim radnim uvjetima, određeni broj osoba s invaliditetom i to u visini 3 % u odnosu na ukupan broj zaposlenih, neovisno o djelatnosti koju poslodavac obavlja.

U ukupan broj zaposlenih, sukladno odredbama članka 4. Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (Nar. nov., br. 75/18. – 145/20.) ne ubrajaju se:

- radnici koji su s poslodavcem zaključili ugovor o radu na određeno vrijeme za obavljanje sezonskih poslova
- u agenciji za privremeno zapošljavanje – radnici zaposleni na temelju ugovora o radu za privremeno obavljanje poslova odnosno radi ustupanja korisnicima
- u udruzi osoba s invaliditetom koja pruža usluge osobne asistencije – radnici zaposleni na poslovima osobnih asistenata
- radnici zaposleni na poslovima Oružanih snaga Republike Hrvatske, policijskim poslovima, poslovima zaštite i spašavanja, poslovima zaštite osoba i imovine te poslovima

vatrogasaca i pirotehničara na koje se, sukladno Zakonu o zaštiti na radu, primjenjuju posebni propisi o zaštiti na radu.

Kako u navedenim izuzećima nisu navedene osobe koje su u radnom odnosu kod poslodavca, a koriste pravo na rodiljni i/ili roditeljski dopust, odnosno koje su privremeno spriječene raditi zbog komplikacija u svezi s trudnoćom, proizlazi da se navedene osobe ubrajaju u ukupan broj zaposlenih osoba. Kako poslodavac, uključujući navedene osobe, zapošljava ukupno 22 radnika, a nema zaposlenu osobu s invaliditetom, obavezan je svaki mjesec platiti novčanu naknadu u iznosu od 20 % minimalne plaće u Republici Hrvatskoj za osobu s invaliditetom koju je bio dužan zaposliti kako bi ispunio propisanu kvotu.

OBRAČUN BOLOVANJA NA TERET POSLODAVCA

Pitanje: Molimo Vaše mišljenje vezano za obračun bolovanja na teret poslodavca za osobu kojoj isplaćujemo minimalnu plaću. Ista je kolektivnim ugovorom utvrđena u nižem iznosu, ali je sukladno zakonskim odredbama isplaćujemo u visini minimalne plaće.

Odgovor: obveza isplate plaće najmanje u visini minimalne plaće odnosi se na isplatu plaće za obavljeni rad zaposlenika u određenom mjesecu. Međutim, kada je zaposlenik privremeno spriječen raditi uslijed bolesti, poslodavac mu isplaćuje naknadu plaće, a ne plaću za rad u određenom mjesecu što podrazumijeva da iznos naknade plaće nije obavezan utvrditi u visini minimalne plaće. Naknadu plaće poslodavac utvrđuje u skladu s izvorom radnog prava koji ga obvezuje – pretpostavljamo da naknadu plaće utvrđujete u određenom postotku od prosječne plaće isplaćene u prethodnim mjesecima, što znači da će iznos naknade plaće radnika koji ima plaću u visini minimalne plaće biti niži od iznosa minimalne plaće (na primjer, ako se naknada plaće utvrđuje u visini 80 % prosječno isplaćene plaće u prethodnom razdoblju, i ako taj prosjek iznosi 700,00 eura, naknada plaće, u slučaju kada je radnik cijeli mjesec bio na bolovanju na teret poslodavca, iznosi 560,00 eura – bruto). Skrećemo vam pažnju da ako je utvrđena naknada plaća niža od najniže osnovice za plaćanje doprinosa (za 2023. godinu najniža osnovica iznosi 519,53 eura), poslodavac je dužan doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje obračunati i uplatiti na najnižu osnovicu za plaćanje doprinosa.

ISPRAVAK JOPPD obrasca

Pitanje: Ako smo kod jednog vježbenika nismo obračunali doprinos za zdravstveno osiguranje mora li se raditi korektivni obračun ili se može dodatno samo obračunati doprinos na plaću od 16,50 % i koje je onda procedura obračuna i izrade JOPPD obrasca?

Odgovor: ako za vježbenika niste mogli koristiti olakšicu propisanu Zakonom o doprinosima, a kojim se propisuje pravo poslodavca da pri isplati plaće, u propisanom vremenskom razdoblju, ne obračunava i ne plaća doprinos za obvezno zdravstveno osiguranje (dakle, pretpostavljamo da niste

mogli koristiti niti olakšicu za osobu koja se po prvi puta zapošljava niti olakšicu za mladu osobu), a navedeni doprinos niste platili, morate napraviti ispravak obrasca JOPPD i uplatiti propisani doprinos. Ispravkom JOPPD obrasca (svakog pojedinačnog JOPPD obrasca, ako doprinos niste platili za više mjeseci) poništiti ćete redak izvornog obrasca u kojemu su podaci za vježbenika pogrešno šifrirani i iskazani, a dopunom izvornog JOPPD obrasca ćete iskazati ispravno podatke te platiti doprinos za obvezno zdravstveno za razdoblje za koje nije uplaćen. Obračunane i uplaćene kamate zbog nepravovremeno plaćenog doprinosa za obvezno zdravstveno osiguranje niste obvezni iskazati u obrascu JOPPD.

NABAVA IMOVINE NA LEASING – ZADUŽIVANJE?

Pitanje: Korisnik županijskog proračuna namjerava dugoročno unajmiti opremu za obavljanje djelatnosti. Opcije su financijski ili operativni najam (leasing). Je li financijski najam (leasing) i/ili operativni najam dugoročno zaduživanje ili je preuzimanje obveza na teret budućih proračuna. U kojemu se slučaju primjenjuje čl. 48 ili 127 Zakona proračunu?

Odgovor: U slučaju da se odlučite za nabavu opreme za potrebe obavljanja djelatnosti putem financijskog leasinga, vaš proračunski korisnik može se dugoročno zadužiti sukladno odredbama članka 127. Zakona o proračunu (Narodne novine, br. 144/21), uz suglasnost osnivača sukladno aktu o osnivanju. Ako se odlučite za nabavu automobila za potrebe obavljanja djelatnosti putem operativnog leasinga, vaš proračunski korisnik je dužan postupiti sukladno odredbama članka 48. Zakona o proračunu i ishoditi suglasnost izvršnog tijela (čelnika) svoga osnivača to jest županije. Da bi izvršno tijelo jedinice (županije) moglo dati suglasnost svom proračunskom korisniku da može preuzeti obveze iz ugovora o operativnom leasingu na teret proračuna za tu namjenu i do visine utvrđene u financijskom planu – u proračunu županije odnosno u financijskom planu proračunskog korisnika županije moraju biti osigurana/planirana sredstva za najam opreme za potrebe obavljanja posla (na kontu/računu za najam). Nakon što osigura sredstva u svom financijskom planu, proračunski korisnik može zatražiti suglasnost svog osnivača za preuzimanje višegodišnjih obveza temeljem članka 48. Zakona o proračunu.

Pregledajte našu ponudu edukacija iz područja financija, računovodstva, revizije, prava i menadžmenta u javnom i neprofitnom sektoru na internet stranici

www.tim4pin.hr

1. Neoporezivi iznosi naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina

Tablica 1. Pregled neoporezivih iznosa naknada, potpora, nagrada, dnevnica i otpremnina¹

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
I. Naknade		
1.	Prijevozni troškovi na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.27. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova
2.	Troškovi noćenja na službenom putovanju (čl.7.st.2.t.28. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova bez ograničenja kategorije hotela
3.	Troškovi prijevoza na posao i s posla (mjesni i međumjesni) (čl.7.st.2.t.29. i 30. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih troškova prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte javnog prijevoza odnosno do visine cijene mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte ²
4.	Uporaba privatnog automobila u poslovne svrhe (čl.7.st.2.t.31. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 0,40 po prijednom kilometru
II. Dnevnice, terenski dodatak i naknada za odvojeni život		
1.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u tuzemstvu (čl.7.st.2.t.19. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 26,55 ³ (do 70% ako je osiguran jedan obrok do 40% ako su osigurana dva obroka)
2.	Dnevnice za službeno putovanje u tuzemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.20. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 13,28 (do 70% ako je osiguran jedan obrok do 40% ako su osigurana dva obroka)
3.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 12 sati dnevno i dnevica za rad na terenu u inozemstvu (čl.7.st.2.t.21. Pravilnika o porezu na dohodak)	do iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službeno putovanja za korisnike državnog proračuna (Odluka Vlade RH, NN, br. 8/06)
4.	Dnevnice za službeno putovanje u inozemstvu koje traje više od 8 sati, a manje od 12 sati dnevno (čl.7.st.2.t.22. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 50% iznosa utvrđenih propisima o izdacima za službeno putovanja za korisnike državnog proračuna

¹ Čl. 7., st. 2. Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 10/17, 128/17, 106/18, 1/19, 80/19, 1/20, 74/20, 1/21, 102/22, 112/22, 156/22, 1/23, 3/23).

² Čl. 7. st.33. Pravilnika o porezu na dohodak: Naknade troškova prijevoza na posao i s posla međumjesnim javnim prijevozom i/ili naknade stvarnih izdataka prema cijeni mjesečne odnosno pojedinačne prijevozne karte mjesnim javnim prijevozom ne odnose se na isplate radnicima koji cijeli mjesec nisu radili odnosno koji su cijeli mjesec proveli na bolovanju ili plaćenom odnosno neplaćenom dopustu u skladu s posebnim propisima ili su cijeli mjesec radili od kuće.

³ Čl. 7., st. 13. Pravilnika o porezu na dohodak: Ako je na službenom putovanju odnosno radu na terenu, na teret poslodavca, osiguran jedan obrok (ručak ili večera) neoporezivi iznos dnevnice koji se isplaćuje u novcu umanjuje se za 30% odnosno za 60% ako su osigurana dva obroka (ručak i večera). Doručak koji je uračunat u cijenu noćenja smatra se troškom noćenja i ne smatra se osiguranom prehranom. Smatrat će se da je osobi prehrana osigurana i ako je osiguran obrok (ručak i/ili večera):

- u cijeni kotizacije za prisustvovanja seminarima, stručnim savjetovanjima i slično
- u cijeni karte za putovanje brodom
- u cijeni zrakoplovne putničke karte, zbog prekida putovanja ili
- iz sredstava reprezentacije poslodavca.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
5.	Dnevnice za službeno putovanja <i>per diem</i> koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca (čl.7.st.2.t.26. Pravilnika o porezu na dohodak)	do propisanog iznosa
6.	Pomorski dodatak (čl.7.st.2.t.23. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 33,19 dnevno
7.	Pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe (čl.7.st.2.t.24. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 53,09 dnevno
8.	Naknada za odvojeni život (čl.7.st.2.t.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
III. Otpremnine i darovi		
1.	Otpremnina (pri odlasku u mirovinu) (čl.7.st.2.t.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.327,24
2.	Otpremnina zbog poslovno i osobno uvjetovanih otkaza ugovora o radu prema Zakonu o radu (čl.7.st.2.t.15. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 862,71 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
3.	Otpremnine zbog ozljede na radu i profesionalne bolesti (čl.7.st.2.t.16. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.061,79 (za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca)
4.	Dar djetetu do 15 godina starosti (koje je do 31. prosinca tekuće godine navršilo 15 godina starosti) (čl.7.st.2.t.18. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 132,73 godišnje
5.	Dar u naravi (čl.22.st.3.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 132,72 godišnje
6.	Godišnja prigodna nagrada (božićnica, naknade za godišnji odmor i sl.) (čl.7.st.2.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 663,62 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
7.	Nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika (dodatna plaća, dodatak uz mjesečnu plaću i sl.) (čl.7.st.2.t.32. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 995,43 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
8.	Naknade za podmirivanje troškova ugostiteljskih, turističkih i drugih usluga namijenjenih odmoru radnika prema propisima ministarstva nadležnog za turizam (čl.7.st.2.t.33. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
9.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika (čl.7.st.2.t.34. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 796,44 godišnje (ukupno kod svih poslodavaca)
10.	Troškovi prehrane radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.35. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.592,76 godišnje pod uvjetom da račun i obavljanim uslugama prehrane glase na poslodavca i da su podmireni bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga prehrane obavljena
11.	Troškovi smještaja radnika nastali za vrijeme radnog odnosa kod poslodavca na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.36. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka podmirjenih bezgotovinskim putem. Neoporezivi primitak priznaje se za mjesec u kojem je usluga smještaja obavljena, a ako se isplaćuje radniku, priznaje se u mjesecu isplate

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
12.	Naknade za troškove redovne skrbi djece radnika isplaćene na račun radnika temeljem vjerodostojne dokumentacije ustanova predškolskog odgoja te drugih pravnih ili fizičkih osoba koje temeljem posebnih propisa i odluka nadležnog tijela skrbe o djetetu predškolske dobi (čl.7.st.2.t.37. Pravilnika o porezu na dohodak)	do visine stvarnih izdataka
13.	Novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova radnika za rad od kuće	Do 3,98 po danu rada od kuće, a najviše do 66,37 mjesečno
IV. Potpore		
1.	Zbog invalidnosti zaposlenika (čl.7.st.2.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje
2.	U slučaju smrti zaposlenika (osim potpora koje poslodavci isplaćuju djeci radnika – one su neoporezive u ukupnom iznosu) (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 995,43
3.	Jednokratne potpore koje djeci u slučaju smrti roditelja isplaćuju ili daju jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave na temelju svojih općih akata te pravne i fizičke osobe (čl.7.st.2.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
4.	Jednokratne potpore u slučaju smrti člana uže obitelji radnika (bračnog druga, roditelja, roditelja bračnog druga, djece, drugih predaka i potomaka u izravnoj liniji, posvojene i udomljene djece i djece na skrbi te punoljetne osobe kojoj je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu) (čl.7.st.2.t.3. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 398,17
5.	Potpore zbog neprekidnog bolovanja radnika dužeg od 90 dana. Razdoblje bolovanja duže od 90 dana ne mora se odnositi na jednu kalendarsku godinu (čl.7.st.2.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje
6.	Potpore za novorođenče (čl.7.st.2.t.25. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 1.327,24
7.	Darovanje za zdravstvene potrebe (operativne zahvate, liječenja, nabavu lijekova i ortopedskih pomagala te troškove prijevoza i smještaja u zdravstvene ustanove), rješavanje kojih nije plaćeno obveznim, dopunskim, dodatnim i privatnim zdravstvenim osiguranjem niti na teret sredstava fizičke osobe, pod uvjetom da je darovanje, odnosno plaćanje nastalih izdataka za tu namjenu obavljeno na žiroračun primatelja dara ili zdravstvene ustanove te na temelju vjerodostojnih isprava. (čl.4.st.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
8.	Udžbenici, radne bilježnice i bilježnice koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave daju učenicima osnovnih i srednjih škola na redovitom školovanju odnosno novčane naknade koje isplaćuju za te svrhe na temelju svojih općih akata i za koje su sredstva planirana u proračunima tih jedinica (čl.8.st.2.t.10. Zakona o porezu na dohodak ⁴)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
9.	Formalni i neformalni programi obrazovanja nezaposlenih osoba i drugih socijalno ugroženih skupina koje bez naplate organiziraju pravne i/ili fizičke osobe, a koji se financiraju iz državnog proračuna i/ili proračuna lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili iz fondova i programa Europske unije i drugih međunarodnih fondova (čl.8.st.2.t.11. Zakona o porezu na dohodak)	u visini stvarnih izdataka za tu namjenu
10.	Premije dobrovoljnog mirovinskog osiguranja koje poslodavac uplaćuje u korist svojeg radnika, uz njegov pristanak, tuzemnom dobrovoljnom mirovinskom fondu, koji je registriran u skladu s propisima koji uređuju dobrovoljno mirovinsko osiguranje (čl.9.st.1.t.18. Zakona o porezu na dohodak)	66,37 eura mjesečno, odnosno 796,44 eura godišnje
11.	Premije dodatnog i dopunskog zdravstvenog osiguranja na temelju vjerodostojne dokumentacije (čl.7.st.2.t.38. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 331,81 godišnje podmirene bezgotovinskim putem (ukupno kod svih poslodavaca)
12.	Potpore djetetu umrlog ili bivšeg radnika, kod kojeg je nastupio potpuni gubitak radne sposobnosti, za školovanje do 15. godine života odnosno do završetka osnovnoškolskog obrazovanja (čl.7.st.2.t.17. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
13.	Sredstva koja se fizičkim osobama dodjeljuju iz fondova i programa EU po tijelima akreditiranim ⁵ u skladu s pravilima EU, za provedbu aktivnosti mobilnosti u okviru programa i fondova Europske unije, a u svrhe obrazovanja i stručnog usavršavanja za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane i smještaja te za realizaciju projektnih aktivnosti koje prijavljuju fizičke osobe (izdaci za najam prostora, osiguranje, opremu i materijale i drugo), a u skladu s financijskom uredbom Europske komisije (čl.5.st.12. Pravilnika o porezu na dohodak)	ukupan iznos primitaka
14.	Sredstva za pokriće troškova školovanja, usavršavanja i znanstvenih istraživanja, neovisno isplaćuje li navedene primitke poslodavac ili drugi isplatiatelj, ako se ti primici ne ostvaruju u okvirima provedbe aktivnosti mobilnosti te pod uvjetom da se ne smatraju izvorom dohotka, na temelju vjerodostojnih isprava (ugovor, izvješće, račun i drugo) (čl.5.st.13. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanih u skladu s posebnim propisima prema kojima se programi provode
15.	Naknade za pokriće izdataka prijevoznih troškova, prehrane, smještaja i drugih prihvatljivih troškova propisanih pravilima i propisima tijela Europske unije, koje se isplaćuju dugoročnim i kratkoročnim stručnjacima u skladu s međunarodnim ugovorom za vrijeme rada na projektu financiranom od strane Europske unije za provedbu programa tehničke pomoći Europske unije pod uvjetom da su osigurane vjerodostojne isprave (ugovor, izvješće, obračun i dr.) (čl.5.st.14. Pravilnika o porezu na dohodak)	najviše u visini propisanoj pravilima i propisima tijela Europske unije prema kojima se projekti provode

⁴ Zakon o porezu na dohodak (NN, br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20 i 151/22).

⁵ Agencija za mobilnost i programe EU.

RB.	Vrsta isplate	Neoporezivi primici (u eurima i centima)
V. Nagrade zaposlenicima		
	Za izvršenih:	
	• 10 godina radnog staža	do 199,09
	• 15 godina radnog staža	do 265,45
	• 20 godina radnog staža	do 331,81
	• 25 godina radnog staža	do 398,17
1.	• 30 godina radnog staža	do 464,53
	• 35 godina radnog staža	do 530,90
	• 40 godina radnog staža i svakih narednih 5 godina (čl.7.st.2.t.6.-12. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 663,62
VI. Stipendije		
1.	Stipendije učenicima i studentima za redovno školovanje u tuzemstvu i inozemstvu na srednjim, višim i visokim školama te fakultetima (čl.6.st.1.t.4. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
2.	Stipendija koja se dodjeljuje studentima za izvrsna postignuća, a koje se dodjeljuju temeljem javnih natječaja kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima (čl.6.st.1.t.5. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 530,90 mjesečno
3.	Stipendije studentima izabranima na javnim natječajima kojima mogu pristupiti svi studenti pod jednakim uvjetima, za redovito školovanje na visokim učilištima koje isplaćuju, odnosno dodjeljuju zaklade, fondacije, ustanove i druge institucije, registrirane u Republici Hrvatskoj za odgojno-obrazovne ili znanstvenoistraživačke svrhe, koje djeluju u skladu s posebnim propisima i osnovane su s namjenom stipendiranja (čl.9.st.1.t.19. Zakona o porezu na dohodak)	u ukupnom iznosu isplate
VII. Stipendije, nagrade i naknade športašima		
1.	Športske stipendije, koje se prema posebnim propisima isplaćuju športašima za njihovo športsko usavršavanje (čl.6.st.1.t.6. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
2.	Naknade športašima amaterima, prema posebnim propisima (čl.6.st.1.t.8. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno
3.	Nagrade za športska ostvarenja ⁶ (čl.6.st.1.t.7. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 2.654,48 godišnje
VIII. Primici učenika i studenata		
1.	Primici po posebnim propisima učenika i studenata na redovnom školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga (čl.6.st.1.t.2. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 3.185,38 godišnje
2.	Nagrade učenicima za vrijeme praktičnog rada i naukovanja i naknade učenicima za vrijeme dualnog obrazovanja (čl.6.st.1.t.1. Pravilnika o porezu na dohodak)	do 232,27 mjesečno

1.1. Isplate zaposlenicima

Iznose naknada, potpora i nagrada iz tablice 1. poslodavac može isplatiti neoporezivo samo zaposlenicima, bez obveze obračuna poreza i doprinosa. Ako isplatiatelj isplaćuje na ime naknada, potpora i nagrada veće iznose

zaposlenicima, razlika se pribraja plaći u tom mjesecu, obračunavaju se doprinosi te porez na dohodak i prerez (čl. 21. Zakona o porezu na dohodak).

Opozivnim primicima po osnovi nesamostalnog rada ne smatraju se voda te topli i hladni napitci (osim napitaka koji u sebi sadrže alkohol), a koje poslodavac na svoj teret omogućuje radnicima za vrijeme radnog vremena.⁷

1.2. Isplate osobama koje nisu u radnom odnosu

Ako se prethodno navedeni iznosi isplaćuju osobama koje nisu u radnom odnosu, ukupno isplaćeni iznos smatra se drugim dohotkom.

Iznimka su neprofitne organizacije i proračunski korisnici. Osobama koje nisu u radnom odnosu neprofitne organizacije i proračunski korisnici mogu neoporezivo isplaćivati:

- Naknade troškova službenog putovanja (troškovi prijevoza, noćenja i dnevnica) i troškove korištenja osobnog automobila u službene svrhe, ako obavljaju poslove za potrebe tih organizacija i ako do trenutka isplate navedenih primitaka u istom poreznom razdoblju nisu ostvarile dohodak po osnovi nesamostalnog rada ili drugi dohodak u neprofitnim organizacijama uz naknadu, a do propisanog iznosa, prema članku 9., stavku 1., točki 11. Zakona o porezu na dohodak i članku 6., stavcima 7. i 8. Pravilnika o porezu na dohodak.
- Troškove noćenja i prijevoza na službenom putovanju osobama koje **primaju naknadu**, ali pod uvjetom da račun za noćenje i prijevoz glase na neprofitnu organizaciju ili proračunskog korisnika, prema članku 9., stavku 1., točki 12. Zakona o porezu na dohodak.
- Naknade za korištenje privatnog automobila u službene svrhe do 0,40 eura po prijednom kilometru koje se isplaćuju osobama s invaliditetom koje, u skladu s propisom kojim je uređen znak pristupačnosti u trenutku odlaska na službeni put, imaju pravo na znak pristupačnosti.

2. Naknade korisnika državnog proračuna

2.1. Osnovica za obračun naknada, potpora i otpremnina za mirovinu za korisnike državnog proračuna

Temeljem članka 35. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2022. godinu (NN, br. 62/22 i 131/22), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2022. godini iznosi **3.326,00 kn**.

Temeljem članka 39. Zakona o izvršavanju Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu (NN, br. 145/22), osnovica za obračun naknada i drugih primanja na temelju posebnih propisa (tzv. **proračunska osnovica**) u 2023. godini iznosi 441,44 eura.

⁶ Pravilnik o mjerilima za dodjelu nagrada športašima za sportska ostvarenja (NN, br. 46/14 i 9/17).

⁷ Članak 7. stavak 41. Pravilnika o porezu na dohodak.

2.2. Materijalna prava prema kolektivnim ugovorima za državne i javne službenike i namještenike

Tablica 2. Pregled materijalnih prava

Materijalno pravo	Državni službenici i namještenici*	Službenici i namještenici u javnim službama**
Dnevnica za službeni put u zemlji***	200,00 kn odnosno 26,55 eur	200,00 kn odnosno 26,55 eur
Dodatak za rad na terenu	200,00 kn odnosno 26,55 eur	200,00 kn odnosno 26,55 eur
Osnovica za isplatu jubilarne nagrade****	1.800,00 kn odnosno 238,90 eur	1.800,00 kn odnosno 238,90 eur
Regres za korištenje godišnjeg odmora	1.750,00 kn odnosno 232,27 eur	232,27 eur
Godišnja nagrada za božićne blagdane (božićnica)	1.750,00 kn odnosno 232,27 eur	232,27 eur
Dar djetetu u prigodi Dana sv. Nikole	753,45 kn odnosno 100,00 eur	100,00 eur
Naknada za odvojeni život od obitelji*****	1.000,00 kn odnosno 132,72 eur	
Otpremnina prilikom odlaska u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće državnog službenika i namještenika koje će biti važeće na zadnji dan rada u državnoj službi prije odlaska državnog službenika i namještenika u mirovinu	dvije osnovice za izračun plaće zaposlenika, koja je važeća na zadnji dan rada u javnoj službi prije odlaska u mirovinu
Naknada za korištenje privatnog automobila u službene svrhe*****	3,00 kn odnosno 0,40 eura po prijeđenom kilometru	3,00 kn odnosno 0,40 eura po prijeđenom kilometru

* Članak 109. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike (NN, br. 56/22): Ugovorne strane su suglasne, ako Vlada sa sindikatima javnih službi, ugovori materijalna prava povoljnije od ugovorenih za državne službenike i namještenike, jednako će se primijeniti i na državne službenike i namještenike.

** Temeljni kolektivni ugovor za službenike i namještenike u javnim službama (NN, br. 56/22) i Dodatak I. Temeljnom kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama (NN 127/22).

*** Ako dođe do promjene poreznih propisa kojima se neoporezivi iznos dnevnice povećava, od dana primjene toga propisa toliko se povećava iznos dnevnice. (čl.62.st.5.)

**** O visini osnovice za isplatu jubilarne nagrade Vlada RH i sindikati javnih službi (čl.67.st.2.) kao i sindikat državne službe (čl.55.st.3.) pregovarati će svake godine prije donošenja Državnog proračuna Republike Hrvatske za sljedeću godinu, s time da ako se dogovor ne postigne, osnovica za jubilarnu nagradu iznosi najmanje 1.800,00 kuna neto.

***** Naknada za odvojeni život za službenike i namještenike u javnim službama uredit će se granskim kolektivnim ugovorima (članak 64.).

***** Ako je zaposleniku odobreno korištenje privatnog automobila u službene svrhe, nadoknadit će mu se troškovi u visini neoporezivog iznosa prema poreznim propisima. (članak 66. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama)

Napomena: iznosi dnevnica za službeni put u zemlji i za rad na terenu, osnovice za jubilarnu nagradu i naknade za odvojeni život od obitelji preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

2.3. Jubilarna nagrada

Tablica 3. Iznosi jubilarne nagrade prema kolektivnim ugovorima

Godine neprekidne službe/rada u državnim tijelima i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave	Osnovica u državnim i javnim službama: 1.800,00 kn* odnosno 238,90 eura	Neoporezivi iznosi jubilarne nagrade u eurima i centima
1	2	3
5	1.800 kn – 238,90 eur	Oporezivo u cijelosti
10	2.250 kn – 298,63 eur	199,09
15	2.700 kn – 358,35 eur	265,45
20	3.150 kn – 418,08 eur	331,81
25	3.600 kn – 477,80 eur	398,17
30	4.500 kn – 597,25 eur	464,53
35	5.400 kn – 716,70 eur	530,90
40	7.200 kn – 955,60 eur	663,62
45	9.000 kn – 1.194,51 eur	663,62

* Za državne službenike i namještenike sukladno članku 55. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike, a za službenike i namještenike u javnim službama sukladno članku 67. Temeljnog kolektivnog ugovora za službenike i namještenike u javnim službama.

Napomena: kunski iznosi preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

2.4. Dnevnice u zemlji

Prema **Odluci o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima** (NN, br. 117/12), proračunskim korisnicima i izvanproračunskim fondovima, isplaćuju se iznosi naknada prikazani u tablici 4. Prema članku 8. stavku 3. Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN, br. 10/99 – 16/19) **suci i pravosudni dužnosnici imaju pravo na dnevnicu u visini određenoj za službenike u pravosudnom tijelu** (200,00 kn odnosno 26,55 eura dnevno).

Tablica 4. Visina naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene, koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima⁸

Vrsta naknade	Iznos
Dnevnice za službeni put u zemlji	150,00 kn odnosno 19,91 eur dnevno
Troškovi noćenja	prema priloženom računu
Naknada troškova za korištenje privatnog automobila u službene svrhe	2,00 kn odnosno 0,40 eur po prijeđenom kilometru
Terenski dodatak	150,00 kn odnosno 19,91 eur dnevno
Naknada za odvojeni život od obitelji	1.000,00 kn odnosno 132,72 eur mjesečno
Naknada za odvojeni život kada je osiguran smještaj na teret proračuna	500,00 kn odnosno 66,36 eur mjesečno

Napomena: kunski iznosi preračunati su u eure korištenjem fiksnog tečaja konverzije 7,53450.

⁸ Odluka o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknade za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima (NN, br. 117/12).

2.5. Dnevnice za inozemstvo

Odlukom o visini dnevnice za službeno putovanje u inozemstvo za korisnike koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna (NN, br. 8/06), a u skladu s člankom 7., stavkom 2., točkama 21. i 22. Pravilnika o porezu na dohodak propisan je neoporezivi iznos **dnevnica za službeni put u inozemstvo** (visina dnevnica po državama objavljena je na www.tim4pin.hr).

Sukladno članku 7. stavcima 18. i 19. Pravilnika o porezu na dohodak⁹, ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi zračni prijevoz, inozemna dnevnicica se obračunava dva sata prije vremena predviđenog polijetanja zrakoplova iz posljednje zračne luke u Republici Hrvatskoj do vremena dolaska zrakoplova u prvu zračnu luku u Republici Hrvatskoj. Ako se za službeno putovanje u inozemstvo koristi brod, dnevnicica se obračunava od sata polaska broda iz posljednjeg pristaništa u Republici Hrvatskoj do sata povratka broda u prvo pristanište u Republici Hrvatskoj. Za svako zadržavanje, odnosno proputovanje kroz stranu državu koje traje duže od 12 sati obračunava se dnevnicica za tu stranu državu, a svako zadržavanje u stranoj državi kraće od 12 sati, obračunava se u vrijeme provedeno u idućoj državi u kojoj se provelo više od 12 sati. Ako je ukupno na putovanju osoba provela više od osam, odnosno više od 12 sati, a u inozemstvu manje od osam sati, tada se isplaćuje pripadajuća tuzemna dnevnicica, uzevši u obzir ukupan broj sati provedenih na putovanju u tuzemstvu i inozemstvu.

3. Plaće

3.1. Osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka¹⁰

Osnovni osobni odbitak i dijelovi osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje izračunavaju se primjenom propisanih koeficijenta na osnovicu osobnog odbitka koja iznosi 331,81 euro. Osnovni osobni odbitak iznosi 530,90 eura (koeficijent 1,6 osnovice osobnog odbitka).

Tablica 5. Uvećanje osobnog odbitka za uzdržavane članove uže obitelji i djecu te invalidnost/tjelesno oštećenje

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
1.	Uzdržavani članovi uže obitelji ¹¹	0,7	232,27
2.	Prvo uzdržavano dijete	0,7	232,27
3.	Drugo uzdržavano dijete	1,0	331,81
4.	Treće uzdržavano dijete	1,4	464,53
5.	Četvrto uzdržavano dijete	1,9	630,44

⁹ Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o porezu na dohodak (NN, br. 128/17).

¹⁰ Članak 14. Zakona o porezu na dohodak.

¹¹ Sukladno članku 14., od 1. siječnja 2019. uzdržavanim članovima uže obitelji smatraju se bračni drug, roditelji poreznog obveznika, maćeha odnosno očuci koje punoljetno pastorče uzdržava, djeca nakon prvog zaposlenja te punoljetne osobe kojima je porezni obveznik imenovan skrbnikom prema posebnom zakonu, dok se djecom smatraju djeca koju roditelji, maćeha odnosno očuci, posvojitelji, udomitelji i skrbnici uzdržavaju. Djecom se smatraju i djeca nakon završetka redovnog školovanja do prvog zapošljavanja.

R. br.	Osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka	Koeficijent	Mjesečni iznos (u eur)
6.	Peto uzdržavano dijete	2,5	829,53
7.	Šesto uzdržavano dijete	3,2	1061,79
8.	Sedmo uzdržavano dijete	4,0	1327,24
9.	Osmo uzdržavano dijete	4,9	1625,87
10.	Deveto uzdržavano dijete	5,9	1957,68
11.	Za svako daljnje uzdržavano dijete koeficijent osnovnoga osobnog odbitka progresivno se uvećava se za 1,1 ... više u odnosu prema koeficijentu za prethodno dijete		
12.	Invalidnost poreznog obveznika, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta	0,4	132,72
13.	Invalidnost utvrđena po jednoj osnovi 100% i/ili korištenje, na temelju posebnih propisa, prava na doplatak za pomoć i njegov poreznog obveznika odnosno prava na osobnu invalidninu, svakog uzdržavanog člana uže obitelji i svakog uzdržavanog djeteta. Korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka po ovoj osnovi isključuje korištenje uvećanja osnovnog osobnog odbitka iz r. br. 12.	1,5	497,72

3.2. Utvrđivanje predujma poreza na dohodak od nesamostalnog rada¹²

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se od porezne osnovice koju čini iznos svih primitaka od nesamostalnog rada ostvarenih tijekom jednog mjeseca, umanjen za uplaćene doprinose za obvezna osiguranja iz primitka ili doprinose za mirovinska osiguranja i za iznos mjesečnog osobnog odbitka, a na temelju porezne kartice.

Predujam poreza na dohodak od nesamostalnog rada obračunava se po stopi od 20% od mjesečne porezne osnovice do visine 3.981,69 eura te po stopi od 30% na poreznu osnovicu iznad 3.981,69 eura¹³.

3.3. Doprinosi

3.3.1. Osnovice za obračun doprinosa u 2022. i 2023. godini

Doprinosi se obračunavaju prema stvarno isplaćenju plaći, koja ne može biti manja od minimalne plaće. Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2023. godinu (NN, br. 122/22), minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. godine utvrđena je u bruto iznosu 700,00 eura. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2023. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023. godine.

Prema Uredbi o visini minimalne plaće za 2023. godinu (NN, br. 122/22), **minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja 2023. do 31. prosinca 2023. godine** utvrđena je u **bruto iznosu 700,00 eura**. Uredba se primjenjuje počevši od plaće za siječanj 2023. koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023. godine.

¹² Članak 24. Zakona o porezu na dohodak.

¹³ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak.

Najniža mjesečna osnovica¹⁴

Ako je iznos isplaćene plaće (ili naknade bolovanja) manji od najniže osnovice za obračun doprinosa, tada doprinos se treba obračunati na iznos **najniže mjesečne osnovice**, koja za 2023. godinu iznosi **519,53 eura**¹⁵.

Najviša mjesečna osnovica

Najviša mjesečna osnovica iznosi za 2023. godinu iznosi **8.203,08 eura**¹⁶. Na iznos plaće koja je veća od najviše mjesečne osnovice ne obračunava se doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup), ali samo kod obračunavanja mjesečne plaće za određeni mjesec. Kod isplate bonusa, naknada, nagrada i otpremnina, doprinos za mirovinsko osiguranje (I. i II. stup) obračunava se na ukupan bruto iznos isplate.

Najviša godišnja osnovica

Najviša godišnja osnovica za 2023. godinu iznosi **98.436,96 eura**¹⁷ i primjenjuje se samo za doprinos za mirovinsko osiguranje za I. stup.

3.3.2. Stope doprinosa iz plaće i na plaću

Sukladno članku 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima¹⁸ (NN, br. 106/18), obveznim osiguranjima smatraju se:

1. obvezno mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti,
2. obvezno mirovinsko osiguranje za starost na temelju individualne kapitalizirane štednje,
3. obvezno zdravstveno osiguranje i obvezno zdravstveno osiguranje za slučaj ozljede na radu i profesionalne bolesti.

Tablica 6. Doprinosi iz plaće i na plaću

Doprinosi iz plaće	Stope
• Za mirovinsko osiguranje	20 %
• I. stup	15 %
• II. stup	5 %
Doprinosi iz plaće	Stope
• Za zdravstveno osiguranje	16,5 %

Od 1. siječnja 2015. poslodavci koji zapošljavaju 20 i više radnika, ako nemaju 2% zaposlenih osoba koje se prema posebnim propisima smatraju osobama s invaliditetom¹⁹,

¹⁴ Prosječni iznos mjesečne plaće (bruto) isplaćene po jednom zaposlenom kod pravnih osoba u Republici Hrvatskoj u razdoblju siječanj – kolovoz prethodne godine, koju objavljuje Državni zavod za statistiku, pomnožen s koeficijentom 0,38.

¹⁵ Sukladno Naredbi o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br. 1/23, 27/23 i 43/23).

¹⁶ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br.1/23, 27/23 i 43/23)

¹⁷ Naredba o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu (NN, br.1/23, 27/23 i 43/23)

¹⁸ Zakon o izmjenama Zakona o doprinosima primjenjuje se počevši od obračuna plaće za siječanj 2019.

¹⁹ Sukladno članku 4.a Pravilnika o utvrđivanju kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom (NN, 75/18, 120/18, 37/20 i 145/20) obveza kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom ne odnosi se na: predstavništva stranih osoba, strana diplomatska i konzularna predstavništva, integrativne radionice i zaštitne radionice, poslodavce u sektoru proizvodnje tekstila, odje-

plaćaju posebnu novčanu naknadu čija se osnovica utvrđuje kao umnožak broja osoba s invaliditetom, koje je obveznik bio dužan zaposliti i iznosa minimalne plaće za razdoblje za koje se obveza odnosi, a visina naknade obračunavala se po stopi od 30% zaključno s 29. veljače 2020., a od 1. ožujka 2020. po stopi od 20%.²⁰ Za 2022. godinu mjesečna naknada iznosi 937,50 kn, a za 2023. godinu 140,00 eur.

Sukladno točki III: Odluke o namjeni korištenja sredstava i odgodi plaćanja novčane naknade zbog neispunjenja obveze kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom (NN 36/20) odgođena je obveza plaćanja novčane naknade poslodavcima obveznicima kvotnog zapošljavanja osoba s invaliditetom koja je nastala za mjesec ožujak, travanj i svibanj 2020. godine, uz mogućnost odgode plaćanja obveze koje su nastale u naredna 3 mjeseca. Odgođene obveze mogu se podmiriti obročnom otplatom u roku od 24 mjeseca od dana dospelosti obveze. Za vrijeme trajanja odgode plaćanja i obročne otplate ne obračunavaju se kamate i ne teče zastara.

Poslodavac je obvezan na plaće radnika, kojima se staž računa s povećanim trajanjem, uplatiti i povećani doprinos za mirovinsko osiguranje na bruto plaću radnika, prema stopama prikazanim u tablici 7.

Tablica 7. Staž osiguranja s povećanim trajanjem²¹

Za 12 mj. staža priznaje se	Ukupna stopa doprinosa	Stope doprinosa za radnike u I. stupu	Stope doprinosa za radnike u II. stupu
14 mjeseci	4,86 %	3,61 %	1,25 %
15 mjeseci	7,84 %	5,83 %	2,01 %
16 mjeseci	11,28 %	8,39 %	2,89 %
18 mjeseci	17,58 %	13,07 %	4,51 %

3.3.3. Posebni doprinos za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

Posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu plaćaju poslodavci i isplataljeli drugog dohotka (čl. 188. Zakona o doprinosima, NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18 i 33/23) za vrijeme izaslanja, službenog boravka ili službenog puta u inozemstvu. Doprinos se ne plaća za službena putovanja, boravak ili izaslanje u:

- **Države članice Europske unije** (od 1.7.2013.)
- **Veliku Britaniju i Sjevernu Irsku**
- **Države s kojima je međunarodnim ugovorom o socijalnom osiguranju uređeno pitanje korištenja zdravstvene zaštite u inozemstvu** (Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Srbija, Turska – od 19.12.2013.)
- **Države članice Europskog gospodarskog prostora** (Norveška, Island i Lihtenštajn – od 12.04.2014.)
- **Švicarsku konfederaciju** (od 01.01.2017.)

će, kože, drva i namještaja te novoosnovane poslodavce u razdoblju od 24 mjeseca od dana upisa u odgovarajući registar odnosno dana ustrojavanja prema posebnom propisu.

²⁰ Članak 10. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (NN, br. 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20).

²¹ Sukladno čl. 13., st. 1., t. 3., te čl. 17, st. 1., t. 2. Zakona o doprinosima (NN, br. 84/08, 152/08, 94/09, 18/11, 22/12, 144/12, 148/13, 41/14, 143/14, 115/16, 106/18 i 33/23).

Tablica 8. Osnovica i stopa za obračun posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu za cijeli mjesec²²

Osnovica za obračun doprinosa	2023. ²³ euri i centi
	519,53
Stopa	20 %
Iznos doprinosa	103,91

Tablica 9. Dnevne osnovice i obveze za različit broj kalendarskih dana u mjesecu za uplatu posebnog doprinosa za zdravstvenu zaštitu u inozemstvu

	Broj dana u mjesecu Iznosi u kunama za 2022.			Broj dana u mjesecu Iznosi u eurima za 2023.		
	28	30	31	28	30	31
	Dnevna osnovica	129,43	120,80	116,91	18,55	17,32
Dnevna obveza	25,89	24,16	23,38	3,71	3,46	3,35

Obveza uplate ovog doprinosa je do 15. dana u mjesecu za prethodni mjesec, na račun

Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

HR6510010051550100001

poziv na broj: HR68 8508 – OIB isplatitelja doprinosa – oznaka izvješća JOPPD (GGXXX)

Ako radnik **boravi u inozemstvu dulje od 30 dana neprekidno** (radi obrazovanja, stručnog usavršavanja i sl.), tada se poseban doprinos za zdravstveno osiguranje plaća po stopi od 10 % na ugovorenu plaću u zemlji za jednake ili slične poslove u zemlji.

3.3.4. Oslobođenje od plaćanja doprinosa na plaću

Prema **Zakonu o doprinosima** (NN, br. 84/08 do 33/23):

- Poslodavci koji zaposle radnika kojemu je to prvo zaposlenje, uz uvjet da radnik u trenutku zaposlenja nema evidentiran mirovinski staž, oslobođeni su 1 godinu plaćanja doprinosa na plaću** (čl. 20., st. 2. i 3. Zakona).
- Poslodavci su oslobođeni do 5 godina plaćanja doprinosa na osnovicu, ako su 1. siječnja 2015. ili kasnije sklopili ugovor o radu na neodređeno vrijeme s osobom koja u trenutku sklapanja tog ugovora ima manje od 30 godina života** uz uvjet da radnik nije prethodno bio zaposlen kod tog poslodavca na neodređeno vrijeme (čl. 20., st. 4. i 5. i čl. 7. t. 54. Zakona).

Prema članku 106. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (NN, br. 121/17, 98/19 i 84/21) poslodavac koji zaposli na neodređeno vrijeme dijete smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ili dijete nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata starije od 29 godina, oslobađa se plaćanja doprinosa na plaću tih radnika u razdoblju do pet godina od zaključivanja ugovora o radu na neodređeno vrijeme, uz uvjet da s tim osobama nije

²² Sukladno čl. 14., st. 3. Zakona o doprinosima. Iznimno od odredbe stavka 1. točke 2. ovoga članka, za osigurano osobu koja boravi u inozemstvu na službenom putu, posebni doprinos za korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu obračunava se po stopi od 20%.

²³ (NN, br. 1/23, 27/23 i 43/23)

prethodno već imao zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

3.4. Osnovice za obračun plaća u državnim i javnim službama za 2022. i 2023. godinu

Tablica 10. Pregled osnovica za obračun plaća u državnim i javnim službama

	Bruto osnovica	Propis
Državni službenici i namještenici	Od 1. listopada 2022. do 31. prosinca 2022. 6.663,47 kn	Dodatak I. Kolektivnom ugovoru za državne službenike i namještenike (NN 127/22)
	Od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023.	
Javne službe	Od 1. listopada 2022. do 31. prosinca 2022. 6.663,47 kn	Dodatak I. Temeljnem kolektivnom ugovoru za službenike i namještenike u javnim službama
	Od 1. siječnja 2023. do 31. ožujka 2023. 884,39 eur	
	od 1. travnja 2023. godine pa nadalje 902,08 eur	
Državni dužnosnici	3.890,00 kn	Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika (NN, br. 151/14), primjenjuje se počevši s plaćom za prosinac 2014., koja je isplaćena u siječnju 2015. godine.
Suci i drugi nositelji pravosudnih dužnosti	4.710,595 kn od 1. ožujka 2019.	Zakon o izmjeni Zakona o plaćama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika (NN 16/19)

3.5. Minimalna plaća

Minimalna plaća je najniža plaća za rad radnika u punom radnom vremenu. Uredbom o visini minimalne plaće (NN, br. 117/21) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2022. u bruto iznosu od 4.687,50 kuna. Primjenjuje se od 1. siječnja 2022. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2022.

Uredbom o visini minimalne plaće (NN, br. 122/22) utvrđena je minimalna plaća za razdoblje od 1. siječnja do 31. prosinca 2023. u bruto iznosu od 700,00 eura. Primjenjuje se od 1. siječnja 2023. za plaću za siječanj koja se uobičajeno isplaćuje u veljači 2023.

Tablica 11. Iznos minimalne plaće

Razdoblje	Bruto iznos minimalne plaće za puno radno vrijeme	Objavljeno u NN, br.
od 1.6.2011. do 31.5.2012.	2.814,00 kn	58/11 i 60/11 – ispr.
od 1.6.2012. do 31.5.2013.	2.814,00 kn	60/12
od 1.6.2013. do 31.12.2013.	2.984,78 kn	51/13
od 1.1.2014. do 31.12.2014.	3.017,61 kn	156/13
od 1.1.2015. do 31.12.2015.	3.029,55 kn	151/14
od 1.1.2016. do 31.12.2016.	3.120,00 kn	140/15
od 1.1.2017. do 31.12.2017.	3.276,00 kn	115/16
od 1.1.2018. do 31.12.2018.	3.439,80 kn	122/17
od 1.1.2019. do 31.12.2019.	3.750,00 kn	109/18
od 1.1.2020. do 31.12.2020.	4.062,51 kn	106/19
od 1.1.2021. do 31.12.2021.	4.250,00 kn	119/20
od 1.1.2022. do 31.12.2022.	4.687,50 kn (neto 3.750,00 kn)	117/21
od 1.1.2023. do 31.12.2023.	700,00 eur	122/22

3.6. Koeficijenti za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Tablica 12. Pregled koeficijenata za preračunavanje neto plaće u bruto plaću bez utjecaja osobnog odbitka

Stopa prireza	Doprinos za mirovinsko osiguranje = 20 %	
	Stopa poreza	
	20 %	30 %
0,00	1,562500	1,785714
1,00	1,566416	1,793400
2,00	1,570352	1,801153
3,00	1,574307	1,808973
4,00	1,578283	1,816860
5,00	1,582278	1,824818
6,00	1,586294	1,832845
6,25	1,587302	1,834862
6,50	1,588310	1,836885
7,00	1,590331	1,840943
7,50	1,592357	1,845018
8,00	1,594388	1,849112
9,00	1,598465	1,857355
10,00	1,602564	1,865672
12,00	1,610825	1,882530
13,00	1,614987	1,891074
14,00	1,619171	1,899696
15,00	1,623377	1,908397
18,00	1,636126	1,934985

4. Naknada plaće zbog bolovanja i druge nesposobnosti za rad

Za prva 42 kalendarska dana bolovanja, odnosno sedam dana za invalida rada, naknadu isplaćuje poslodavac na svoj teret u visini utvrđenoj kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu, uz obvezu obračunavanja i plaćanja doprinosa iz plaće i na plaću, te poreza na dohodak i prireza. Sukladno Zakonu o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), Zakonu o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22) u tablici 13., dan je pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja i isplatiateljima, kada su zadovoljeni uvjeti prethodnog osiguranja, a isplaćuju se na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna.

Tablica 13. Pregled osnovica i naknada po vrstama bolovanja na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje i državnog proračuna

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
1.	Privremena nesposobnost za rad zbog bolesti – od 43. dana , odnosno od 8. dana za invalide rada	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur*

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
2.	Njega oboljelog supružnika ili djeteta starijeg od tri godine – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % / 80 % / od osnovice, ne više od 565,04 eur
3.	Za njegu oboljelog djeteta do tri godine života – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
4.	Privremena nesposobnost za rad zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, bez ograničenja
5.	Kada je radnik određen za pratitelja bolesnika	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	70 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
6.	Izoliran kao kliconoša ili zbog pojave zaraze, nesposoban za rad zbog transplantacije organa u korist druge osobe – od prvog dana	Isplaćuje poslodavac na teret HZZO-a	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
7.	Komplikacije u vezi s trudnoćom i porođajem – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najmanje 110,36 eur	100 % od osnovice, ne više od 565,04 eur
8.	Rodiljni dopust** , 98 dana, od kojih 28 dana prije dana očekivanog poroda te 70 dana nakon rođenja djeteta (obvezni roditeljni dopust), a nakon proteka obveznog roditeljnog dopusta do navršanih 6 mjeseci života djeteta (dodatni roditeljni dopust) – od prvog dana	Isplaćuje HZZO na svoj teret	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % od osnovice, bez ograničenja
9.	Očinski dopust: 10 radnih dana za jedno dijete 15 radnih dana u slučaju rođenja blizanaca, trojki ili istodobnog rođenja više djece	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	100 % osnovice bez ograničenja

WWW.TIM4PIN.HR

RB	Privremena nesposobnost za rad	Isplaćuje/na teret	Osnovica za naknadu		Visina naknade kod isplata prema stupcu 4
			Isplaćene barem dvije ili više plaća	Isplaćena jedna ili niti jedna plaća	
1	2	3	4	5	6
10.	Roditeljski dopust: od navršanih 6 mjeseci života djeteta a) 8 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 6 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za prvo i drugo rođeno dijete b) 30 mjeseci ako pravo koriste oba roditelja, odnosno 28 mjeseci ako koristi jedan roditelj, za rođene blizance, 3. i svako sljedeće dijete c) u polovici radnog vremena	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	Prosječna plaća isplaćena posljednjih 6 mj. prije mjeseca odlaska na bolovanje	Najniža osnovica: 70% proračunske osnovice (309,01 eur)	a) 100 % osnovice, ali ne više od 225,5 % proračunske osnovice mjesečno (995,45 eur) b) 125% proračunske osnovice mjesečno (551,80 eur) c) 110% pr. osnovice mjesečno (485,58 eur)
11.	Stanka za dojenje djeteta	Isplaćuje HZZO na teret proračuna	-	-	100% proračunske osnovice (441,44 eur) ovisno o broju sati korištenja stanke
12.	Prenatalni pregled (slobodan dan)	Poslodavac na svoj teret	Redovna plaća		100 %

*Prema čl. 55 st. 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju najviši mjesečni iznos naknade plaće za puno radno vrijeme ne može iznositi više od proračunske osnovice uvećane za 28%.

**Prema čl. 32., st. 8. Zakona o roditeljskim i roditeljskim potporama (NN, br. 152/22), zaposleni ili samozaposleni roditelj, koji na dan koji prethodi danu započinjanja prava ne ispunjava uvjet prethodnog osiguranja u trajanju od najmanje 6 mjeseci neprekidno ili 9 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine, za vrijeme korištenja roditeljskog dopusta od 1. siječnja 2023. ima pravo na naknadu, u iznosu od 125% proračunske osnovice (551,80 eur).

Naknada na teret HZZO-a isplaćuje se u visini od:

70 % – za prvih šest mjeseci neprekidnog bolovanja.

80 % – od prvog dana nakon isteka šest mjeseci do 18 mjeseci.

50 % zadnje isplaćene naknade plaće – nakon isteka 18 mjeseci neprekidnog bolovanja do tri godine.

Zaposlenicima koji su na neprekidnom bolovanju duljem od 18 mjeseci zbog liječenja zloćudnih bolesti i u drugim slučajevima iz članka 52., stavka 3. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (NN, br. 80/13, 137/13, 98/19 i 33/23), naknada plaće neće se umanjivati na 50 %.

Uvjet za isplatu naknade: Prethodno osiguranje – najmanje devet mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci s prekidima u posljednje dvije godine (čl. 56. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju). **Ako nije ispunjen uvjet:** 25 % proračunske osnovice (110,36 eur) za sve vrijeme trajanja bolovanja.

5. Drugi dohodak

Drugi dohodak je razlika između svakog pojedinačnog primitka umanjeno za propisane izdatke. Drugi dohodak ostvaruje se po osnovi primitaka koji se ne smatraju primicima određenim po osnovi: nesamostalnog rada (plaća i mi-

rovina), od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja i propisanih izdataka.

Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak isplati- lji drugog dohotka su obvezni obračunati i platiti dopri- nose na sve primitke koje isplaćuju nakon 1. siječnja 2017., bez obzira na koje se razdoblje ti primici odnose.

5.1. Izdaci koji se priznaju pri utvrđivanju predujma poreza na dohodak od drugog dohotka

- Svota što je iz primitka uplaćena za obvezne doprinose.
- Paušalni izdatak u visini od 30 % primitka od:
 - a) Autorske naknade što je isplaćena prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN, br. 111/21).
 - b) Primitka za profesionalnu djelatnost novinara, umjetnika i sportaša, koji su osigurani po toj osnovi i doprinose za obvezna osiguranja plaćaju prema rješenju Porezne uprave.
 - c) Primitka nerezidenta za obavljanje umjetničke, ar- tističke, zabavne, sportske, književne i likovne djelat- nosti, djelatnosti u svezi s tiskom, radiom, televizi- jom i zabavnim priredbama.
- Dodatni paušalni izdatak u visini od 25% primitka za umjetničke naknade.

Kod isplate drugog dohotka ne priznaje se osobni odbitak.

Obveznici koji ostvaruju drugi dohodak ne moraju voditi poslovne knjige i evidencije, osim kad se prijave u Regi- star poreznih obveznika s namjerom da dohodak utvr- đuju kako je propisano za samostalne djelatnosti, kao razliku između poslovnih primitaka i izdataka na temelju podataka iz propisanih poslovnih knjiga i evidencija.

5.2. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak

Tablica 14. Stope doprinosa iz i na drugi dohodak, porez i prirez

R. br.	Opis	Ugovor o djelu	Ugovor o djelu – umirovljenik	Autorska naknada	Naknada umjetnicima
1.	Primitak				
2.	Paušalni izdatak	0%	0%	30%	55%
3.	Osnovica za doprinos (1 – 2)				
4.	Doprinos za MO (3 x stopa)	10%	10%	10%	10%
4.a	MO I. stup	7,5%	10%	7,5%	7,5%
4.b	MO II. Stup	2,5%	0%	2,5%	2,5%
5.	Dohodak /porezna osnovica (1 – 2 – 4)				
6.	Porez i prirez (6.a + 6.b)				
6.a	(5 x stopa)	20%	20%	20%	20%
6.b	prirez prema odluci (6.a x stopa)				
7.	Neto primitak (1 – 4 – 6)				
8.	Doprinos za ZO (3 x stopa)	7,5%	7,5%	7,5%	7,5%
9.	Trošak isplati- telja (1+8)				

Od 2017. godine obračun poreza i prireza na drugi dohodak nije konačan. Primici od drugog dohotka u posebnom postupku pribrajaju se ostvarenom dohotku od nesamostalnog rada (plaći/mirovini) i dohotku od samostalne djelatnosti te se, temeljem tih vrsta primitaka, utvrđuje godišnja porezna osnovica. Od 2021. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 360.000,00 kuna, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 360.000,00 kuna²⁴. Od 2023. porezna stopa od 20% primjenjuje se na godišnju poreznu osnovicu do visine od 47.780,28 eura, a porezna stopa od 30% na godišnju poreznu osnovicu iznad 47.780,28 eura.

Sukladno članku 24. stavku 5. Zakona o porezu na dohodak, predijam poreza na dohodak od nesamostalnog rada i mirovine umanjuje se za 50% umirovljenicima po osnovi ostvarenog dohotka od mirovine, kao i poreznim obveznicima koji imaju prebivalište i borave na području jedinica lokalne samouprave razvrstanih u I. skupinu po stupnju razvijenosti prema posebnom propisu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske i na području Grada Vukovara utvrđenog prema posebnom propisu o obnovi i razvoju Grada Vukovara.

Sukladno članku 40. stavku 3. Zakona o porezu na dohodak, predijam poreza na dohodak od drugog dohotka po osnovi primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga plaća se po odbitku, po stopi od 20% od osnovice koju čini iznos primitka iznad propisanog neoporezivog iznosa primitaka učenika i studenata na školovanju za rad preko učeničkih i studentskih udruga i iznosa godišnjeg osnovnog osobnog odbitka.

Tablica 15. Pregled koeficijena za preračunavanje neto iznosa u bruto iznos drugog dohotka

Stopa prireza	Ugovor o djelu	Autorske naknade Izdatak 30%	Umjetničke naknade Izdatak 55%
0%	1,388889	1,243781095	1,14416476
1%	1,39237	1,245733363	1,145226125
2%	1,395868	1,24769177	1,146289461
3%	1,399384	1,249656345	1,147354774
4%	1,402918	1,251627115	1,148422068
5%	1,40647	1,253604112	1,14949135
6%	1,410039	1,255587364	1,150562625
7%	1,413627	1,257576901	1,151635899
7,5%	1,415428	1,258574036	1,152173287
8%	1,417234	1,259572753	1,152711177
9%	1,420858	1,26157495	1,153788464
10%	1,424501	1,263583523	1,154867768
12%	1,431844	1,267619917	1,157032443
13%	1,435544	1,2696478	1,158117827
14%	1,439263	1,271682181	1,159205249
15%	1,443001	1,273723093	1,160294715
18%	1,454334	1,279885322	1,163575435

Tablica 16. Pregled uplatnih računa i poziva na broj za doprinose, porez i prirez na drugi dohodak

Doprinosi	Broj i naziv uplatnog računa/ IBAN konstrukcija računa	Poziv na broj primatelja
Doprinos za zdravstveno osiguranje	HR6510010051550100001 Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	HR68 8540-OIB isplatelj doprinosa – oznaka Izvjješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti	HR1210010051863000160 Državni proračun RH	HR68 8176-OIB isplatelj doprinosa – oznaka Izvjješća JOPPD (GGXXX)
Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR761001005170003601 Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje	HR68 2291-OIB isplatelj doprinosa – oznaka Izvjješća JOPPD (GGXXX)
Porez i prirez	Račun grada/općine prema prebivalištu primatelja dohotka	Poziv na broj primatelja
Za sve vrste isplate drugog dohotka	Prema Naputku o načinu uplaćivanja prihoda proračuna, obveznih doprinosa te prihoda za financiranje drugih javnih potreba u 2023. godini (NN, br.13/23)	HR 68 1945-OIB isplatelj poreza – oznaka Izvjješća JOPPD (GGXXX)

6. Primici izuzeti od ovrhe

Članak 172. Ovršnog zakona (NN, br. 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 – Odluka Ustavnoga suda RH 73/17, 131/20 i 114/22) uređuje izuzimanja od ovrhe. Odredbama navedenog članka propisano je da su od ovrhe izuzeta:

1. primanja po osnovi zakonskog uzdržavanja, naknade štete zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i naknade štete za izgubljeno uzdržavanje, zbog smrti davatelja uzdržavanja,
2. primanja po osnovi naknade zbog tjelesnoga oštećenja prema propisima o invalidskom osiguranju,
3. primanja po osnovi socijalne skrbi,
4. primanja po osnovi privremene nezaposlenosti,
5. primanja po osnovi doplatka za djecu, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
6. primanja po osnovi stipendije i pomoći učenicima i studentima,
7. naknada za rad osuđenika, osim za tražbine po osnovi zakonskog uzdržavanja, te za tražbine naknade štete prouzročene kaznenim djelom osuđenika,
8. primanja po osnovi odličja i priznanja,
9. roditeljske i roditeljske novčane potpore, osim ako posebnim propisom nije drugačije određeno,
10. utvrđeni iznosi za uzdržavanje djeteta uplaćeni na poseban račun kod banke,
11. naknada troškova za službeno putovanje i naknada troškova prijevoza na posao i s posla do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
12. dar za djecu do 15. godine života i potpore za novorođenčce do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,

²⁴ Članak 19. Zakona o porezu na dohodak.

13. naknada za saniranje posljedica štete od katastrofa i elementarnih nepogoda,
14. potpore zbog invalidnosti radnika i neprekidnog bolovanja radnika duljeg od 90 dana, potpore za slučaj smrti radnika i smrti člana uže obitelji radnika, do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima po osnovi nesamostalnog rada,
15. novčane paušalne naknade za podmirivanje troškova prehrane radnika, prigodne nagrade (božićnica, naknada za godišnji odmor i sl.), novčane nagrade za radne rezultate i drugi oblici dodatnog nagrađivanja radnika, nagrade radnicima za navršene godine radnog staža do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
16. sredstva koja se uplaćuju namjenski, u svrhu provedbe projekata dodjelom bespovratnih sredstava odnosno potpore ili financijskih instrumenata, koji se financiraju iz nacionalnih sredstava i/ili proračuna Europske unije, osim u slučaju ovrhe od strane davatelja potpore,
17. novčane naknade žrtvama kaznenih djela nasilja počinjenih s namjerom,
18. dnevnice za službena putovanja u tuzemstvu i inozemstvu, dnevnice za rad na terenu u tuzemstvu i inozemstvu i dnevnice za službene putovanja per diem koje se radnicima isplaćuju iz proračuna Europske unije radi obavljanja poslova njihovih radnih mjesta, a u svezi s djelatnosti poslodavca do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
19. pomorski dodatak i pomorski dodatak na brodovima međunarodne plovidbe do propisanih iznosa do kojih se ne smatraju oporezivim primicima,
20. naknada za pričuvnike pozvane na izvršavanje vojne obveze,
21. sindikalne socijalne potpore koje članovima sindikata na temelju važećih propisa isplaćuje sindikat,
22. sredstva predstavnika nacionalnih manjina koja se koriste za ostvarivanje manjinskih prava, sukladno odredbama ustavnog zakona kojim se uređuju prava nacionalnih manjina, ako su isplaćena na poseban račun za tu namjenu, vode se odvojeno od sredstava te osobe i izuzeta su od ovrhe, osim ovrhe u svezi s obavljanjem djelatnosti vezane za ostvarivanje manjinskih prava,
23. nagrade učenicima i studentima te troškovi sufinanciranja kupnje udžbenika učenicima,
24. sportske stipendije za sportaše s invaliditetom,
25. ostala primanja izuzeta od ovrhe po posebnim propisima.

Izmjenama i dopunama Ovršnog zakona (NN, br. 73/17) promijenjen je dio plaće koji je zaštićen od ovrhe u slučaju kad je neto plaća ovršenika manja od prosječne netoplaće u Republici Hrvatskoj i to u slučaju naplate tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta te po drugoj osnovi.

Tablica 17. Iznos plaće, koji je zaštićen u ovršnom postupku nad plaćom (članak 173. Ovršnog zakona)

	Naplata tražbine po osnovi: - zakonskog uzdržavanja, - naknade štete nastale zbog narušenja zdravlja ili smanjenja, odnosno gubitka radne sposobnosti i - naknade štete za izgubljeno uzdržavanje zbog smrti davatelja uzdržavanja	Naplata tražbine po drugoj osnovi	Naplata tražbine po osnovi uzdržavanja djeteta
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika jednaka ili veća od 7.583,00 kn ²⁵ odnosno 1.006,44 eur (st.1.)	¼ prosječne neto plaće u RH 503,22 eur	¾ prosječne neto plaće u RH 670,96 eur	¼ prosječne neto plaće u RH 251,61 eur
Iznos izuzet od ovrhe, ako je neto plaća ovršenika manja od 7.583,00 kn odnosno 1.006,44 eur (st.2)	¼ neto plaće ovršenika	¾ plaće ovršenika, ali ne više od ¾ prosječne neto plaće u RH	¼ neto plaće ovršenika

7. Financijske obavijesti

Tablica 18. Stope zatezних kamata od 11. rujna 1996. do 29. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti	Godišnja stopa	Propis
11. 9. 1996. – 30. 6. 2002.	Svi subjekti	18 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 76/96)
1. 7. 2002. – 31. 12. 2007.		15 %	Uredba o visini stope zatezne kamate (NN, br. 72/02. i 153/04)
1. 1. 2008. – 30. 6. 2011.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	17 % ²⁶	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05 i 41/08) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 1/08, 75/08, 1/09, 76/09, 82/10 i 1/11)
	Ostali odnosi	14 %	
1. 7. 2011. – 29. 6. 2013.	Trgovački ugovori i ugovori između trgovaca i osoba javnog prava	15 % ²⁷	Zakon o obveznim odnosima (NN, br. 35/05, 41/08 i 125/11.) i Eskontna stopa HNB-a (NN, br. 74/11, 11/12, 1/13 i 83/13)
	Ostali odnosi	12 %	

²⁵ Prosječna neto plaća u pravnim osobama u RH za razdoblje siječanj – kolovoz 2022. (NN, br. 125/22).

²⁶ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 21 % godišnje.

²⁷ U ovom razdoblju bilo je moguće između navedenih subjekata ugovoriti stopu zatezne kamate, ali najviše do 18 % godišnje.

IMATE PITANJE?

Slobodno nam se obratite sa svim dilemama i pitanjima.
Tu smo za Vas.

pitajcentar@tim4pin.hr

Tablica 19. Stope zateznih kamata od 30. lipnja 2013.

Razdoblje	Subjekti			Propis
	Ugovorni odnosi između trgovaca (poduzetnika) međusobno Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava (grad, općina, županija, RH i dr.) dužnik novčane obveze	Ugovorni odnosi između trgovca (poduzetnika) i osoba javnog prava kada je osoba javnog prava vjerovnik novčane obveze	Ostali odnosi Potrošački ugovori (dužnici su građani kao potrošači) Trgovci kada sklapaju ugovore izvan svoje gospodarske djelatnosti Građanskopravni ugovori između građana međusobno Izvanugovorni odnosi	
30.6. – 31.12.2013.	12,40%	15%	12%	NN 83/13
1.1. – 30.6.2014.	12,35%	15%	12%	NN 1/14
1.7. – 31.12.2014.	12,29%	15%	12%	NN 80/14
1.1. – 30.6.2015.	12,14%	15%	12%	NN 1/15
1.7. – 31.7.2015.	12,13%	15%	12%	NN 73/15
1.8. – 31.12.2015.	10,14%	10,14%	8,14%	NN 85/15
1.1. – 30.6.2016.	10,05%	10,05%	8,05%	NN 140/15
1.7. – 31.12.2016.	9,88%	9,88%	7,88%	NN 60/16
1.1. – 30.6.2017.	9,68%	9,68%	7,68%	NN 1/17
1.7. – 31.12.2017.	9,41%	9,41%	7,41%	NN 64/17
1.1. – 30.6.2018.	9,09%	9,09%	7,09%	NN 1/18
1.7. – 31.12.2018.	8,82%	8,82%	6,82%	NN 59/18
1.1. – 30.6.2019.	8,54%	8,54%	6,54%	NN 1/19
1.7.-31.12.2019.	8,30%	8,30%	6,30%	NN 64/19
1.1. – 30.6.2020.	8,11%	8,11%	6,11%	NN 1/20
1.7. – 31.12.2020.	7,89%	7,89%	5,89%	NN 75/20
1.1. – 30.6.2021.	7,75%	7,75%	5,75%	NN 1/21
1.7. – 31.12.2021.	7,61%	7,61%	5,61%	NN 74/21
1.1.-30.6.2022.	7,49%	7,49%	5,49%	NN 1/22
1.7. – 31.12.2022.	7,31%	7,31%	5,31%	NN 75/22
1.1.– 30.6.2023.	10,5%	10,5%	5,5%	NN 1/23

Tablica 20. Prosječna plaća po zaposlenom u pravnim osobama RH

Tromjesečno razdoblje	Iznos u eurima		Mjesec	Iznos u eurima		Godina	Iznos u eurima	
	bruto	neto		bruto	neto		bruto	neto
IX/2022.-XI/2022.	1.399	1.030	XI/2022.	1.431	1.050	2021	9.599	7.129
X/2022.-XII/2022.	1.418	1.041	XII/2022.	1.427	1.046	2022.	10.400	7.653
XI/2022.-I/2023.	1.452	1.063	I/2023.	1.499	1.094			
XII/2022.-II/2023.	1.482	1.081	II/2023.	1.522	1.106			

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

8. Ostale informacije

Tablica 21. Otpremnine prema poreznim propisima i prema Zakonu o radu

RB	Prestanak ugovora o radu	Pravo na otpremninu	Pravo na otpremninu prema Zakonu o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19 i 151/22 (čl. 126.) – nakon 2 godine neprekidnog rada	Mogućnost neoporezive isplate
1.	Poslovno uvjetovani otkaz	Pravo radnika na otpremninu određuje se kolektivnim ugovorom, ugovorom o radu, pravilnikom o radu, internim aktima poslodavca te Zakonom o radu	Najmanje: Otpremnina za svaku navršenu godinu rada kod toga poslodavca = 1/3 prosječne mjesečne plaće koju je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prekida radnog odnosa. Najviše: Šest prosječnih mjesečnih plaća koje je radnik ostvario u posljednja tri mjeseca prije prestanka radnog odnosa ako zakonom, kolektivnim ugovorom, pravilnikom o radu ili ugovorom o radu nije određeno drukčije	Do visine 862,71 eur za svaku navršenu godinu neprekidnog rada kod istog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br.15. Pravilnika o porezu na dohodak)
2.	Osobno uvjetovani otkaz			
3.	Osobno uvjetovani otkaz zbog ozljede na radu ili profesionalne bolesti		Radnik koji je pretrpio ozljedu na radu ili je obolio od profesionalne bolesti, te nakon završenog liječenja ne bude vraćen na posao pravo na otpremninu ostvaruje u najmanje dvostrukoj svoti od svote koja bi mu inače pripadala (čl. 42. Zakona o radu; NN, br. 93/14, 127/17, 98/19 i 152/22)	Do visine 1.061,79 eur za svaku navršenu godinu rada kod tog poslodavca (čl. 7., st. 2., r.br. 16. Pravilnika o porezu na dohodak)
4.	Odlazak u mirovinu			Najviše 1.327,24 eur (čl. 7., st. 2., r.br. 14. Pravilnika o porezu na dohodak)
5.	Sporazumni prestanak ugovora o radu			Svota koja se isplaćuje u cijelosti podliježe plaćanju poreza i doprinosa (kao dohodak od nesamostalnog rada)

Tablica 22. Pregled radnih sati po mjesecima u 2023. godini

Mjesec 2023.g	Broj dana	Radnih dana	Dana praznika	Ukupno sati	Radnih sati	Sati praznika
I	22	21	1	176	168	8
II	20	20	0	160	160	0
III	23	23	0	184	184	0
IV	20	19	1	160	152	8
V	23	21	2	184	168	16
VI	22	20	2	176	160	16
VII	21	21	0	168	168	0
VIII	23	22	1	184	176	8
IX	21	21	0	168	168	0
X	22	22	0	176	176	0
XI	22	21	1	176	168	8
XII	21	19	2	168	152	16
Ukupno u 2023.g.	260	250	10	2080	2000	80

Ukupan broj radnih sati u 2023. godini iznosi **2080**. Ovaj pregled sati vrijedi za 40 satni radni tjedan, u kojem je radno vrijeme raspoređeno u pet radnih dana.

Tablica 23. Oznake izvješća na obrascu JOPPD za dane u svibnju 2023.

Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD	Datum u mjesecu	Oznaka Obrascu JOPPD
1.	23121	12.	23132	23.	23143
2.	23122	13.	23133	24.	23144
3.	23123	14.	23134	25.	23145
4.	23124	15.	23135	26.	23146
5.	23125	16.	23136	27.	23147
6.	23126	17.	23137	28.	23148
7.	23127	18.	23138	29.	23149
8.	23128	19.	23139	30.	23150
9.	23129	20.	23140	31.	23151
10.	23130	21.	23141		
11.	23131	22.	23142		

Tablica 24. Blagdani i neradni dani u svibnju 2023.

1. svibnja, ponedjeljak	Praznik rada
30. svibnja, utorak	Dan državnosti

Tablica 25. Rokovi za podnošenje poreznih i financijskih izvještaja u svibnju 2023. godine za proračune, proračunske korisnike, izvanproračunske korisnike i neprofitne organizacije

Obrasci	Rok predaje
Obrazac JOPPD	<ul style="list-style-type: none"> na dan isplate primitka ili najkasnije sljedeći dan u roku od 8 dana od primitka dohotka iz inozemstva
PDV za mjesečne obveznike	do 22. svibnja za travanj
Prijave za stjecanje dobara i primljene usluge iz drugih država članica EU (PDV-S)	do 22. svibnja za travanj
Upravno tijelo za financije dostavlja načelniku, gradonačelniku, županu godišnji izvještaj o izvršenju proračuna za 2022. godinu	do 5. svibnja
Načelnik, gradonačelnik, župan podnosi predstavničkom tijelu na donošenje godišnji izvještaj o izvršenju proračuna za 2022. godinu	do 31. svibnja

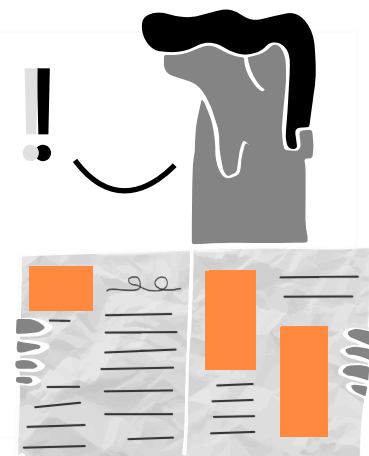
Tablica 26. Novi ekonomsko-financijski propisi

Naziv propisa	Narodne novine, br.:	Stupanje na snagu
Uredba o Tarifi sudskih pristojbi	37/23	8.4.23.
Uredba o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	37/23	8.4.23.
Odluka o preraspodjeli sredstava planiranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu	37/23	30.3.23.
Pravilnik o mjerilima i načinu korištenja nenamjenskih donacija i vlastitih prihoda Hrvatske matice iseljenika	38/23	13.4.23.
Odluka o preraspodjeli sredstava planiranih u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2023. godinu	39/23	6.4.23.
Odluka o lokalnim porezima Općine Donji Lapac	39/23	1.1.23.
Odluka o porezima Općine Martijanec	42/23	Sl. vjesnik
Pravilnik o izmjeni Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost	43/23	22.4.23.
Pravilnik o izmjenama Pravilnika o doprinosima	43/23	22.4.23.
Pravilnik o izmjenama Pravilnika o načinu izvješćivanja, obliku i sadržaju te roku podnošenja izvješća o obračunanom dodatnom doprinosu za zdravstveno osiguranje	43/23	22.4.23.
Naredba o izmjenama Naredbe o iznosima osnovica za obračun doprinosa za obvezna osiguranja za 2023. godinu	43/23	22.4.23.
Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne)	44/23	2.5.23.
Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvješćivanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave	44/23	2.5.23.
Pravilnik o izobrazbi u području strateškog planiranja i upravljanja razvojem	44/23	1.1.24.

Tablica 27. Nove stope prireza u 2023. godini

Grad/općina	Dosadašnja stopa	Nova stopa	Datum primjene	Narodne novine, br.
Rijeka	14%	13%	1.1.23.	150/22
Lekenik	0%	10%	1.1.23.	155/22

Narudžbenicu za pretplatu na časopis, kao i brojne druge informacije o djelovanju našeg Centra, možete pronaći na internet stranici www.tim4pin.hr

SVEUČILIŠNA **TISKARA**

www.sveucilisnatiskara.hr

Trg Republike Hrvatske 14, 10000 Zagreb, Hrvatska
T: 385(01) 45 64 430, 45 64 428 • **F:** 385(01) 45 64 427
E: info@sveucilisnatiskara.hr • sveucilisna@net.hr

OKRENITE NA DIGITALNO! SPI UREDSKO POSLOVANJE

ZAŠTO DIGITALIZACIJA?

Digitalna transformacija ugrađena je danas u strateške i razvojne planove gotovo svih naših županija, gradova, općina, a oni koji se brže digitaliziraju i otvaraju prema građanima, brže i prednjače svojim rezultatima.

To pridonosi efikasnosti, ekonomičnosti i transparentnosti poslovanja, a benefiti su brojni i poželjni.

Nova Uredba o uredskom poslovanju posve izvjesno donosi novine u način ustroja i rada pisarnice što znači i nove obveze. Dočekajte obveze spremni i uspostavite:

- kontrolu i efikasnost – kontinuiran i ažuran uvid u digitalne predmete dostupne u svakom trenutku
- otvoreno i transparentno komuniciranje s građanima i automatizirane online servise za zaprimanje zahtjeva i digitalnih obrazaca direktno u pisarnicu
- optimizaciju troškova – ured s manje papira, manji angažman službenika, ubrzavanje protoka digitalnih dokumenata i internih radnih procesa

USKLAĐENOST S NOVOM UREDBOM O UREDSKOM POSLOVANJU

Nova Uredba nosi i nove napredne funkcionalnosti:

- Mogućnost dodavanja elektroničkog pečata, potpisa i zapisa na akt
- Dodjela jedinstvene oznake pismena u obliku naljepnice s linearnim ili 2D kodom (JOP)
- Dodjela jedinstvenog identifikatora interoperabilnosti pismena (JOP)
- Komunikacija sustava elektroničkih uredskih poslovanja (SEUP)
- Zaprimanje elektroničkih pošiljki dostavljenih putem elektroničke pošte
- Prikaz pošiljki na popisu zaprimljenih pošiljki s evidencijom komunikacijskog kanala kojim je pošiljka dostavljena
- Otprema pošte
- ZUP IT
- Zaprimanje podataka o izlučivanju gradiva
- Optičko prepoznavanje teksta skeniranih pismena i priloga
- Integracija funkcionalnosti uredskog poslovanja u ostale SPI aplikacije

SPI Uredsko poslovanje - po mjeri budućnosti